C:\Users\Plazma\Desktop\detektvky a valečné\Beagle_Peter_S-Posledni_jednorozec.PDB

PDB Name: Beagle_Peter_S-Posledni_jednoro
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 6.8.2003
Modification Date: 6.8.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Poslední jednorožec
Peter S. Beagle

THE LAST UNICORN

Věnováno památce doktora Olferta Dappera, který roku 1673 spatřil divokého jednorožce v mainských lesích, a Robertu Nathanovi, jenž jednoho či dva zahlédl v Los Angeles.

I.
Jednorožka sídlila v šeříkovém lese a vedla osamělý život. Byla nesmírně stará, třebaže o tom neměla zdání, a její původní bezstarostná běl mořské pěny přešla do bílé barvy sněhu snášejícího se za měsíčné noci. Oči si však zachovala čiré, beze známek únavy, a dovedla běhat rychlostí stínu míhajícího se na mořské hladině.
Ani v nejmenším se nepodobala rohatému koni, jak bývali jednorožci zhusta zobrazováni; byla menší a měla rozeklaná kopýtka. Oplývala prapůvodní, nejstarší a nejdivočejší ladností pohybů, jaké se koním nikdy nedostávalo, vysoká z ní měla sotva stín a divoké poskakování koz vedle ní působilo jako výsměch. Měla dlouhou štíhlou šíji, takže se její hlava zdánlivě jevila menší, hříva jí sahala téměř do půli hřbetu, jemná byla jako pampeliškové chmýří a nadýchaná jako oblaka. Měla špičaté uši a útlé běhy s chomáčky bílého vlasu u kotníků a nad očima jí i za nejhlubší půlnoci zářilo a tetelilo se perleťové světlo dlouhého rohu. Kdysi jím skolila nejednoho draka, rov-
něž uzdravila krále, jemuž se nechtěla zavřít otrávená rána, a medvíďatům shazovala zralé kaštany.
Jednorožci jsou nesmrtelní. Mají v povaze žít osaměle na jednom místě, většinou v lese, kde je sdostatek čirá tůň, aby se v ní mohli zhlížet. Jsou maličko marniví, neboť vědí, že jsou nejkrásnějšími tvory na celém světě; a krom toho kouzelní. Paří se velmi zřídka a není magičtějšího místa, než kde se narodí jednorožec. Od časů, kdy jednorožka naposledy zahlédla někoho ze svých rodných, uplynulo již tolik vody, že na ni mladé panny - které se ji pořád ještě tu a tam vydávaly hledat - volaly zcela jiným jazykem. Jenže ona si neuvědomovala plynutí měsíců, let, ba ani staletí, stejně jako nevnímala změny ročních dob. V jejím lese totiž panovalo věčné jaro, jelikož zde žila. A tak celé dny bloumala mezi rozsochatými buky, pečujíc přitom o zvířata žijící pod zemí i v keřích, v hnízdech i v jeskyních, v norách i v korunách stromů. Pokolení za pokolením tu zvěř vedle sebe lovila a pásla se, množila se a vychovávala mladé; a jelikož jednorožka nečinila nic z toho, nemohla se na to vynadívat.
Až jednoho dne do jejího lesa kdovíjaký vítr zavál dva jezdce s dlouhými luky, kteří slídili po lani. Jednorožka se za nimi vydala a našlapovala přitom tak zlehka, že o ní neměli tušení ani koně. Pohled na lidi ji naplnil starou, pozvolnou a podivnou směsicí něhy a děsu. Nikdy se nedala spatřit člověkem, mohla-li tomu zabránit, ale ráda sledovala projíždějící a naslouchala jejich rozmluvám.
"Tady z toho lesa nemám dobrý pocit," zavrčel starší z lovců. " Zvířata žijící v lese obývaném jednorožcem se časem přiučí špetce magie, zvlášť co se mizení týče. Nic tu neulovíme."
"Jednorožci jsou dávno ti tam," namítl druhý muž. "Pokud nějací vůbec kdy byli. Je to les jako každý jiný."
"Tak proč tu nikdy nepadá listí, natož sníh? Ručím ti za to, že nejmíň jeden jednorožec na světě ještě zbyl; a ať tomu osamělému ubožátku přeje štěstí, říkám já. Dokud přebývá v tomhle lese, žádný nimrod si odsud neodveze domů u sedla ani sýkorku. Jen počkej, však se přesvědčíš. Vím něco o tom, co jednorožci dovedou."
"Z knih," odbyl ho druhý. "Pouze z knih, příběhů a písní. Za vlády posledních tří králů nevešla ve známost sebemenší zvěst o jednorožcích na našem panství ani kdekoli jinde. Nevíš o těch bájných tvorech o nic víc než já, jelikož jsem četl tytéž knihy, slýchal tatáž vyprávění a rovněž nikdy žádného jednorožce nezahlédl."
První lovec na chvíli ztichl a druhý si smutně pohvizdoval. Pak první řekl: "Moje prababa kdysi jednorožce spatřila. Často mi o tom vyprávěla, když jsem byl malý."
"Vážně? A zkrotila ho zlatou ohlávkou?"
"Ne, žádnou neměla. Abys přilákal jednorožce, nepotřebuješ zlatou ohlávku, to je jen povídačka. Stačí ti čisté srdce."
"To víš, že ano," uchechtl se mladší muž. "Takže tvá prababa se prohánělа na jednorožci? Bez sedla a pod stromy, jako víla za dávných časů, kdy byl svět mlád?"
"Mojí prababě naháněla neochočená zvířata strach," odvětil první lovec. "Nevyhoupla se na něj, jenom tiše seděla, jednorožec jí položil hlavu do klína a usnul. A má prababa seděla bez hnutí, dokud se neprobudil."

"Jak vypadal? Plinius popisuje jednorožce jako zvíře nesmírně divoké, s tělem podobajícím se koňskému, hlavou jelena, slonína nohama a kanci oháňkou. Má hluboký hřmící hlas a černý roh délky dvou loktů. A činští..."
"Moje prabába jenom povídala, že ten jednorožec pěkně voněl. Nikdy nemohla vystát pach žádného zvířete, ani kočky nebo krávy, natožpak divé zvěře. Ale pach jednorožce se jí hrozně zamlouval. Jednou, když mi o tom vyprávěla, se zničehonic rozplakala. To už byla ovšem hodně v letech a plakala nad vším, co jí nějak připomnělo mládí."
"Tak to obrátíme a pojedem lovit jinam," navrhl nečekaně druhý lovec. Když otáček" koně, jednorožka se měkce ponořila do mlází a pustila se jim po stopě, teprve když se opět ocitli notný kus před ní. Muži jeli mlčky až na kraj lesa, kde se druhý lovec tiše otázal: "Co myslíš, proč odešli? Pokud vůbec kdy nějací jednorožci byli."
"Kdo ví? Časy se mění. Zdá se ti tahle doba vhodná pro jednorožce?"
"Ne. Ale zajímalo by mě, zda vůbec nějaký člověk před námi považoval své časy za vhodné pro jednorožce. Teď mám pocit, že jsem slýchal vyprávět... ale to jsem byl zmožen vínem nebo mi snad táhlo hlavou něco jiného. Nu, vem to ďas. Jestli si pospíšíme, zbývá nám ještě dost světla na lov. Kupředu!"
Vyjeli z lesa, patami pobídli koně do cvalu a hnali se pryč. Ale ještě než úplně zmizeli v dáli, první lovec se ohlédl přes rameno a vykřikl, jako by spatřil Jednorožku stojící ve stínu kmenů: "Zůstaň, kde jsi, ubohé zvíře! Tohle není svět pro tebe. Přebývej ve svém lese, pečuj o věčnou zeleň stromů a dlouhé živobytí svých přátel. Střež se mladých panen, stejně se z nich nakonec vyklubou hloupé staré báby. Hodně štěstí."
A jednorožka nehybně stojící na pokraji lesa pronesla: "Takže já jsem jediný zbývající jednorožec." Po více než sto letech to byla její první nahlas vyřčená slova, dokonce i pro sebe.
To přece není možné, pomyslela si. Nikdy ji nesoužila samota a nikdy netoužila potkat jiného jednorožce. Vždycky jí stačilo pouhé pomyšlení, že sdílí svět s bytostmi stejného ražení. Žádný jednorožec jinou společnost nepotřebuje.
"Přece kdyby byli všichni ostatní pryč, musela bych o tom vědět; byla bych také pryč. Nemůže se jim přihodit nic, co by se nemohlo stát mně."
Vlastní hlas ji vyděsil, až se zatoužila dát do běhu. Hbitá a zářící se pustila po temných stezkách svého lesa, míjela mýtiny s palčivě smaragdovou travou či zahalené hebkým stínem a byla si vědoma všeho kolem sebe, od bylí otírajícího se jí o kotníky až po takřka nepostřehnutelně rychlé, stříbřitě modré záblesky listí, jímž pohnul vítr.
"Tohle bych nedokázala nikdy opustit, nikdy, ani kdybych byla opravdu posledním jednorožcem na světě. Vím, jak tady žít. Vím, jak tu co voní, jak tu co chutná, jak co je. Co bych měla ve světě hledat jiného než zase tohle?"
Ustala v běhu, nehybně se zaposlouchala do křiku vran a do veverčích sporů v korunách stromů a pomyslela si: ale co když všichni ostatní společně odešli někam daleko? Co když se skrývají a čekají tam na mne?
Jakmile bylo šéme pochybností jednou zaseto, již nepoznala klid. Od chvíle, kdy ji poprvé napadlo, že by mohla opustit svůj les, nedokázala postát na jednom místě, aniž by zároveň netoužila být někde jinde. Nepokojná a nešťastná klusala sem a tam kolem své tůně. Jednorožci nejsou stvořeni k rozhodování. Řekla si ne, řekla si ano, pak znovu ne, dnem i nocí, stále, stále dokola, a poprvé v životě cítila, jak po ní minuty lezou jako červíci. "Nepůjdu. Jen to, že lidé nějakou dobu neviděli jednorožce, ještě neznamená, že všichni zmizeli. A i kdyby, nepůjdu. Já žij u tady."
Až nakonec procitla uprostřed parné noci a řekla: "Ano, ale hned." Spěchala svým lesem a snažila se na nic nedívat ani nic necítit. Pokoušela se nevnímat svou zemi pod rozeklanými kopýtky. Zvířata, pohybující se potmě -sovy, lišky a vysoká - zvedala hlavy, když je míjela, ale jednorožka jim nevěnovala ani letmý pohled. Musím chvátat, umiňovala si, a vrátit se nejrychleji, jak jen to bude možné. Snad nebude nutné, abych zašla příliš daleko. Ale nehledě na to, zda najdu ostatní, vrátím se velice brzy, hned jakmile to bude možné.
Cesta vedoucí od kraje jejího lesa se pod lunou leskla jako voda. Jakmile však na ni zpod stromů vstoupila, rázem pocítila, jak je tvrdá a jak dlouhá. Tu se jí velmi zachtělo vrátit se zpátky, ale namísto toho se zhluboka nadechla lesní vůně, která k ní dosud připlouvala povětřím, pak na co možná nejdéle zadržela dech a svírala ji v ústech jako květinu.
Dlouhá cesta spěchala nikam a nikde nekončila, chvátala vesnicemi i městečky, rovinou i pohořími, skrze kamenité úhory i měkké kvetoucí louky, ale k ničemu z toho nenáležela a nikdy nikde nespočinula. Štvala Jednorožku vpřed, vlekla jí kopyta jako přiliv, dorážela na ni a nikdy ji nenechala tiše stanout a zaposlouchat se do vzduchu, jak tomu byla zvyklá, V očích ji neustále štípal prach a hřívu měla ztvrdlou a ztěžklou blátem a špínou.
Čas ji v lese vždycky míjel, avšak na této pouti míjel čas jí. Barvy stromů se měnily, zvířatům podél cesty narostly těžké huňaté kožichy a pak zase vylínala. Mračna se kradla či spěchala hnána proměnlivými větry a růžověla či zlátla sluncem nebo sinala do temna bouří. Kamkoli zamířila, všude pátrala po svých rodných, ale nenacházela ani stopy. Už pro ně dokonce scházelo slovo v jazycích, které cestou zaslechla.
Jednou časně zrána, když se chystala sejít z cesty a uložit se ke spánku, zahlédla muže, který okopával zahradu. Věděla, že by se měla skrýt, ale namísto toho se zastavila a pozorovala ho při práci, dokud se nenarovnal a nespatřil ji. Byl tlustý a tváře se mu při každém kroku natřásaly jako huspenina. "Podívejme!" řekl. "Ty jsi ale krásný kus."
Byla spíše potěšena než vystrašena, když si odepnul řemen, udělal na něm smyčku a pomalu a nešikovně se k ní kradl. Ten muž ji poznal a uvědomoval si i svou úlohu: bylo mu dáno okopávat řepu a honit se za zářivým tvorem, který ho bez obtíží předběhl. Jeho prvnímu výpadu uhnula lehce, jako by mu ji z dosahu odvál vítr, který mávnutím ruky vyvolal.
"Dříve mne honívali se zvonečky a praporci," neodpustila si poznámku. "Lidé věděli, že jediný způsob, jak mne ulovit, je uspořádat tak velkolepou a podivuhodnou štvanici, abych se přišla podívat blíž. Ale stejně mě nikdy nechytili."
"Určitě jsem uklouzl," mumlal muž. "Stůj přece klidně, má milá."
"Nikdy jsem nechápala," pokračovala s údivem, zatímco se chlap zvedal ze země, "co si se mnou chcete počít, až mě jednou ulovíte." Muž po ní znovu skočil a jednorožka mu opět uklouzla jako déšť. "Nemyslím, že byste to sami věděli," dodala pak.
"No tak stůj, malá, stůj přece." V mužově zpocené tváři se černaly šmouhy bláta a. sotva lapal po dechu. "Krásná,

krásná malá klisničko."
"Klisničko?" zaržála jednorožka tak pronikavě, až si chlap přitiskl dlaně k uším. "Klisničko? Já a kůň? Tak za to mě máš? Tohle vidíš?"
"Hodný koníček," tlusťoch stěží lapal po dechu. Opřel se o plot a rukou si přejel tvář. " Vyhřebelcuju tě, vypucuju, udělám z tebe tu nejhezčí klisnu široko daleko." Znovu napřáhl ruku s páskem. "Odvedu tě na jarmark. No tak, pojď, koníčku."
"Kůň," vzdychla jednorožka. "Tak ty se snažíš chytit koně. Bílou klisnu s hřívou plnou bodláčí." Jak se k ní muž blížil, nabrala řemen rohem, vyrvala mu ho z ruky a mrštila smyčkou přes cestu do záhonu chudobek. "Já ti dám koně!" odfrkla si. "To tak."
Když byli na okamžik těsně u sebe, zahleděla se svýma velkýma očima do jeho malých, unavených a zmatených oček. Pak se otočila a uprchlá po cestě pryč. Běžela tak rychle, že ji náhodní svědci provázeli pokřikem: "To je tedy kůň! Pořádnej kůň!" A jeden stařec se tiše obrátil na svou ženu: "To byl hispánský kůň. Kdysi jsem s jedním plul na lodi z Hišpánije."
Od té chvíle jednorožka nevkročila do žádného města ani za hluboké tmy, dalo-li se nějak obejít. I tak se ji pár lidí snažilo stíhat, ale vždy jen jako toulavou bílou klisnu. Nikdo se ji nevydal lovit v bujarém a uctivém duchu, s jakým se má jít na jednorožce. Zkoušeli to s provazy, sítěmi i s kousky cukru, hvízdali a volali na ni Fukso nebo Bětko. Občas záměrné zvolnila, aby mohli koně pronásledovatelů nasát její pach. Pak sledovala, jak se zvířata vzpínají, točí se a prchají i s vyděšenými jezdci. Koně ji vždycky poznali.
"Jak je to možné?" přemítala udiveně. "Snad bych dokázala pochopit, kdyby lidé na jednorožce zkrátka zapomněli. Nebo kdyby se jejich touha proměnila v nenávist
a chtěli veškeré jednorožce pozabíjet. Ale vůbec nás nevidět, dívat se a vidět něco jiného... jak potom asi vidí jeden druhého? Jak se jim pak jeví stromy, domy, skuteční koně nebo jejich vlastní děti?"
Občas si myslela; "Jestliže již lidé nepoznají to, nač se dívají, pak mohou být na světě stále ještě jednorožci; nevidění, a o to šťastnější." Avšak naděje ani marnivost jí nemohly zastřít skutečnost, že lidé se změnili, a s nimi se změnil i svět, právě proto, že zde scházejí jednorožci. A tak se dál trmácela tvrdou cestou, byť si s každým dnem o něco více přála, aby nikdy neopustila svůj les.
Jednoho odpoledne se větrem přitřepotal motýl a usedl jí na špičku rohu. Byl celý sametový, tmavý a zaprášený, se zlatými flíčky na křídlech; křehký jako okvětní plátek. Jak tančil podél jejího rohu, zasalutoval jí nakroucenými tykadly: "Jsem tulák po hvězdách. Jak se daří?"
Jednorožka se poprvé za celou cestu zasmála. "Motýlku, co tu děláš v tak větrný den?" zeptala se. "Nastydneš a umřeš dřív, než přijde tvůj čas."
"To mi v hlavě leží, o život mi běží," odvětil motýl. "Severní vítr je krutý, však můj šat před divou vánicí mě ochrání." Mihotal se jí na rohu jako střípek bludného světla.
"Víš, kdo jsem, motýlku?" naléhala a on odpověděl: "Výborně, jste dohazovač. Ty jsi moje slunce. Jsi, prostě jsi. Tým, ty dy dam, tvé jméno rolničkou v mém srdci vyzvání. Jsi nejkrásnější krajina, co znám." Odmlčel se, protřepal si křídla ve větru a důvěrně dodal: "Kdysi jsem nalezl tvé jméno na černé korouhvi stříbrným písmem."
"Tak ho řekni," prosila jednorožka. "Vyslov mé jméno."
"Rampelník," vyhrkl motýl šťastně. "V kolik cest se musíš dát, když chceš se ženou stát?" Míhal se a vířil jí na konci rohu, zpívaje: "Hej mistře, vstaň bystře, nemysli na návrat, šlapej dál. Je jen jedna cesta mezi dvěma světy. Je čas! Je čas! Vy zíráte, my zíráme, poledne tu v okamžení, že ona je teplá, není!?" Oči se mu od světla jednorožčina rohu zbarvily do ruda.
Vzdychla a plahočila se dál cestou, okouzlena i zklamána zároveň. To máš za to, říkala si pro sebe. Co je to za nápad, žádat motýla, aby vyslovil tvé jméno? Ti neznají nic než písně a básničky, a vůbec cokoli, co zaslechnou. Myslí to dobře, ale nedovedou zachovat správný smysl věcí. Proč by také měli? Vždyť umírají tak záhy.
Motýl se před ní chvástavě nakrucoval a prozpěvoval: "Jedna, dva, tři, my jsme bratři. Chci míti divné kouzlo starých, ironických balad, dřív nežli vzejde světlo dne. Líně se převaluje čas, nu, ten si to odpyká. Po stopě se bereš vpřed, po níž strach nám brání spět, sám král Kazisvět, bude v prodeji jen po tři dny, za výrazné letní slevy. Kdyby ty muziky nebyly, ta hrůza! Ta hrůza! Ubohá rusalko bledá, běda! To sis vybrala špatné místo pro své kulhání ."Jednorožce jeho hlas cinkal v hlavě jako padající stříbrňáky.
Putoval s ní po celý zbytek hasnoucího dne, ale když se slunce sklonilo k západu a nebe zaplnily červánky, sled jí z rohu a vznášel se před ní.
"Sbohem, lásko, nech mě jít," pronesl zdvořile. Proti oblakům viděla v jeho hedvábných křídlech jemné černé žilkování.
"Sbohem," opáčila, "A doufám, že uslyšíš ještě hodně písní..." Lepší přání na rozloučenou pro motýla vymyslet nedokázala. Avšak místo aby odletěl, motýl jí dále poletoval nad hlavou a v modrém večerním vzduchu se do jeho rozverného chování vkradla nesmělost a nervozita.
"Uleť," pobízela jej. "Je moc chladno, aby ses toulal venku." Jenže motýl i nadále otálel a broukal si pro sebe.
"Já viděl divoké koně, běželi soumrakem," zanotoval nepřítomně a náhle zřetelně dodal: "Jednorožec. Anglicky unicorn, latinsky unicornis. Doslova - jednorohý: unus - jeden a cornu - roh. Bájné zvíře v podobě koně s rohem uprostřed čela. Nám zdá se, z hvězd že vane hlas, kdo se večer hájem vrací, ten ať klopí zraky. Stříberko má, ty ne-zkrocená," rozpustile se zatřepetal vzduchem a první světlušky kolem něj zablikaly údivem a pochybnostmi.
Jednorožka byla zvukem svého jména tak vyvedena z míry a tak šťastná, že přeslechla zmínku o koni. "Tak jsi mě přeci poznal!" vykřikla a závan jejího nadšení odfoukl motýla dobrých dvacet stop daleko. Když k ní zase přilétl, rozradostněně pokračovala: "Motýlku, jestli opravdu víš, kdo jsem, pověz, zdali jsi neviděl mně podobné tvory? Řekni mi, kudy se k nim dát. Kam se všichni poděli?"

"Motýli, motýli, kam se jen uchýlím?" zazpíval motýl v hasnoucím svědě. "Hop hej, je veselo, pan kníže pozval kejklíře, a bez namáčení. V sinalé záři měsíce, umřeli všichni úpice." Opět spočinul na jednorožčině rohu. Cítila, jak se chvěje.
"Prosím," pronesla. "Stačí mi jen vědět, že na světě zbývají i jiní jednorožci. Motýle, pověz mi, že jsou ještě tací jako já, a já ti uvěřím a vrátím se domů do svého lesa. Jsem už pryč strašné dlouho a myslela jsem, že se vrátím za chvíli."
A motýl spustil: "Tam, přes ty Hory Měsíčné, Údolím Stínu, jenž padá, jeď, směle jeď..." Pak se náhle zarazil a promluvil podivným hlasem. "Ne, ne, poslouchej, neposlouchej mě, poslouchej. Najdeš své rodné, máš-li dost odvahy. Je tomu již dávno, co běželi po všech cestách, Rudý
býk se jim hnal v patách a zametal za nimi stopy. Nepropadej panice, ni brvou nehni, však toreadore smělý, pozor si dej." Křídly se otřel o její pleť.
"Rudý býk?" zeptala se. "Co je zač ten Rudý býk?"
A motýl se dal do zpěvu. "Tak do toho šlápni, ať vidíš kousek světa..." ale pak zběsile zavrtěl hlavou a zarecito-val: "Je plný důstojnosti jako prvorozený býk, jeho rohy jsou rohy jednorožců; nabere na ně národy i s dálavami země. Slyš, slyš, slyš má slova."
"Já slyším," vykřikla jednorožka. "Ale kde je mým rodným konec a co je Rudý býk?"
Leč motýl se jí se smíchem střemhlav snesl k uchu: "Já bloumat budu po světě a lámat smutku pečetě. Já vím. Občas mívám hrůzné sny, jak se plazím po zemi," zazpíval. "Cesta je prach a štěrk a udusaná hlína, jde pořád dál, kupředu, pryč jde od mých vrat. Cestáři náš, dobrou práci tady máš, děti jdou do školy, tys ještě v posteli, ale co děláš v mamінčině koši s prádlem?"
Ještě okamžik před ní tančil v soumraku, pak se odtře-petal pryč do fialových stínů u cesty a vyzývavé si prozpěvoval: "Havran se nebojí, umí se rvát. Kra, kra, kra, kra, kra, kra..."
Naposledy z něj zahlédla drobný záblesk mezi stromy, avšak noc již byla plná křídel, a tak ji oči mohly klamat.
Alespoň mě poznal, přemítala sklesle. To už něco znamená. Ale pak se sama opravila: kdepak, nic to neznamená; ledaže kdysi kdosi složil báseň nebo píseň o jednorožcích. Ale ten Rudý býk. Co tím mohl myslet? Zřejmě se jednalo jen o nějakou další píseň.
Zvolna kráčela kupředu a noc se kolem ní sevřela. Nebeská klenba visela nízko, zbarvená do čisté černě, kromě jednoho nažloutle stříbřitého místa, kde za hradbami
hustých mračen plul měsíc. Jednorožka si tiše prozpěvovala píseň, kterou ve svém lese kdysi dávno vyslechla od jednoho děvčete.
"V mém lůžku kočky, vrabci budou spát, dřív než zas po mém boku budeš stát, ryby vyjdou z moře a mráz zrodí květ, dřív než bys ty kdy vrátila se zpět."
Nechápala ta slova, ale píseň v ní probudila stesk po domově. Už jakmile vkročila na cestu, zdalo se jí, že slyší podzim cloumat buky.
Konečně se uložila do chladné trávy a spánek ji přemohl. Žádné divoké zvíře není ostražitější než jednorožec, ale spí-li, tak spí tvrdě. Nebýt toho, že snila o domové, dozajista by ji ze spánku vyburcovalo skřípění kol a cinkot rozléhající se nocí, byť byla kola obalena hadry a rolničky zakrývala houně. Jenže se nalézala příliš daleko, dále než mohly dolehnout hlasy zvonků, a tak neprocitla.
Objevilo se devět vozů, celých v černém, a každý byl tažen vyzáblým vraníkem. Koním drkotaly boky zimou jako zuby, kdykoli jim vítr profoukl černý pléd. Na kozlíku čelního vozu dřepěla shrbená stařena a na jeho plachtových bocích stálo velkými písmeny: PŮLNOČNÍ LUNAPARK MAMA FORTUNY. A pod tím, menším písmem: Noční netvoři polapení, na denním svědě vyjevení.
Když první vůz míjel místo, kde spala jednorožka, babice prudce přitáhla otěže a černý kůň stanul. Také ostatní vozy se zastavily a v tichu vyčkávaly, zatímco stařena s odpudivou elegancí seskočila na zem. Tiše se přikadla k jednorožce, dlouho si ji prohlížela a pak řekla: To se podívejme, na mou černou duši. Tuším, že tady vidím po-
sledního z nich." Po jejím hlase zbyla ve vzduchu vůně medu a střelného prachu.
"Znám někoho, koho by ten pohled tuze zajímal," řekla a v úsměvu vycenila oblázkovité zuby. "Ale nemyslím, že bych mu to hodlala říci." Ohlédla se k černým vozům a dvakrát luskla prsty. Vozkové druhého a třetího vozu seskočili na zem a zamířili k ní. Jeden byl malý a snědý, stejně kamenného ražení jako babice; druhý zase dloubán, útlý muž obklopený atmosférou resolutní zmatečnosti. Na sobě měl černý obnošený plášť a ve tváři mu hrály zelené oči.
"Co vidíš?" otázala se stařena podsaditého muže. "Rukhu, co zde před námi leží?"
"Zdechlej kůň," odsekl. "No, možná není úplně zdech-lej. Dáme ho mantikora nebo drakovi." Zasmál se, jako když škrtne sirkou.
"Jsi hlupák," odtušila Mamá Fortuna. Pak se obrátila na druhého: "A co ty, čaroději, zřeci, divotvůrče? Pověz nám, cos ty uhlídal svým kouzelnickým zrakem!" Spolu s mužem jménem Rukh se rozeřvala řehtačkovým smíchem. Za okamžik však ustala, vidouc, že dlouhán nepřestává upírat zrak na Jednorožku.
"Odpověz, kejklíři!" vyprskla, ale vysoký muž se k ní neotočil. Stará mu tedy škubnutím ruky podobné krabí-mu klepetu sama obrátila hlavu. Sklopil oči před jejím žlutým pohledem.
"Koně," zamumlal. "Bílou klisnu."
Mamá Fortuna ho podrobila dlouhému zpytavému pohledu. "Jsi taky hlupák, magiku," uchichda se nakonec, "jenže horší hlupák než tady Rukh, a o to nebezpečnější. On lže jenom z hamižnosti, jenže tebe žene strach. Čije to snad dobrota?" Muž nadále mlčel a Mamá Fortuna se pro sebe smála.
"Tak dobrá," řekla, "je to bílá klisna. Chci ji pro lunapark. Devátá klec je prázdná."
"Budu potřebovat provaz," opáčil Rukh. Už už se otáčel, ale stařena ho zadržela.
"Jen ten provaz by ji spoutal, jímž před dávnými časy staří bohové jali vlka Fenriho. Byl upleten z rybího dechu, ptačích slin, ženských vousů, kočičího mňoukání, medvědích šlach a ještě jedné věci. Hned si vzpomenu... z kořenů

hor. Jelikož nemáme žádnou z těchto ingrediencí, neřkuli trpaslíky, aby nám z nich upletli provaz, budeme se muset spokojit se železnými mřížemi a dělat, co bude v našich silách. Sešlu na ni spánek."
Nato začala Mamá Fortuna rukama hníst noční vzduch a v krku jí přitom chrčelo několik nepěkných slov. Když stařena kouzlo dokončila, v povětří kolem jednorožky se rozlila vůně blesku.
"A teď klec," nařídila dvojici mužů. "Bude spát až do úsvitu. Rámuste si jak chcete, ale ať vás při vaší nevšední hlouposti ani nenapadne dotknout se jí. Rozeberte devátou klec na díly a složte ji okolo ní. Ale pozor! Ruka, která jí třebas jen zavadí o hřívu, se ihned promění v oslí kopyto, jímž si zaslouží být." Znovu si výsměšně změřila vysokého útlého muže. "Tvé drobné kejkle by ti pak působily ještě větší nesnáze než obvykle, čaroději," zasupěla. "Hy-baj do práce. Tmy mnoho nezbývá."
Když byla z doslechu a vklouzla zpět do stínu svého vozu, jako by z něj jen vylezla oznámit přesný čas, muž řečený Rukh si odplivl a zvědavě poznamenal: "To by mě zajímalo, co tu starou pizdu žere. Co na tom, když se toho zvířete dotkneme?"
Mág odpověděl tak přiškrceným hlasem, že ho téměř nebylo slyšec "Dotyk lidské ruky by ji probudil i z nejhlubšího spánku, do jakého by ji dokázal uvrhnout jen sám ďábel. A Mamá Fortuna má do ďábla pěkné daleko."
"Určitě by nám ráda nabulíkovala opak," ošil se snědý muž. "Oslí kopyta! Pche!" Ale ruce vrazil hluboko do kapes. "Proč by to mělo pokazit nějaké kouzlo? Vždyť je to jen blbá stará bílá klisna."
Mág však již pospíchal k poslednímu z černých vozů. "Dělej," prohodil přes rameno. "Brzy se rozední."
Trvalo jim celý zbytek noci, než rozebrali devátou klec na mříže, podlahu a střechu a pak ji znovu sestavili kolem spící jednorožky. Když se šedé stromy na východě oblily světlem a Rukh zrovna cloumal dveřmi, aby se ujistil, zda zámek drží pevně, jednorožka otevřela oči. Oba muži odkvapili pryč, ale vysoký mág se ještě přes rameno ohlédl a tak uviděl, jak se vztyčila, pohlédla na železné mříže a pak svěsila hlavu úplně jako stará bílá klisna.

II.
Devatero černých vozů Půlnočního lunaparku jako by se na denním světle scvrklo a už vůbec nevypadaly děsivě, jen křehce a pomíjivě jako spadané listí. Závěsy zmizely. Povozy nyní zdobily truchlivé černé praporce vykrájené z houní a rozďepené černé fábory třepetající se ve větru. Vozy byly podivně rozestavěny na pusté pláni - uvnitř pentagramu z pojízdných klecí tvořily další tři trojúhelník a uprostřed se tyčil vůz Mamá Fortuny. Pouze na něm bylo ponecháno černé sukno, aby ukrylo, co mělo zůstat skryto. Mamá Fortuna nebyla nikde v dohledu.
Muž zvaný Rukh zvolna vodil rozcouraný zástup vesničanů od klece ke kleci a. jednotlivé exponáty provázel chmurným výkladem: "Toto je mantikora. Hlava lidská, tělo lví, ocas škorpiona. Lapena o půlnoci. Pojídá vlkodlaky, aby si osvěžila dech. Noční netvoři polapení, na denním světle vyjevení. Toto je drak. Tu a tam dští plameny, obvykle na lidi, co do něj šťouchají, chlapečku. Uvnitř vře pekelný oheň, však kůži má mrazivou, až to pálí. Drak mluví nevalně sedmnácti jazyky a. trpí pakostnicí. Satyr. Prosím ctěné dámy, ať se drží dál. Dělá problémy. Lapen za zvláštních okolností, jež můžeme vyjeviti toliko pánům po prohlídce, za dobrovolný příspěvek. Noční netvoři polapení."
Vysoký mág stojící u klece s jednorožkou, tvořící jednu ze stran trojúhelníku, pohledem provázel procesí obcházející pentagram. "Nemám tu co pohledávat," oslovil ji. "Stará mě varovala, abych se od tebe držel dál." S potěšením se zasmál. "Utahuje si ze mě ode dne, co jsem se k ní přidal, ale přitom je ze mě pořád nervózní."
Jednorožka ho stěží zaslechla. Bez ustání se točila ve svém vězení, jak její tělo odpuzoval dotek železných mříží všude kolem. Každému tvoru lidské noci se protiví cítit v chřípí pach chladného železa. A jak se snažila ten vražedný puch snést, měla pocit, že se jí kosti v těle obracejí v písek a krev v déšť. Na mřížích klece jistě lpělo nějaké kouzlo, neboť si mezi sebou bez ustání zle šeptaly pichlavými brebentivými hlásky. Těžký zámek se chichotal a skučel jako šílená opice.
"Pověz mi, co vidíš," mág jí položil otázku, kterou krátce předtím vyslechl od Mamá Fortuny. "Pohleď na své druhy z legend a pověz mi, co vidíš."
Rukhův železný hlas se nesl kalným odpolednem: "Strážce podsvětní brány. Tři hlavy a huňatý kožich z hadů, jak račte vidět. Naposledy spatřen na zemském povrchu v časech Herkulových, kdy ho silák vynesl v podpaží. Ale my jej opět vylákali na světlo příslibem lepšího života. Kerberos. Pohleďte do těch šesti ošizených rudých očí. Jednoho dne do nich můžete hledět znovu. Tudy k Midgaardskému hadu. Račte tudy."
Jednorožka se skrze mříže zahleděla na zvíře v kleci. Oči
se jí rozšířily nevěřícným údivem. "Vždyť je to pes," zašeptala. "Hladový, nešťastný pes s jen jednou hlavou a sotva nějakým kožichem, ubožák. Jak ho mohou považovat za Kerbera? Cožpak jsou slepí?"
"Dívej se dál," řekl mág.
"A satyr," pokračovala, "satyr je opice, stará opice s vyvrknutou nohou. Drak je krokodýl, který vydechne spíš duši nežli nějaký plamen. A velká mantikora je lev... pořádný lev, jen co je pravda, ale o nic nestvůrnější než druzí. Nerozumím tomu."
"Svírá celý svět ve svých smyčkách," drmolil Rukh. A mág opět řekl: "Podívej se znova."
Tu, když jednorožčin zrak přivykl temnotě, povšimla si v každé kleci přítomnosti druhé siluety. Zjevení zcela zastiňující zajatce Půlnočního lunaparku a přece s nimi nerozlučně spjatá; bouřlivé sny vzešlé ze zrnka pravdy. Stála tam mantikora- očima hladově slídila po kořisti, slintala, ryčela a kmitala smrtonosným ocasem za zády, až se jí jedovaté žihadlo pohupovalo a kmitalo hned za uchem -a stál zde rovněž lev, droboučký a směšný ve srovnání s ní. A přece to byla stejná stvoření. Jednorožka dupla údivem.
A jiné to nebylo ani v dalších klecích. Stínový drak rozevřel chřtán a vychrlil záplavu neškodných plamenů, až z toho divákům přeběhl mráz po zádech a celí se schoulili, zatímco pekelný pes se srstí z hadů svolával trojnásobný zmar a zkázu na zrádce, a satyr se kulhaje opíral o mříže a lákal děvčata, aby s ním zakusila nevídané slasti přímo před

publikem. Krokodýl, opice i smutný pes se zatím zvolna ztráceli v těch divotvorných mátohách, až z nich zbyly jen stíny i pro jednorožčiny neomylné oči. "Podivná kouzla," pronesla tiše. "Vyžadují více chtění než samu mágů'-"
Mág se zasmál s potěšením a velkou úlevou. "Vskutku dobře řečeno, velmi dobře řečeno. Věděl jsem, že tebe ta babizna svými šestákovými kouzly neošálí." Hlas mu ztvrdl a nabyl na tajemnosti. "Už se dopustila své třetí chyby a to je nejmíň o dvě víc, než si může taková stará unavená dryáčnice dovolit. Čas se zvolna naplňuje."
"Čas se zvolna naplňuje," vykládal obecenstvu Rukh, jako by mágovi naslouchal. "Ragnarok. Toho dne, kdy padnou bohové, plivne Midgaardský had na samotného Thora takové mračno jedu, že se v něm ten mocný bůh utopí jako moucha v pivu. Zatím zde čeká na Soudný den a sní o své velké chvíli. Kdy ta přijde, říci nemohu. Noční netvoři polapení, na denním světle vyjevení."
Hada byla plná klec. Chyběly ocas i hlava - v přítmí nebylo vidět nic než vzdouvající se vlny skvrnité temnoty, které se přelévaly z jednoho konce klece na druhý, takže kolem nezbývalo místo na nic než tvorův hromový dech. Jen jednorožka viděla v koutě stočeného hrozivého hroznýše, snad snícího, jak s Půlnočním lunaparkem zúčtuje o vlastním soudném dni. Byl však ve stínu Hada nezřetelný a vybledlý jako červí duch.
Nějaký vesnický mudrlant zvedl ruku a dožadoval se od Rukha vysvětlení: "Když teda říkáte, že se ten had ovíjí kolem celýho světa, jak to přijde, že ho máte kus v kleci? Když dokáže rozbouřit moře jen tím, že se protáhne, co mu braní, aby se i s celým tím vaším cirkusem jako s náhrdelníkem neodplazil pryč?" Ozvalo se souhlasné mručení a někteří z pochybovačů se o překot klidili z dosahu klece.
"Jsem rád, že jste se na to zeptal, příteli," Rukh poslal tazateli chmurný pohled. "Ve skutečnosti Midgaardský had existuje v jiném prostoru, než je náš, v jiné dimenzi.
Normálně tedy bývá neviditelný, ale vytažen na náš svět -jak ho jednou přivlekl Thor - objevuje se rychle jako blesk, kterýžto nás jak známo také navštěvuje odjinud, kde snad vypadá úplně jinak. Jistojistě by ho notně dopálilo, kdyby se dověděl, že kousek jeho podbřišku je k vidění denně i o nedělích v Půlnočním lunaparku Mamá Fortuny; jenže to neví. Má na starosti jinačí věci, než co se děje s jeho posledním knoflíčkem u vesty, a my, stejně jako i vy, máme tu čest využívat jeho poklidného setrvávání." Poslední slovo žvýkal a táhl jako med, až se posluchači opatrně zasmáli.
"Kouzla zdání," usoudila jednorožka. "Ona nedokáže tvořit věci."
"Ani je pořádně proměnit," přisadil si mág. "Celé to její sprosté umění má kořen v přetvářce. A ani tak by ho nezvládla, nebýt dychtivosti těch buranů, těch tupců, co jí rádi sednou na lep a věří tomu, čemu lze nejsnáz uvěřit. Ta by neproměnila ani smetanu na máslo, ale umí dát lvu zdání mantikory pro oči, které chtějí vidět mantikoru... oči, jež by skutečnou mantikoru pokládaly za lva, draka za ještěra a Midgaardského hada za zemětřesení. A jednorožce za bílou klisnu."
Jednorožka ustala ve svém pomalém zoufalém kroužení klecí a náhle si uvědomila, že jí mág rozumí. Usmál se na ni a ona spatřila, že na dospělého muže má neuvěřitelně mladou tvář - nezbrázděnou časem, nepoznamenanou smutkem ani moudrostí. "Vím, kdo jsi," řekl.
Mříže si mezi sebou zuřivě šeptaly. Rukh už vedl dav k vnitřním klecím. "A kdo jsi ty?" zeptala se dloubána.
"Říkají mi Mág Šmendrik," odvětil. "Určitě jsi o mně neslyšela."
Jednorožka se už už pouštěla do vysvětlování, že dost
dobře nemohla zaslechnout nic o žádném mágovi, ale cosi smutného a statečného v jeho hlase ji odradilo. "Uvádím věštce, když se chystají k výstupu. Mikromagie, ruční triky - měním květiny ve kvedlačky a kvedlačky v knedlíky, to celé za doprovodu vemlouvavého tlachání a náznaků, že bych se zmohl na mnohem větší divy, jen kdybych chtěl. Není to dvakrát povznášející práce, ale dělal jsem horší a jednoho dne se zmůžu na lepší. Ještě není konec."
Jenže zvuk Šmendrikova hlasu v ní vyvolal pocit, že je lapena naděje, a tak znovu začala přecházet klecí, za každou cenu se hýbat, aby zabránila srdci puknout nesvobodou. Rukh stanul před klecí, která obsahovala jen hnědého pavoučka tkajícího mezi mřížemi obyčejnou pavučinu. "Arachné z Lydie," obrátil se k obecenstvu, "tutově nejlepší tkadlena na světě - její osud to dokládá. Měla tu smůlu, že při klání ve tkaní porazila samu bohyni Athénu. Athény se prohra citelně dotkla a od té doby je Arachné pavoukem, tvořícím na zvláštní smlouvu výhradně pro Půlnoční lunapark Mamá Fortuny. Osnova ze sněhu a ohnivá příze, zobrazí nemožné, zakázané vize. Arachné."
Pavučina napjatá na stavu železných mříží byla velmi prostá a takřka bezbarvá vyjma občasného duhového záchvěvu, když po ní pavouk přeběhl, aby tu a tam něco poopravil. Avšak přitahovala zraky přihlížejících - a stejně tak i oči jednorožky - sem, tam a stále hlouběji, až se jim zdálo, že hledí dolů do obrovských rozsedlin světa, do černých puklin, které se nelítostně rozevíraly a přece se nerozpadly na kusy, dokud Arachnina pavučina držela svět pohromadě.
Jednorožka se vymanila z moci mámení a znovu viděla jen obyčejnou pavučinu. Byla velmi prostá a takřka bezbarvá-
"Ta není jako ostatní," řekla,
"To není," přitakal Šmendrik posměšně. "Jenže na tom nemá Mamá Fortuna sebemenší zásluhu. Víš, ten pavouk tomu věří. Sám vidí ty složité obrazce a myslí si, že jsou jeho dílem. Víra je úhelným kamenem Fortuniny magie. Kdyby ten dav mudrlantů polkl svůj údiv, nezbylo by z celého jejího velkého čarování nic než pláč naříkajícího pavouka. A nikdo by ho neslyšel."
Jednorožka už nechtěla znovu pohlížet do pavučiny. Obrátila tedy zrak k nejbližší kleci a náhle cítila, jak v ní dech tuhne na chladné železo. Na dubovém hradě tam seděla bytost s tělem velikého bronzového ptáka a tváří babice, zaťatou a smrtící jako pařáty, jimiž svírala dřevo. Měla uši kulaté a huňaté jako medvěd, ale níže po šupinatých ramenou se jí smíšeny s jasnými noži opeření vlnily vlasy barvy úplňku, husté a mladistvé kolem té nenávistné člověčí tváře. Leskla se, ale pohled na ni budil pocit, že pohaslo světlo oblohy. Když zachytila jednorož-čin pohled, vydala zvláštní zvuk připomínající současně sykot i smích.
Jednorožka tiše řekla: "Ta je pravá. Je to harpyje Kélainé."
Šmendrikova tvář nabyla moučné barvy. "Stařena ji polapila náhodou," zašeptal. "Ve spánku, stejně jako tebe. Ale byl

to pěkný pech a obě to moc dobře vědí. Fortunino umění sotva postačuje, aby bestii udrželo na uzdě, ale sama její přítomnost tak rozdírá veškerá zaklínadla, že bába za chvíli svou mocí neusmaží ani vajíčko. Neměla to dělat, nikdy si neměla začínat s pravou harpyjí a pravým jednorožcem. Ví, že před pravdou její magie taje, a přece nemohla odolat pokušení, aby ji nepoužila. Jenomže tentokrát..."
"Sestra duhy, věřte tomu nebo ne," slyšeli, jak Rukh
ryčně vyřvává na poděšené diváky. "Její jméno znamená Temná lítice. Ta, jejíž křídla zatmí oblohu před bouří. Se svými dvěma sestřičkami málem umořila hladem krále Fí-nea, když mu neustále kradly jídlo nebo do něj kálely. Ale synové Severního větru jim dali co proto, nemám pravdu, krasavice?" Harpyje ani nemukla a Rukh se zazubil úsměvem širokým jako klec.
"Rvala se zběsileji než všichni ostatní netvoři dohromady," pokračoval. "Bylo to jako snažit se spoutat celé peklo jediným vláskem, ale moc Mamá Fortuny i na to stačí. Noční netvoři polapení, na denním světle vyjevení. Chceš cukříček, Loro?" Několik diváků se zasmálo. Harpyje sevřela paťáty kolem hradu, až dřevo zaúpělo.
"Až se vysvobodí, musíš být volná," pronesl naléhavě mág. "Nesmí té polapit v kleci."
"Neodvážím se dotknout železa," odvětila jednorožka. " Rohem bych mohla otevřít zámek, ale nedosáhnu naň. Neuniknu." Chvěla se hrůzou z harpyje, ale hlas měla klidný.
Mág Šmendrik se povytáhl o několik coulů výše, než pokládala za možné. "Jen žádný strach," prohlásil sebejistě. "Vzdor tajemnému vzezření mám měkké srdce." Byl však přerušen příchodem Rukha s průvodem návštěvníků, již podstatně tišších, než když se pošťuchovali a pošklebovali u mantikory. Vzal nohy na ramena a ještě tiše zavolal: "Neboj se, Šmendrik je s tebou. Sama nic nepodnikej, dokud ti neřeknu!" Jeho hlas se od ní vzdaloval, tak tichý a osamělý, že si ani nebyla jista, zda ho opravdu slyšela nebo jen cítila, jak o ni zavadil.
Stmívalo se. Dav stanul před její klecí a hleděl na ni s podivnou plachostí. Rukh prostě řekl: "Jednorožec," a ustoupil stranou.
Slyšela dukot srdcí, přelévání slz i zatajený dech, avšak
nikdo ani nehlesl. Podle výrazu smutku, ztráty a něhy v jejich tvářích věděla, že ji poznali a přijala jejich touhu jako svůj hold. Vzpomněla si na lovcovu prabábu a napadlo ji, jaké to asi je, zestárnout a plakat.
Po delší době Rukh pokračoval: "Většina prohlídek by končila zde, neboť co je možno předvést po nefalšovaném jednorožci? Leč Půlnoční lunapark Mamá Fortuny skrývá ještě jedno překvapení: démona drakoničtějšího nežli drak, majestátnějšího nežli mantikora, hnusnějšího nežli harpyje a rozhodně méně jedinečného než jednorožec." Mávl rukou k poslednímu vozu a černé závěsy se samy od sebe rozhrnuly. "Pohleďte na ni!" zakřičel. "Pohleďte na Poslední, na Sám Konec! Hle Elli!"
Uvnitř klece šero houstlo oproti okolnímu soumraku a chlad se mezi mřížemi převaloval jako živý tvor. Cosi se v šeru pohnulo a jednorožka spatřila Elli - starou, kostnatou ženu oděnou v cárech, jež se krčila a hřála u neexistujícího ohýnku. Vypadala tak křehce, že ji hrozila rozdrtit sama tíha doléhající tmy, a tak bezmocně a osaměle, že se přihlížející zdáli pohnuti a chtěli ji osvobodit. Namísto toho však počali tiše ustupovat, neboť to Elli je pronásledovala celým světem. Přitom na ně ani nepohlédla. Seděla potmě a broukala si písničku hlasem vrzavým jako pila hlodající strom a jako strom, který se kácí k zemi.
" Co uvadlo, zas rozkvete, i mrtvý z hrobu vstal, však přesto platina světě, že prý č je, co čas vzal."
"Nevypadá na to, což?" nadhodil Rukh. "Ale žádný hrdina před ní neobstál, žádný bůh ji nepoložil na lopatky, žádná, kouzla nepozdrží její krok... ani neurychlí, neboť ona chodí o své vůli vlastními cestami. I v této chvíli, kdy na ni hledíte, obchází mezi vámi, dotýká se a bere. Neboť Elli je Stáří."
Chlad z klece dolehl k jednorožce. Když se jí dotkl, pocítila náhle, že ji nohy nenesou a celá se chvěje. Cítila, jak chřadne, slábne a její krása s každým dechem uvadá. Ohyzdnost jí pročísla hřívu, svěsila hlavu, vypelichala ocas, vyzáblá tělo, vyžrala srst a mysl jí zpustošila vzpomínkou na to, čím bývala kdysi. Kdesi blízko vydala harpyje hluboký lačný skřek, ale jednorožka by se před oním posledním démonem s radostí skryla ve stínu bronzových křídel. Ellina píseň se jí zavrtala do srdce jako nebezez.
"Co dáno je, dlaně spálí, z moře vzešlé pohřbí zem. Z žebráka se stane král, král se stane žebrákem a oba se ztrativ dáli, neboť pryč je, co čas vzal."
Představení bylo u konce. Dav se kradl pryč, nikdo nešel sám, odcházeli kradmo ve dvojicích, v hloučcích, ve skupinkách, cizí lidé se spolu drželi za ruce a neustále se ohlíželi, zda je Elli nenásleduje. Rukh tklivě volal: "To si pánové ani neposlechnou tu historku se satyrem?" A poslal za nimi na ten pozvolný útěk kničivé zavytí smíchu: "Noční netvoři polapení, na denním světle vyjevení!" Zdeptaní diváci stále rychleji spěchali chladnoucím ovzduším, kolem jednorožčiny klece a pryč do dáli. Domů je hnalo Rukhovo rozesmáté ňafání a Ellin neustávající zpěv.
Je to iluze, přesvědčovala se jednorožka. Pouhá iluze... a s vypětím všech sil pozvedla hlavu ztěžklou smrtí a pohlédla do hloubi temnoty poslední klece, aby tam spatřila... nikoli Stáří, nýbrž samu Mamá Fortunu, kterak se protahuje, prská smíchy a s pozoruhodnou křepkostí se dráp z klece. A jednorožka pochopila, že se nestala smrtelnou ani ošklivou, ale vzdor tomu se již necítila krásná. Snad i to byla pouhá iluze, pomyslela si malátně.
"Tohle miluju," hekla Mamá Fortuna. "Nikdy mě to nepřestane bavit. Asi jsem ve skrytu duše vždycky toužila dát se k divadlu."
"Měla byste se radši podívat na tu zatracenou harpyji," opáčil Rukh. "Tentokrát jsem přímo cítil, jak se vyprošťuje. Připadal jsem si, jako bych byl provaz, který ji poutá, a ona mne rozplétala." Zachvěl se a ztišil hlas: "Zbavte se jí," naléhal chraplavě, "než nás v krvavých mračnech roznese po obloze. Myslí na to celou dobu. Cítím, jak jí právě tohle táhne hlavou."
"Drž hubu, hlupáku!" I čarodějčin hlas se zostřil strachem. "Jestli uteče, proměním ji ve vítr. ve sníh neber třeba v notovou stupnici. Ale jsem rozhodnuta si ji ponechat. Žádná jiná bába čarodějnice na celém světě nechová vlastní

harpyji a žádná ji taky nikdy mít nebude. Nechám si ji, i kdybych ji každý den měla krmit kouskem tvých jater."
"To je mi pěkné," ošil se Rukh a pak se od babice odtáhl: "A co kdyby dostala zálusk na vaše játra?" nadhodil. "No, co byste si pak počala?"
"Stejně bych jí předhodila tvoje," zahudrala bába. "Žádný rozdíl by nepoznala. Harpyje nejsou bystré."
Stařena v měsíční záři osaměle klouzala od klece ke kleci, lomcovala zámky a zkusmo dráždila svá kouzla, jako když hospodyně na trhu mačká melouny. Když došla ke
kleci harpyje, Kélainé vydala zvuk ostrý jako meč a rozep-jala křídla v celé děsivé nádheře. Jednorožce se na okamžik zdálo, že se mřížoví začíná, kroutit a padat jako déšť, ale Mamá Fortuna jen luskla kostnatými prsty a mříže byly rázem železné, harpyje klesla zpátky na svůj hrad a ponořila se do čekání.
"Ještě ne," zasyčela čarodějka "Teď ještě ne." Pohlédly na sebe stejnýma očima. "Jsi moje, i kdybys mě život měla stát, jsi moje." Harpyje se nepohnula, ale měsíc zakryl mrak.
"Ještě ne," zopakovala Marná Fortuna a pak se otočila ke kleci jednorožky. "Nu," řekla sladkým, kouřmým hlasem. "Na chvilku jsem ti nahnala pěkný strach, což?" zasmála se, jako když se hadi plazí bahnem, a pak se přišourala blíž.
"Ať si tvůj přítelíček mág říká co chce," pokračovala, "musí ve mně být špetka kumštu. Omámit jednorožce, aby se cítil starý a ošklivý, to vyžaduje jistou dávku umu, co říkáš, maličká? A že by mou temnou zajackyni drželo šestákové kouzlo, to bych také..."
"Moc se neholedbej, ženo," přerušila ji jednorožka, "tvá smrt sedí v kleci za tebou a naslouchá ti."
"Vím," přisvědčila chladně Mamá Fortuna. "Ale já o tom aspoň vím a mám ji pěkně na očích. Ty se vláčíš po cestách a vlastní smrt hledáš." Znovu se zasmála. "A já vím dokonce i to, kde na tebe čeká. Ale ušetřila jsem tě nutnosti ji hledat, za což bys mi měla být vděčná."
Jednorožka zapomněla, kde je, a opřela se do mříží. Bolelo to, ale neucouvla. "Rudý býk," řekla, "kde najdu Rudého býka?"
Mamá Fortuna se přitočila těsně ke kleci. "Rudý býk
krále Morana," zamumlala. "Takže už jsi o něm slyšela." Vycenila dva ze svých zubů. "Nedostane tě. Náležíš mně."
Jednorožka zavrtěla hlavou. "Sama víš, jak to je," odvětila jemně. "Propusť harpyji, dokud je čas, a dej svobodu i mně. Ponech si své ubohé stíny, chceš-li, ale nás nech jít."
Čarodějčiny zamřelé oči zaplily tak divoce, že zpitomě-lá společnost nočních můr, jež právě vyrazila na noční flám, do nich vlétla a obrátila se na sněžný popel. "To dřív nechám práce v show byznysu," zavrčela. "Víš, jaké to je, trmácet se celou věčnost a vychvalovat své hrůzy spíchnuté na koleně? Myslíš, že o tomhle jsem snila, když jsem byla mladá a zlá? Myslíš, že jsem si sama vybrala tuhletu má-tožnou magii, tenhle výlupek vší stupidity, jelikož jsem nikdy nepoznala pravé čarodějnictví? Dělám triky se psy a opicemi, protože se nedokážu dotknout podstaty věcí, ale to lepší ještě poznám. A ty teď po mně žádáš, abych se vzdala pohledu na tebe a přítomnosti tvé síly. Řekla jsem Rukhovi, že nakrmím harpyji jeho játry, bude-li to třeba, a udělám to. A abych si udržela tebe, klidně vezmu tvého přítele Šmendrika a..." přešla do tichého drmolení a nakonec utichla.
"Co se týče jater," odvětila jednorožka, "skutečnou magii nelze získat nabízením cizích jater. Musíš si vyrvat vlastní a nepočítat s tím, že se ti vrátí. Pravé čarodějnice tohleto vědí."
Mamá Fortuně skanulo po líci několik zrn písku. Všechny čarodějnice takhle pláčí. Obrátila se a ztuha zamířila zpátky ke svému vozu. Náhle se však otočila a poslala jí oškubaný úsměv. "A přece jsem tě dvakrát napálila. Vážně myslíš, že by tě ti zevlouni poznali sami od sebe, bez mojí pomoci? Kdepak, má milá, musela jsem ti kvůli nim propůjčit pochopitelnou podobu a roh pro je-
jich slepé oči. V dnešních časech potřebuješ levný cirkus, aby lidé poznali pravého jednorožce. Vážně bys udělala lépe, kdybys zůstala se mnou a byla falešná, jelikož na celičkém světě tě na první pohled pozná už jenom Rudý býk." Zmizela ve voze a harpyje propustila měsíc.
iii.
Šmendrik se vrátil krátce před svítáním. Proklouzl mezi klecemi tiše jako mlha a jen harpyje vydala zvuk, když ji míjel.
"Dříve jsem se pryč nedostal," vydechl zmoženě. "Nechala Rukha, aby mě hlídal, a ten sotva kdy spí. Ale dal jsem mu hádanku a jemu obvykle trvá celou noc, než ji rozluští. Příště mu řeknu vtip, to ho zaměstná nejmíň na týden."
Jednorožka byla šedá a nehybná. "Proč jsi mi neřekl, že na mně lpí kouzlo?" zeptala se.
"Soudil jsem, že to víš," odvětil mág zdvořile. "Copak tě neudivilo, když tě poznali?" Pak se usmál, takže vypadal trochu starší. "Ne, samozřejmě, že ne. Tebe to nikdy neudiví."
"Ještě nikdy jsem nebyla začarovaná," řekla a dlouze a niterně se zachvěla. "Ještě nikdy jsem nepoznala svět, kde by mě neznali."
"Já ti rozumím, jak se cítíš," přisvědčil Šmendrik dychtivě. Jednorožka na něj ze tmy pohlédla nekonečnýma oči-
má, až se nervózně usmál a sklopil pohled na ruce. "Jen málokterý člověk je považován za to, čím doopravdy je," dodal. "Svět je plný mylných úsudků. Víš, já tě měl za jednorožce hned na první pohled a věděl jsem, že jsem tvůj přítel. Jenže ty mě máš za klauna, za ťulpase či zrádce a jinačí nemohu být, když mě takového vidíš. Kouzlo je jen kouzlo, pomine a rozplyne se, jakmile budeš volná, ale zakletí omylu, které jsi na mě seslala, mohu ve tvých očích nosit už navěky. Nejsme vždy tím, čím se zdáme, a sotva kdy tím, čím si být přejeme. Já však slyšel vyprávění, že když čas byl ještě mlád, tvoji rodní v moci měli pravou krásu rozpoznat a zvědět, zda úsměv skrývá v srdci žal, jak mnohdy bývá." Zatímco se po obloze rozléval úsvit, mágův tichý hlas sílil, až na okamžik přehlušil skučení mříží i jemné zvonění křídel harpyje.
"Myslím, že jsi můj přítel," řekla. "Pomůžeš mi?"
"Když ne tobě, tak nikomu," odvětil mág. "Jsi má poslední naděje."
Usouzená zvířata Půlnočního lunaparku kňučela, frkala, třásla se a po jednom se probouzela. Prvnímu se zdálo o kamenech, broucích a šťavnatém listí, druhé se brodilo vysokou horkou travou a třetí snilo o blátě a o krvi. A další si

ve snu představovalo ruku, která ho drbe na osamělém místečku za ušima. Pouze harpyje nespala a nyní upírala strnulý pohled do vycházejícího slunce. "Jestliže se osvobodí před tebou, jsme ztraceni," připomněl Šmendrik.
Blízko - ten hlas zněl vždycky blízko - se ozvalo Ruk-hovo volání: "Šmendriku! Hej, Šmendriku, uhodl jsem! Je to hrnek kafe, co říkáš?" Mág se zvolna šoural pryč. "Dnes v noci," zamumlal. "Věř mi do úsvitu." A s plesknutím pláště odkvačil pryč, avšak opět se zdálo, že tu kousek sebe
zanechal. Rukh s děsivou úspornosti pohybů wklusal zpoza klece hned vzápětí. A v černém voze si pro sebe Mamá Fortuna broukala Bílinu píseň:
"Stěží stejnou pravdu znají lidé dva. Čin, jenž se stal, vždy lze vrátit, avšak tají se, že pryč je, co čas vzal."
Brzy se kolem začala potloukat nová várka diváků čekajících, až bude zahájeno představení. Rukh je jako plechový papoušek svolával pokřikem: "Noční netvoři polapení!" zatímco Šmendrik stál na bedně a dělal kejkle. Jednorožka ho sledovala s velikým zájmem a rostoucími pochybami, nikoli o jeho úmyslech, nýbrž o jeho umění. Z prasečího ucha vytáhl celé prase; obrátil kázání v kámen a sklenici vody v hrst vody, proměnil pět pik ve dvanáct pik a králíka ve zlatou rybku, která se utopila. Pokaždé, když místo mámení vykouzlil zmatení, podíval se na ni a očima říkal: "Já vím, že ty víš, co jsem zamýšlel doopravdy." Jednou proměnil mrtvou růži v semínko. Jednorožce se to líbilo, byť vyšlo najevo, že se jedná o semínko ředkvič-ky.
A opět začalo představení. Opět Rukh vodil zástup od jedné ukoptěné povídačky Mamá Fortuny k další. Drak chrlil plameny, Kerberos vytím přivolává! peklo na pomoc, satyr pokoušel ženy, až se rozeštkaly. Diváci vyjekli a ukazovali si na zažloutlé tesáky a nafouklé žihadlo mantikory, trnuli při pomyšlení na Midgaardského hada a divili se Arachnině nové pavučině, která vypadala jako rybářská síť, do níž se vyplakal měsíc. Všichni to považo-
váli za pravou pavučinu, jen pavouk ale věřil, že se na nitkách skutečně pohupují krůpěje měsíčních slz.
Rukh tentokrát nevyprávěl příběh krále Fínea a Argonautů. Spěšně uvedl harpyjino jméno, vyložil jeho význam a hnal diváky od klece, jak jen mohl nejrychleji. Harpyje se usmívala. Nikdo kromě jednorožky její úsměv nespatřil, a ta si přála, aby v té chvíli mohla uniknout zrakem jinam.
Když stanuli před její klecí a mlčky na ni upřeli zraky, pomyslela si teskně: mají tak smutné oči. Oč by asi byly smutnější, kdyby se marnivé kouzlo náhle rozplynulo a před nimi stála jen obyčejná bílá klisna. Čarodějnice měla pravdu - žádný z nich by mě nepoznal. Ale pak se jí u-vnitř ozval tichý hlásek podobný hlasu mága Šmendrika a řekl: ale oči mají strašně smutné.
A když Rukh vykřikl: "Hle, toť Samotný Konec," černé závěsy se rozhrnuly a odhalily Elli, jež si cosi mumlala v chladu a temnotě, pocítila stejný příval bezmocného strachu ze stáří, jaký obrátil dav na útěk, ačkoli věděla, že v kleci sedí jen Mamá Fortuna. Tu si pomyslela: ta čarodějnice ví víc, než ví, že ví.
Noc se přihnala zčerstva; snad její příchod uspíšila harpyje. Slunce zapadlo do špinavých mračen jako kámen do moře, zhruba se stejnou nadějí na vynoření, na obloze nesvítil měsíc ani hvězdy. Mamá Fortuna se klouzavým krokem vydala na obchůzku klecí. Přišla k harpyji, ale ta na svém hradu seděla nepohnutě. Stařena před ní dlouho stala a napjatě ji pozorovala.
"Ještě ne," zamulala nakonec, "ještě ne," ale hlas měla malátný a nejistý. Krátce pohlédla na Jednorožku a oči jí zežloutly kluzkým smutkem. "Tak nám uplynul další
den," pronesla se skřípavým povzdechem a odkvapila pryč.
Po jejím odchodu se lunapark ponořil do mrtvého ticha. Spala všechna zvírata vyjma pavouka, který tkal, a harpyje, která čekala. Noc se svírala těsněji a těsněji, až jednorožka očekávala, že náhle pukne a rozhalí šev oblohy, takže se objeví... další mříže, pomyslela si. Kde ten mág vězí?
Konečně přichvátal tichem, ve spěchu se kroutil a tančil jako kocour v zimě a klopýtal o stíny. Když došel ke kleci, radostně se poklonil a pyšně oznámil: "Šmendrik je s tebou." V sousední kleci jednorožka zaslechla ostré zachvění bronzu.
"Soudím, že nám zbývá velmi málo času," pronesla. "Opravdu mě dokážeš vysvobodit?"
Dlouhán se rozzářil a i jeho bledé vážné prsty zatančily radostí. "Řekl jsem ti, že čarodějnice spáchala tři vážné chyby. Tvé zajetí bylo poslední z nich a zajetí harpyje druhou, neboť jste obě pravé a Mamá Fortuna si vás může ochočit asi tak, jako může udělat zimu o den delší. Ale že mne považovala za šaška a šarlatána, to byla její první a osudová chyba. Neboť i já jsem pravý. Jsem Mág Šmendrik, poslední ze zasvěcenců, a jsem starší, než se jevím."
"Kde je ten druhý?" zeptala se jednorožka.
Šmendrik si vykasal rukávy. "O Rukha se nestarej. Dal jsem mu další hádanku, bez řešení. Možná se už nikdy nepohne."
Pronesl tři kostrbatá slůvka a luskl prsty. Klec zmizela. Jednorožka se ocitla v remízku stromů - mezi pomerančovníky a citroníky, hrušněmi i broskvoněmi, mandlov-níky a akáciemi - s měkkou jarní prstí pod nohama a širým nebem nad hlavou. Srdce měla náhle lehké jako vá-
nek a v těle se jí sbírala síla ke skoku do sladké noci. Dala si však zajít chuť, neboť věděla, že mříže jsou pořád na svém místě, byť je nevidí. Byla příliš stará, než aby to nevěděla.
"Omlouvám se," ozval se Šmendrik odkudsi ze tmy. "Tolik jsem doufal, že tě osvobodí právě toto kouzlo."
Tentokrát zazpíval cosi chladného a táhlého a podivné stromy to odválo jako pampeliškové chmýří. "Tohle je jistější kouzlo," dodal. "Mříže jsou teď křehké jako starý sýr a snadno je polámu. Podívej..." Pak sykl a ucukl rukama pryč. Z dlouhých prstů mu crčela krev.
"Musel jsem dát někam špatný přízvuk," přiznal chraplavě. Skryl ruce v plášti a snažil se mluvit hladce. "Jednou jsi dole, jednou nahoře."
Následoval soubor kamenných vět a Šmendrikovy zkrvavené ruce zašermovaly oblohou. Odkudsi se přibelhalo cosi šedého a vrčícího, tvor podobný medvědu, avšak mohutnější než medvěd. Bytost se bublavě chichotala jako smyslů

zbavení, toužíc rozlousknout klec jako ořech a paráty z ní vybrat cáry jednorožčího masa. Šmendrik tvora vykázal zpátky do noci, ale ten neodešel.
Jednorožka se přikrčila v rohu a sklonila hlavu; pak se harpyje v kleci zavrtěla, a zazvonila, šedá silueta k ní otočila cosi, co muselo být hlavou, zakvílela hrůzou a uprchlá.
Mág klel a chvěl se děsem, než se mu vrátila řeč: "Kdysi dávno jsem ho už jednou přivolal. Ani tehdy jsem ho nedokázal zvládnout. Své životy nyní dlužíme harpyji, a ta nás o ten dluh může ještě před svítáním upomenout" Stál mlčky, mnul si poraněné prsty a vyčkával, co na to poví jednorožka. "Zkusím to ještě jednou," odhodlal se nakonec. "Mám to zkusit?"
Jednorožka měla dojem, že stále ještě vidí vřít noc v místech, kde stál šedý tvor. "Zkus to," přisvědčila.
Šmendrik se zhluboka nadechl, třikrát si odplivl a pronesl slova znějící jako dunění zvonů pod mořskou hladinou. Foukl přes sliny hrst prášku a triumfálně se usmál, když obláček vzplanul v zeleném záblesku. Jakmile světlo pohaslo, dodal ještě tři slova. Zněla jako bzučení měsíčních včel.
Klec se začala zmenšovat. Jednorožka neviděla pohyb mříží, ale kdykoli Šmendrik vyhrkl: "Ach, ne!" zbývalo jí kolem méně místa. Už se nemohla otočit. Mříže se přibližovaly nemilosrdně jako příliv, jako svítání, aby se prořezaly až k jejímu srdci a navěky je uvěznily. Snesla mlčky, když se k ní s vrčením blížila stvůra, kterou Šmendrik vyvolal, ale teď vydala zvuk. Byl tichý a zoufalý, ale ještě to nebyl nářek.
Nikdy se nedověděla, jak Šmendrik mříže zastavil. Pokud pronesl nějaké kouzlo, neslyšela ho, avšak klec se přestala smršťovat o vlásek dříve, než se mříže dotkly jejího těla. Cítila je všechny, jednu vedle druhé, připomínaly chladné větry skučící hladem. Zatím na ni nemohly.
Mág svěsil paže podél těla. "Už se neodvážím," hlesl. "Příště bych nemusel stačit..." Hlas mu přeskočil a v očích zely stejné rány jako na prstech. "Čarodějnice se ve mně nezmýlila."
"Zkus to znova," vybídla ho. "Jsi můj přítel. Zkus to znova."
Ale Šmendrik už se s hořkým úsměvem hrabal po kapsách a hledal cosi zvonivého a cvakavého. "Věděl jsem, že na to dojde," vzdychal. "Vysnil jsem si to jinak, ale tušil jsem to." Vytáhl kruh, na němž se houpalo několik rezavých klíčů. "Zasloužíš si služby velkého čaroděje, ale oba-
vám se, že se budeš muset spokojit s pomocí druhořadého kapsáře. Jednorožci nemají ponětí o touze, ostudě, pochybnosti ani vině... ale smrtelníci, jak sis zajisté povšimla, jich dostanou co proto. A Rukh se neumí soustředit na víc věcí zároveň."
Jednorožka si náhle uvědomila, že všechna zvířata Půlnočního lunaparku nehlučně bdí a pozorují ji. V sousední kleci začala harpyje zvolna přešlapovat z nohy na nohu. "Spěchej," řekla. "Pospěš si."
Šmendrik se už nějakou chvíli snažil napasovat klíč do prskajícího zámku. První neúspěšný pokus zámek strpěl potichu, ale když Šmendrik zkusil další klíč, rozkřikl se hlasem Mamá Fortuny: "Ho, ho, to je mi mág! To je mi mág!"
"Zmodrej, babo," zamumlal Šmendrik, ale jednorožka cítila, jak se rdí. Když otočil klíčem, zámek s opovržlivým zamručením cvakl a povolil. Šmendrik široce rozevřel mřížované dveře a řekl měkce: "]si volná, Paní."
Jednorožka lehce sestoupila na zem a mág se v náhlém údivu zakabonil: "Ach," zašeptal. "Když nás dělily mříže, vypadala jsi jinak. Byla jsi menší a ne tak... ach. Bože můj."
Byla doma ve svém lese, který záhy po jejím odchodu zčernal, zvlhl a zpustl. Kdosi ji zdaleka volal, ale byla doma, hřála stromy a probouzela trávu.
Pak zaslechla Rukhův hlas podobný skřípění lodního dna o říční oblázky. "Dobrá, Šmendriku, dám se poddat. Proč je havran jako psací stůl?" Jednorožka odběhla do nejhlubšího stínu, a tak Rukh u prázdné zmenšené klece spatřil jen mága. Ruka mu zajela do kapsy a hned se vynořila. "Ty luntovej lapko," kovově se zašklebil, "za tohle tě bába napne na ostnatej drát a udělá z tebe náhrdelník pro harpyji." Otočil se a zamířil k Fortuninu vozu.
"Uteč," křikl mág, udělal fantasticky fascinující skok vzduchem a přistál Rukhovi na zádech. Dlouhými pažemi snědého muže oslepil a umlčel. Padli společně; Šmendrik se první vyškrábal na nohy a zaklekl Rukhovi paže. "Tak ostnatej drát," zafuněl. "Ty kopče kamení, ty odpade, ty nicko, nacpu tě bídou, až ti poleze z očí. Srdce ti proměním v zelenou trávu a všechno, cos kdy miloval, v ovce. Změním tě ve špatného básníka se sny. Udělám, že ti nehty na nohou porostou naopak. Neměl sis se mnou začínat."
Rukh potřásl hlavou a posadil se; Šmendrika přitom odhodil deset stop daleko. "Co to žvaníš?" zachechtal se. "Vždyť ty bys neproměnil ani smetanu na máslo." Mág se potácivě zvedal, ale Rukh ho strčil zpátky na zem a sedl si na něj. "Nikdy ses mi nelíbil," prohlásil procítěně. "Naparuješ se, ale není v tobě kouska síly." Jeho ruce, těžké jako noc, se mágovi sevřely na hrdle.
Jednorožka nic z toho neviděla. Stála u nejvzdálenější klece, kde se před ní v prachu plazila mantikora. Dotkla se špičkou rohu zámku a pak bez ohlížení zamířila k dračí kleci. Propouštěla je jednoho po druhém - satyra, Kerbera i Midgaardského hada. Jakmile ucítili, že jsou volní, jejich kouzla pominula a tak skákali, vlekli se a plazili nocí opět jako lev, opice, had, krokodýl a rozradostněný pes. Žádné ze zvířat jednorožce nepoděkovalo, a ta nesledovala, jak odcházejí.
Jen pavouk dál nevšímavě spřádal sítě, když na něj tiše zavolala skrze otevřené dveře. Arachné byla zaměstnána tkaním pavučiny, kterou vnímala jako Mléčnou dráhu, jež začala sněžit. Jednorožka zašeptala: "Tkadleno, svoboda je lepší, svoboda je lepší," jenže pavouk dál pilně šplhal nahoru a dolů po železném stavu. Ani na okamžik nezaváhal, ani když vykřikla: "Arachné, je to sice velmi atraktivní,
ale není to umění." Nová pavučina se snášela po mřížích jako sníh.
Pak se zvedl vítr. Pavoučí síť kmitla jednorožce před očima a byla ta tam. Harpyje počala tlouci křídly a přivolávat svou moc, jako když před sebou ryčící vlna žene k pobřeží písek a vodní tříšť. Zpoza, mraků vyhlédla krvavá luna a jednorožka harpyji spatřila - připomínala rozvodněné zlato, její dlouhý vlas plál a chladná, pomalá křídla cloumala klecí.

Harpyje se smála.
Ve stínu jednorožčiny klece klečeli Rukh a Šmendrik. Mág křečovitě tiskl těžký kruh s klíči a Rukh si mnul zátylek a mrkal. Tvářemi slepými strachem zírali na povstávající harpyji a stěží vzdorovali náporům větru. Závan je foukl proti sobě, až jim kosti zapraštély.
Jednorožka mířila k harpyjině kleci. Šmendrik, bledý a drobný, bez ustání jako ryba na suchu otvíral a zavíral ústa. A byť ho neslyšela, věděla, že vříská: "Zabije té, zabije tě! Uteč, ty hloupá, dokud je pod zámkem! Zabije tě, jestli ji pustíš na svobodu!" Leč jednorožka sledovala světlo svého rohu, až stanula před Kélainé, Temnou líticí.
Ledová křídla jako mračna na okamžik strnula v povětří a harpyjiny staré žluté oči se jednorožce zatnuly do srdce a přitáhly ji blíž. "Zabiju tě, pustíš-li mě na svobodu," říkaly ty oči. "Pusť mě."
Jednorožka skláněla hlavu, až se rohem dotkla zámku klece. Dveře se nerozlétly a železné mřížoví se nerozplynu-lo ve hvězdný svit. Harpyje mávla křídly a všechny čtyři stěny klece od sebe pomalu odpadly a snesly se na zem jako okvětní plátky velikého květu, který se rozevřel do noci. A z trosek povstala harpyje, svobodná, strašlivá a ječící, s vlasy zběsile roztočenými jako meč. Měsíc zchřadl a uprchl.
A jednorožka náhle sama sebe slyšela křičet, nikoli hrůzou, nýbrž údivem: "Ale vždyť ty jsi stejná jako já!" Zaty-čela blahem, vyrazila, vstříc střemhlavě útočící harpyji a rohem se zabořila do zběsilého vichru. Harpyje ponejprv udeřila, chybila a zakroužila výš. Její křídla zvonila, dech hřál a bodal. Žáhla, na nebi a jednorožka spatřila v bronzu jejích prsou svůj odraz a cítila, jak se z jejího těla line táž děsuplná záře. Tak kolem sebe kroužily jako dvojhvězda a pod scvrklou oblohou nebylo vyjma nich nic opravdového. Harpyje se smála potěšením a její oči nabraly barvu medu. Jednorožka věděla, že se hotoví k novému útoku.
Temná lítice složila křídla a spadla jako hvězda - nikoli na Jednorožku, nýbrž za ni. Minula ji tak těsně, že jí jedním perem zkrvavila plece. Lesklé drápy měla napřažený pro srdce Mamá Fortuny; i stařena rozpřáhla krabaté dlaně, jako kdyby vítala harpyji domů. "Samy ne!" zavyla triumfálně. "Sama by se žádná, z vás neosvobodila! Měla jsem vás!" Pak ji harpyje dostihla, babice se zlomila jako suchá větev a upadla. Harpyje se přikrčila nad jejím tělem, zakryla ho, a křídla jí zrudla.
Jednorožka se odvrátila. Poblíž dětský hlásek sípal, že musí prchat, musí prchat. Byl to mág. Měl obrovité prázdné oči a jeho tvář - pořád příliš mladá - se propadla do dětství. "Ne," odvětila. "Pojď se mnou."
Harpyje vydala blažený chrochtavý zvuk, při němž se mu podlomila kolena. Ale jednorožka ho znovu vyzvala: "Pojď se mnou!" a tak společné odcházeli z Půlnočního lunaparku. Měsíc se kamsi vytratil, ale pro mágovy oči byla měsícem jednorožka - stejně chladná, bílá a nesmírně stará, osvětlující mu cestu snad do bezpečí, snad do propasti šílenství. Následoval ji a ani jednou se neohlédl. Ani když uslyšel zoufalé šramocení a dupot těžkých nohou, zahřmění bronzových křídel a Rukhův náhle umlčený skřek.
"Utíkal," řekla jednorožka. "Před nesmrtelnými nesmíš nikdy utíkat. Upoutá to jejich pozornost." Hlas měla mírný a beze stopy lítosti. "Nikdy neutíkej. Jdi zvolna a představ si, že ti hlavou letí něco úplně jiného. Zazpívej si písničku nebo zarecituj báseň, dělej si své kejkle, ale jdi pomalu a nepoletí za tebou. Kráčej velmi pomalu, mágu."
Tak spolu krok za krokem prchali nocí, vysoký muž v černém a bílé zvíře s rohem. Mág se tiskl k jednorožčinu světlu, jak nejtěsněji se odvážil, neboť za nimi se hýbaly hladové stíny, stíny zvuků, jež harpyje vyrážela, když plenila chatrné zbytky Půlnočního lunaparku, co ještě stály za zničení. Ale jiný zvuk je provázel ještě dlouho poté, co vše ostatní utichlo. Provázel je ránem na podivné cestě... tichý suchý pláč naříkajícího pavouka.
IV.
Tak jako novorozeně mág dlouho plakal, než mohl promluvit. "Ubohá stařena," vydralo se mu nakonec ze staženého hrdla. Když na to jednorožka nic neřekla, zvedl Šmendrik hlavu a zvláštně na ni pohlédl. Spustil se kalný ranní déšť, v němž se leskla jako delfín. "Ne," odtušila v odpověď jeho očím, "já neumím litovat."
Zahalen do mlčení dřepěl na cestě v dešti a plášť nasáklý vodou si přitahoval k tělu stále těsněji, až začal připomínat černý zlomený deštník. Jednorožka vyčkávala a přitom cítila, jak spolu s deštěm plynou dny jejího života. "Mohu cítil žal," navrhla potom laskavě, "ale to není totéž."
Šmendrik na ni znovu upřel zrak a snažil se přitom poskládat dohromady svou tvář, ale pořád se mu rozpadala. "Kam máš teď namířeno?" zeptal se. "Kam jsi šla, než tě stará zajala?"
"Hledám své rodné," odvětila. "Neviděl jsi je, mágu? Jsou divocí a pěnově bílí, stejně jako já."
Šmendrik smutně zavrtěl hlavou. "Nikdy jsem neviděl nikoho jako ty, když jsem byl vzhůru. Za mého dětství prý pár jednorožců ještě zbývalo, ale znal jsem jen jediného člověka, který jednoho zahlédl. Rozhodně jsou všichni pryč, paní, všichni až na tebe. Když jdeš, vyvoláváš ozvěnu zpráv, které se ti vracejí."
"Ne," namítla, "viděli je i jiní." Potěšilo ji, že ještě poměrně nedávno - když byl mág chlapec - žili na světě jednorožci. "Motýl mi řekl o Rudém býku a čarodějnice mluvila o králi Moranovi. Proto mám namířeno za nimi, ať jsou kdekoli, abych zjistila, co o celé té věci vědí. Povíš mi, kde Moran kraluje?"
Mágovi málem zmizela, tvář, ale dal si tu práci a sebral své rysy dohromady. Nato se začal zvolna usmívat, jako by se mu ústa obrátila v železo. Časem se mu podařilo dosáhnout správného tvaru, ale byl to stále kovový úsměv. "Povím ti báseň," odvětil.
"Kde k zemi ční kamenné spáry bor, neroste zeleň, zmírá živý tvor, srdce jak špatné pivo zkyslá jsou... král Moran vládne rukou svou."
"Alespoň to podle toho poznám, až tam budu," přisvědčila přesvědčena, že si z ní dělá dobrý den. "Umíš nějakou báseň o Rudém býku?"
"Žádné nejsou," odvětil Šmendrik a vstal, s úsměvem a bledý. "O králi Moranovi vím jen z doslechu. Prý je to stařec štiplavý jako pozdní listopad, panující nad pustinou u moře. Povídá se, že před Moranovým příchodem to byla žírná a zelená zem, ale od jeho dotyku zpustla. Mezi sedláky koluje taková průpovídka používaná pro pole pople-

něné větrem, ohněm nebo kobylkami: jalové jak Morano-vo srdce.' Také se říká, že na jeho hradě nehoří žádná světla ani ohně a že král posílá zbrojnoše krást kuřata, povlečení a koláče z okenních parapetů. Příběh praví, že král Moran se naposledy zasmál, když..."
Jednorožka hrábla kopytem a Šmendrik kvapně navázal: "A co se týče Rudého býka, vím daleko méně, než jsem zaslechl, neboť o Býku koluje přespříliš příběhů a navzájem si protiřečí. Je prý skutečný a je to přízrak; Býk je sám Moran po západu slunce. Býk byl v zemi před Moranem, přišel s ním a přišel k němu. Chrání ho před nájezdy a rebeliemi a umožňuje tak králi neplýtvat penězi na výzbroj pro hradní stráž. Drží ho jako vězně na jeho vlastním hradě. Je to ďábel, jemuž Moran upsal svoji duši. Je to cena, za niž upsal svoji duši. Býku patří Moran. Býk patří Mo-ranovi."
Jednorožka ucítila, jak se jí po těle jako vlnky šíří rozechvění jistoty. V mysli jí znovu vytanula motýlí slova: "]t tomu již dávno, co běželi po všech cestách, Rudý býk se jim hnal v patách a zametal za nimi stopy." Spatřila bílé stíny, hnané řvoucím vichrem, a chvění žlutých rohů. "Půjdu tam," rozhodla se. "Mágu, dlužím ti laskavost za navrácenou svobodu. Oč mě požádáš, než odejdu?"
Šmendrikovy dlouhé oči se leskly jako listí ve slunci: "Vezmi mě s sebou."
Bez odpovědi kus poodběhla, chladná a tančící. "Mohu být užitečný," nedal se odbýt mág. "Znám. polohu Mo-ranova království i jazyky, jimiž se cestou tam mluví." Dělil ji již jen krok od zmizení v husté mlze a Šmendrik chvatné pokračoval: "Žádnému poutníku na cestách nikdy neuškodila přítomnost čaroděje; neměla by ani jednorožci. Vzpomeň si na příběh o velkém čaroději Nikosovi.
Jednou v lesích spatřil jednorožce spícího s hlavou v klíně chichotající se panny. K nim se s napjatými luky kradla trojice lovců, toužících získat jako trofej jednorožců v roh. Nikosovi zbýval jen okamžik. Slovem a gestem proměnil jednorožce v krásného jinocha, který procitl, a vida, jak na něj lovci udiveně hledí, vrhl se na ně a pobil je. Jeho meč měl spirálový vzor a mladík dupal po tělech, když vzal lovcům životy."
"A co dívka?" zajímala se jednorožka. "Také ji zabil?"
" Kdepak, oženil se s ní. Prý to bylo ještě nerozumné dítě ve sporu s rodinou a jediné, co potřebovala, byl dobrý muž. Jímž on byl, už navždy, neboť ani Nikos mu nedokázal navrátit původní podobu. Zemřel stár a vážen, prý se přejedl fialek, kterých se nikdy nedokázal nabažit. Děti neměli."
Příběh utkvěl kdesi v jednorožčině dechu. "Mág mu neprokázal službu, nýbrž velkou křivdu," namítla tiše. "Jak strašlivé, kdyby všichni mé rodné proměnili čarodějové s dobrými úmysly v lidi - vyobcováni, polapeni v křehkých, praskajících nádobách. To bych raději, kdyby se ukázalo, že je všechny pobil Rudý býk."
"V zemi, kam máš namířeno, ti jen málokdo nebude přát to nejhorší a přátelské srdce - jakkoli hloupé - může být jednoho dne vítané jako voda. Vezmi mě s sebou, pro smích, pro štěstí, pro neznámé. Vezmi mě s sebou."
Zatímco mluvil, déšť ustal, obloha se vyčasila a vlhká tráva se zaleskla jako vnitřek lastury. Jednorožka se zahleděla do dáli a pátrala po jednom králi v mlze vladařů a ve sněžných záblescích hradů a zámků po tom jediném, jenž stál na plecích Býka. "Nikdo mne nikdy nedoprovázel na cestách," odvětila zadumaně, "jenomže mě také nikdo nikdy nezavřel do klece, nepovažoval mne za bílou klisnu,
ani mi nemusel dávat zdání mne samotné. Hodně věcí se mi poslední dobou přihodilo poprvé a tvá společnost jistě nebude ta nejdivnější a zřejmě ani poslední. Můžeš se ke mně tedy připojit, chceš-li, byť bych byla raději, kdybys žádal jinou odměnu."
Šmendrik se usouženě usmál. "Uvažoval jsem o tom." Pak se zahleděl na své prsty, kde jednorožka spatřila půlměsícová znamení od mříží. "Jenomže mé pravé přání bys nedokázala splnit ani ty."
A je to tady, pomyslela si jednorožka, která pocítila první kradmý dotek smutku pod kůží. Takové bude cestování se smrtelníkem... napořád. "Ne," odvětila. "Nemohu tě proměnit v něco, čím nejsi, o nic víc, než to měla v moci čarodějnice. Nedokáži z tebe udělat opravdového mága."
"Ani jsem v to nedoufal," zavrtěl Šmendrik hlavou. "To je dobré. Nestarej se o to."
"Nestarám se o to," odvětila jednorožka.
První den společné cesty nízko nad nimi přeletěl modrý hejl a řekl si pro sebe: "No teda, ať mě vystaví za sklem." A namířil si to domů, aby tu novinu zčerstva sdělil ženě. Ta zrovna seděla v hnízdě í zpívala dětem chmurnou ukolébavku:
"Pavouky, stínky a brouky a škvory, housenky z růží a bodavé tvory, kobylky, slimáky, křepelčí vajíčko, vyvrhnu z volete, natrávím maličko. Halí bělí, lsti, kličky, srdce chvění, nemysli, létání zdaleka veselé není "
"Zahlédl jsem jednorožce," vyhrkl hejl, jakmile přistál.
"Ale koukám, že jsi nezahlédl žádný oběd," odvětila jeho žena chladně. "Nesnáším, když muž mluví s prázdnými ústy."
"Zlato, viděl jsem jednorožce!" Hejla opustil obvyklý klid a. poskakoval nahoru a dolů po větvi. "Už jsem žádného neviděl, ani..."
"Nikdy jsi žádného neviděl," opáčila, "Teď mluvíš se mnou, kapíruješ? Já musím vědět, co jsi v životě viděl a co neviděl."
Hejl si jejích řečí nevšímal a dál mlel svou: "Byl s ní takový podivný chlapík v černém. Chystali se přes Kočičí hory. Zajímalo by mě, zda měli namířeno do Moranovy říše." Natočil hlavu do půvabného profilu, jímž kdysi získal svou ženu. "To si starý Moran pošmákne," dumal. "Jednorožec jako na zavolání, k vašim službám, ťuky ťuk na vrátka. Dal bych všechno, jen kdybych se mohl podívat..."
"Předpokládám, že jste vy dva nestrávili celý den sledováním jednorožců," přerušila ho žena klapnutím zobáku. "Aspoň mám pocit, že ona bývala známa svou kreativnější představou o trávení volného času." Postoupila k němu a peří na krku se jí načepýřilo.
"Ale miláčku, já už ji neviděl..." spustil hejl a jeho žena věděla, že mluví pravdu a že by se toho neodvážil, nicméně ho stejně jednou klovla. Byla to žena, která věděla, jak naložit s momentální morální převahou.
Jednorožka a mág spolu putovali vesnou, přes měkké Kočičí hory dolů, do fialkového údolí, kde rostly jabloně. Za

údolím začínaly nízké kopce, tlusté a poddajné jako ovce, které skláněly hlavy, aby si k jednorožce s údivem přivo-něly, když procházela mezi nimi. Po nich přišel pozvolný vrchol léta a vyprahlé pláně, kde se vzduch třpytil jako cukrkandl. Oba se společně brodili přes řeky, zdolávali trnité ostružinové břehy i srázy a putovali lesy, které jednorožce připomněly domov, ačkoli se mu nemohly rovnat, jelikož znaly čas. To můj les teď taky, přemítala, ale zároveň se utěšovala myšlenkou, že to nevadí, protože jakmile se vrátí, všechno bude jako dřív.
Po nocích, zatímco Šmendrik spal spánkem hladového a ušlého mága, jednorožka bděla a krčila se v očekávání rozložité siluety Rudého býka vrhající se na ni z měsíce. Občas zavětřila cosi, co musel být jeho pach - temný kradmý puch plazící se nocí a pátrající po ní. Tu vždy vyskočila na všechny čtyři s chladným vyzývavým výkřikem, ale zahlédla jen dvě tři srny, jež ji z uctivé vzdálenosti pozorovaly. Vysoká jednorožce milovala a záviděla jim. Jednou se k ní přišoural jelen dvouroček, popichovaný zezadu smějícími se kamarády, a se sklopenýma očima zamumlal: "Jsi velmi krásná. Tak velice krásná, jak nám naše matky vypravovaly."
Jednorožka na něj hleděla bez odpovědi, neboť věděla, že se od ní žádná odpověď neočekává. Jiný jelen ze zahihňal a šeptal: "Tak dělej, dělej." Na to dvouroček zvedl hlavu a rychle a radostně vykřikl: "Ale znám někoho krásnějšího než ty!" Otočil se a společně s kumpány prchl měsíčním svitem. Jednorožka znovu ulehla.
Cestou tu a tam zavítali do vesnice, kde se Šmendrik představil jako vandrovní čaroděj nabízející, jak vyvolával na rynku: "Popíchnout vás za večeři, dopálit vás jen co by se za nehet vešlo, váš spánek nenarušit o nic víc a pak se klidit zase dál." V málokterém městě mu odmítli ustájit jeho skvostnou bílou klisnu a zůstat přes noc. Než šly děti na kutě, uspořádal na náměstí v záři luceren představení. Nikdy se nepouštěl do žádné vyšší magie, než bylo rozprá-vění s loutkami nebo proměny sena ve sladkosti, ale i tyhle drobné magické kejkle se mu občas vymykaly z rukou. Děti ho však milovaly, rodiče ho rádi počastovali večeří a letní noci byly měkké a měly říz. Ještě o celé věky později se jednorožce občas vybavil podivný čokoládový pach stájí a Šmendrikův stín tančící v poskakujícím světle na zdech, dveřích a komínech.
Za svítání vyrazili dál. Šmendrikovi se kapsa nadouvala chlebem, sýrem a pomeranči ajednorožka si po jeho boku vykračovala mořsky bílá ve slunci a mořsky zelená, v šeru stromů. Na jeho drobná kouzla Udě zapomněli, dříve než zmizel za obzorem, ale bílá klisna nedala mnoha vesničanům spát, zvláště některé ženy se s pláčem probouzely ze snů o ní.
Jednoho večera se zastavili v blahobytném, usedlém městě, kde i žebráci měli dvě brady a myši se sotva vlekly. Šmendrik byl bezodkladně pozván na večeři se starostou a několika vypasenými radními a Jednorožku, jako vždy nepoznánu, ponechali volně se popásat na pastvině, kde rostla tráva svěží, sladká a sytá jako mléko. Večeře se podávala pod širým nebem, u stolu na náměstí, jelikož noc byla vlahá, a starosta se rád ukázal v přítomnosti hosta. Byla to výtečná večeře.
Při jídle Šmendrik vykládal historky ze života potulného čaroděje, příběhy plné králů, draků a šlechtičen. Nelhal, pouze události formuloval srozumitelněji, takže vyprávění mělo příchuť pravdy i pro všemi mastmi mazané radní. A nejen oni, nýbrž i kolemjdoucí měšťané všelikého zrna natahovali krky, aby pochytili podstatu kouzel, která řádné seslána otevřou každý zámek. A všem se tajil dech při pohledu na mágovy Zjizvené prsty. "Památka na
setkání s harpyjí," objasnil Šmendrik nenucené. "Koušou."
"A to ses nikdy nebál?" divila se uneseně mladá dívka. Starosta se na děvče zaškaredil, ale Šmendrik si zapálil doutník a. rozšafně se na ni usmál skrze oblak dýmu. "Strach a hlad mě udržují mladého," odvětil. Přejel zrakem po kruhu podřimujících a říhajících radních a významně na dívku mrkl.
Starosta se necítil nijak dotčen. "Pravda pravdoucí," přitakal a prsty polaskal jídlo na talíři. "Vedeme tu dobrý život, nebo jinak už nevím, co dobrý život je. Občas mám dojem, že by nám trocha strachu a trocha hladu neuškodila... povznesla by nás na duchu, abych tak řekl. Proto mezi námi vždycky rádi uvítáme cizince s příběhy k vypovězení a písněmi k vyzpívání. Rozšiřují náš obzor... nutí nás hledět do sebe..." zeširoka zívl a protáhl se.
"No tedy, koukněte se na pastvinu!" poznamenal náhle jeden z radních. Hřmotné hlavy na krkajících krcích se obrátily a všichni spatřili vesnické krávy, ovce a koně shluklé do houfu ve vzdáleném koutu pole, odkud pozorovaly mágovu bílou klisnu, kterak se poklidně popásá na chladné trávě. Žádné zvíře ani nehleslo. Dokonce i prasata a husy ztichly jako duchové. Kdesi v dali zakrákal krkavec a jeho hlas se nesl západem slunce jako saze ve větru.
"Podivuhodné," zamumlal starosta. "Nanejvýš podivuhodné."
"Je vážně neobyčejná, že?" přitakal mág. "Mohl bych vám vyprávět, kolik mi za ni nabízeli..."
"Zvláštní věc," pokračoval radní, který první promluvil, "že z ní zjevné nemají strach. Čiší z nich posvátná bázeň. Jako by jí vzdávaly hold."
"Vidí, co vy jste vidět zapomněli." Šmendrik dopil svůj
díl červeného vína a. dívčina na něj upírala oči sladší a mělčí, než měla jednorožka. Bouchl sklenkou do stolu a obrátil se na usmívajícího se starostu. "]e to tvor vzácnější, než máte potuchy. Je to legenda, je to paměť, toužení, soužení, tvor, po němž každý baží, jak poutník po světélku z bažin..."
Jeho hlas zanikl v dunění kopyt a povyku dětí. Na náměstí přicválal tucet jezdců oblečených do strakatých hadrů, výskali a hulákali a rozráželi měšťany jako kuličky. Utvořili řadu a cválali dokola kolem náměstí. Sráželi, co jim přišlo do cesty, a vyráželi nesrozumitelná holedbání a výzvy neznámo komu. Jeden z jezdců se vztyčil v sedle, napjal luk a ustřelil korouhvičku kostelní věže, další štípl Šmendrikovi klobouk, vrazil si ho do čela a s hurónským řevem objížděl kolem. Někteří si přes sedla přehodili ječící děti, další si posloužili měchy vína a sendviči. Oči v zarostlých tvářích jim nepříčetně hořely a jejich smích duněl jako vzdálené hromobití.
Tlustý starosta prudce povstal a pozoroval je, dokud nezachytil pohled náčelníka tlupy. Pak nadzvedl obočí. Muž luskl prsty, koně v mžiku stáli klidně a trháni ztichli jako domácí zvířata před jednorožkou. Děti jemně položili na zem a vrátili většinu měchů s vínem.

"Janku Jiskryši, buď tak laskav," pronesl starosta klidně.
Náčelník jezdců sesedl a pomalu zamířil ke stolu, kde večeřeli radní se svým hostem. Byl to urostlý muž zvící bezmála sedmi stop a při každém kroku kolem sebe vrhal pablesky, neboť měl záplatovanou kazajku pošitu střípky zrcátek a lesklými kovovými předměty. "Brýčer, 'se ctihodnosti," řekl s nevrlým úsměvem.
"Vyřiďme to rychle," odvětil starosta. "Nechápu, proč nemůžete jezdit tiše a spořádaně jako civilizovaní lidé."
"Hoši tím nemysleli nic zlýho,' se ctihodnosti," zamručel kolohnát bodře. "Sou celej den zavřený v zelenejch lesích a potřebujou si trošku vyhodit z kopejtka, drobátko se realizovat. Hm, hm, takže k věci...?" S povzdechem si od pasu odepjal scvrklý měšec a vložil ho starostovi do nastavené ruky.
"Tady to je, 'se ctihodnosti," řekl. "Nejni toho moc, ale víc se neurodilo."
Starosta si vysypal peníze na dlaň, kroužil jimi tlustým prstem a mumlal: "Vskutku toho není mnoho. Není toho ani tolik, kolik činil výnos z minulého měsíce, a ten byl pozoruhodné hubený. Vy jste mi tedy banda lupičů."
"Sou těžký časy," namítl Janek Jiskryš otráveně. "Ne-můžem za to, že pocestný nemaj vo nic víc zlata než my. Jak se říká, z turínu krev nepoteče."
"Mně ano," kvapně dodal starosta. Divoce se zamračil a zašermoval obrovskému banditovi pěstí před obličejem. "Jestli zjistím, že si necháváte spropitné," zařval, "že si mastíte kapsu na můj účet, poteče z tebe, příteli. Vymačkám tě až na drť a dřeň a nechám vítr, aby si tě vzal. Teď zmizte a. tohle ode mě vzkažte vašemu hadrnickému kapitánovi. Kliďte se, ničemní či!"
Když se Janek Jiskryš s mručením otočil, Šmendrik si odkašlal a váhavě zavolal: "Hej, vrátili byste mi laskavě můj klobouk?"
Obr se naň zahleděl překrvenýma bizoníma očima a nijak se nevyjádřil. "Můj klobouk," dožadoval se Šmendrik kurážnějším tónem. "Jeden z vašich mužů mi sebral klobouk a bylo by moudré, kdyby mi ho zase vrátil."
"Tak moudré, jo?" zavrčel Janek Jiskryš nakonec. "A kdo račte bejt, že mi vykládáte, v čem spočívá moudrost?"
Víno se ještě Šmendrikovi přelévalo v očích. "Jsem Mág
Šmendrik a je lépe mít se přede mnou na pozoru," prohlásil. "Jsem starší, než vypadám, a také méně přívětivý. Můj klobouk."
Janek Jiskryš ho chvíli odhadoval pohledem. Pak rázně došel ke svému koni a vyšvihl se do sedla. Rozjel se k čekajícímu Šmendrikovi, až byl jen chloupek od něj. "Tak dobrá," zahřímal. "Jestli si teda mág, udělej nějakej trik. Obarvi mi nos na zeleno, naplň mé sedlové vaky sněhem, odčaruj mi vousy. Ukaž mi ňákou magii nebo mi ukaž paty." Vytasil rezavou dýku, houpal jí za špičku a zlověstně si přitom pohvizdoval.
"Mág je mým hostem," zasáhl starosta, ale Šmendrik vážně přikývl: "Dobrá. Padne to na tvoji hlavu." Koutkem oka se ujistil, že ho dívka pozoruje, ukázal prstem na dav hastrošů, kteří se zubili za náčelníkem, a pronesl cosi rýmovaného. Černý klobouk v mžiku vyklouzl z prstů muže, který ho svíral, a tiše jako sova plul temnějícím vzduchem. Dvě ženy omdlely a starosta se posadil. Bandité vykřikli dětskými hlasy.
Černá hučka přeplachtila celé náměstí až ke koňskému žlabu, kde se ponořila a nabrala vodu. Pak plula téměř neviditelná mezi stíny zpět a zjevně měla namířeno přímo na nemytou hlavu Janka Jiskryše. Ten se zakryl rukama a mumlal: "Ne, ne, odvolej ho." I jeho vlastní muži se chichotali očekáváním. Šmendrik se triumfálně usmál a luskl prsty, aby koupel uspíšil.
Poblíž zbojníkovy hlavy však klobouk náhle odbočil. Nejprve zvolna a pak stále očividněji se klonil ke stolu radních. Starosta se nestačil než vymrštit, když mu pohodlně přistál na hlavě. Šmendrik včas ucukl, ale většinu bližších radních sprška vody neminula.
V nastalém výbuchu rozličně upřímného smíchu se Já-
něk Jiskryš natáhl s koně a chňapl Šmendrika snažícího se osušit pocákaného starostu ubrusem. "Si myslim, že nebudou chtít přídavek!" zařval mu obr do ucha. "Radši pojeď s náma." Tváří dolů si mága přehodil přes sedlo a odcválal pryč, následován kohortou nemytých trhanů. Jejich prskání, řev a řehot dlely na náměstí ještě dlouho poté, co ustal klapot kopyt.
Muži se seběhli kolem starosty a naléhali, zda je mají pronásledovat a mága zachránit, avšak starosta jen zavrtěl mokrou hlavou. "Nezdá se mi to nezbytné. Pokud je náš host opravdu tím, za koho se vydával, jistě si v podobné situaci hravě poradí sám. A pokud není - pak si ten šejdíř, co se vloudil do naší přízně, nezaslouží žádné ochrany. Ne, ne, zapomeňme na něj."
Po tvářích mu tekly potůčky slévající se s potoky na krku ve společnou řeku na hrudi, ale starosta obrátil poklidný pohled k pastvině, kde se v tmách leskla mágova bflá klisna, nyní nehlučně pobíhající sem a tam podél plotu. "Myslím, že by bylo zahodno postarat se hostu, který nás tak náhle opustil, o koně, jehož si zjevně velice cenil," prohlásil zamyšleně. Poslal na pastvinu dva muže a přikázal jim, aby klisnu uvázali na provaz a odvedli do nejpevnějšího stání v jeho stáji.
Než však dvojice stačila dojít k bráně pastviny, přehoupla se bílá klisna přes ohradu a jako padající hvězda zmizela, v temnotách. Muži chvilku postávali na místech, kde právě byli, a nevšímali si starostových povelů, že se mají vrátit zpět. A žádný z nich se nikdy nikomu nesvěřil, ani tomu druhému, proč tak dlouho hleděl za mágovou prchající klisnou. Poté se však tu a tam zničehonic rozchechtali údivem uprostřed velmi závažných událostí, až si tím vysloužili pověst lehkomyslných podivínů.
v.
Ze zběsilé jízdy s bandity utkvěly Šmendrikovi v paměti jen vítr, hrana sedla a smích blýskavého velikána. Příliš ho pohltily vlastní úvahy nad zakončením triku s kloboukem, než aby vnímal něco jiného. Moc mluvení, říkal si sám pro sebe. Přemrštěná horlivost. Ale pak zavrtěl hlavou, což bylo v jeho pozici nesnadné. Magie věděla, co chce udělat, pomyslel si a nadskočil, jak se kůň skokem přenesl přes potok. Jenže já nikdy nevím to, co ví ona. Rozhodně ne ve

správný čas. Napsal bych jí dopis, kdybych věděl, kde bydlí.
Tváře mu ošlehaly keře a větve stromů, v uších mu znělo houkám sov. Koně zpomalili do klusu a posléze do kroku.
"Stůjte a řekněte heslo," ozval se odkudsi vysoký rozechvělý hlas.
"Sákryš, a lítáme v tom zas," zamumlal Janek Jiskryš, se zvukem rašple se podrbal na hlavě, pak zvýšil hlas a zvolal: "Život krátký a veselý, ve sladkých lesích zelených; druhové ve zbrani, svobodě věrni..."
"Oddáni," přerušil ho hlásek, "svobodě oddáni. Nesedí ti tam počet slabik."
"Jo, dík. Svobodě oddáni. Druhové ve... ne, ne, to už sem říkal. Život krátký a veselý, věrní druhové... ně, vorám to."
Janek Jiskryš se znovu podrbal na kučeravé hlavě a zamručel: "Oddáni svobodě... helekámo, píchni mi trochu, jo?!"
"Jeden za všechny a všichni za jednoho," napověděl hlas ochotně. "Dáš zbytek dohromady sám?"
"Jeden za všechny a všichni za jednoho... zatracená skleróza!" zařval velikán. "Jeden za všechny a všichni za jednoho, samoten jsi slab a banda zmůže mnoho." Pobídl patami koně a rozjel se.
Ze tmy vylétl šíp, urval mu kousek ušního lalůčku, škrábl koně za ním a odplachtil nočním lesem jako netopýr. Bandité se rozptýlili do bezpečí mezi stromy a Janek Jiskryš zařval vzteky: "Hrom té bac, slepější! Už sem ti to heslo řek nejmíň desetkrát. Počkej, až mi padneš pod ruku, ty jeden..."
"Zatímco jsi byl pryč, Janku, změnili jsme heslo," ozvala se hlídka. "Nedalo se zapamatovat."
"Tak vy sté změnili heslo, jo?!" řval Janek Jiskryš a snažil se přitom zastavit krvácení boltce cípem Šmendrikova pláště. "A jak sem to moh tušit, ty jeden přiblblej tajtrlí-ku?!"
"Tak už se nečil"Janku," nabádal ho strážný konejšivě. "Vlastně vůbec nevadí, že neznáš nové heslo, protože je strašně snadné. Stačí, když vydáš zvuk jako žirafa. Sám kapitán to vymyslel."
"Tak vydat zvuk jako žirafa!" Kolohnát klel tak, že se koně začali plašit studem. "Ty pitomče, žirafa přece žádný zvuky nevydává. To by moh kapitán právě tak chtít, aby-sme vydali zvuk jako ryba nebo jako motýl."
"Já vím. Takhle nikdo nezapomene heslo, dokonce ani ty ne. Není náš kapitán chytrý?"
"Má fakt za ušima," ušklíbl se Janek Jiskryš bez valného nadšení. "Ale pověz, co zabrání lovci nebo nějakému královu zbrojnoši, aby vydal zvuk jako žirafa, když ho vyzveš, aby řekl heslo?"
"Hmm," zasmál se strážný, "v tom je právě ten fígl. Musíš ten zvuk vydat celkem třikrát. Dvakrát dlouze a jednou krátce."
Janek Jiskryš tiše seděl na koni a mnul si ucho. "Dvakrát dlouze a jednou krátce," vzdechl nakonec. "Nu, aspoň to není hloupější, než když zrušil heslo úplné a kázal stráži střílet po každém, kdo odpoví na výzvu. Tak dobrá, dvakrát dlouze a jednou krátce." Projel mezi stromy a ostatní jezdci ho následovali.
Kdesi před nimi zazněly hlasy podrážděné jako včely bzučící kolem vybraného úlu. Když přijeli blíž, začal mít Šmendrik dojem, že mezi nimi rozeznává ženský hlas. Pak na tváři ucítil zář ohně a vzhlédl. Zastavili na malé mýtině, kde kolem táboráku posedávala hrstka klejících a mručících mužů. Ve vzduchu čpěly připálené fazole.
Vstříc jim vyšel pihovatý rusovlasý chlap, oblečený v trochu přepychovějších cárech než ostatní. "Hej, Janku," zahalekal. "Kohos nám to přivedl, spojence nebo kořist?" Pak přes rameno na kohosi zařval: "Dolej vodu do polívky, lásko, máme společnost."
"Sám nemám tuchy, kdo to vlastně je," zahřímal v odpověď Janek Jiskryš a začal vykládat příběh o starostovi a klobouku, ale sotva se dobral k ryčnému nájezdu na město, přerušil ho pichlavý hlas osoby ženského pohlaví, která se prodrala kruhem chlapů a zaječela.: "To tak, Kujóne, už teď je polívka řídká jako flus!" Žena měla bledou propadlou tvář s uhrančivýma žlutohnědýma očima a vlasy barvy mrtvé trávy.
"A co je zač tenhle vyčáhlý obejda?" utrhla se na ně a přejela Šmendrika pohledem vyhrazeným pro věci, které jí ulpěly na podrážce. "Nevypadá na měšťana. Nelíbí se mi. Zařízni toho šmejdříka..." Chtěla zřejmě zároveň říci šmejda a šejdíře, ale výsledné spletité slovo se značně podobalo mágovu jménu. Šmendrikovi z toho přejel po zádech mráz jako vlhká chaluha. Rychle sklouzl z Jankova koně a stanul před zbojnickým hejtmanem.
"Jsem Mág Šmendrik," představil se a oběma rukama si zacloumal pláštěm, takže se začal slabě vzdouvat. "A mám jistě tu čest poznat slavného kapitána Kujóna ze zelených lesů - muže statečného nad veškeré pomyšlení a svobodného jako orel."
Několik lupičů se ušklíblo a ženská zasténala: "To jsem mohla tušit. Zatni mu ten jeho vtipec, Kujóne, ty jeden ptáku, než tě obalamutí jako ten minulý." Leč kapitán se pyšně uklonil a přitom ukázal stříšku pleše nad pralesem vlasů. "Toť vskutku jsem já," pravil. "Kdo po mne pase pro vypsané prachy, se zlou se potáže, zahyne strachy, přátelské úmysly přijmu však zpříma, drsná, leč dobrota v duši mi dřímá. Jak jste se sem dostal, můj pane?"
"Na břiše," odvětil Šmendrik. "A nechtě, byť s jednoznačně přátelskými úmysly. Ač o tom vaše milá chová pochybnosti," dodal a kývl k hubené ženě. Ta si odplivla.
Kapitán Kujón se zašklebil a opatrněji ovinul paži kolem rachitických ramen. "Dršková Bětka to myslí dobře. Má o mě větší starost než já sám. Jsem štědrý a dobroduš-ný - leckdy snad až prostodušný - dlaň otevřená všem uprchlíkům před tyranií, to je mé motto. Je tedy jen přirozené, že Běta časem začala být podezíravá, lakomá, tvrdohlavá, vyžilá a dokonce drobátko tyranská. Barevný balónek potřebuje na konci uzlík - viď, Berko?! Ale má dobré srdce."
Žena mu setřásla ruku a poodešla, ale kapitán se za ní neohlédl. "Jste tu vítán, mistře čaroději," oslovil Šmendrika. "Přisedněte k našemu ohni a podělte se o svůj příběh. Co se o mně povídá ve vašem kraji? Co jste zaslechl o smělém kapitánu Kujónovi a jeho rotě svobodných mužů? Vemte si topinku."
Šmendrik přijal místo u ohně, zdvořile odmítl vychladlý oharek a spustil: "Slyšel jsem, že jsi záštitou zubožených a metlou mocných, že ty a tví bujaří chlapci vedete bezstarostný život v lesích, bohatým berete a chudým dáváte. Slyšel jsem historku, jak jste si s Jankem Jiskryšem navzájem rozrazili kštice okovanými holemi a tak zpečetili své pokrevní bratrství. A jaks zachránil Bětu před manželstvím se starým vyžilým bohatcem, jehož jí nutil otec." Šmendrik přirozeně doposud o žádném kapitánu Kujónovi neslyšel, ale měl dobrou průpravu v anglosaském folklóru a znal ten typ. "A

ovšemže," pustil se na tenčí led, "místní lid sužuje zlý král..."
"To Moran, mor a choleru naň!" zahřímal Kujón. "Mezi muži zde nenajdeš jediného, na němž by starý král Moran nespáchal bezpráví - vyhnáni ze země po právu jim náležící, oloupeni o svá postavení a renty, zbaveni dědičného majetku. Věř, mágu, oni žijí jen pro pomstu a jednoho dne král Moran požni.."
Tucet chlupatých stínů svorně zamručelo, ale ostrý pichlavý hlas Dršková Běty zazněl jako výzva.. "Snad něco pozná," kuckala se smíchy, "ale tyhle sněmující nádoby strachu ho tomu rozhodně nenaučí. Jeho hrad každým dnem pustne a chátrá, víc a. víc, jeho muži jsou už tak staří, že je jim zatěžko unést na těle brnění, ale Moran bude panovat navěky - vzdor všem smělým a troufalým řečem kapitána Kujóna."
Šmendrik nadzvedl obočí a zbojnický hejtman zrudl jako malina. "Musíš chápat," mumlal, "že král Moran má svého Býka..."
"A, Rudý býk, Rudý býk!" uštěpačně papouškovala Běta. "Řeknu ti, Kujóne, že po všech těch letech strávených s tebou v lese už mám Rudého býka jen za pozlátko na tvoji zbabělost. Jestli od tebe tuhle báchorku uslyším ještě jednou, půjdu a vytmavím to starému Moranovi sama, jen abys viděl..."
"Dost, Alžběto!" zařval Kujón. "Nemluv tak před hosty!" Trhl jílcem meče, Běta zbrani rozevřela náruč a nepřestávala se smát. Kolem ohně mastné ruce točily prsty mlýnek nebo si pohrávaly s dýkami, tětivy luků se zdály samy napínat, blýskavá bělma očí se upírala kamsi vzhůru, ale Šmendrik promluvil, aby zachránil Kujónovu hynoucí ješitnost. Nenáviděl rodinné scény.
"V mé zemi se o tobě zpívá balada," navázal na svou předchozí řeč. "Mám na jazyku začátek..."
Kapitán Kujón se otočil jako kočka honící vlastní ocas. "Která?" vyhrkl.
"Nevím," zakabonil se Šmendrik. "Ono je jich víc?"
"Toť vskutku je!" vykřikl Kujón, který zazářil a zdál se dmout, jako by otěhotněl vlastní pýchou. "Sličný Vili! Sličný Vili! Kde ten kluk vězí?"
Přišoural se mladík se zplihlými vlasy, loutnou a uhry. "Zazpívej pánovi o jednom z mých hrdinských skutků," nařídil mu Kujón. "Zazpívej o tom, jak ses přidal k mojí bandě. To jsem neslyšel nejmíň od minulého úterka."
Minstrel s povzdechem udeřil do strun a spustil nejistým altem:
" Toť kapitán je Kujón sám, co domů borem pdí, královskou pýchu -jelena, skolil před malou chvílí, vtom spatřibledého mladíka, co zoufale u cesty kvílí.
‚Nuž, rci, jakéže noviny, mladíce ty můj dobrý, tvé srdce jisté bez viny, tak jaký důvod ke smutku? Ztratil 's snad dívku - lásku svou? Či jen tak huhleš z vejmutku?'
‚Ať huhlu nebo nehuhlu, není to v tom, co veceš, vejmutek můj je jak má být, nestrádal moc ni málo, po dívce toužím jediné, již tré mi bratří vzalo.'
Já lesní chasy kapitán, sám Kujón tady stojím, své muže snadno přivolám, věrné á chtivé boje, když milou zpět ti přivedu, jaká odměna moje?'
‚Tu dámu zpět když přivedeš, tak to ti tedy říkám, každou ti v těle zlámu kost, hňupe, co chápe stěží, však na krku má smaragd - skvost a o ten tady běží!'
Nato se vydal kapitán třech lumpů ihned stopou, meč jeho blýskl tu i tam, zazpíval, a tak dále, ‚Holku si nechte, smaragd sem! Toť dar je hodný krále!'"
"Teď přijde to nejlepší," pošeptal Kujón Šmendrikovi. Energicky se vymrštil a sám se dal do zpěvu.
"Shodili pláště ve mžiku, k nebi čepele letí, syčí jak pára z čajníku a modře blesknou, ránem, , Teď při sám já,' dí kapitán, ‚vám vezmu ji i kámen!'
Hnal je tam a hnal je sem, hnal rovně je i v kruhu, jak ovce pádí pažitem..."
"Jak ovce," zasípal Kujón. Klátil sebou, bručel do taktu a po zbylých sedmnáct slok šermoval rukou proti třem pomyslným mečům a okatě ignoroval Bětin posměch i neklid svých mužů. Když balada konečně skončila, Šmendrik hlasitě a uchváceně tleskal a pochválil Sličnému Vi-limu techniku pravé ruky.
"Říkám tomu styl Alana-a-Dalea," odvětil minstrel a chystal se tu věc vyložit obšírněji, ale Kujón ho nepustil ke slovu, řka: "Výborně, Vilíku, výborně, a teď nám zahraj ty ostatní." A rozzářil se, když Šmendrik vyloudil na tváři cosi, co - jak sám doufal - připomínalo výraz příjemného překvapení. "Jak už jsem říkal, pojednává o mně více písní. Konkrétně je jich jedenatřicet, byť zatím žádná, nebyla zařazena do Sušilova souborného zpěvníku..." Oči se mu náhle rozšířily a chňapl mága za rameno. "Nejste náhodou sám pan Sušil?" vyhrkl. "Často prý chodívá sbírat balady sám, převlečen za prostého člověka..."
Šmendrik zavrtěl hlavou. "Ne, je mi moc líto, ale opravdu nejsem. Není nutno, abyste se honem začali navlékat do krojů."
Kapitán vzdychl a pustil ho. "Co se da dělat," rozhodil
rukama, "Člověk i po těch letech stále doufá, že bude sebrán, ověřen a opatřen poznámkami, že bude mít různé verze, třebas i jednu, jejíž pravost bude pochybná... Co naplat. Zahraj nám ostatní písně, Vilíku, chlapče. Až se jednoho dne vydáš na sólovou dráhu, jako když tu praxi najdeš."
Bandité začali polohlasně reptat, neklidně si poposedá-vali a kopali do kamení. Z bezpečného stínu zahulákal drsný hlas: "Houby, Vili. Zazpívej nám pravdivou baladu. Baladu o Robinu Hoodovi."
"Kdo to řekl?" Kujónův zpola tasený meč klapal v pochvě, jak se kapitán otáčel ze strany na stranu. Tvář měl pojednou bledou a vyžilou jako vymačkaný citrón.
"Já to byla," prohlásila Běta, která to zjevné neřekla. "Mužům už se příčí naslouchat baladám o tvé statečnosti, miláčku. Ani to, žes je sám složil, na věci nic nemění."
Kujón sebou škubl a vrhl postranní pohled na Šmendrika. "Snad to i tak mohou být lidové písně, ne, pane Sušile?" zeptal se tichým ustaraným hlasem. "Vždyť přece..."

"Já nejsem žádný Sušil," přerušil ho Šmendrik. "Čestné slovo."
"Chci říci, že nemůžeme nechat hrdinskou epiku na prostém lidu. Ten to celé zmásti."
Dopředu se vyšoural stařičký bandita v rozedraném sametovém hávu: "Kapitáne, když už vážně musíme poslouchat folk, a asi se tomu nevyhneme, pak si myslíme, že by to měly být pravdivé písně o skutečných zbojnících, a ne o tom vylhaném životě, co tady vedeme. Bez urážky, kapitáne, ale my se zas tak moc neveselíme, jak se povídá..."
"Já se veselím čtyřiadvacet hodin denně, Fešný Dicku," opáčil Kujón chladně. "To je holá pravda."
"A vůbec nebereme bohatým a nedáváme chudým,"
horlil dál Fešný Dick. "Bereme chudým, protože se nemohou bránit - většinou - a bohatí berou nám, nebo by s námi jinak udělali krátký proces. Na cestě neloupíme tučného lakotného starostu; naopak mu každý měsíc platíme daň, aby nás nechal na pokoji. Nikdy jsme neunesli žádného pyšného biskupa a nedrželi ho v lesích, aby tu s námi hodoval a zápolil, jelikož Běta nemá žádné sváteční nádobí a krom toho bychom asi pro biskupa nebyli ta nejlepší společnost. Když jdeme v přestrojení na trh, nikdy nevyhrajeme v lukostřelbě ani v klání s okovanou holí; sice nám pochválí převlek, ale to je tak všechno."
"Jednou jsem poslala do soutěže výšivku," vzpomněla si Běta. " Skončila čtvrtá. Ne, pátá. Rytíř na hlídce - ten rok tam byly samé hlídky." Náhle si začala kostnatými klouby mnout oči. "Aby tě husa kopla, Kujóne."
"Co je, co je?" vyjekl popuzeně kapitán. "Je to snad má vina, žes přestala s vyšíváním? Sotva jsi dostala chlapa, ne-chalas všech zájmových činností. Už nešiješ ani nezpíváš, léta jsi neiluminovala žádný rukopis. A co se stalo s violou da gamba, kterou jsem ti věnoval?" Obrátil se na Šmendrika. "Chová se tak líně, jako bychom byli svoji."
Šmendrik nepatrně přikývl a uhnul očima.
"A co se týče napravování křivd, boje za občanská práva a podobných ctností," nedal se odbýt Fešný Dick, "to by nebylo tak zlé - tedy chci říci, že já osobně nejsem žádný křižácký typ, někdo to má prostě v krvi a někdo zase ne, ale když potom ještě musíme zpívat, jak se strojírně do lin-colnské zelené a pomáháme potřebným - a přitom je za odměnu udáváme - to je vážné trapné; taková je pravda, Kujóne."
Kapitán Kujón zkřížil ruce na prsou a okatě ignoroval souhlasné mručení banditů: "Zpívej, Vilíku."
"Nebudu." Minstrel se loutny ani nedotkl. "To není žádná pravda, žes bojoval s mými bratry o ňáký drahokam, Kujóne! Napsals jim dopis, pod který ses nepodepsal..."
Kujón se rozpřáhl rukou a mezi muži se zatřpytila ostří, jako by foukl do chladnoucích uhlíků. V té chvíli Šmendrik, naléhavě se usmívaje, vystoupil vpřed. "Mohu-li vám nabídnout alternativu, proč by si váš host nemohl zasloužit nocleh a trochu vás pobavit? Neumím sice zpívat ani hrát, zato však mám jiné vlohy, vámi snad dosud nepoznané."
Janek Jiskryš honem souhlasil: "Jasně, Kujóne, mág! To se chlapi bájo pobaví." Dršková Běta zamručela jakési divoké zobecnění o čarodějích jako celku, ale bandité křičeli náhlým nadšením a vyhazovali se navzájem do vzduchu. Jako jediný nerozhodný se projevil sám Kujón, když smutně protestoval: "Dobrá, ale co písně? Pan Sušil si musí poslechnout písně."
"Rád si je poslechnu," ujistil ho Šmendrik. "Později." Kujón se rozzářil a začal řvát na své muže, aby nedělali randál a klidili se stranou, aby měl mág místo. Bandité se rozptýlili, přidřepli ve stínech a s opilými úšklebky sledovali, jak Šmendrik postupně předvádí staré podfuky, jimiž bavil vesničany v Půlnočním lunaparku. Byla to mizerná magie, dobrá tak sotva pro Kujónovu bandu, nicméně, jak se domníval, dostačující.
Ale soudil je příliš lehce. Tleskali sice jeho prstýnkům a šálám, i uším plných zlatých rybiček a es, s dostatečnou zdvořilostí, ale bez úžasu. Nenabízel jim skutečná kouzla, a proto se je marně snažil okouzlit. A jestliže nějaké kouzlo pokazil - jako když jim slíbil proměnit hrábě v hraběte, jehož budou moci oloupit, a vyšel mu z toho hraboš pól-
ní - tleskali stejně shovívavě a duchem nepřítomně, jako kdyby uspěl. Bylo to báječné publikum.
Kujón se netrpělivě usmíval, Janek Jiskryš klímal, ale co mága dopálilo, bylo rostoucí zklamání v nepokojných očích Drškové Běty. Náhlý vztek ho až rozesmál. Pustil na zem sedm vířících míčků, které během žonglování rozží-nal stále jasněji a jasněji (když měl dobrý večer, dokázal je zapálit), nechal všech nenáviděných kejklí a zavřel oči. "Udělej si, co chceš," šeptal magii. "Udělej si, co chceš."
Vzdechla skrze něj, povstávajíc neznámo kde - snad v lopatce či v morku holenní kosti. Srdce se mu naplnilo a napjalo se jako plachta a v jeho těle se cosi pohnulo jis-těji, než kdy zažil. Promluvilo to jeho hlasem, rozkazovač-nými slovy. Zesláblý mocí padl na kolena a čekal, až z něj zase bude Šmendrik.
Co jsem asi udělal? Něco jsem udělal.
Otevřel oči. Většina lupičů se hihňala a významně si ťukala na čelo. Byli rádi, že se mu mohou vysmát. Kapitán Kujón vstal a chtěl honem ohlásit konec této části představení, když tu náhle Dršková Běta vyjekla přiškrceným hlasem a všichni se otočili po jejím pohledu. Na paseku vyšel muž.
Byl oděn do zeleně, až na hnědý kabátec a tmavou, šikmo nasazenou čapku se slučím perem. Byl nesmírně vysoký, příliš vysoký na živého člověka Přes rameno mu visel veliký luk dlouhý jako Janek Jiskryš a jeho šípy by mohly kapitánu Kujónovi posloužit za oštěpy. Nepovšiml si ztichlých otrhaných obrysů u ohně, zamířil do noci a zmizel bez zvuku dechu či kročejí.
Za ním šli další, osamoceně nebo po dvojicích, někteří se bavili, mnozí se smáli, ale to vše se dalo neslyšně. Všichni měli dlouhé luky a všichni byli oděni v ztleni, vyjma
jednoho, jenž byl až po paty oblečen do rudé, a dalšího v hnědé kutně žebravého mnicha a sandálech, s obrovským panděrem přepásaným provazem. Jiný hrál na loutnu a za chůze neslyšně zpíval.
"Alan-a-Dale," vyšlo ze Sličného Vilíka jako skřek. "Podívejte, jak hraje." Hlas měl nahý jako ptáče.
S bezděčnou pýchou a šarmem žiraf (dokonce i nejvyšší z nich, laskavý Blunderbone) šli lučištníci mýtinou. Poslední, ruku v ruce, kráčeli muž a žena. Tváře měli nádherné, jako by nikdy nepoznali strach. Ženiny husté kadeře se leskly tajemstvím jako mrak, který skryl lunu.

"Ach," hlesla Dršková Běta, "Mariana."
"Robin Hood je legenda," prohlásil nervózně kapitán Kujón. "Klasický příklad heroických lidových postav vzešlých z potřeby, jako třeba Ivanhoe. Lidé potřebují hrdiny, jenže žádný člověk není veliký tak, jak by bylo zapotřebí, proto časem legenda obalí zrnko pravdy, jako je tomu u perly. Ne, že by to nebyl pozoruhodný trik."
První se pohnul sešlý dandy Fešný Dick. Všechny postavy vyjma posledních dvou už zmizely v temnotách, když vyrazil za nimi a chraplavě volal: "Robině, Robině, sire Hoode, můj pane, počkejte na mě!"
Muž ani žena se neohlédli, ale celá Kujónova banda -vyjma Janka Jiskryše a samotného kapitána - se jako jeden muž rozběhla na kraj mýtiny; škobrtali a šlapali po sobě a rozkopali oheň, takže se mýtina zahalila stíny. "Robině!" křičeli, "Mariano, Scarlete, MalýJohne... vraťte se! Vraťte se!" Šmendrik se začal tiše a bezmocně smát.
Nad hlavami jim zahřímal hlas kapitána Kujóna: "Hlupáci, jste jako děti! Je to lež jako celá magie! Žádný Robin Hood není!" Avšak bandité šílení pocitem ztráty nedbali jeho slov, začali se prodírat podrostem za třpytnými lučištníky, klopýtali o klády, padali do trnitého roští a v běhu skučeli touhou.
Jen Dršková Běta se zastavila a ohlédla. Tvář jí bledě plála.
"Máš to popletené, Kujóne," křikla na něj. "Není nikdo takový jako ty nebo já, vůbec žádný z nás. To Robin a Mariana jsou skuteční a my jsme legenda!" Pak se s křikem: "Počkejte, počkejte!" rozběhla za ostatními a nechala kapitána Kujóna i Janka Jiskryše stát nad pošlapaným ohništěm, naslouchající mágovu smíchu.
Šmendrik si sotva všiml, když se na něj vrhli a chytli ho za ruce. Ani sebou necukl, když mu Kujón zaryl do žeber dýku a zasyčel: "To byla nebezpečná diverze, pane Sušile. Nebezpečná a obhroublá. Mohl jste říci rovnou, že nechcete poslouchat písně." Dýka se zabořila hlouběji.
Z dáli zaslechl zavrčení Janka Jiskryše. "To nejni žádnej Sušil, Kujóne, ani pocestnej čaroděj. Teď sem ho poznal. Je to Moranův syn, princ Lír. Zrovna tak eklhaft jako jeho táta a jistě zběhlej v černejch uměních. Zadrž ruku, kapitáne, mrtvěj ničema nám k ničemu nebude."
Kujón ztlumil hlas. "Jsi si tím jist, Janku? Připadal mi jako príma chlap."
"Príma hlupák, co? Tak prej Lír působí. Hraje si na neviňátko, co nemá všech pět pohromadě, ale povídám ti, je to vtělenej ďábel. To s tím Sušilem navlík tak šikovně, že tě ouplně zmátnul."
"Já vůbec nebyl zmatený," ohradil se Kujón. "Ani na okamžik. Možná ti takový občas připadám, ale to jsou mimikry."
"A to, jak vyvolal Robina Hooda, aby naplnil chlapce touhou a poštval je tak proti tobě. Jenže tím se proflák a teď mu nezbude než tu s náma pobejt, i kdyby pro něj
táta poslal Rudýho bejka." Při zmínce o Rudém býku se v Kujónovi zastavil dech, ale kolohnát popadl Šmendrika a zanesl ho k rozložitému stromu, kde jej s rozpálenýma rukama přivázal tváří ke kmeni. Šmendrik se přitom neustále hihňal a ještě mu to ulehčil, když se ke kmeni přivinul, jako by strom právě pojal za ženu.
"Tak," kývl Janek Jiskryš nakonec. "Tudle noc ho hlídej ty, Kujóne, a já si dáchnu. Za svítání se pudu podívat, zač stojí Moranovi jeho kluk. Si myslím, že sou z nás do měsíce boháči."
"A co mí muži?" staral se Kujón. "Co myslíš, vrátí se?"
Velikán zívl a měl se k odchodu. "Vrátí se po ránu, smutní a nastydlí, a nějakou dobu s nima budeš muset mít trpělivost. Vrátí se, protože oni nejsou typ, co vymění něco za nic, zrovna jako já. Snad by s náma jinak Robin Hood zůstal. 'Brou noc, kapitáne."
Když odešel, nocí se ozývali už jen cvrčci a od stromu Šmendrikovo tiché hihňání. Oheň skomíral. Kujón chodil dokolečka, a kdykoli v ohništi pohasl žhavý uhlík, vzdychl. Nakonec si dřepl na pařez a oslovil zajatého mága-
"Snad jsi vážně Moranův syn, a ne sběratel písní Sušil, za něhož ses snažil vydávat. Ale ať jsi kdo jsi, moc dobře víš, že Robin Hood je báchorka a já jsem skutečnost. Mé jméno nezvěční žádné balady, které si sám nesložím, děti se o mých příhodách nedočtou v čítankách a nebudou si na mě hrát po vyučování. A až se budou profesoři probírat starými příběhy a učenci prosívat pradávné báje, aby zjistili, jak se to doopravdy mělo s Robinem Hoodem, tak nikdy, nikdy nenajdou mé jméno, leda by rozlouskli svět až k zrnku v jeho srdci. Ale ty to víš, a tak ti zazpívám písně o kapitánu Kujónovi. Byl to lump a príma chlap, co boha-
tým bral a chudým dával. Na oplátku pak o něm lid složil tyto prosté písně."
Pak mu je zazpíval všechny, včetně té, kterou už Šmendrik slyšel od Sličného Viliho. Často se zastavoval, aby přidal poznámku k různým rytmickým variacím, asonančním rýmům a modálním melodiím.
VI.
Kapitán Kujón usnul uprostřed třináctého sloky devatenácté písně a Šmendrik - jehož přešel smích mnohem dřív -započal zčerstva usilovat o získání ztracené svobody. Opřel se do smyček ze všech sil, ale lano nepovolilo ani o píď. Jiskryš na něj vyplýtval takového provazu, že by jím šlo olanit menší škuner a celek zajistil několika uzly zvící lebek.
"Jen zvolna, zvolna," chlácholil se. "Žádný člověk s mocí vyvolat Robina Hooda, vlastně ho stvořit, nemůže úpět v poutech dlouho. Postačí slovo, postačí přání, strom bude žaludem znenadání, a z čeho provaz upleten, to v močále zas pokvete." Ale jen to dořekl, věděl, že cokoli ho na okamžik navštívilo, je pryč a po sobě zanechalo jen bolest. Připadal si jako opuštěná kukla.
"Udělej si co chceš," zvolal šeptem. Kapitán Kujón pozvedl hlas a zazpíval čtrnáctou sloku:
" V tom domě mečů padesát, padesát zvenku ho střeží,
já obávám se, pane můj, že dnes vyvážném stěží."
Dí Kujón: Jenom žádný strach, já vím, co s vámi zmůžu, sto nechť má mečů nepřítel, nás je tu sedm mužů."
"Doufám, že tě rozsekají na maděru," zavrčel mág, ale kapitán mezitím znovu upadl do dřímoty. Šmendrik se pokusil provést pár prostých únikových zaklínadel, ale měl znehybněné ruce a navíc ho nadobro přešla chuť na kejk-le. Ke všemu se do něj vzápětí zamiloval strom, k němuž byl připoután, a začal mu tiše zpívat, jaká je to slast, ocitnout se ve věčném objetí srdčité lípy. "Navždy, navždy," vzdychala, "věrnost, jakou si nezaslouží žádná lidská bytost. Podržím si

v paměti barvu tvých očí do časů, kdy nikdo jiný na světě nebude znát tvé jméno. Není jiné nesmrtelnosti než láska stromu."
"Jsem zasnouben," vykrucoval se Šmendrik. "S borovicí vejmutovkou. Už od dětství. Sňatek dohodnutý rodiči, neměl jsem na vybranou. Beznadějné. Náš příběh se nikdy neodehraje."
Lípou zalomcoval výbuch vzteku, jako by se ocitla vpo-ryvu bouře. "Kéž ji potká jmelí a kůrovec!" zasyčela divoce. "Prokletá jehličnanka, zatracená konifera, nestoudná nahosemenačka, nikdy tě nedostane! Zhyneme spolu a všechny stromy budou uchovávat vzpomínku na naši tragédii!"
Šmendrik celým tělem cítil, jak se strom nadouvá jako srdce, až se bál, že vzteky pukne vedví. Provazy se kolem něj svíraly stále těsněji, až noc zrudla a zežloutla. Snažil se lípě vysvětlit, že láska je tak štědrá právě proto, že se nemůže stát nesmrtelnou; pak se snažil křikem vzbudit kapitána Kujóna, ale vydal ze sebe jen tiché zaskřípání jako strom. "Ona to myslí dobře," pomyslel si a nechal se milovat.
Pak provazy povolily, když nadouval plíce, padl na záda a lapal po dechu. Stála nad ním jednorožka, krvavě temná v jeho zakaleném zraku. Dotkla se ho rohem.
Jakmile mohl vstát, otočila se a mág jí následoval, dávaje si přitom pozor na lípu, ačkoli ta stála už zase klidně a chovala se přístojně jako každý jiný strom, který nikdy nepoznal lásku. Obloha byla dosud černá, ale byla to vodová čerň, skrze níž už Šmendrik viděl probublávat fialovou barvu úsvitu. Jak se nebe zahřívalo, tála tvrdá stříbrná oblaka, stíny matněly, zvuky ztrácely tvar a tvary se ještě nerozhodly, jak dnes budou vypadat. I vítr nad sebou ještě podumával.
"Viděla jsi mě?" otázal se jednorožky. "Viděla jsi, co jsem stvořil?"
"Ano," přitakala. "Byla to pravá magie."
Pocit ztráty se vrátil, chladný a bodavý jako meč. "Je pryč," vzdychl. "Měl jsem ji... měla mě... ale teď je pryč. Neudržel jsem ji." Jednorožka plula před ním, tichá jako chmýří.
Poblíž se ozval známý hlas: "Opouštíš nás tak záhy, mágu? Chlapci by se s tebou jistě rádi rozloučili osobně." Otočil se a spatřil Drškovou Bětu opírající se o strom. Šaty i špinavé vlasy měla odrané, bosé nohy krvavé a ubahně-né. Vrhla naň zlověstný škleb. "Překvápko," křikla. "Je tu panna Mariana."
Pak spatřila Jednorožku. Nepohnula se ani nepromluvila, jen žlutohnědé oči se jí náhle zalily slzami. Dlouho tak stála, pak zmačkala do pěstí lem šatů a ohnula kolena do jakéhosi roztřeseného přídřepu. Zkřížila, kotníky a sklopila oči, ale stejně Šmendrikovi chvíli trvalo, než pochopil, že dělá pukrle.
Vybuchl smíchy a Běta se vymrštila, rudá od kořínků
vlasů až po výstřih. "Kde tě," rozeštkala se, "kde tě všichni čerti nosili?" Udělala několik rázných kroků ke Šmendrikovi, ale dívala se za něj, na Jednorožku.
Když se pokusila proklouznout kolem něho, mág jí zastoupil cestu. "Takhle nesmíš mluvit," namítl, aniž si byl přitom jist, zda Běta Jednorožku poznala. "Nevíš, jak se máš chovat, ženská? Neumíš udělat ani pořádné pukrle."
Ale Běta ho odstrčila, šla k jednorožce a spílala jí jako nějaké pivovarské kobyle: "Kde jsi byla?" Před bělostí a zářícím rohem se proměnila v můru u lampy, ale tentokrát bylo na jednorožce, aby klopila své staré temné oči.
"Jsem tu teď," odvětila nakonec.
Běta se rozesmála se sevřenými rty. "A k čemu mi je dobré, že jsi tu teď? Kde jsi byla před dvaceti lety, před deseti lety? Jak se odvažuješ, jak se vůbec můžeš odvážit přijít za mnou teď, když se ze mě stalo tohle?" Mávnutím rukou se zhodnotila: zpustošená tvář, prázdné oči, srdce zažloutlé závistí. "Kéž by ses nikdy neobjevila. Co tu pohledáváš teď?" Slzy jí začaly stékat po stranách nosu.
Jednorožka neodpověděla a Šmendrik řekl: "Ona je poslední. Poslední jednorožec na světě."
"To chápu," popotáhla Běta. "Když už se za Bětou vůbec nějaký jednorožec obtěžoval, není divu, že až ten poslední."
Pak vztáhla ruku, aby ji jednorožce položila na tvář, ale obě sebou trochu škubly, a tak dotek přistál na pulsujícím místě pod čelistí. "To je v pořádku. Odpouštím ti," řekla Běta.
"Jednorožcům se nedá odpouštět." Mág cítil, jak ho závistí jímá závrať. Nejenže se jí dotkla, ale Běta se s jednorožkou zdala sdílet jakési tajemství. "Jednorožci patří počátkům," pokračoval. "Čistotě a nevinnosti, novosti. Jednorožci patří mladým dívkám."
Běta drbala Jednorožku na hrdle tak plaše, jako by byla slepá. Osušila si umouněnou tvář bílou hřívou. "Moc toho o jednorožcích nevíš," odsekla.
Obloha se zbarvila do nefritové šedi a stromy, ještě před okamžikem pohroužené do tmy, byly zase skutečnými stromy a šuměly v jitřním větru. "Je na čase jít," řekl Šmendrik chladně a pohlédl na Jednorožku.
"Samozřejmě," souhlasila Běta kvapně. "Než se chlapi vrátí a zakroutí ti krkem za to, jaks je, chudáky, obalamutil." Ohlédla se přes rameno. "Mám tu pár věcí, které bych si ráda vzala s sebou, ale obejdu se bez nich. Jsem připravena."
Šmendrik pokročil vpřed, a tak jí znovu zastoupil cestu. "S námi nemůžeš. Máme poslání." Oči i hlas měl přiměřeně přísné, ale cítil, jak mu přitom vyvádí nos. Nos nedokázal nikdy přimět k poslušnosti.
Bětina tvář se před ním uzavřela jako tvrz, vystrčila ústí děl, praky a kóde s vroucím olovem. "A kdo jsi ty, že říkáš ‚my?"
"Jsem její průvodce," odvětil mág důležitě. Jednorožka vydala tichý udivený zvuk, jako když kočka svolává koťata. Běta se rozesmála nahlas a opětovala ho.
"Moc toho o jednorožcích nevíš," zopakovala. "Dovolila ti, abys s ní putoval, ačkoli nemám ponětí proč, ale nejsi jí k ničemu dobrý. O nic víc než já a jen dobré nebe ví, proč mě taky hodlá vzít s sebou. Zeptej se jí." Jednorožka opět vydala tichý zvuk a pevnost Bětina obličeje spustila padací most a otevřela přístup do nejskrytějších komnat. "Tak se jí zeptej," naléhala.
Šmendrik poznal odpověď podle usedavého pocitu u srdce. Chtěl se zachovat moudře, ale zášť a prázdnota jej hluboce ranily, až se slyšel, jak chmurně křičí: "Nikdy! To

nedopustím... já, Mág Šmendrik!" Hlas mu potemněl a dokonce i nos začal působit hrozivě. "Střež se mé čarodějné moči. Moci. Pokud se rozhodnu proměnit té v žábu..."
"Tak dřív prasknu smíchy," odvětila Běta pobaveně. "Pohádky ti jdou dobře, ale neproměnil bys ani smetanu na máslo." Oči jí zazářily náhlým pochopením. "Měj rozum, člověče. Co bys chtěl udělat s posledním jednorožcem na světě - zavřít ho do klece?"
Mág se od Běty odvrátil, aby mu neviděla do tváře. Nedíval se přímo na Jednorožku, ale vrhal na ni kradmé postranní pohledy, jako by se bál, že je bude muset vrátit. Byla bílá a tajemná, roh jí lemovalo svítání a pozorovala ho s pronikavou vlídností, ale dotknout se jí nemohl.
"Vždyť ani nevíš, kam máme namířeno," řekl té hubené ženské.
"A ty myslíš, že mě to zajímá?" zeptala se Běta. Znovu vydala kočičí zvuk.
"Putujeme do země krále Morana za Rudým býkem," dodal Šmendrik.
Bětina kůže se na okamžik zdělila, ačkoli její kosti věřily v to, co srdce vědělo. Ale jednorožka jí jemně dýchla do pootevřené dlaně a Běta se usmála, když prsty stiskla teplo.
"Tak to jdete špatně," odvětila.
Vyšlo slunce a Běta je vedla zpátky cestou, po které přišli, kolem Kujóna, dosud chrápajícího na pařezu, přes paseku a dál pryč. Muži se vraceli; třem poutníkům praskaly mrtvé větve na dosah a houštiny se s pleskotem rozhrnovaly. Jednou se museli přikrčit v trní, když se kolem vlekli dva zbědovaní zbojníci a hořce rozumovali, zda to byl pravý Robin Hood nebo jen vidina.
"Cítil jsem je," prohlásil první muž. "Oči lze snadno
ošálit a klamou od přírody, ale čekal bys od stínu nějaký pach?"
"Samy oči jsou dostatečnými křivopřísežníky," za-hudral druhý, který se zdál být oblečen v bažině. "Ale vážně věříš svědectví svých uší, svého nosu a kořene svého jazyka? Já tedy ne, příteli. Vesmír lže našim smyslům a ty lžou zase nám, tak jak bychom sami mohli být něco víc než jen lháři? Co se mne týče, nevěřím zprávě ani poslu; ani tomu, co se mi říká, ani tomu, co vidím. Snad je tady někde kolem pravda, ale ke mně nikdy nepronikne."
"Hmm," přitakal první s křivým úsměvem, "ale za Ro-binem Hoodern ses hnal jako ostatní. Tak proč jsi po něm celou noc pátral po lesích, hulákal a halekal? Proč jsi nešetřil dechem, když víš všechno líp?"
"Člověk nikdy neví," odvětil druhý chraplavě a vyplivl trochu bláta. "Mohu se mýlit."
V zalesněném údolí seděli u potoka princ a princezna. Sedm sluhů jim prostřelo pod stromem rudý baldachýn a mladý královský pár obědval za doprovodu louten a the-orb. Dokud nedojedli, sotva spolu prohodili slůvko. Po jídle princezna vzdychla: "Už abych měla ten hloupý úkol za sebou." Princ si začal prohlížet časopis.
"Nemohl bys alespoň..." spustila princezna, ale princ byl začtený. Princezna tady dala znamení dvěma sluhům, a ti spustili na loutny starší hudbu. Pak udělala několik krůčků do trávy, zvedla, máslové žlutou ohlávku a zavolala; "Na, Jednorožku, puťa puťa, na! Pojď sem, pojď sem, Jednorožku! Na, puťa puťa, na!"
Princ se ušklíbl. "Má drahá, nevoláš na slepice," utrousil, aniž vzhlédl. "Proč místo toho kvokání raději něco nezazpíváš?"
"Řekla bych, že dělám, co můžu," zaječela princezna. "Nikdy jsem na nic podobného nevolala." Ale po chvilkové odmlce začala zpívat.
"Já královská jsem dcera a budu-li jen chtít, rád po vlasech mi měsíc rozlije svůj třpyt. Nikdo se neodváží mi upřít, co chce sám a nikdy nezatoužím po něčem, co už. mám.
Já královská jsem dcera, co ztrácí mládí své v poutech svého těla, žaláři šedivém. Do světa ráda půjdu a domov opustím, jen abych aspoň jednou spatřila tvůj stín."
Tohle zapěla, poté to zazpívala ještě jednou, nakonec ještě chvíli volala: "Hodný jednorožek, na, puťa, puťa, puťa," a pak zuřivě vyhrkla: "Mám toho po krk. Myslím, že jsem udělala víc než dost. Jdu domů."
Princ zívl a sroloval časopis. "Naplnila jsi tradici, má milá. Nikdo od tebe neočekával víc. Je to jen formalita. Teď se můžeme vzít."
"Ano," přisvědčila princezna, "teď se můžeme vzít." Dva sluhové s loutnami spustili radostnou svatební notu a ostatní se dali do balení. "Kdyby existovala zvířata jako
jednorožci, jedno by ke mně určitě přišlo," prohlásila princezna trochu smutně a trochu vzdorovitě. "Zpívali jsem sladce, jak je to jen možné, a mám zlatou ohlávku. A krom toho jsem samozřejmě čistá a netknutá."
"Co se mne týče, tak jsi," odvětil princ lhostejně. "Jak jsem řekl, naplnila jsi tradici. Mého otce sice zrovna štěstím nenaplňuješ, ale to já taky ne. To by chtělo jednorožce." Byl vysoký a tvář měl měkkou a milou jako turecký med.
Když se i se služebnictvem odebrali pryč, z lesa vyšla jednorožka provázená Bětou a mágem a společně se vydali na další cestu. O dost později, když putovali jinou zemí, kde nezurčely nižádné potoky a nerostla žádná zeleň, se Běta jednorožky otázala, proč se nedala zvábit princezninou písní a Šmendrik se přitočil blíž, aby zaslechl odpověď, byť zůstal na své straně jednorožky. Nikdy nekráčel po Bětině boku.
"Tahle královská dcera by nikdy neopustila domov, aby zahlédla můj stín," odvětila jednorožka. "Kdybych se jí ukázala a ona mě poznala, vyděsila bych ji víc než drak, jelikož drakům zřídkakdy skládáme ukvapené sliby. Kdysi mi nezáleželo na tom, zda princezny míní své zpívané sliby vážné. Šla jsem ke každé a kladla jim hlavu do klína, pár jsem jich povozila na hřbetě, ale většina se bála. Jenže teď na ně nemám čas, ať je to princezna nebo kuchtička. Nemám čas."
Tu Běta pronesla cosi velmi podivného - na ženu, která každou noc mnohokrát procitala, aby se ujistila, zda je jednorožka ještě u ní, a ve snech se jí to jen hemžilo krásnými mladými výtečnicemi se zlatými ohlávkami. "To princezny nemají čas. Obloha se otáčí a vleče všechny s sebou... princezny, mágy, chudáka Kujóna i ostatní, ale ty se nehýbeš. Nevidíš nic jen jednou. Kéž bys byla na chvilku třeba princeznou nebo květinou nebo kachnou. Něčím, co čekat nemůže."

Zazpívala sloku táhlé smutné písně, po každém verši se na chvíli odmlčela a snažila se rozpomenout na další:
"Nás nutnost volby sužuje, již nikdo z věčných nepoznal a nezůstává s námi dál, co člověk miloval, a výběr bez významu je a prý č je, co čas vzal."
Šmendrik přes jednorožčina záda koukl do Bětina teritoria. "Odkud znáš tu píseň?" oslovil ji poprvé od chvíle, kdy se k nim za úsvitu přidala. Běta zavrtěla hlavou.
"Nepamatuji se. Už je to moc dávno, co jsem ji někde slyšela."
Zem, kterou putovali, byla každým dnem jalovější a ve tvářích místního lidu se usadila hořkost vzrůstající tím víc, oč byla tráva zahnědlejší. Zato Běta se před očima jednorožky měnila v kypřejší půdu plnou tůní a jeskyní, kde ze země rašily staré květy. Zpod nánosu špíny a lhostejnosti se klubala žena starájen třicet sedm či třicet osm let -rozhodně ne starší než Šmendrik, vzdor mágové bezčasé tváři. Její hrubé vlasy rozkvetly, do pleti se jí vrátil život a z hlasu při jakékoli řeči zaznívala skoro stejná něha, jako když mluvila s jednorožkou. Oči neměla o nic veselejší, než je měla zelené nebo modré, ale i ony se v zemi probudily. Bosýma nohama plnýma puchýřů kráčela křepkým krokem do říše krále Morana a často si přitom zpívala.
Daleko na druhé straně jednorožky se Šmendrik halil
do ticha. V černém plášti mu rašily díry nepůsobící o nic méně nenapravitelným dojmem než on sám. Déšť, který svlažil Bětu, se ho netkl, a tak se zdál ještě vyprahlejší a osamělejší, podoben zemi vůkol. Jednorožka ho nedokázala vyléčit. Mohla dotekem rohu odvrátit smrt, ale nad zoufalstvím neměla o nic větší moc než nad magií, která přišla a zase odešla.
Tak putovali pospolu za temnotou rozptýlenou ve větru chutnajícím po hřebících. Kůra země popraskala, její maso se obnažilo v průrvách a roklinách nebo naopak vyhřezlo do strupatých kopců. Obloha byla tak bledá a tak vysoká, že během dne mizeli, a jednorožka si občas myslívala, že musí všichni tři vypadat slepě a. uboze jako slimáci na slunci, z nad nichž někdo odvalil kládu nebo vlhký kámen. Ale ona byla pořád jednorožcem, se všemi způsoby jednorožců, kterým zlá místa a zlé časy ještě přidávají na kráse. I ropuchám, kvákajícím ve strouhách a na mrtvých stromech, se při pohledu na ní tajil dech.
Ropuchy byly pohostinnější než nerudný lid Moranovy říše. Jejich vesnice ležely obrané jako kosti mezi holými horami podobnými spárům a sami zdejší lidé měli srdce neklamně špatná jako zkyslé pivo. Místní děti hnaly kamením cizince do města a místní psi se naopak postarali, aby v žádném nepobyli dlouho. Několik hafanů se už nevrátilo, jelikož si Šmendrik vycvičil rychlou ruku azachut-nala mu pečínka. To rozzuřilo měšťany víc než obyčejná krádež. Ničeho se nevzdávali zdarma a kdo činil opak - byl jejich nepřítel.
Jednorožku již lidské bytosti zmáhaly. Hlídala své druhy ve spánku, vídala, jak se jim po tvářích rozestupují kruhy snů a cítila, jak se ohýbá pod tíží znalosti jejich jmen. Tehdy běhala až do rána, aby utišila bolest. Rychlejší než
déšť, rychlá jako promarnění, snažila se dohnat čas, kdy neznala nic než sladkost bytí sama sebou. Často jí mezi dvěma doušky dechu připadalo, že Šmendrik a Běta jsou dávno mrtví, král Moran jakbysmet, Rudý býk zkrocen a udolán - před tak dávnou dobou, že už se obracela na uhel pravnoučata hvězd, které toho byly svědky - a že ona pořád zůstává jediným jednorožcem na světě.
Až jednoho podzimního večera bez sovího houkání obešli vysoké návrší a spatřili hrad vypínající se k obloze na vzdálenějším úbočí dlouhého hlubokého údolí. Byl tenký a pokroucený a ježil se trnitými hláskami, jež byly temné a vykotlané jako obrův škleb. Běta z ničeho nic vyprskla smíchy, ale jednorožka se zachvěla, neboť jí se za-zdálo, že se k ní křivolaké věže soumrakem natahují a tápou po ní. Za hradem se kovově lesklo moře.
"Moranova tvrz," zamumlal Šmendrik a s údivem zavrtěl hlavou. "Moranův hrůzný hrad. Prý mu ho postavila vědma, ale když jí král odmítl za práci zaplatit, své dílo proklela. Vyřkla proroctví, že jednoho dne, až královou hrabivostí překypí samo moře, pohltí hrad i s Moranem vlny. Pak vydala strašlivý skřek - jak už tyhle babice mají ve zvyku - a zmizela v sírném oblaku. Moran se vzápětí nastěhoval. K celé záležitosti prý jen dodal, že žádný tyranův hrad není bez kletby úplný."
"Tedy, že jí nezaplatil, to bych mu nevyčítala," uštěpačně poznamenala Dršková Běta. "Dupnout si u toho hradu pořádně, rozpadne se jako domeček z karet. Každopádně doufám, že má ta vědma při čekání na naplnění kletby něco zajímavého na práci. Moře je větší než jakákoli lidská hamižnost."
Oblohou těžce prolétli na kost vyhublí ptáci a skřehotali: "Pomoz,pomoz,pomozl" Za temnými okny Moranova sídla propluly jakési malé černé stíny. Jednorožku si našel pomalý vlhký pach. "Kde je Býk?" zeptala se. "Kde Moran chová Rudého býka?"
"Rudého býka nikdo nechová," odvětil mág tiše. "Slyšel jsem, že se po nocích toulá venku a přes den spí v obrovské jeskyni pod hradem. Brzy to zjistíme sami. ale zrovna teď bych si tím nelámal hlavu. Támhle leží bližší nebezpečí," ukázal dolů do údolí, kde blikala první světla,
"To jsou Morubrany," prohlásil.
Běta na to neřekla nic, jen se dotkla jednorožky rukou chladnou jako mrak. Často na ni kladla ruce, když byla smutná, unavená nebo se bála.
"Město krále Morana," pokračoval Šmendrik. "První, které získal po příchodu přes moře. Město, jež v jeho spárech spočívá nejdéle. Má špatnou pověst, byť mi zatím nikdo nedokázal vyjasnit proč. Do Morubran nikdo nechodí a neopouští je nic krom výchovných povídaček pro děti - o bubácích a vlkodlacích, čarodějnických sabatech a pekelných rejích a frejích. Jenže na tomhle městě je opravdu něco zlého. Mamá Fortuna sem nikdy nejezdila a říkávala, že dokud Morubrany stojí, není v bezpečí ani král Moran. Něco na tom všem bude."
Zatímco mluvil, pozorně hleděl na Bětu, jelikož jeho jediným nynějším trpkým potěšením bylo vidět ji vyděšenou i přes jednorožčinu přítomnost. Jenže Běta to přijala poměrně klidně a odpověděla mu s rukama v bok: "Slyšela jsem, že Morubranům se říká město, jež nepozná žádný muž. Snad tedy to tajemství čeká na ženu - na ženu a jednorožce. Ale co si počneme s tebou?"

Šmendrik se křivě usmál. "Nejsem muž," odvětil. "Jsem mág bez magie a to znamená naprosto nikdo."
Zatímco jednorožka sledovala Morubrany, jejich troudí-
niva světla jasněla, zato na královském hradě nezaplála ani jiskřička. Příliš se setmělo, než aby mohla rozeznat muže na hradbách, ale přes údolí slyšela tiše povrzávat brnění a drhnutí pík o kámen. Stráže se setkaly a znovu rozešly. Když se pustila dolů do Morubran po úzké stezce lemované ostružiním, pach Rudého býka se rozprostřel všude kolem ní.
vii.
Město Morubrany mělo tvar šlépěje. Z široké tlapy vybíhaly dlouhé pazoury zakončené zahnědlými paznehty kopáče. A zatímco ostatní města Moranovy říše paběrkovala jako vrabci na strništi, Morubrany zarostly do země a ztučněly do šíře. Měly hladce vydlážděné ulice, místní zahrady jen kvetly a honosné domy se vypínaly do výše jako stromy. V každém okně žáhla, světla a ke třem poutníkům doléhaly hlasy, psí štěkot a pištění drhnutého nádobí. S údivem se zastavili u vysokého živého plotu.
"Nemáte dojem, že jsme někde špatné odbočili a došli jsme k úplně jinému městu?" zašeptala Běta. Její snaha oprášit si oděv sestávající z cárů a záplat působila poněkud komicky. "Tušila jsem, že si mám na cestu vzít sváteční šaty," řekla a zatvářila se trpitelsky.
Šmendrik si unaveně třel zátylek. "Jsou to Morubrany. Musí to být Morubrany, a přece tu necítím žádná kouzla a ve vzduchu nevisí ani špetka černé magie. Ale co potom
vězí za všemi těmi báchorkami a povídačkami? Jsou pěkně matoucí, zvlášť když jste měli k večeři půlku turínu."
Jednorožka zatím nepromluvila. Za městem se jako náměsíčník na chůdách kymácel hrad krále Morana, temnější než temnota, a dále za ním se prostíralo moře. Nocí se šířil pach Rudého býka, mrazivý mezi městskými pachy kuchtění a živobytí. "Ti dobří lidé zřejmě všichni odpočívají v pokoji mezi čtyřmi stěnami," podotkl Šmendrik. "Půjdu jim popřát dobrý večer."
Vykročil vpřed a odhrnul si plášť, ale nestačil ani otevřít ústa, když vzduchem zazněl panovačný hlas: "Šetři si dech, cizince, dokud ho máš." Zpoza živého plotu vyskočili čtyři muži. Dva z nich přiložili Šmendrikovi meče na hrdlo, třetí s párem pistolí hlídal Bětu a poslední se pokusil popadnout Jednorožku za hřívu, ale ta se vzepjala, divoce zazářila a muž rychle uskočil.
"Tvé jméno!" naléhal ozbrojenec, který první promluvil. Byl zhruba ve středních letech či o něco starší, stejně jako tři ostatní. Na sobě měl kvalitní nenápadné šaty.
"Juj," vyjekl mág při pohledu na meče.
"Juj?" podivil se muž s pistolemi. "Nějaké cizí jméno."
"Přirozeně," přisvědčil první muž. "U nás v Morubra-nech jsou všechna jména cizí. A teď budete, milý panejuji, tak laskav a povíte mi," obrátil se na Šmendrika a lehce smýkl mečem do míst, kde se mágovi stýkaly klíční kosti, "co vás sem s paní Jujovou přivádí čmuchat..."
To Šmendrikovi vrátilo hlas. "Sotva tu ženskou znám!" zavřeštěl. "Jmenuji se Šmendrik, Mág Šmendrik. Jsem hladový, ušlý a velmi špatně naložený. Dejte pryč ty zbraně, nebo budete hnedle držet škorpiona za špatný ko-
nec.
Čtvrtý muž pohlédl na svého kolegu. "Tak mág," protáhl první z nich. "To nám scházelo."
Další dva mlčky přikývli, jen muž, který se snažil chytit Jednorožku, houkl: "Dneska ti každý řekne, že je mág. Už to není, co bývalo, po všech tradičních hodnotách je veta. A krom toho mají skuteční mágové vousy."
"Tedy, povím ti, není-li to mág," prohodil konverzačním tónem první muž, "bude si brzy přát, aby byl." Vrátil meč do pochvy a oběma se uklonil. "Jsem Drinn," představil se, "a máte snad to potěšení být vítáni v Morubra-nech. Mám dojem, že ses zmínil o hladu. To se da snadno změnit - pak nám to snad vhodně oplatíš na své profesionální úrovni. Následujte mé."
Náhle se začal chovat zdvořile a omluvně a vedl je k rozzářené krčmě; ostatní tři muži šli za nimi v těsném závěsu. Sbíhali se další měšťané - dychtivě se hrnuli z domů, vstávajíce od nedojedených večeří a ještě kouřícího čaje. A tak, když byli Šmendrik s Bětou usazeni, mačkala se kolem nich na dlouhých hospodských lavicích dobrá stovka lidí, další se tlačili ve dveřích a padali dovnitř okny. Jednorožka bloumala nepoznána kolem; bílá klisna s divnýma očima.
Muž řečený Drinn usedl se Šmendrikem a Bětou za stejný stůl, mlel pantem, zatímco jedli, a plnil jim sklenice hebkým černým vínem. Dršková Běta pila velice střídmě, seděla tiše a probuzelá si obličeje okolních měšťanů. Nikdo se jí nezdál mladší než Drinn, ačkoli pár jich mělo ve tvářích vepsáno mnohem více let. Všechny místní obličeje si byly čímsi podobné, ale zatím té podobnosti nemohla přijít na kloub.
"A teď," pronesl Drinn, když bylo po jídle, "mi dovol, abych vám vysvětlil, proč jsme vás uvítali tak nezdvořile."
"Ale, není potřeba," zahihňal se Šmendrik. Byl po víně rozverný a blahovolný a zelené oči se mu rozzářily do zlata. "Spíš by mě zajímalo, proč se o Morubranech traduje, že je to město prolezlé ghůly a vlkodlaky. To je ta největší šaškárna, jakou jsem kdy slyšel."
Drinn se usmál. Byl to šlachovitý chlap s tvrdými prázdnými čelistmi, jaké mají želvy. "To spolu souvisí," prohlásil. "Poslouchej, na Morubranech spočívá kletba."
V místnosti náhle zavládlo naprosté ticho a v pivním svědě vypadaly tváře měšťanů svraskle a bledě jako starý sýr.
Šmendrik se znovu zasmál: "Chtěls říct požehnání. Ve vychrtlém království starého Morana působíte jako úplně jiná země - jako jaro, jako oáza. Souhlasím s tebou, že tu panuje kouzlo, ale napijme se naň."
Chtěl pozvednout číši, ale Drinn mu zadržel ruku. "Na to nepřipíjej, příteli. Chceš pít na padesát let trvající bídu? Už je tomu tolik roků, co na nás přišel smutek, když si král Moran vystavěl hrad u moře."
"Měl jsem dojem, že ho postavila vědma." Šmendrik mu zahrozil prstem. "Nesnižuj ničí zásluhy."
"Takže ten příběh znáš," ujistil se Drinn. "Pak jistě také víš, že když byla vědma s prací hotova, král jí odmítl zaplatit."
"Jasně," přikývl mág. "A bába ho proklela za jeho lakotu, vlastně proklela hrad. Ale co to má společného s

Morubrany? Město přece vědmě neudělalo nic zlého."
"Ovšem také nic dobrého," dodal Drinn. "Nemohla odčarovat hrad - nebo nechtěla, jelikož měla umělecké sklony a holedbala se, že svým dílem předběhla dobu o celá desetiletí. Nicméně předstoupila před morubranské radní se žádostí, aby krále donutili zaplatit, co jí byl dlužen. ‚Pohleďte na mě a spatřete sebe,' skřehotala. ‚Toto je pravá zkouška města i krále. Panovník, který ošidí starou ošklivou vědmu, v budoucnu ošidí i svůj lid. Zastavte ho, dokud můžete, dokud jste si na něj ještě nezvykli.'" Drinn usrkl vína a ještě jednou uvážlivě dolil Šmendrikovi.
"Moran jí nedal ani zlámanou grešli a Morubranští nic nedali na její řeč," pokračoval. "Chovali jsme se k ní zdvořile a odkázali ji na příslušné orgány, což ji převelice rozlítilo, takže odlétla s řevem, že ve snaze neudělat si žádného nepřítele jsme si nadělali hned dva." Umlkl a skryl oči za víčky tak tenkými, až si Běta byla jista, že skrze ně vidí jako pták. Se zavřenýma očima pokračoval: "Pak proklela Moranův hrad spolu s naším městem. Tak nás jeho lakota přivedla do neštěstí všechny."
V uvzdychaném tichu zazněl Bětin hlas jako kladivo na podkově, jako by opět spílala ubohému kapitánu Kujónovi. "Dobře vám tak. Moran se provinil méně než vy. On byl jediný zloděj, zatímco vás je celá tlupa. Sami jste se přivedli hrabivostí do neštěstí, váš král s tím nemá co dělat."
Drinn otevřel oči a vrhl na ni vzteklý pohled. "My se nikam nepřivedli," ohradil se. "To od našich otců a dědů se vědma domáhala pomoci a v našich očích na ně padá stejná vina jako na Morana. My bychom to vyřešili jinak." A každá tvář středního věku v místnosti se zaškaredila na každou starší tvář.
Jeden ze starců zasípal: "Udělali byste totéž co my. Byla zde úroda, která potřebovala do sýpek, a sýpky, které bylo nutno zvelebit, zrovna jako teď. Byl tu Moran, se kterým jsme museli vycházet, a ten je tu dnes také. Víme moc dobře, jak byste se zachovali. Jste naše děti."
Drinn ho usadil zlostným pohledem a jiní začali zášti-plně křičet, ale mág je všechny utišil otázkou: "Jaká je to kletba? Má něco společného s Rudým býkem?"
Jméno i v jasně osvětlené místnosti zazvučelo chladem a Bětu sevřelo osamění. Přepadl ji náhlý popud položit vlastní otázku, ačkoli neměla s hovorem nic společného: "Viděl někdy někdo z vás jednorožce?"
Vzápětí se poučila o dvou věcech. O rozdílu mezi tichem a naprostým tichem a rovněž o tom, že svou otázkou trefila do černého. Tváře měšťanů se snažily nic nevyjadřovat, ale nedařilo se jim to. Nakonec se opatrné ozval Drinn: "Rudého býka jsme nikdy ani okem nezahlédli a zásadně o něm nemluvíme. S ničím, co se ho týká, nemáme nic společného. A jednorožci tu nejsou. Nikdy tu žádní nebyli." Dolil jim černé víno. "Povím vám slova prokletí," pokračoval. Složil ruce před sebe a začal prozpěvovat:
" Vy, jež si Moran podrobil, vězte, že statky vaše s ním vzejdou i zvadnou, jeho hrad dravý proud strhne, přijde pád. Jen muž původem z Mombran, přinese zkázu, pravím vám."
Když deklamoval to staré zlořečení, několik hlasů se k němu přidalo. Zněly teskně a nepřítomně, jako by s nimi nesdílely místnost, nýbrž se točily ve větru vysoko nad komínem krčmy, bezmocné jako zvadlé listí.
Co se jim to jen zračí ve tvářích? přemítala Běta. Skoro to mám. Mág jí tiše seděl po boku a dlouhýma rukama si pohrával se sklenicí vína.
"Když ta slova poprvé padla," pokračoval Drinn, "nebyl Moran v zemi dlouho a vše bylo ještě měkké a kvetoucí -vše až na Morubrany. Ty se podobaly tomu, čím se země stala později: holé odrané pláni, jejíž obyvatelé si museli klást na střechy chýší balvany, aby jim je nevzal vítr." Hořce se zašklebil na starocha. "Úroda, která potřebovala do sýpek a sýpky, které bylo nutno zvelebit! Pěstovali jste kapustu a turín, pár bledých brambor, a v celých Morubra-nech byla jediná unavená kráva! Cizinci si vždycky mysleli, že město proklela nějaká mstivá vědma."
Běta vycítila, že jednorožka prošla ulicí a teď se vrací zpět, nepokojná jako plameny pochodní, jež se na zdech ohýbaly a míhaly. Toužila vyběhnout za ní, ale místo toho se tiše zeptala: "Co se přihodilo pak?"
"Od té chvíle jsme nepoznali nic než hojnost," odvětil Drinn. "Naše jalová zem začala rodit jako posedlá, zahrady i sady vyrašily samy od sebe, nemuseli jsme je sázet ani o ně pečovat. Naše stáda se množila a naši řemeslníci z každého spánku procitali nadanější. Vzduch, který jsme dýchali, a voda, kterou jsme pili, nás chránily od veškerých známých nemocí. Všechny strázně se rozestupovaly a míjely nás - zatímco zbytek kdysi kvetoucího království lehl Moranovi pod rukama popelem. Už padesát let se daří jen jemu a nám, jako by se prokletí týkalo všech ostatních."
"Statky vaše vzejdou i padnou, přijde pád," mumlal Šmendrik. "Chápu, chápu," obrátil do sebe další sklenku černého vína a zasmál se. " Starý Moran zatím vládne a bude panovat, dokud se moře nevylije z břehů. Nemáte ponětí, co je vlastně tou kletbou. A teď dovolte, abych vám vyprávěl o svých strastech." V očích se mu náhle zatřpytily slzy. "Začnu tím, že mne matka neměla ráda. Sice to předstírala, ale mně bylo jasné..."
Drinn ho přerušil a právě v té chvíli si Běta uvědomila, co jí na morubranských občanech připadá podivné. Všichni byli dobře a teple oblečeni, ale ze šatů hleděly tváře nu-žáků vyzáblých jako přízraky a příliš hladových, než aby mohli jíst. "Jen muž původem z Morubran, přinese zkázu, pravím vám," dokončil Drinn. "Jak se máme těšit ze svého štěstí, když víme, že jednoho dne skončí, a to ještě ke všemu přičiněním jednoho z nás? Každý soumrak uléháme zámožnější a s každým úsvitem jsme o den blíže zkáze. Mágu, už padesát let žijeme takto bídně, snažíme se na ničem neulpívat, pohřbít všechny zvyky a uchystat se na moře. Veškeré bohatství nám nepřineslo ani špetku radosti a neradujeme se ani z ničeho jiného, poněvadž i o radost lze přijít. Politujte Morubrany, cizinci, vězte, že na celém bídném světě nenajdete nešťastnější město."
"Prokleti, prokleti, prokleti," kňourali měšťané. "Běda, běda nám." Drsková Běta na ně němě zírala, ale Šmendrik uznale pronesl: "Tomu říkám dobrá kletba, skutečně mistrovská práce. Sám vždycky tvrdím: ať potřebujete cokoli, obraťte se na odborníka. V dlouhodobém horizontu se to vyplatí."
Drinn se zakabonil a Běta do Šmendrika šťouchla. Mág zamrkal: "Ah. Nu ano. A co si ráčíte přát ode mě? Musím vás

varovat, že nejsem příliš zběhlý čaroděj, ale udělám, co bude v mých silách, abych vaše prokletí odvolal."
"Nemám tě za nic, čím nejsi," ujistil ho Drinn. "Ale takový, jaký jsi, bys mohl uspět zrovna jako kdokoli jiný. Raději ponecháme kletbu takovou, jaká je. Kdyby z nás byla sejmuta, snad bychom nezchudli, ale rozhodně bychom přestali bohatnout, což by se nás neméně bolestně dotklo. Nikoli, naším pravým posláním je zabránit zhroucení Moranovy tvrze, a jelikož má rek, který ji zboří, pocházet z Morubran, není to nemožné. Především nedovolujeme žádným cizincům, aby se zde usadili. Vyháníme je odsud, v nezbytných případech násilím, ale většinou lstí. Proto ty strašidelné povídačky o našem městě. Sami jsme je vymysleli a sami je šíříme do světa, aby k nám zavítalo co nejméně cizinců." Pyšně se usmál dutými čelistmi.
Šmendrik si pěstí podepřel bradu a změřil si Drinna s vychytralým úsměvem. "A co vaše vlastní děti?" zeptal se. "Jak jim zabráníte dospět a naplnit kletbu?" Rozhlédl se po krčmě a ospalým zrakem studoval každičkou vrásčitou tvář, která se na něj upírala. " Když o tom tak mluvím," nadhodil, "cožpak v tomhle městě nejsou vůbec žádní mladí lidé? V kolik tu chodí děti spát?"
Nikdo mu neodpověděl. Běta mohla slyšet kolotání ki-ve v očích a v uších i chvění kůže na lících, jako když zafouká vítr do vody. "Nemáme žádné děti," odvětil Drinn. "Ode dne, co na nás byla uvržena kletba, jsme žádné neměli." Zakašlal do dlaně a dodal: "Připadalo nám to jako nejjistější způsob, jak vědmu ošálit."
Šmendrik zvrátil hlavu dpzadu a nezvučné se smál, až roztančil pochodně. Běta si uvědomila, že mágje již hodně opilý. Drinnova ústa zmizela, a oči ztvrdly do popraskaného porcelánu. "Nevidím na naší politováníhodné situaci vůbec nic směšného," pronesl tiše a důrazně. "Vůbec nic."
"Nic," klokotal Šmendrik, ohnul se nad stůl a rozlil víno: "Nic, omluvte mě, nic, vůbec nic." V centru pohledů dvou set rozezlených očí se nějak vzpamatoval a dokázal dát Drinnovi vážnou odpověď: "Pak zřejmě nemáte sebemenší důvod ke starostem. Nic z toho vás nemusí trápit." Ze rtů mu vyklouzl tichý záchvěv smíchu, jako když čajník vypustí obláček páry.
"Vskutku by se tak mohlo zdát." Drinn se natáhl a dotkl se dvěma prsty Šmendrikova zápěstí. "Jenže jsem ti nevyjevil celou pravdu. Před jedenadvaceti lety se v Mo-rubranech narodilo dítě. Nikdy jsme se nedozvěděli, čí po-tomek to byl. Našel jsem ho sám, jedné zimní noci, když jsem procházel tržištěm. Leželo na řeznickém špalku, neplakalo, ačkoli sněžilo, ale hřálo se a smálo, zachumláno v houni z toulavých koček. Ty společně nahlas předly, a ten zvuk byl obtěžkán poznáním. Dlouho jsem stál nad tou podivnou kolébkou a přemítal, kolem se snášel sníh a kočky předly osud."
Odmlčel se a Dršková Běta mu dychtivě vpadla do řeči: "Pak jsi dítě odnesl domů a přijal je za své." Drinn položil dlaněmi vzhůru ruce na stůl.
"Zahnal jsem kočky a odešel domů. Sám." Bětina tvář nabrala barvu mlhy. Drinn zlehka pokrčil rameny. "Poznám zrození hrdiny, když ho vidím. Znamení a znaky na obloze, hadi v kolébce. Nebýt těch koček, snad bych dal dítěti šanci, leč to ony to učinily tak zřejmým, tak mytolo-gickým. Co jsem měl dělat - vědomě si hřát na prsou zhoubu našeho města?" Ret mu cukal, jako by za něj tahal háček. "Přiznávám, pochybil jsem, ale bylo to přílišnou dobrotou. Když jsem se za úsvitu vrátil, dítě tam nebylo."
Šmendrik si prstem kreslil obrázky v louži vina a snad to všechno ani nevnímal. Drinn pokračoval: "Nikdo se k nemluvněti na tržišti přirozeně nikdy nepřiznal, a přestože jsme prohledali každičký dům od sklepa po holubník, už jsme ho nenašli. Snad bych nakonec dospěl k závěru, že si toho spratka odnesli vlci nebo že to bylo jen mámení - celý ten kočičí sbor a vůbec, jenže hned následujícího dne do města zavítal králův herold a kázal nám se radovat. Po třiceti letech čekání měl král konečně dědice." Odvrátil se od Bětina obličeje. "Můj nalezenec byl čirou náhodou rovněž chlapec."
Šmendrik si olízl špičku prstu a vzhlédl. "Lír," přitakal
zamyšleně. "Princ Lír. Vzali jste v úvahu jiné možnosti jeho původu?"
"O žádných nevím," zavrčel Drinn. "Ženu, která by se chtěla provdat za krále Morana, by odmítl i král Moran. Rozšířil fámu, že chlapec je jeho synovec, kterého velkomyslně přijal za vlastního po smrti rodičů. Jenže Moran nemá žádné příbuzné, ani rodinu. Někteří říkají, že se zrodil z nadbytku, jako se Venuše zrodila z moře. Králi Mo-ranovi by dítě na vychování nikdo nesvěřil."
Mág zadumaně nastavil skleničku, a když se Drinn zatvářil odmítavě, dolil si sám. "Nu, nějak si to dítě zkrátka splašil, dobře mu tak. Ale jak by přišel k vašemu kočičímu princi?"
"Za nocí se prochází po Morubranech," odtušil Drinn. "Sice ne moc často, ale dělává to. Mnozí z nás jej viděli... vysoká postava, šedá jako naplavené dřevo, co se samoje-diná toulá pod železným měsícem. Sbírá upuštěné mince, potlučené nádobí, lžíce, kameny, kapesníky, prstýnky, rozšláplá jablka; cokoli, všechno, bezdůvodně. Dítě si odnesl Moran. Jsem si tím jist, zrovna jako si jsem jíst tím, že právě princ Lír přivede město i Moranovu tvrz do záhu-by."
"Doufám, že opravdu přivede," vpadla mu do řeči Běta. "Doufám, že princ Lír je dítě, kterés zanechal napospas smrti, a doufám, že díky němu tvé město zachvátí vodní příval, a taky doufám, že tě ryby oždibají až na kost jako kukuřici..."
Šmendrik ji ze všech sil kopl do kotníku, protože posluchači začínali syčet jako žhavé uhlíky a někteří se už už zvedali.
"Co si ráčíte přát ode mne?" nadhodil pak znovu.
"Předpokládám, že míříš do Moranova hradu." Šmendrik kývnutím přisvědčil. "Pro mazaného mága by němě-lo být nesnadné spřátelit se s princem Lírem, jenž je znám svou zvídavostí a dychtivostí po čemkoli novém. Mazaný mág se jistě vyzná ve všemožných divných dryácích a práškách, loutkách a nápojích lásky, bylinkách, jedech, odvarech a mastech. Mazaný mág - všimni si, že říkám ‚mazaný' a nic víc - mazaný mág by mohl být za určitých okolností schopen..." Zbytek propustil bezhlesně mezi rty - nevyřčené, avšak řečené.
"Za jídlo?!" Šmendrik se vztyčil a převrhl židli. Opřel se oběma rukama o stůl, naklonil se přes něj a těžce dýchal. "Tolik

se v dnešních časech platí za podobnou práci? Večeře a víno za jednoho otráveného prince? Drinne, příteli, budete muset trochu zvednout taxy. Za takovou almužnu bych se neobtěžoval odstranit ani kominíka."
Dršková Běta ho s křikem popadla za paži: "Co to, sakra, povídáš?" Mág setřásl její ruku, ale zároveň na ni jedním okem zvolna mrkl. Drinn se slastně protáhl na židli. "Nikdy nesmlouvám s odborníkem," řekl. "Pětadvacet zlaťáků."
Smlouvali další půlhodinu. Šmendrik požadoval rovných sto zlatých a Drinn odmítal jít přes čtyřicet. Nakonec se shodli na sedmdesáti - polovinu na dřevo a polovinu po Šmendrikově šťastném návratu. Drinn z koženého měšce u pasu odpočítal mince a narovnal je do sloupku. "Noc jistě strávíš v Morubranech. Bude mi ctí tě osobně ubytovat."
Ale mág zavrtěl hlavou: "To je zbytečné zdržování. Když už jsme došli až sem, vydáme se na hrad. Říká se sice ‚po-spíchej pomalu', ale v tomhle případě si rád přichvátnu." Mazaně a spiklenecky se usmál.
"Moranův hrad je neustále plný nebezpečí," varoval jej Drinn. "Ale nejhorší hrůzy tam číhají v noci.
"O Morubranech jde stejná řeč," odvětil Šmendrik. "Drinne, příteli, nesmíš věřit všemu, co se povídá." Zamířil ven z krčmy s Bětou v závěsu. Ve dveřích se otočil a vyslal k morubranským měšťanům přikrčeným v přebytku zářivý úsměv. "Rád bych se s vámi na rozloučenou podělil o jedno moudro. Ani nejodborněji provedená kletba, ať zasyčená, zaskřehotaná nebo zahřímaná, nemá moc nad čistým srdcem. Spěte sladce."
Venku na ulici lézán noc jako stočená kobra - studená a šupinatá hvězdami. Na nebi nesvítil měsíc. Šmendrik se do ní nebojácně ponořil, smál se pro sebe a cinkal zlaťáky. Aniž se ohlédl po Bětě, řekl: "Cucáci. Rychle došli k závěru, že každý mág má ruce až k loktům od krve. Kdyby po mně chtěli, abych odstranil kletbu, nežádal bych víc než jídlo. Klidně bych to udělal za skleničku vína."
"Dobře, žes to neudělal," vyhrkla Běta divoce. "Zaslouží si svůj osud, když už ne nic horšího. Ponechat dítě na mrazu..."
‚Jenže kdyby to neudělali, nevyroste z něj princ. Nikdy ses neocitla v žádné pohádce?" Mágův hlas zněl vlídně a opile, oči se mu leskly jako nově nabyté peníze. "Rek musí naplnit proroctví a lump je tu od toho, aby mu do cesty kladl překážky - byť tomu v jiném druhu příběhů bývá právě naopak. Pravý bohatýr pak musí mít maléry ode dne, kdy se narodí, jinak to není žádný skutečný hrdina. Je velká úleva, slyšet to o princi Lírovi. Už dlouho čekám na podobný příběh, abych se postavil za zřejmého vítěze."
Jednorožka vyšla ze tmy náhle jako vycházející hvězda a sunula se kousek před nimi, podobna plachtě v temnotách.
"Když je Lír hrdina, čím je pak ona?" zeptala se Běta.
"V tom je rozdíl. Moran, Lír, Drinn a ty i já - my všichni jsme v pohádce a musíme jít, kam nás vede vyprávění. Ale ona je skutečná. Skutečná." Šmendrik zívl, škytl azadrko-tal zuby zároveň. "Musíme sebou hodit," zamumlal. "Snad jsme tu přece jen měli přenocovat, ale starý Drinn mi naháněl husí kůži. Sice jsem si jist, že jsem ho totálně převezl, ale jistota je jistota."
Běta za chůze snila a zdálo se jí, že se Morubrany natahují jako pracka, která je chce zadržet, ovíjí se kolem nich a jemně je postrkává tam a zpátky, takže bez ustání znova a znova krouží ve vlastních stopách. Za sto roků dospěli k poslednímu domu na konci města. Dalších padesát let klopýtali přes rozbahněná pole, vinohrady a strmé sady. Bětě se zdálo, že z korun stromů po nich lišácky pokukují ovce a krotké krávy jim šlapou na nohy a odstrkují je z mizející stezky. Ale vepředu plulo jednorožčino světlo a Běta šla za ním, bdící či spící.
Hrad krále Morana se nad nimi skláněl z oblohy jako strašlivý slepý černý pták, který za noci rybaří v údolí. Běta cítila závany jeho křídel. Pak se jí ve vlasech zachytil jed-norožčin dech a slyšela, jak Šmendrik šeptá: "Kolik?"
"Tři," odvětila jednorožka. "Sledují nás od Morubran, ale teď se kvapem blíží. Poslouchej."
Kroky příliš kradmé na chvat chůze a slova příliš sykavá na upřímné úmysly. Mág si promnul oči. "Snad Drinn dospěl k názoru, že na princovrazích se nemá šetřit," zažíval. "Snad mu svědomí nedá spát, všechno je možné. Snad mám peří."
Popadl Bětu za paži a strhl ji do příkré prohlubně u cesty. Jednorožka ulehla poblíž, tichá jako měsíční svit.
Dýky se leskly podobny rybím brázdám v temném moři. Zazněl hlas, náhle silný a vzteklý: "Povídám ti, že jsme ztratili stopu. Minuli jsme je před dobrou mílí, kdy jsem
zaslechl to šelestění. Ať mě vezme ďas, jestli půjdu ještě o krok dál."
"Ticho," zašeptal zuřivě druhý hlas. "Chceš, aby utekli a prozradili nás? Máš nahnáno z mága, ale měl by ses spíš bát Rudého býka. Jestli se Moran dozví o naší půlce kletby, pošle toho svého netvora, aby nás všechny rozdupal na maděru."
První muž odpověděl klidnějším tónem: "Toho rnam-lase se nebojím. Mág bez vousů není žádný mág. Ale marníme čas. Jakmile zjistili, že jsme jim v patách, sešli z cesty a pustili se přes lada. Takhle je můžeme stíhat celou noc a přitom se jim vůbec nedostat na dohled."
Zazněl další hlas, znavenější než dva předešlé: "Stíhali jsme je celou noc. Podívejte, svítá."
Běta zjistila, že leží zpola zamotaná do Šmendrikova černého pláště, s tváří zabořenou v trsu trnité mrtvé trávy. Neodvažovala se zvednout hlavu, otevřela však oči a spatřila, že vzduch naplnilo podivné světlo. "Pitomče," procedil druhý muž. "Do úsvitu zbývají dobré dvě hodiny a krom toho míříme k západu."
"V tom případě jdu domů," ozval se třetí hlas.
Kroky se o překot vzdalovaly po cestě. "Počkej, neodcházej! Půjdu s tebou!" volal první muž. "Já domů nejdu," prchlivě mumlal druhý. "Hodlám se vrátit kus po stopě. Pořád si myslím, že jsem je zaslechl, a navíc jsem někde cestou ztratil křesadlo..." Běta slyšela, jak při řeči zvolna ztrácí zápal.
"Zatracení zbabělci!" klel. "Sečkejte aspoň, dokud nezkusím, co mi Drinn poradil." Chvatně se vzdalující kroky zaváhaly a muž nahlas zanotoval: "Žhavější než léto, prudší než hněv, sladší než žena, dražší než krev..."
"Dělej," volal třetí hlas. "Pospěš si. Koukni na oblohu. Co to meleš za nesmysly?"
I hlas druhého muže znervózněl. "Nejsou to žádné nesmysly. Drinn své peníze opatruje s takovou péčí, že od něj těžko snášejí odloučení. Dojemnější vztah jste neviděli. Takhle na ně volá." Překotně pokračoval a hlas se mu přitom chvěl.

"Silnější než voda, rychlejší než pád, prozraď mi jméno, koho máš rád."
"Drinn," zazvonily zlaťáky ve Šmendrikově měšci. "Drinndrinndrinndrinn." Pak se seběhlo všechno naráz.
Otrhaný černý plášť švihl Bětu přes tvář, když se Šmendrik překulil na kolena, zoufale hmataje po měšci. Ten mu v ruce drnčel jako chřestýš. Zahodil ho daleko do křoví, ale tři muži už se k nim hnali s dýkami rudými, jako by bylo po činu.
Zpoza hradu krále Morana vyšlehla žhoucí záře a protrhla noc jako obrovská paže. Mág stál vzpřímen a vyhrožoval útočníkům démony, proměnami, mentálním soubojem a tajnými chvaty džuda. Běta zvedla kámen.
Jednorožka se vyhoupla ze své skrýše se starým, šťastným a strašlivým výkřikem zmaru. Kopyty tepala zem, jako by z nebe padala průtrž břitev, hříva jí vlála a na čele nesla chochol podobný blesku. Tři vrazi odhodili dýky, skryli tváře v dlaních a dokonce i Dršková Běta a Šmendrik se před ní chránili rukama. Jenže jednorožka nikoho z nich nevnímala. Šílená, tančící a pěnově bílá znovu za-ryčela výzvu.
A záře jí odpověděla hřměním podobným praskání ledu za jarního tání. Drinnovi muži prchli, klopýtající a kvílejíce. Moranův hrad stál v ohni a kývavě křepčil v náhlém po-ryvu chladného větru. "To je jistě moře, musí to být moře," zakřičela Dršková Běta. Měla pocit, že až tam daleko vidí okno a v něm šedou tvář. Pak na ně udeřil Rudý býk.
viii.
Byl bány krve, avšak nikoli krve proudící v tepnách, nýbrž krevní sraženiny pod starou ranou, která se nikdy úplně nezahojila. Strašlivé světlo z něj prýštilo jako pot a svým řevem uvolňoval laviny. Rohy měl bledé jako jizvy.
Jednorožka mu na okamžik čelila, ztuhlá jako vlna před roztříštěním. Pak světlo jejího rohu pohaslo, otočila se a dala se na útěk. Rudý býk opět zaryčel a hnal se za ní.
Jednorožka se nikdy ničeho nebála. Byla nesmrtelná, byť i ji mohla potkat násilná smrt - od harpyje, draka nebo chiméry či zbloudilé střely vypuštěné na veverku. Ale draci ji mohli jen zabít, neměli moc obrat ji o vzpomínku na to, čím byla, ani sami nemohli zapomenout, že je i ve smrti krásnější než oni. Rudý býk ji neznal, ale přesto najisto cítila, že se žene za ní, nikoli za bílou klisnou. Tu dech strachu sfoukl její jas a dala se na útěk, zatímco Býkova zuřící nevědomost zaplavila oblohu a přetekla do údolí.
Stromy se jí stavěly do cesty a musela kolem nich divoce kličkovat; ona, která lehce prošla celou věčností, aniž o cokoli zavadila. Za ní se kmeny v trysku Rudého býka lámaly jako sklo. Znovu zaryčel a veliká větev jí dopadla na plece s takovou silou, až se zapotácela a padla. Hned vyskočila, ale teď se jí pod běžícíma nohama vzdouvaly kořeny a další ryly pilně jako krtci, aby jí přetnuly cestu. Popínavé rostliny ji šlehaly a ovíjely jako hadi, liány tkaly pavučiny mezi stromy, kolem se kácely mrtvé kmeny. Klesla podruhé. Náraz býčích kopyt o zem jí projel kostmi, až vykřikla.
Nějak se dokázala vyplést zpomezi stromů, poněvadž náhle běžela po tvrdé holé pláni rozkládající se za kvetoucími morubranskými pastvinami. Nyní měla volný prostor k běhu a jednorožci postačí poklidný klus, aby předhonil lovce, který marně nasazuje uřícenému koni ostruhy. Cválala jako o život, jako by se s každým mžikem oka přemisťovala z jednoho těla do druhého, rychle jako život prchající s krví z otevřené rány, rychleji než cokoli obdařeného nohama či křídly. Přesto však bez ohlédnutí věděla, že ji Rudý býk zvolna dohání a blíží se jako měsíc, jako obrovitý chmurný úplněk, jenž vábí z der zlé tvory. Již cítila bolest zranění, jako by se jí sinalé rohy zabodly do boku.
Zralé ostré kukuřičné klasy se semkly pospolu a ve výši hrudi utvořily živý plot, ale podupala je. Stříbrná pšeničná pole se proměnila v chladnou lepkavou kaši, sotva na ně Býk dýchl. Lepila se jí k nohám jako sníh. Běžela dál, poražená a skučící, a v hlavě jí znělo neblahé motýlí rýmování: "Je tomu již dávno, co běželi po všech cestách a Rudý býk se jim hnal v patách." Zabil je všechny, do jednoho.
Náhle stanul Býk před ní, jako kdyby byl jako šachová figura vzat, zdvižen do vzduchu a postaven tak, aby jí bránil v úniku. Nezaútočil hned a ona neuprchla. Když se před ním poprvé dala na útěk, byl obrovský, ale během pronásledování se rozrostl do takových rozměrů, že si ho celého nedokázala ani představit. Zdál se prostírat přes celý krvavě rudý nebesklon, nohy měl jako obří tornáda a rozkývaná hlava připomínala polární záři. Nozdry se mu krabatily a rachotily, jak po ní pátral, a jednorožka si náhle uvědomila, že Býk je slepý.
Kdyby se na ni teď vrhl, postavila by se mu, malá a zoufalá, se ztemnělým rohem, i kdyby ji měl roznést na kopytech. Byl rychlejší než ona, lépe se s ním utkat nyní, než se dát lapit v běhu. Jenže Býk postupoval zvolna, s dému-plnou elegancí, jako by se ji snažil nepoděsit, až se mu tváří v tvář opět zlomila. Se smutně naříkavým zakvílením se otočila a běžela, zpátky tam, odkud přišla. Zpátky přes po-lehlá pole a přes pláň, k temnému hrbolatému hradu krále Morana. A Rudý býk se hnal za ní a stopou mu byl její strach.
Když se kolem nich Býk přehnal, Šmendrika a Bětu to odválo jako peříčka. Běta dopadla bez dechu a bez vědomí na holou zem a mág se zapletl do trnitého roští, které ho připravilo o polovinu pláště a osminu kůže. Vstali, jakmile toho byli schopni, a kulhavým krokem, opřeni jeden o druhého, se vydali po stopách pronásledování. Mlčeli.
Cestu mezi stromy jim usnadnil Rudý býk, který se tudy přehnal před nimi. Oba se škrábali přes mohutné kmeny stromů, které byly nejen uražené, ale přímo napůl zadu-pané do země, a po čtyřech se plazili kolem rozsedlin, kterým pro tmu neviděli na dno. Tohle nemůže být dílem žádných kopyt, přemítala Běta omámeně; sama země pukla, poněvadž neunesla Býkovu tíži. Pomyslela na Jednorožku a srdce jí zbledlo.
Když se vybelhali na pláň, spatřili ji, vzdálenou a slabou, chomáček zpěněné vody ve vichru, téměř neviditelnou v záři Rudého býka. Dršková Běta, únavou a hrůzou již trochu šílená, vnímala jejich pohyb způsobem, jakým hvězdy a kameny letí vesmírem: věčně padající, věčné spojené, věčně osamělé. Rudý býk Jednorožku nikdy nedo-stihne, dokud nebude Nyní dostiženo Novým a Zmařené Obnoveným. S úlevou se usmála.
Avšak žířící stín se nad jednorožkou rozléval, až se Býk zdál být všude kolem ní. Vzepjala se, zakličkovala a uskočila jiným směrem, jen aby se tam opět střetla s Býkem se skloněnou hlavou a tlamou uslintanou řevem. Znovu se otočila, a znovu, couvala a kráčela bokem, dělala malé klamné úniky na tu či onu stranu. A pokaždé ji Rudý býk zahnal zpět, aniž se pohnul. Neútočil, ale umožnil jí útěk pouze jediným směrem.
"Žene ji před sebou," tiše pronesl Šmendrik. "Kdyby ji chtěl zabít, mohl to už dávno udělat. Žene ji za ostatními - na

hrad, k Moranovi. Zajímalo by mě, proč."
"Udělej něco," vyzvala ho Běta; měla podivně klidný a nenucený hlas a mág jí odpověděl stejným tónem.
"Nemohu udělat vůbec nic."
Jednorožka začala, opět prchat, neúnavná až k pláči, a Rudý býk jí dal prostor k běhu, ale nikoli k obrátce. Když se mu postavila potřetí, byla už dost blízko, aby si Běta všimla, jak se jí zadní běhy chvějí jako vyděšenému psu. Zapřela se na místě, divoce hrabala kopytem a sklopila drobné útlé uši. Už však nerzala a její roh podruhé neza-plál světlem. Přikrčila se, když řev Rudého býka rozrazil nebesa, ale přece neutekla.
"Prosím," žadonila Dršková Běta. "Prosím, udělej něco."
Šmendrik se k ní otočil, tvář zrůzněnu bezmocí: "Co mám dělat? Co mám dělat s mojí magií? Kejkle s kloboukem, kejkle s penízkem, nebo to, jak rozbíjím kameny a smažím z nich omeletu? Myslíš, že to Rudého býka pobaví? Nebo mám raději zkusit trik se zpívajícími pomeranči? Udělám, cokoli si budeš přát, poněvadž bych byl rád něco platný."
Běta mu neodpověděla. Býk se blížil a jednorožka se krčila stále víc a víc, až se zdálo, že praskne vedví. "Vím, co by se dalo udělat," pokračoval Šmendrik. "Kdybych měl moc, proměnil bych ji v nějakou jinou bytost. Nějaké zvíře tak nicotné, že by o ně Býk ani pohledem nezavadil. Ale to by zvládl jen čaroděj věhlasu Nikose, mého učitele. Kdokoli, kdo by dokázal proměnit jednorožce, by mohl žonglovat ročními dobami a míchat roky jako karty. A mně není dáno o nic víc moci než tobě; naopak jí mám ještě méně, neboť ty ses jí mohla dotknout a já nemohl." Pak náhle dodal: "Podívej, je po všem."
Jednorožka se svěšenou hlavou nehybné stála před Rudým býkem a její běl se ucourala do mýdlové šedi. Vypadala vyzáble a nicotně. A dokonce i Běta, jež ji milovala, musela uznat, že jakmile pohasne jeho svit, je jednorožec absurdní zvíře. Měla lví ocas, laní nohy, kozí kopýtka, hřívu chladnou a jemnou jako pěna na mé dlani, zuhelnatělý roh, a oči... ach, ty oči! Běta stiskla Šmendrikovi paži a zaryla do ní nehty, co mohla nejhlouběji.
"Ty máš magii," řekla a náhle slyšela, že mluví hiasem hlubokým a čistým jako Sibyla. "Možná ji marně hledáš, ale je v tobě. Vyvolal jsi Robina Hooda a žádný Robin Hood není. Přesto přišel a byl skutečný. To je magie. Máš všechnu moc, jakou potřebuješ, pokud se ji odvážíš hledat."
Šmendrik si ji měřil v nastalém tichu a hleděl na ni upřeně, jako by svýma zelenýma očimazapočal pátrání po magii v jejích očích. Býk zlehka kráčel k jednorožce a již ji nepronásledoval, jen rozkazoval vahou své přítomnosti. Šla před ním, zkrocená a poslušná. Chvátal za nijako ov-čácký pes a vedl ji k Moranově vykotlané tvrzi u moře.
"Ach, prosím!" Hlas Drškové Běty se začínal lámat. "Prosím, to není správné, to se nesmí stát. Žene ji za Mo-ranern a nikdo už ji víckrát nespatří, nikdo. Prosím, jsi mág, nedopusť to." Zaryla mu nehty ještě hlouběji do paže. "Udělej něco!" vzlykala. "Nedopusť to, udělej něco!"
Šmendrik jí marně páčil zaklesnuté prsty. "Nehnu ani malíčkem," procedil skrze zuby, "dokud nepustíš mou ruku."
"Ach," hlesla Běta. "Promiň."
"Takhle se snadno přeruší krevní oběh, abys věděla," huboval mág a masíroval si paži. Pak udělal několik kroků vpřed, do cesty Rudému býku. Tam zůstal stát se založenýma rukama a hlavou vysoko vztyčenou, ač mu tu a tam klesla na prsa, neboť již byl velmi vyčerpán.
"Snad tentokrát," slyšela ho Běta mumlat. "Snad tentokrát. Nikos říkal... co jen to ten Nikos říkal? Nevzpomínám si. Už je to tak dávno." V hlase mu zazněl tón podivné staré lítosti, jaký od něj Běta dosud neslyšela. Ale pak jako plamen vyšlehlo veselí: "Jenomže kdo ví, kdo ví? Nebude-li to pro tentokrát, snad z příště tentokrát učiním. To té může uklidnit, Šmendriku, brachu. Pro jednou nevidím žádnou možnost, jak bys mohl stávající stav ještě zhoršit," tiše se pro sebe zasmál.
Jelikož byl Býk slepý, nevšiml si vysoké postavy, která mu stála v cestě, dokud nebyl takřka u ní. Pak se zastavil a zavětřil. V krku mu zahřměla bouře, ale klácení hlavy prozrazovalo určitou nejistotu. Jednorožka se zastavila spolu s ním. a Šmendrikovi div nepuklo srdce, když ji viděl
tak pokornou. "Uteč!" křikl. "Utíkej!" ale nepohlédla na něj, ani na Býka, dál oči upírala do země.
Po Šmendrikově zvolání začal Rudý býk mručet hlasitěji a výhružněji. Zdálo se, že má napilno, aby i s jednorožkou opustil údolí, a mág se domníval, že ví proč. Za masivem jeho záře bledly první hvězdy a objevila se tam stopa po teplejším světle. Blížilo se svítání.
"Denní světlo mu nedělá dobře," řekl si Šmendrik pro sebe. "To stojí za zapamatování."Ještě jednou křikem Jednorožku vyzval k útěku, ale odpovědí mu bylo jen zařvání podobné víření bubnů. Jednorožka vystřelila vpřed a mág musel uskočit stranou, aby ho nesrazila. Kus za ní cválal Býk a hnal ji svižně jako vítr ženoucí cáry řídké mlhy. Síla jeho proběhnutí vyhodila Šmendrika vzhůru a dala mu dopadnout jinde, kde se plazil a válel, aby nebyl ušlapán, s očima otevřenýma a přece slepýma a hlavou plnou plamenů. Měl pocit, že zaslechl Bětin výkřik.
Když se vyškrábal najedno koleno, spatřil, že Rudý býk již zahnal Jednorožku téměř na kraj stromů. Kéž by se ještě jednou pokusila utéci, ale už nepatřila sobě, nýbrž Býkovi. Mág ji zahlédl jen letmo, bledou a ztracenou mezi rohy, a pak mu pohled zastínily Býkovy olbřímí rudé plece. Poté, smeten, poražen a ponížen, zavřel oči a dal se prostoupit vlastní bezmocí. A tu v něm procitlo cosi, co už jednou pocítil. Z plných plic vykřikl hrůzou a radostí.
Slova magie, jimiž promlouval tentokrát, si nikdy nedokázal vybavit. Opouštěla jej jako orli, jimž dal svobodu. Když odlétlo poslední, prázdnota se vrátila se zaduněním, jež ho srazilo na tvář. Seběhlo se to stejně rychle jako posledně. Ale tentokrát věděl, ještě než se sebral ze země, že moc tu byla a už není.
O kus dál stál Rudý býk a cosi očichával na zemi. Po jednorožce jako by se slehla zem. Šmendrik se šoural dopředu, seč mu síly stačily, ale Běta první přišla dostatečně blízko, aby spatřila, co Býk očichává. Jako dítě si strčila prsty do pusy.
U nohou Rudého býka ležela mladá dívka rozlitá do malé kalužiny světla a stínů. Byla nahá a měla pleť barvy sněhu ve

světle luny. Jemné rozcuchané vlasy, bílé jako vodopád, jí po zádech splývaly až ke kříži. Tvář měla skrytou v pažích.
"Ach," vydechla Běta. "Cos to udělal?" a nedbajíc nebezpečí běžela k dívce a poklekla u ní. Býk pozvedl mohutnou slepou hlavu a klátivě ji upřel na Šmendrika. Zdálo se. jako by se rozpouštěl a tál s jasněním šedé oblohy, ale přesto pořádještě žířil nezkrotně jako tekoucí láva. Mág přemýšlel, jaká je jeho skutečná velikost a barva, když je sám.
Býk ještě jednou nasál pach ležícího těla, jež se v mrazivém dechu zachvělo. Pak beze zvuku plavně skočil mezi stromy a zmizel jim z dohledu třemi gigantickými kroky. Šmendrik ho naposledy zahlédl, když dorazil k okraji údolí; neměl již žádný určitý tvar, byla to jen vířící temnota, rudá temnota, jakou spatříš, když bolestí zavřeš oči. Z rohů se staly dvě nejšpičatější věže šíleného hradu krále Morana,
Dršková Běta vzala hlavu bílé dívky do klína a mlela tiše stále dokola: "Cos to udělal?" Dívčí tvář byla poklidná ve spánku a blízká úsměvu, Šmendrik nikdy nespatřil krásnější obličej. Pohled na něj zároveň bolel i chlácholil. Běta dívce urovnala pramen zvláštních vlasů a mág si povšiml, že má nad zavřenýma očima maličké vystouplé znamení tmavší než okolní pleť. Nebyla to jizva ani škrábanec, spíše to připomínalo květ.
"Co tím míníš, co jsem to udělal?" obrátil se na hořekující Bětu. "Zkrátka jsem ji kouzlem zachránil před Rudým býkem, nic víc. Kouzlem, ženská, mou vlastní magií!" Už se nemohl ubránit přívalu štěstí, chtělo se mu tančit a chtělo se mu stát bez hnutí. Třásl se pokřikem a řečně-ním a přece netoužil o ničem mluvit. Nakonec se začal hloupě smát, objímal se, až sténal, a kecl si vedle Běty, když mu nohy vypověděly službu.
"Dej mi svůj plášť," řekla. Mág štěstím zářil a mžikal očima. Natáhla tedy ruku a sama mu strhla rozedraný plášť z ramen. Pak ho ovinula kolem spící dívky, nakolik jím ještě šlo někoho ovinout. Ta skrze něj zářila jako slunce přes listí.
"Určité ti vrtá hlavou, jak jí hodlám vrátit původní podobu," hlaholil Šmendrik. "Zanech toho. Moc ke mně přijde, až jí bude zapotřebí - teď už to vím. Jednoho dne přijde na každé mé přikázání, ale zatím ještě ne." Impul-sivně Drškovou Bětu objal a stiskl jí hlavu dlouhýma rukama. "Ale mělas pravdu," halekal, "mělas pravdu! Magie je tady a je má!"
Běta se mu vyškubla s jedním zrudlým líčkem a pocuchanýma ušima. Dívčina jí v klíně vzdychla, přestala se usmívat a odvrátila tvář od vycházejícího slunce. "Šmen-driku, ty ubožáku, ty jeden rnágu, copak nevidíš..."
"Co mám vidět? Tady není nic k vidění." Ale hlas měl náhle tvrdý a ostražitý a do zelených očí se mu začal vkrá-dat děs. "Rudý býk si přišel pro jednorožce, proto se z ní stalo něco jiného. Prosilas mě, abych ji proměnil - tak co tě zase žere?"
Běta kymácivě zavrtěla hlavou, jak to dělávají stařeny. "Netušila jsem, že ji zamýšlíš proměnit v lidskou dívku. To jsi ji měl raději..." Nedokončila větu a odvrátila zrak. Jednou rukou nepřestávala bílé dívce čechrat vlasy.
"Podobu vybrala magie, nikoli já," odvětil. "Šarlatán si může vybrat, jakým způsobem trik provést, ale mág je jen sluha, mezek nesoucí svého pána, kam je určeno. Mág přivolává, leč magie vybírá. Pokud proměnila jednorožce v lidskou bytost, znamená to, že neexistovalo jiné východisko." Tvář mu hořela v horečnatém deliriu, při němž vypadal ještě o poznání mladší. "Jsem služebník," zazpíval. "Jsem příbytek, jsem posel..."
"Jsi osel," odsekla zuřivé Dršková Běta. "Posloucháš mě vůbec? Tak dobrá, jsi mág, ale hloupý mág." Dívka se začala probouzet, ruce se jí otevíraly a zavíraly a víčka kmitala jako ptačí hrudníčky. Zatímco na ni Běta a Šmendrik hleděli, tiše vzdechla a otevřela oči.
Byly od sebe dále než obyčejné oči a také trochu hlouběji zasazené. A temné byly jako mořská hlubina a osvětleny též podobně jako moře, podivnými svítícími tvory, kteří nikdy nevypluli na hladinu. Jednorožka mohla být proměněna v ještěrku, pomyslela si Běta, mohla by být proměněna ve žraloka, v hlemýždě nebo v husu, ale oči by ji vždycky prozradily. Aspoň mně. Já bych ji poznala.
Dívka ležela bez hnutí a pohledem se našla v očích dvojice, která se nad ní skláněla. Nato se jediným pohybem vzpřímila a černý plášť slétl Bětě do klína. Chvilku se točila v kruhu a zírala, si na ruce, které držela vysoko a neohrabaně poblíž hrudi. Rozkývala se a udělala pár vratkých kroků, podobna opici chystající se metat kozelce. Ve tváři měla hloupý zjančený výraz oběti nejapného žertu. A přece nebyla s to udělat pohyb, který by nebyl nádherný. Její lapený děs působil ladněji než jakýkoli projev radosti, s nímž se kdy Běta setkala, a to na něm bylo nejstrašnější.
"Mezek," ucedila. "Posel."
"Dokazuji proměnit zpátky," prohlásil mág chraplavě. "Nelam si s tím hlavu. Dokážu to."
Bílá dívka blyštící se ve vycházejícím slunci se na silných mladých nohách belhala sem a tam. Náhle klopýtla a upadla. Byl to ošklivý pád, jelikož před sebe neuměla nastavit ruce. Běta se k ní přihnala, ale dívka se jen krčila na zemi, vyvalovala oči a pak tichým hlasem promluvila: "Co jste mi to udělali?" Běta se rozeštkala.
Šmendrik vykročil vpřed. Tvář měl chladnou a mokrou, ale jeho hlas zněl vyrovnaně. "Proměnil jsem té v lidskou bytost, abych tě ochránil před Rudým býkem. Neměl jsem na vybranou. Jakmile co půjde, vrátím ti původní podobu."
"Rudý býk," zašeptala dívka. "Ach!" Zimničně se roztřásla, jako by uvnitř ní cosi tlouklo a bušilo do kůže. "Byl nesmírné silný. Příliš silný. Jeho síla neměla konce ani počátku. Je starší nežli já."
Oči se jí rozšířily a Bětě se zdálo, že jejich hlubinami jako ohnivá ryba procválal Rudý býk a zase zmizel. Dívka se začala rukama plaše dotýkat své tváře a po hmatu poznávat vlastní rysy. Ohnutými prsty zavadila o znamení na čele, zavřela oči a vydala tiché pronikavé zaskučení ztráty, únavy a krajního zoufalství.
"Co jste mi to udělali?" vykřikla. "Tady zemřu!" Začala si rozdírat hladké tělo a prsty jí lemovala krev. "Vždyť tady zemřu! Zemřu!" Ale přesto se jí ve tváři nezračil ani stín strachu, ač se zmítal v hlase, v pažích, v nohách i v bílých vlasech, které jí splývaly po novém těle. Její tvář nepřestávala vyjadřovat pokoj a pohodu.
Běta se nad ní naklonila, jak nejblíž se odvážila, a prosila ji, aby si neubližovala. Avšak Šmendrik řekl: "Nechte toho!" A ta dvě slova praskla jako větve na podzim. "Magie ví, co dělá. Nechte toho a poslouchejte."
"Proč jsi raději nenechal Býka, aby mě skolil?" bědovala bílá dívka. "Proč jsi mě nepředhodil harpyji? Bylo by to jistě chvályhodnější než mě uvěznit v téhle kleci." Mág sebou trhl a rozpomněl se na kousavou poznámku Drškové Běty, se zoufalým klidem však hovořil dál.

"V první řadě máš velice atraktivní podobu," prohlásil. "S lidským tělem jsi nemohla dopadnout lépe."
Začala se prohlížet. Otáčela hlavou, aby si viděla na ramena, pohlížela podél paží a dále dolů na své poškrábané a porýpané tělo. Stoupla si na jednu nohu, aby si mohla prohlédnout chodidlo druhé, obrátila oči vzhůru ke stříbrnému obočí a pak protočila panenky dolů na tváře a záblesk špičky nosu. Dokonce si zblízka prohlédla i mořsky ztlené žíly na zápěstích pružných jako mladé vydry. Nakonec se obrátila tváří k mágovi a tomu se znovu zatajil dech. Udělal jsem magii, pomyslel si, ale lítost se mu vzpříčila v krku a uvízla tam jako háček na ryby.
"Tak dobrá," řekl. "Tobě přece může být lhostejné, zda jsem tě proměnil v člověka nebo v nosorožce, z něhož beztak celá tahle hloupá legenda vzešla. V této podobě máš alespoň šanci vetřít se do přízně krále Morana a vyzvědět, co se stalo s tvými rodnými. Jako jednorožec můžeš pouze sdílet jejich osud - pokud si ovšem nemyslíš, že napodruhé Rudého býka porazíš."
Bílá dívka zavrtěla hlavou. "Ne," odvětila. "Nikdy. Podruhé bych podlehla daleko dříve." Měla tenký hlásek, jako by měl polámané všechny kostičky. "Po mých rodných se slehla zem a já brzy odejdu za nimi, byť bys mě lapil v jakékoli podobě. Dala bych však přednost jiné pro své věznění. Nosorožec není o nic méně ošklivý než lidská bytost, není ani o nic méně smrtelný, ale alespoň se o sobě nedomnívá, že je krásný."
"Ne, to se vážně nedomnívá," přisvědčil mág. "Však také setrvává ve své nosorohovitosti a nečekalo by ho vlídné přijetí ani na dvoře krále Morana. Ale sličné mladé děvče, jemuž nevadí nebýt nosorožcem, by mohlo vyluštit až do konce svou vlastní hádanku, zatímco se jí král Moran se svým synem budou snažit přijít na kloub. Kvůli nosorožci ještě žádný rytíř nevytáhl na výpravu ani do bitvy, což se o mladých dívkách tvrdit nedá,"
Obloha byla horká a sražená, slunce se mezitím rozteklo do kaluže lví barvy a na pláni kolem Morubran se nehýbalo nic než těžký zatuchlý vítr. Nahá dívka s květným znamením na čele tiše hleděla na zelenookého muže a oba je pozorovala žena. V kalném ránu nepůsobil královský hrad temně ani prokletě, jen teskně, zchátrale a nevkusné. Jeho pohublé fialy už nepřipomínaly býčí rohy, nýbrž rohy na šaškovské čepici. Pěkně by mi slušela, pomyslel si Šmendrik smutně. Zřejmé tu na mě už odedávna čeká.
"Stále jsem sama sebou," řekla bílá dívka. "Tohle tělo umírá. Cítím, jak se kolem mne rozkládá. Jak může být cokoli umírajícího skutečnéPJak by to mohlo být doopravdy krásné?" Dršková Běta jí opět ovinula plášť kolem ramen, nikoli z cudnosti či slušnosti, nýbrž z prapodivné lítosti, aby se nedívala sama na sebe.
"Povím ti příběh," rozhovořil se Šmendrik. "Jako dítě jsem byl dán do učení k nejmocnějšímu ze všech mágů, k velkému Nikosovi, o němž jsem se již zmínil. Jenomže ani Nikos, který dokázal proměnit sněžení ve sněženky, kočky v kočovníky a jednorožce v lidi, ze mě nedovedl udělat ani karnevalového karetního kouzelníka. Nakonec mi řekl: ‚Synku, tvá nejapnost je tak neohraničená, tvá
omezenost tak bezmezná a tvá neschopnost tak naprostá, že v tobě musí přebývat větší síla, než si vůbec umím představit. Tím jsem si jist. Naneštěstí se zdá, že v současnosti pracuje naopak, a ani mně není dáno to napravit. Jistě ty sám musíš v pravý čas najít způsob, jak se své síly zmocnit. A abych řekl pravdu, budeš žít tak dlouho, dokud se ti to nezdaří. Od tohoto dne nebudeš na mé přikázání stárnout a začneš putovat světem stále dokola, věčně neskutečně neschopný, dokud nenalezneš sám sebe a nedovíš se, kým jsi. Ne, neděkuj mi. Při pomyšlení na tvůj osud mne jímá hrůza.'"
Bílá dívka naň pohlédla čirýma purpurovýma očima jednorožce - jemnýma a děsivýma v nepoužívané tváři -ale neřekla nic. Zato se ozvala Dršková Běta: "A až najdeš svou magii - co pak?"
"Pak kouzlo pomine a já začnu umírat, jako všichni umíráme od narození. I velcí čarodějové stárnou a umírají jako normální lidé." Zakymácel se, začal klímat a pak se s trhnutím probral: vysoký, hubený, rozedraný muž páchnoucí prachem a alkoholem. "Už jsem ti říkal, že jsem starší, než vypadám," pokračoval. "Narodil jsem se jako smrtelník a byl jsem nesmrtelný dlouhý hloupý čas. Jednoho dne budu zase smrtelný a tak vím něco, co jednorožec vědět nemůže. Cokoli umíraje nádherné - nádhernější než jednorožec, jenž žije věčně a je nejnádhernějším tvorem na světě. Rozumíš mi?"
"Ne," odtušila.
Mág se unaveně usmál. "Porozumíš. Teď jsi v příběhu spolu s námi a nezbývá ti, než s ním srovnat krok, ať se ti to líbí nebo ne. Chceš-li najít své rodné, chceš-li být znovu jednorožcem, musíš následovat pohádku do hradu krále Morana i dál, kamkoli si zamane. Příběh nemůže skončit bez princezny."
"Nepůjdu," odvětila bílá dívka. Šla pryč s tělem ostražitým a chladnými vlasy proudícími dolů. "Nejsem žádná princezna, nejsem smrtelnice, nikam nepůjdu. Co jsem opustila svůj les, děje se mi jen samé zlo. A nic než zlo nemohlo potkat ostatní jednorožce v této zemi. Dej mi zpět mou pravou podobu a já se vrátím ke stromům, ke své tůni, na své místo. Tvůj příběh nade mnou nemá moc. Jsem jednorožec. Jsem poslední jednorožec."
Neřekla to už jednou, kdysi dávno, v modrozeleném tichu stromů? Šmendrik se dál unaveně usmíval, ale Dršková Běta zaprosila: "Tak ji proměň zpátky. Řekls, že to můžeš udělat. Ať jde domů."
"Nemohu," odpověděl mág. "Říkal jsem ti, že zatím nemám magii na povel, zatím. Proto se i já musím vydat do hradu, ať už tam na mě čeká zmar nebo zdar. Kdybych se pokusil proměnu odvolat teď, snad bych ji vážně změnil v nosorožce. Což by asi bylo ještě to nejlepší, co by se mohlo stát. Co se nejhoršího týče..." zachvěl se a umlkl.
Dívka se od nich odvrátila a pohlédla na hrad, který se skláněl nad údolím. Nezachytila žádný pohyb v oknech ani na klikativých šancích, marně pohledem pátrala po Rudém býkovi. A přece věděla, že se až do příchodu noci skrývá v kořenech hradu: silný nad sílu, nepřemožitelný jako sama temnota. Podruhé se dotkla čela v místech, kde mívala roh. Když se obrátila, muž a žena spali tam, kde usedli. Hlavy jim klimbaly ve vzduchu a ústa měli dokořán. Stála u nich, sledovala, jak dýchají, a jednou rukou si přidržovala černý plášť kolem krku. Ponejprv k ní dolehla slabá vůně moře.
IX.
Stráže je spatřily přicházet krátce před soumrakem, když bylo moře ploché a oslnivé. Dva muži hlídkovali na druhé

nejvyšší z mnoha křivých věží a hlásek rašících z hradu, který díky nim připomínal jeden z těch podivných stromů rostoucích kořeny vzhůru. Z místa, kde stáli, mohli strážní pozorovat celé morubranské údolí, až po město a ostré skály za ním, včetně cesty, která se vinula od ústí údolí až k velké zprohýbané bráně Moranovy tvrze.
"Muž a dvě ženy," ohlásil první strážný a spěchal na opačný konec cimbuří. Pohled na něj působil závrať, jelikož věž byla tak nakloněná, že polovinu obzoru strážných tvořilo moře. Hrad se tyčil na okraji útesu svažujícího se ostře jako nůž k úzkému žlutému břehu rozdrásanému až na zelenočerné balvany. Na kamenech seděli měkcí pytlovití ptáci a výsměšně skřehotali: "Totak, totak."
Druhý muž následoval svého druha klidnější chůzí. "Muž a žena," pravil. "Třetí osobou v plášti si nejsem jist." Oba byli oděni do neforemného brnění domácí vy-
roby z prstýnků, uzávěrů od lahví a článků řetězu našitých na špatně vydělanou kůži. Tváře jim zakrývalo zrezavělé hledí, ale podle hlasu, chůze i držení těla bylo zřejmé, že druhý strážný je starší. "Osoba v černém plášti," zopakoval. "Nebuď si jejím původem moc jist."
Ale první strážný se vyklonil do oranžové záře stoupající z moře a odřel si přitom o parapet několik želízek z brnění. "Je to žena," prohlásil. "Spíše než o jejím pohlaví bych pochyboval o svém."
"Což bys docela dobře mohl," utrousil druhý sardonic-ky, "neboť neděláš nic z toho, co činí muže mužem, vyjma jízdy obkročmo. Znovu tě varuji; měj se na pozoru, než toho třetího poutníka nazveš ženou nebo mužem. Chvilku sečkej a uvidíš."
"I kdybych vyrostl v nevědomosti, že vedle sebe na světě žijí dvě odlišná tajemství, i kdybych měl každou ženu za stejnou bytost, jako jsem já, u téhle bych přece poznal, že se liší ode všeho, co jsem kdy spatřil. Vždycky mne rmoutilo, že jsem tě nikdy ničím nepotěšil, ale když se dívám na ni, mrzí mne, že jsem nikdy nepotěšil sám sebe. Ach, jak mne to mrzí," mluvil, aniž se otočil.
Nakláněl se přes zeď stále víc a víc a sledoval tři postavy trmácející se po cestě. Zpod hledí se ozvalo krátké zasmání. "Druhá žena působí utahaně a nenalezeně," ohlásil. "Ten chlapík se mi jeví jako laskavý patron, ačkoli nepochybně vede potulný způsob života. Zřejmě minstrel nebo snad herec." Pak dlouho nic neříkal a sledoval, jak se trojice blíží.
"Co třetí?" naléhal starší strážný. "Co tvá podvečerní kráska s interesantním účesem? Už ses jí za tu čtvrthodinu nabažil - viděls ji blíže, než láska dovolí?" Hlas mu v helmě šramotil a šelestil jako malý, ostrý spár.
"Pochybuji, že ji kdy uvidím zblízka," odtušil první strážný, "jakkoli blízko se přiblíží." Hlas měl tichý a lítostivý, zněla v něm ozvěna zmarněných příležitostí. "Čiší z ní novost. Vše se děje poprvé. Podívej, jak se pohybuje, jak kráčí, jak otáčí hlavu - všechno poprvé - poprvé, kdy někdo učinil takový pohyb. Dívej se, jak nabírá dech azase vydechuje, jako by nikdo jiný na světě neměl zdání, jak je vzduch dobrý. Vseje tu jen pro ni. Kdybych se dověděl, že se narodila dnešního jitra, jen by mé udivilo, jak je stará."
I druhý strážný shlédl z věže na tři putující postavy. První si ho všiml dlouhán, pak zarputilá žena. V očích se jim zrcadlilo jen jeho brnění; chmurné, kuklovité a prázdné. Když však zvedla hlavu dívka v rozedraném černém plášti, zbrojnoš ustoupil o krok od parapetu a zaclonil si cínovou rukavicí tvář před jejím pohledem. Když vzápětí se zbylou dvojicí vešla do hradního stínu, zase ruku spustil.
"Snad je šílená," uvažoval klidně. "Žádná dospělá žena takto nevyhlíží, leda by byla šílená. Což by bylo sice mrzuté, ale pořád daleko vítanější než zbývající eventualita."
"A ta je?" otázal se mladík po chvíli ticha.
"Že se skutečně narodila dnešního rána. Osobně by mi bylo milejší, kdyby byla šílená. Pojďme dolů."
Když muž aženy došli ke hradu, stáli již strážní po stranách brány, šaršouny se jim houpaly po bocích a tupé pokřivené halapartny drželi zkříženy před vstupem do tvrze. Slunce zapadalo, a jak moře temnělo, působilo jejich bur-leskní brnění stále hrozivěji. Poutníci zaváhali a dívali se jeden na druhého. Neměli v zádech temný hrad ani skryté oči.
"Udejte svá jména," zazněl okoralý hlas staršího strážného.
Vysoký muž o krok předstoupil: "Jsem Mág Šmendrik.
Toto je má pomocnice, Dršková Běta; a toto Lady Amal-thea." Klopýtl o jméno bílé dívky, jako by je vyslovil poprvé.
"Chtěli bychom požádat o slyšení u krále Morana. Vážili jsme za ním dalekou cestu."
Druhý strážný čekal, až promluví první, ale ten byl zahleděn do Lady Amalthey. Nakonec tedy sám rozmrzele houkl: "Oznamte cíl své návštěvy u krále Morana,"
"Ten sdělím jen samotnému králi," odvětil Šmendrik. "Jakou záležitost královské důležitosti bych asi tak mohl probírat se sluhy a dveřníky? Zaveďte nás za svým pánem."
"Jakou záležitost královské důležitosti by asi tak mohl s toulavým čarodějem bláhového jazyka, chtít probrat král Moran?" namítl nevrle druhý strážný. Nicméně se otočil a prošel branou na nádvoří. Královi hosté klopýtali za ním. Poslední šel mladší strážný a krok měl zjemnělý podle chůze Lady Amalthey, jejíž každý pohyb bezděky napodoboval. Když na okamžik stanula před branou a zahleděla se na moře, strážný udělal totéž.
Jeho bývalý druh na něj vztekle volal, ale mladší strážný už byl v jiném žoldu a ze svých prohřešků se zodpovídal jinému kapitánovi. Prošel branou až poté, co se rozhodla vejít Lady Amalthea. Pak ji následoval a zpíval si přitom snivý popěvek.
"Copak to se mnou děje se? Copak to se mnou děje se? Mám snad být rád? Či mám se bát? Copak to se mnou děje se?"
Prošli dlážděným nádvořím, kde jim ledové prádlo stříklo do tváří sprška vody, a menšími dveřmi vstoupili do dvorany tak rozlehlé, že ve tmě nedohlédli stěn ani stropu. Jak se plahočili rozlehlou síní, ze tmy před nimi vy-plouvaly obrovité kamenné pilíře a opět se nořily do hustého šera za nimi, aniž se nechaly pořádně prohlédnout. Místností zvučel ozvěnou dech a cupitání jakýchsi menších tvorů se kolem rozléhalo neméně zvučně než kročeje návštěvníků. Dršková Běta se držela blízko Šmendrika.

Na konci dvorany následovaly další dveře a za nimi stoupalo nahoru úzké točité schodiště. Bylo tu jen pár oken ažádné osvětlení. Jak se stupně vinuly vzhůru, jejich spirála se neustále zužovala., až se zdálo, že každý schod se ovíjí sám kolem sebe a celá věž se okolo nich svírá jako upocená dlaň. Trna na ně pohlédla a dotkla se jich. Páchla jako zmoklý pes.
Kdesi hluboko a blízko to zahřímalo. Věž se zachvěla jako loď, která najela na břeh, a odpověděla táhlým kamenným zasténáním. Tři poutníci vykřikli a snažili se udržet rovnováhu na rozkymácených schodech, jejich průvodce zatím šplhal dál, ani nehlesl a jeho krok nezaváhal. Mladší muž vážně pošeptal Lady Amalthee: "Neboj se, to nic není. To jen Býk se převalil." Zvuk se neopakoval.
Strážný v čele se náhle zastavil. Z tajné skrýše vyňal klíč a vetkl ho do zdánlivě jednolité zdi. Část stěny se otevřela dovnitř a malé procesí vešlo husím pochodem do nízké úzké komnaty s jediným oknem a stolcem na konci. Nebylo zde nic jiného; žádný nábytek, žádný koberec nebo předložka, žádné závěsy, žádné čalounění ani tapiserie. V pokoji prodlévala pětice lidí, vysoká židle a bledé světlo vycházejícího měsíce v novoluní.
"Trůnní sál krále Morana," oznámil strážný.
Mág ho popadl za obrněný loket a otočil si muže čelem
k sobě: "Tohle je kobka, hrobka, dejme tomu vězení. Tady nezasedí žádný král. Zaveď nás za Moranem, je-li živ."
"To musíš posoudit sám," jedovatě odvětil strážný. Ro-zepjal si pod bradou helmu a sňal ji ze sivé hlavy. "Já jsem král Moran," řekl.
Jeho oči mělv stejnou barvu jako rohy Rudého býka. Byl ještě vyšší než Šmendrik a ve tváři zbrázděné hořkostí se nezračilo nic milého ani bláhového. Byla to štičí tvář: dlouhé a chladné čelisti, tvrdé líce a hubený krk pulsující mocí. Táhlo mu na sedmdesát, osmdesát, možná i na víc.
První strážný vystoupil vpřed s přílbou v podpaží. Dršková Běta při pohledu na jeho obličej vykulila oči, neboť to byla vlídná beztvará tvář mladého prince, který si četl časopis, zatímco princezna marně vábila jednorožce. "Tohle je Lír," představil jej král Moran.
"Ahoj," usmál se princ. "Rád vás poznávám." Jeho úsměv se jim lísal u nohou jako štěně, ale oči - hluboké a matně modré za štětinatými řasami - oči pokojně upíral do zřítelnic Lady Amalthey. Oplácela mu ten pohled, tichá jako klenot, leč neviděla ho o nic opravdověji, než lidé vídali jednorožce. Princ však cítil podivně šťastnou jistotu, že ho prohlédla skrz naskrz a že nahlédla i do jeskyní, o jejichž existenci on sám až dosud neměl tušení, a kde se její pohled odrážel ozvěnou a zpíval. Kdesi jihozápadně od jeho dvanáctého žebra se začalo probouzet cosi zázračného a sám princ - zrcadlící Lady Amaltheu - začal zářit.
"Tak co mi chceš?"
Mág Šmendrik si odkašlal a uklonil se bledookému starci. "Chtěli bychom vstoupit do vašich služeb. Dvůr krále Morana je široko daleko vyhlášen..."
"Nepotřebuji žádné sluhy." Král jim ukázal záda, a tvář i tělo mu ochably náhlou lhostejností. Přesto však Šmendrik vycítil zvědavost skrytou v kůži barvy kamene a kořínících šedých vlasů. "Jistě máte nějaké družiníky a nějaké dvořany," nadhodil opatrně. "Prostota je přirozeně největší ozdobou králů, ale takový vladař jako vy..."
"Začínáš ztrácet můj zájem," přerušil ho opět šelestivý hlas. "A to je velice nebezpečné. Za okamžik na tebe zapomenu úplně a pak už si nikdy nedokáži vybavit ani to, jak jsem s tebou vlastně naložil. A nač zapomenu, to nejen že přestane existovat, ale především to nikdy doopravdy neexistovalo." Řekl to a očima se vpil do očí Lady Amalthey, jako jeho syn.
"Můj dvůr," pokračoval, "hodláš-li to tak nazývat, sestává ze čtveřice zbrojnošů. Raději bych se obešel bez nich, neboť vydají za méně, než kolik na ně vydávám, jako vše ostatní. Ale střídají se v hlídkování na hradbách i při službách v kuchyni a z dálky působí dojmem armády. Jaké další služebnictvo bych měl potřebovat?"
"Ale co dvorní radovánky?" \yhrkl mág. "Co hudba, hovor, ženy a fontány, štvanice a maškarní bály, co ho-dokvasy..."
"Nic pro mne neznamenají," suše ho přerušil král Moran. "To všechno jsem poznal a nijak mě to nepotěšilo. A nic, co mne netěší, nestrpím ve své blízkosti."
Lady Amalthea kolem něj tiše prošla k oknu a vyhlédla na noční moře.
Šmendrik mezitím zřejmé nabral nový vítr do plachet, neboť se rozkřikl: "Naprosto tě chápu! Jak duchamorné, duchaprázdné. marné a marnotratné ti musí připadat veškeré světské radovánky. Jsi usmýkán úmornou blažeností, přesycen přemírou vjemů a vyčerpán vyčpělými hrátkami. To je choroba králů, a proto nikdo netouží po službách mága více než právě králové. Neboť jen mágům
je dovoleno vidět svět věčně proměnlivý, trvale prchavý a nekonečně nový. Jen oni znají tajemství proměny, jen oni vědí, jak se veškeré věci chvějí touhou být něčím jiným a z tohoto universálního napětí čerpají svoji sílu. Pro mága je duben květnem, sníh se změní v pole květné, tráva řeba náhle zbělá, proměna, ta hned předělá, cokoli si zamaneš, jen si najmi mága. Dnes!"
Větu dokončil v pokleku na jednom koleni, s rukama široce rozpřaženýma. Král Moran od něj nervózně poodstoupil a mumlal přitom: "Vstávej, vstávej, bolí mě z tebe hlava. Krom toho už dvorního mága mám."
Šmendrik se ztěžka, vyškrábal na nohy, tvář měl rudou a prázdnou. "Nezmínil ses. Jak se jmenuje?"
"Jeho jméno zní Mabruk. Moc často o něm nemluvím. Ani zbrojnoši nevědí, že přebývá na hradě. Mabruk umí vše, co jsi přisoudil správnému čaroději, a navrch mnohem víc, o čem se ti nejspíš ani nesnilo. Ve svém oboru je znám jako ‚mistr mág'. Nevidím žádnou příčinu, proč bych ho měl nahradit nějakým darmošlapným neznámým pouťovým..."
"Já však ano!" vyhrkl Šmendrik zoufale. "Mám na mysli jediný důvod, kterýs ty sám před necelou minutou uvedl. Ten divorvůrce Mabruk tě nečiní šťastným."
Královou divokou tváří se přehnala vlna zklamání a rozčarování. Na jediný tep srdce vyhlížel jako zmatený mladík.

"Vlastně máš pravdu," zamumlal. "Mabrukova magie mne dávno netěší. Jak jen dlouho to může být?" Zprudka tleskl do dlaní a křikl: "Mabruku! Mabruku! Zjev se, Mabruku!"
"Jsem zde," zazněl hluboký hlas ze vzdáleného kouta místnosti. Stál tam stařec v temném filtrovaném šatě a špičatém filtrovaném klobouku. Nikdo nedokázal říci,
zda ho neměli na očích od chvíle, co vešli do trůnního sálu. Měl bílý vous i obočí a vlídný moudrý výraz ve tváři, oči však tvrdé jako kroupy. "Co si Vaše Veličenstvo ráčí přát?"
"Mabruku, tento mladý muž přináleží k tvému cechu. Jmenuje se Šmendrik."
Ledové oči starého mága se maličko rozšířily a přejely trhaná od hlavy až k patě. "Je to tak," vykřikl s líčenou radostí. "Šmendriku, drahý chlapče, jak rád tě vidím! Ty si na mě určitě nepamatuješ, ale býval jsem blízkým přítelem tvého učitele, starého dobrého Nikose. Jaké jen do tebe ten ubožák vkládal naděje. To je mi překvapení! Pořád jsi ještě v oboru? To jsi tedy vážné paličák! Pořád říkám, že vytrvalost dělá devět desetin každého kumštu... tedy, ne že by bylo nějak k užitku být devíti desetinami kumštýře. Co tě sem přivádí?"
"Přišel nastoupit na tvé místo," hlas krále Morana zněl mdle a definitivně. "Nyní je mým dvorním mágem."
Starému čaroději neušel Šmendrikův údiv, ačkoli on sám se nezdál královým rozhodnutím nijak zvlášť překvapen. Na okamžik zjevně zvažoval možnost hněvu, ale pak se uchýlil k bodrému veselí. "Jak si Vaše Veličenstvo ráčí přát," zavrněl, "nyní i navždy. Ale snad by Vaše Veličenstvo zajímalo něco určitějšího o minulosti jejího nového mága. Jsem si jist, že mi drahý Šmendrik promine mou zmínku o tom, že se stal jakousi legendou našeho oboru. Vskutku, mezi adepty je nejlépe znám jako ‚Nikosův Vrtoch'. Ta jeho okouzlující a naprostá neschopnost zvládnout sebelehčí runu, jeho tvůrčí přístup k tomu nejdětinštějšímu zaříkadlu, nemluvě o..."
Král Moran udělal nepatrný pohyb hranou ruky a Mabruk v tu ránu zmlkl. Princ Lír se zahihňal. "Nepotřebuji, aby mě někdo přesvědčoval, že se na to místo napros-
to nehodí," prohlásil král. "Stačí mi k tomu jediný pohled, zrovna jako tebe je možné od pohledu zařadit mezi největší mágy světa." Mabruk se trochu nadmul, uhladil si skvělý vous a svraštil vlídná obočí.
"Jenomže ani to pro mne nic neznamená," dodal král. "V minulosti jsi předvedl každý div, o který jsem stál, až mě z toho na divy nadobro přešla chuť. Pro tvé schopnosti není žádný úkol dost složitý, a pak, když se zázrak stane, se nic nezmění. Ani veliká moc mi zřejmě nedokáže dát, po čem doopravdy toužím, ať je to cokoli. Mistr čaroděj mne neuměl obšťastnit, uvidíme, co zmůže nedouk. Můžeš jít, Mabruku," řekl a kývl hlavou na znamení, že starého čaroděje propouští.
Mabrukova zdánlivá přívětivost pohasla se stejným zvukem jako jiskra na sněhu a celá tvář se připodobnila očím.
"Nenechám se tak snadno vypakovat," prohlásil bezmála přívětivě. "Ne z rozmaru, ani z královského rozmaru, a ne pro blaho nějakého hlupáka. Střež se, Morane! Kdo Mabruka rozkatí, těžce na to doplatí."
V tmavé místnosti se zvedl vítr. Přicházel odevšad zároveň - vanul skrze okno i z pootevřených dveří, ale jeho skutečným zdrojem byla zaťatá postava čaroděje. Vítr byl studený a páchnoucí; skučivý vítr z bažin, a skotačil místností jako dovádivé zvíře, které náhle objevilo křehkost lidských bytostí. Dršková Běta se přitiskla ke Šmendrikovi, jenž se začal tvářit znepokojeně. Princ Lír si nervózně pohrával s mečem v pochvě.
Dokonce i král Moran před triumfálním šklebem starého Mabruka o krok ustoupil. Okolní kamenné zdi se rozpouštěly a mizely a čarodějův hvězdnatý plášť se počal měnit v obrovitou skučící noc. Mabruk neřekl ani slovo, avšak mohutnějící vítr spustil zlý vrčivý zvuk. Každým
okamžikem už se musel odít do hmotného šatu a přijmout viditelnou podobu. Šmendrik rozevřel ústa, ale pokud křičel nějaké protikouzlo, nebylo slyšet a nepůsobilo.
Daleko v temnotě spatřila Dršková Běta Lady Amal-theu, kterak vztahuje ruku, na níž měly prostředník a prsteník stejnou délku. Podivné místo na čele jí zářilo jako květ.
Tu vítr ustal, jako by nikdy nebyl, a opět je obklopovaly kamenné stěny nudné místnosti, po Mabrukově noci veselé jako poledne. Čaroděj se přikrčil až téměř k podlaze a odtud zíral na Lady Amaltheu. Jeho moudrá laskavá tvář teď připomínala obličej utopence a řídký vous mu visel z lící jako šlemem potažené úponky ve stojaté vodě. Princ Lír ho vzal za paži.
"Tak pojďte, dědo," řekl nikoli nelaskavě. "Tudy ven, napíšu vám doporučení."
"Už jdu," skuhral Mabruk. "Už jdu. Já se té nebojím, ty žluklá kobliho, nebojím se ani toho tvého praštěného nevděčného fotra, ani vašeho novopečeného mága, se kterým si jistě užijete spousty legrace," úkosem pohlédl do hladových očí krále Morana a zasmál se, jako když zamečí koza.
"Morane, neměnil bych s tebou za celý svět. Vpustil sis do domu zkázu hlavní branou, ač odkvapí jinudy. Vyjádřil bych se konkrétněji, ale už nejsem ve tvých službách. Bohužel, neboť se schyluje k hodině, kdy by tě dokázal spasit jen mistr - pak se můžeš dovolávat Šmendrika. Sbohem, ubohý Morane, sbohem!"
Se smíchem zničehonic zmizel, ale posměch v té místnosti již zůstal navždy, jako pach kouře nebo starého studeného prachu.
"Nu," pronesl král Moran v šedavém měsíčním světle.
"Nu." Neslyšnými kroky pomalu zamířil ke Šmendrikovi s Bětou a přitom rozmarně pohupoval hlavou. "Stůjte klidně," nařídil jim, když sebou neklidně zavrtěli. "Chci se vám podívat do tváří."
Hlas mu skřípal jako nůž na brousku, když na ně střídavě upíral zrak. "Blíž!" zavrčel a šilhal tmou. "Pojďte blíž - blíž! Chci vás vidět."
"Tak si na nás posviťte," opáčila Dršková Běta. Klid vlastního hlasu ji vyděsil víc než hněv starého čaroděje. Je lehké být statečná na její účet, pomyslela si, ale jestli začnu být statečná sama za sebe, jaký to vezme konec?
"Nikdy nesvítím," opáčil král. "Nač je světlo dobré?"
Otočil se a mumlal si pro sebe: "Jedna tvář je takřka nevinná, takřka hloupá, ale ne dosti hloupá. Druhá tvář jako by

mojí z oka vypadla, což bezpochyby značí nebezpečí. Ale to jsem přece viděl už před bránou, tak proč jsem si je pustil přes práh? Snad měl Mabruk pravdu, k stáru jsem zhloupl a dám se snadno oklamat. Pořád vidím jen Morana, když jim pohlédnu do očí."
Jakmile král zamířil napříč trůnním sálem k Lady Amalthee, princ Lír nervózně přešlápl. Opět hleděla z okna a Moran k ní došel téměř na dosah, než se chvatně otočila a podivně přitom sklonila hlavu. "Nedotknu se tě," ujistil ji a ona zůstala stát klidně.
"Proč pořád otáliš u okna?" vyzvídal. "Co tam venku vidíš?"
"Dívám se na moře," odvětila Lady Amalthea. Hlas měla tichý a rozechvělý, ale nikoli strachem, nýbrž tepem života, jako když si nově zrozený motýl protřepává křídla na slunci.
"Hm," přisvědčil král. "Nu ano, moře je vždycky dobré. Na nic jiného než na moře nedokáži hledět příliš dlouho."
A přece se dlouze zadíval do tváře Lady Amalthey a jeho vlastní obličej neodrážel nic z její záře - jako tvář prince Lira - nýbrž si ji chtivě ukrýval kamsi do sebe. Dech neměl zatuchlý o nic méně než byl čarodějný vítr, ale Lady Amal-thea to snesla nehnutě.
Náhle vykřikl. "Co to máš s očima? Jsou plné zeleného listí, oživlé stromy, potůčky a drobnými zvířaty. Kde jsem já? Proč se nemohu zhlížet ve tvých očích?"
Lady Amalthea mu neodpověděla. Král se tedy otočil a upřel zrak na zbylou dvojici. Ostří jeho úsměvu jim položilo chladnou čepel na hrdla. "Kým je?" otázal se panovačně.
Šmendrik si několikrát odkašlal. "Lady Amalthea je mou neteří," navrhl. "Jako její jediný žijící příbuzný jsem se stal jejím poručníkem. Nepochybuji, že vás stav jejího roucha uvádí v úžas, ale to mohu snadno vysvětlit. Cestou nás přepadli bandité a obrali nás o veškeré..."
"Co to plácáš za nesmysly? Co máš s jejím rouchem?" Král se otočil, aby si znovu prohlédl bílou dívku a teprve tehdy si Šmendrik uvědomil, že vladař ani jeho syn si nevšimli nahoty pod rozedraným pláštěm. Lady Amalthea se nesla s takovou grácií, že z hadrů a cárů učinila jediný šat vhodný pro princeznu. A navíc netušila, že je nahá. To král ve zbroji vedle ní vyhlížel neoděn.
"Co má na sobě, co vás cestou potkalo, čím jste jeden druhému... tyhle věci mne naštěstí ani v nejmenším nezajímají. O tom si lži, nakolik se odvážíš. Chci vědět, jakým zázrakem dokázala přemoci Mabrukovu magii, aniž řekla slovo. Chci vědět, kde se jí v očích vzalo zelené listí a liščata. Hovoř zčerstva a neopovažuj se mi lhát, zvláště co se té zelené týče. Odpověz."
Šmendrik otálel s odpovědí. Vydal několik zastřených
zvuků urgentního charakteru, ale rozumné slovo mezi nimi nebylo. Dršková Běta sbírala odvahu k vysvětlení, přestože si byla vědoma, že králi Moranovi zřejmě není možno říci pravdu. Cosi v jeho mrazivé přítomnosti mořilo slova, pledo jejich význam i smysl a kroutilo upřímné úmysly do tvarů zmučených neméně, než měly hlásky jeho hradu. Už už se chystala promluvit, když ji předešel jiný hlas: jasný, milý a hloupý hlas mladého prince Lira.
"Otče, co na tom záleží? Je teď zkrátka tady."
Král Moran si povzdechl. Ten hluboký chrchlavý zvuk nebyl příjemný a nezněla v něm kapitulace, nýbrž vrčivé přemítání tygra hotovícího se ke skoku. "Ovšemže máš pravdu," přisvědčil. "Je teď zkrátka tady, všichni tři jsou teď zkrátka tady, a ať už mi jejich přítomnost věští zkázu či nikoli, budu je chvíli pozorovat. Provází je milá atmosféra zmaru. Snad právě to chci."
Šmendrikovi pak stroze nařídil: "Jako můj mág mne budeš bavit vždy, když si budu přát býti baven, náměty střídavě vážnými i frivolními. Očekává se, že budeš sám vědět, kdy a jakým způsobem si budu čeho žádat, neboť se kvůli tobě nehodlám věčně rozvádět o svých přáních a náladách. Nedostaneš žádnou mzdu, jelikož kvůli té jsi sem zjevně nepřišel. Co se týče tvé kuběny, tvé asistentky, říkej jí, jak chceš, bude mi také sloužit, pokud hodlá setrvat na mém hradě. Pro tento večer bude kuchařkou a jídlo-noškou, později pak sklidí a umyje nádobí.
Odmlčel se ve zřejmém očekávání protestů, ale Běta jen mlčky přikývla. Měsíc odplul z dosahu okna, ale princi Lí-rovi se proto komnata nezdála o nic temnější. Chladný jas Lady Amalthey sílil daleko pozvolněji než Mabrukův vítr, ale princ si byl dobře vědom, že je neskonale nebezpečnější. Toužil o tom světle napsat báseň a takové choutky dostal v životě poprvé.
"Ty si choď, kde se ti zlíbí," obrátil se král Moran k Lady Amalthee. "Snad se ode mne může jevit hloupé, vydat ti takové povolení, ale nejsem zas takový hlupák, abych ti zapovídal ty nebo ony dveře. Má tajemství se stráží sama... má se to s tvými taky tak? Kam se to zase díváš?"
"Dívám se na moře," odvětila znovu Lady Amalthea.
"Ano, moře je vždycky dobré," přisvědčil král. "Jednoho dne se na něj podíváme spolu." Zvolna zamířil ke dveřím. "Bude zajímavé soužit na hradě s bytostí, přičiněním jejíž přítomnosti mne Lír poprvé od svých pěti let oslovil ‚otče'."
"Šesti," upřesnil princ Lír. "Bylo mi šest."
"Pět nebo šest," mávl rukou král. "Přestalo mne to těšit dávno předtím a o nic víc mě to netěší ani teď. Její přítomnost zatím nic nezměnila." Pak zmizel skoro tak tiše jako Mabruk a za okamžik zaslechli jeho okované boty klapat po schodech.
Dršková Běta popošla k Lady Amalthee a. vyhlédla z okna. "Co je tam?" zeptala se. "Co vidíš?" Šmendrik se opřel o trůn a dlouhýma zelenýma, očima si měřil prince Lira. Daleko v morubranském údolí znovu zazněl mrazivý řev.
"Najdu vám pokoje k ubytování," nabídl se princ. "Máte hlad? Donesu vám něco k jídlu. Vím, kde jsou nějaké šaty z dobrého saténu. Budete se moci obléknout."
Nikdo mu neodpověděl. Těžká noc polkla jeho slova a jemu se zdálo, že Lady Amalthea ho neslyší ani nevnímá. Nehýbala se a přesto si byl jist, že se mu vzdálila jako měsíc. "Pomohu vám," řekl princ Lír. "Co pro vás mohu udělat? Dovolte mi, abych vám pomohl."

X.
"Co pro vás mohu udělat?" naléhal princ Lír.
"Teď zrovna nic moc," pokrčila rameny Dršková Běta. "Kromě té vody zatím nic nepotřebuju. Ale kdybys chtěl oloupat brambory, nebyla bych proti."
"Tak jsem to nemyslel, tedy vlastně ano, myslel, oloupu je, jestli chceš, ale mluvil jsem na ni. Tedy chtěl jsem říci, že když mluvím na ni, pořád se na to ptám."
"Sedni si a oloupej mi pár brambor," odtušila Běta. "Aspoň nějak zaměstnáš ruce."
Nalézali se v kuchyňské přípravně, vlhké zatuchlé místnosti páchnoucí po shnilém turínu a navinulé řepě. V jednom rohu se kupila hromada kameninového nádobí a pod trojnožkou plápolal maličký ohýnek a snažil se zahřát kotel šedé vody. Běta seděla u hrbolatého stolu, který byl zaplaven brambory, pórkem, cibulí, paprikou, mrkví a další zeleninou. Většina plodů země byla povadlá a skvrnitá. Princ Lír postával před ní, pohupoval se na patách a proplétal své velké měkké prsty.
"Zabil jsem dnes ráno dalšího draka," prohodil nakonec.
"To je pěkné," odvětila. "Moc príma. Kolik to teď dělá?"
"Pět. Byl menší než ostatní, ale dal mi víc zabrat. Nemohl jsem se k té bestii dostat pěšky, musel jsem se proti němu rozjet s kopím a kůň přitom utržil ošklivé popáleniny. S tím koněm je to zvláštní..."
"Posaďte se, Vaše Výsosti," přerušila ho Běta. "A nechte už, pro všechno na světě, toho pohupování. Motá se mi hlava, jen se na vás kouknu." Princ Lír si dřepl naproti ní. Vytáhl od pasu dýku a začal nepřítomně loupat brambory. Běta si ho měřila s potutelným úsměvem.
"Přinesl jsem jí jeho hlavu," pokračoval. "Jako obvykle se zdržovala ve své komnatě. Vytáhl jsem svou trofej po schodech vzhůru, abych jí ji složil k nohám." Vzdychl a řízl se do prstu. "Sakra, Takhle jsem to nechtěl. Celou cestu vzhůru po schodech to byla dračí hlava, nejskvělejší dar, jaký si je možno představit. Ale jen na ni pohlédla, stal se z ní ubohý uválený chomáč šupin, rohů, vyvalených očí a vyplazeného jazyka. Připadal jsem si jako nějaký venkovský řezník, co své milé přinesl darem pěkný špalek čerstvého masa na důkaz lásky. Pak na mě pohlédla a mně přišlo líto, že jsem tu bestii zabil. Líto, že jsem zabil draka!" Bodl do pružné brambory a znovu se poranil.
"Krájej od sebe, ne k sobě," poradila mu Běta. "Víš, podle mě bys měl toho zabíjení draků pro Lady Amaltheu nechat. Když s ní nepohnulo pět kusů, další sotva něco změžou. Zkus něco jiného."
"Ale co jiného na světě jsem ještě nezkusil?" hořekoval Lír. "Přeplaval jsem čtvero řek, každou v době tání a nejméně míli širokou. Vyšplhal jsem na sedmero hor, kde
ještě nestanula noha živáčka, přespal tři noci v Bažině oběšenců a vyšel živý z lesa, kde pohled na květiny vypaluje zrak a slavíci zpívají jed. Zrušil jsem zasnoubení s princeznou, kterou jsem měl pojmout za ženu - a jestli myslíš, že tohle nebyl hrdinský čin, pak neznáš její matku. Přemohl jsem přesně čtrnáct černých rytířů číhajících v černých stanech u čtrnácti brodů na počestné pocestné. Už dávno nemám přehled, kolik jsem pokořil ježibab z chaloupek na kuřích nožkách a bab z chaloupek perníkových, kolik jsem skolil obrů a kolik rarachů zahnal zpátky pod zem; skleněné hory, neřešitelné hádanky a strašlivé úkoly, magická jablka, prsteny, lampy, lek tvary, meče, pláště, boty, kravaty a župany. Nemluvě o okřídlených koních, ptácích ohnivácích, baziliščích, mořských hadech a celém zbytku živého inventáře."
Zvedl hlavu a v temně modrých očích mu zahořel zmatek a žal.
"A to všechno k ničemu," zakončil svou řeč. "Nemohu se jí dotknout, ať dělám co dělám. Kvůli ní jsem se stal hrdinou - já, ospalý Lír, oběť i ostuda svého otce, ale právě tak dobře jsem mohl zůstat oním nudným hlupákem. Mé velké činy pro ni nic neznamenají."
Běta se chopila vlastního nože a dala se do krájení papriky. "Snad tedy Lady Amaltheu nelze získat hrdinskými činy," nadhodila Princ na ni hleděl a zmateně se mračil.
"Je snad nějaký jiný způsob, jak získat pannu?" zeptal se pak rozvážně. "Běto, znáš nějaký jiný postup? Poraď mi, prosím." Naklonil se přes stůl a stiskl jí ruku. "Líbilo se mi být statečný, ale jestli si myslíš, že to bude k něčemu dobré, stanu se zase tím líným strašpytlem. Pohled na ni mne nutí vytáhnout do boje se vším zlým a ošklivým, ale zároveň se mi chce dřepět v koutku a být nešťastný. Jaké činy mám konat, Běto?"
"Já nevím," řekla, náhle zahanbena. "Měla by v nich být dobrota, zdvořilost, poctivá práce a tak podobně. Smysl pro humor." Do klína jí vyskočil žíhaný kocour s pokrou-ceným uchem. Začal hlasitě příst a otírat se jí o ruku. Ve snaze změnit téma hovoru se otázala: "Co tvůj kůň? Co zvláštního se přihodilo?"
Ale prince Lira zaujal malý kocour s pokrouceným uchem. "Kde se tu vzal? Je tvůj?"
"Ne," odvětila Běta. "Jenom ho krmím a občas pochovám." Podrbala kocoura na hubeném krku a ten přimhouřil oči. "Myslela jsem, že je zdejší."
Princ zavrtěl hlavou. "Otec kočky nenávidí. Tvrdí, že žádné takové zvíře není - je to prý jen podoba, kterou na sebe berou rozličtí ďáblíci, raraši a šotci, aby snáze pronikli do lidských příbytků. Kdyby věděl, že tu chováš kocoura, zabil by ho."
"Co se stalo s tím koněm?" zeptala se znovu.
Tvář prince Lira opět posmutněla, "Bylo to podivné. Když Lady Amalthea nejevila zájem o samu trofej, usoudil jsem, že ji snad zaujme způsob, jakým jsem ji získal. Vyprávěl jsem jí tedy o počátku boje, jízdě tryskem a nájezdu s kopím - však víš - o sykotu, nahých křídlech a pachu, jaký draci vydávají, zvláště za deštivého jitra. Jak zpod hrotu mého kopí vystříkla černá krev. Nic z toho neposlouchala, ani slovo, dokud jsem se nezmínil o zášlehu plamene, který mému ubohému hřebci málem upálil nohy. Tu... hm, tu se vrátila odtud, kam se uchyluje, kdykoli na ni mluvím, a prohlásila, že se na něj musí podívat. Zavedl jsem ji tedy do stáje, kde to ubohé zvíře stálo a sténalo bolestí. Položila mu dlaň na nohu a on přestal naříkat. Těžce zranění koně vydávají strašlivé zvuky. Když přestanou, zní to jako píseň."
Princův tesák se leskl na stole mezi brambory. Venku kolem hradu vířily prudké poryvy deště, ale tady v kuchyňské

přípravně jim mohli pouze naslouchat, jelikož v chladné místnosti nebylo žádné okno. Scházelo tu i jakékoli osvětlení vyjma sporé záře ohně na vaření. Kocour dřímající Bětě v klíně v tom světle připomínal kupku suchého listí.
"Co se stalo pak, když se Lady Amalthea dotkla hřebce?" vyzvídala Běta.
"Nic se nestalo. Zhola, nic." Princ Lír se náhle rozhněval. Bouchl dlaní do stolu a pórek a čočka odskočily do všech stran. "Cekala jsi, že se něco stane? Ona ano. Cekala jsi snad, že se mu popáleniny ihned vyléčí - popraskaná kůže sroste a zčernalé maso se zahojí? Ona ano, jako že je mi nade vše na to přísahám! Když se popáleniny na nohách nezacelily hned poté, co na ně vložila ruku., utekla. Nemám ponětí, kde je teď."
Zatímco mluvil, hlas mu jemněl a ruku se stolu smutně přitáhl zpátky k boku. Vstal a šel se podívat do kotle na ohni.
"Voda už se vaří, pokud tam chceš přidat zeleninu. Plakala, když se nohy mého hřebce neuzdravily. Slyšel jsem, jak pláče. A přesto, prchajíc, neměla v očích slzy. Bylo tam cosi jiného, ale ne slzy."
Běta jemně položila kocoura na zem a začala, zeleninu úctyhodného stáří shrabovat na hromadu, která měla přijít do kotle. Princ Lír pozoroval, jak po orosené podlaze krouží sem a tam kolem stolu. Přitom si prozpěvovala.
Kdybych dokázala v bdění, tančit, jako když jsem snila, půvabnéji než lesní víla, než sama Smrt v přestrojení,
moh' by život víc mi dát? Pak však toužila bych radši býti o deset let mladší, moudřejší být či se vdát.
"Kým doopravdy je, Běto?" naléhal. "Jaký druh ženy může věřit - ne, může vědět, viděl j sem jí to ve tváři - že dokáže uzdravit ránu dotykem, a plakat bez slzí?" Běta se pustila do práce a broukala si přitom.
"Každá ženská může brečet bez slz," houkla přes rameno. "A většina umí léčit rukama, záleží na druhu poranění. Je to žena, Vaše Výsosti, a to je dostatečná hádanka."
Ale princ Lír jí stanul v cestě. Zastavila se, zástěru plnou kořenové zeleniny a vlasy v očích. Naklonil se k ní; tvář měl o pět draků starší, ale pořád ještě pěknou a hloupou. "Zpíváš si," řekl. "Můj otec ti naložil nejhorší práci, jaká je tu k maní, a ty si přesto zpíváš. Tady na hradě nikdy nezněl zpěv, nikdy tu nežily kočky, nikdy tu nevoněla dobrá kuchyně. To vše se děje přičiněním Lady Amalthey, zrovna jako způsobila, že jsem dnešního rána vyjel vstříc nebezpečí."
"Vždycky jsem byla dobrá kuchařka," namítla opatrně. "Sedmnáct let života v lesích s Kujónem a jeho kumpány mě naučilo..."
Princ Lír pokračoval, jako by nic neřekla: "Chtěl bych jí sloužit, tak jako ty, a pomoci jí najít, co sem přišla hledat. Přeji si být tím, co nejvíc potřebuje. Pověz jí to. Povíš jí to?"
Ještě při těch slovech mu zazněl v očích bezhlesý krok a šustot saténových šatů mu naplnil tvář zmatkem. Lady Amalthea stála ve dveřích.
Čtvrtrok strávený v zimním království krále Morana
nezastínil její jas. Zima. její krásu ještě vybrousila, takže se do diváka zabodla jako ozubený šíp, který nejde vytáhnout. Bílé vlasy měla svázány modrou stuhou a byla oděna do šeříkových šatů. Moc jí nepadly. Běta byla spíše průměrná švadlena a ze saténu měla trému. Jenže ta podřadná práce jen zdůrazňovala její půvab, stejně jako studené kamení a pach turínu. Ve vlasech s sebou přinesla déšť.
Princ Lír se jí uklonil. Byl to rychlý křivolaký pohyb, jako kdyby inkasoval rá^u pěstí do žaludku. "Má paní," zamumlal. "Měla byste si zakrýt hlavu, když vycházíte ven v takovém nečase."
Lady Amalthea usedla ke stolu a strakatý kocour okamžitě skočil před ni, kde začal rychle a měkce příst. Natáhla ruku, ale kocourek před ní ucouvl a předl dal. Nepůsobil vystrašené, ale nedal si sáhnout na rezavou srst. Lady Amalthea ho začala, vábit a kocour se úplně jako pes převalil na záda, ale blíž nepřišel.
"Musím jít," pronesl princ Lír přiškrceným hlasem. "Dva dny jízdy odtud nějaký obr lidožrout holduje pojídání vesnických panen. Povídá se, že ho může zabít jedině Veliká sekera hraběte Albana. Naneštěstí byl hrabě Alban jedním z prvních chodů - převlékl se totiž za vesnickou pannu, aby stvůru oklamal - a tak je celkem jasné, kdo má v současnosti Velikou sekyru v držení. Nevrátím-li se, myslete na mě. Sbohem."
"Sbohem, Vaše Výsosti," rozloučila se Dršková Běta. Princ se znovu uklonil a opustil přípravnu za vznešeným posláním. Ohlédl se jen jednou.
"Jsi k němu krutá," prohlásila Běta, ale Lady Amalthea neodtrhla zrak od kocoura. Nabízela mu otevřenou dlaň a on se chvěl touhou přijít k ní, ale přesto setrvával na místě.
"Krutá?" podivila se. "Jak bych mohla být krutá? To se týká smrtelníků." Ale když zvedla oči, byly rozšířené lítostí a také čímsi, co mělo velmi blízko k výsměchu. "Zrovna jako něha," dodala.
Dršková Běta se zabývala, kotlem na ohni. Míchala polévku, kořenila ji a sotva se hýbala, jak byla promrzlá. "Mohla bys mu věnovat aspoň vlídné slůvko," řekla tiše. "Podstupuje pro tebe těžké zkoušky."
"A jaké slůvko by to mělo být?" zeptala se Lady Amal-thea, "Nic mu neříkám a přece mi každý den nosí další hlavy, další rohy, kůže a ocasy, další kouzelné klenoty a zázračné zbraně. Co začne dělat, až naň promluvím?"
"Zkrátka si přeje, abys na něj myslela," odvětila Běta. "Rytíři a princové znají jen jeden způsob, jak se zapsat do paměti. Není to jeho vina. Podle mě si počíná skvěle." Lady Amalthea upřela oči zpět na kocoura. Kolem dlouhých prstů si ovinula lem saténových šatů.
"Ale on vůbec nechce mé myšlenky," namítla tiše. "Chce mě, stejně jako Rudý býk, a s právě tak malou mírou pochopení. Ale děsím se ho daleko více než Býka, neboť má vlídné srdce. Ne, nikdy mu nepovím ani slůvko slibů."
Bledé znamení na čele nebylo v šeru přípravny vidět. Dotkla se ho a kvapně odtáhla ruku, jako by se o něj poranila.
"Kůň zemřel," oznámila kocourkovi. "Nic jsem nezmohla."
Běta se rychle otočila a položila Lady Amalthee ruce na ramena. Maso pod hladkou látkou bylo chladné a tvrdé jako kamení Moranova hradu. "Och, má paní," zašeptala. "To proto, že nemáš svou pravou podobu. Až ji získáš, vše se vrátí - veškerá tvá moc, veškerá síla, veškerá jistota. Vrátí se ti." Kdyby se odvážila, vzala by bílou dívku do náruče a konejšila ji jako malé dítě. O něčem podobném se jí dříve ani nesnilo.
"Mág mi dal jen zdání lidské podoby," namítla Lady Amalthea. "Zdání, nikoli ducha. Kdybych tehdy zemřela, zůstala

bych jednorožcem. Ten stařec, čaroděj, to poznal. Kvůli Moranovi nic nevyzradil, ale poznal to."
Vlasy jí samy od sebe vyklouzly z modré pentle a spěchaly dolů po krku a po ramenou. Kocour se jen tak tak nedal přemoci dychtivostí. Zvedl tlapku, jako by si s nimi chtěl hrát, ale pak ji opět odtáhl, sedl si na zadní, obtočil ocas kolem předních nohou a zvláštní hlavu svěsil na stranu. Měl zelené oči se zlatým tečkováním.
"Ale to už je velmi dávno," pokračovala dívka. "Nyní jsem vedví - já a ta druhá, kterou oslovuješ ‚má paní'. Přebývá zde stejně skutečně jako já, ačkoli kdysi bývalajen závojem halícím mou pravou podobu. Bloumá hradem, spí, obléká se, jí a hlavou jí táhnou vlastní myšlenky. Přestože nemá moc léčit ani tišit, vládne jinou magií. Muži ji oslovují ‚Lady Amaltheo' a ona jim odpovídá nebo mlčí. Král ji bez ustání špehuje bledýma očima a přitom dumá, čím asi je, a králův syn se zraňuje láskou k ní a přitom rovněž přemítá, kým jen může být. A každý den si prohlíží moře i oblohu, hrad i nádvoří, věže i královu tvář a pátrá v nich po něčem, nač si nemůže vzpomenout. Co je to, co hledá zde, na tomto podivném místě? Věděla to ještě před chvílí, ale zapomněla to."
Otočila tvář k Drškové Bětě a její oči nebyly očima jednorožce. Pořád se zdály překrásné, ale způsobem, jaký bylo možno popsat, pojmenovatelnou lidskou krásou. Jejich
hloubku šlo změřit a tmavost jejich odstínu vypočíst. Běta v nich zahlédla strach, ztrátu a údiv, sebe samu; a nic víc.
"Jednorožci," zdůraznila úpěnlivě. "Rudý býk je všechny zahnal kamsi pryč, všechny vyjma tebe. Jsi poslední jednorožec. Přišla jsi sem najít a osvobodit ostatní. Dokážeš to."
Do očí Lady Amalthey se zvolna vracelo hluboké tajemné moře a plnilo je, až byly opět prastaré, temné, nepozna-telné a nepopsatelné jako sám oceán. Běta to pozorovala a jímal ji z toho strach. Přesto však sevřela schoulená ramena ještě pevněji, jako by mohla rukama přitáhnout zoufalství na sebe; jako hromosvod. V té chvíli se podlaha přípravny zachvěla se zvukem, který už dobře znala.; zvukem obřích stoliček skřípajících o sebe. To se ve spánku převalil Rudý býk. Zdalipak má sny, pomyslela si Běta. "Musím jít za ním," řekla Lady Amalthea. "Nemám jinou volbu ani času nazbyt. Ať už v této nebo ve své pravé podobě se s ním musím znovu utkat, i kdyby byla po všech mých rodných veta a nebylo koho zachraňovat. Musím jít za ním, než na sebe navždy zapomenu, ale neznám cestu a jsem tak sama."
Kocour mávl ocasem a vydal zvuk, který se nepodobal předení ani mňoukání.
"Půjdu s tebou," prohlásila Běta. "Ani já neznám cestu dolů, k Býkovi, ale nějaká být musí. I Šmendrik půjde. Bu-de-li potřeba, cestu nám udělá."
"Od mága v žádnou pomoc nedoufám," odvětila Lady Amalthea opovržlivě. "Vidím ho dennodenně šaškovat před králem Moranem, bavit ho svými mýlkami, tím jak poplete i ten nejnicotnější trik. Tvrdí, že je to všechno, nač se zmůže, než v něm moc opět promluví, ale to se nikdy nestane. Už není mág, je to králův blázen."
Bětu náhle zabolela tvář, a tak se raději otočila, aby do-
hlédla na polévku. Když promluvila, musela překonat špičatý střep v hrdle: "Dělá to pro tebe. Zatímco ty hloubáš, bloumáš tady kolem a zvolna se měníš v někoho jiného, on hopsá, kejklí a šaškuje před Moranem a odvádí tak jeho pozornost, aby ses ty mohla věnovat hledání svých rodných; pokud jsou vůbec k nalezení. Ale nemůže už dlouho trvat, než krále omrzí, jako ho omrzí cokoli, a uvrhne Šmendrika do okovů nebo s ním naloží ještě hůř. Neděláš dobře, když ho takto tupíš."
Tón jejího přiškrceného hlasu připomínal tiché smutné mumlání dítěte. "To se tobě nemůže stát. Tebe má každý rád."
Na okamžik na sebe hleděly. Dvě ženy, jedna krásná a cizí v chladné nízké místnosti, druhá se zdála do tohoto prostředí dobře zapadat - malá vzteklá beruška s vlastní kuchyňskou krásou. Pak zaslechly skřípění bot, cinkot brnění a bodré hlasy starců. Do přípravny vpochodovali čtyři královi zbrojnoši.
Všem jim táhlo nejméně na sedmdesát. Byli vyzáblí a kulhaví, křehcí jako zmrzlý sníh, přesto však od hlavy až k patě zakutí do bídného brnění krále Morana. S sebou si nesli jeho zohýbané zbraně. Vstoupili, vesele pozdravili Drškovou Bětu a ptali se, co bude k večeři. Při pohledu na Lady Amaltheu však náhle všichni čtyři ztichli a uklonili se jí hluboko, až zalapali po dechu.
"Má paní," promluvil nejstarší z nich. "Poroučej svým služebníkům, jak ti libo. Jsme použití, opotřebovaní muži, ale chceš-li vidět zázraky, žádej je od nás a dokážeme nemožné. Třebas omládneme, budeš-li si to přát." Jeho tři letití druhové mumlavě přitakávali.
"Ne, nikdy nebudete znovu mladí," zašeptala Lady
Amalthea a prchla před nimi. Rozevláté oslepující vlasy jí zakrývaly tvář a saténový šat syčel.
"Jak je moudrá!" prohlásil nejstarší zbrojnoš. "Chápe, že ani její krása nemůže vyvzdorovat vítězství nad časem. Vzácně smutné poznání na takové mládí. Běto, ta polévka báječné voní."
"Na tohle místo voní až příliš jarně," zabručel druhý muž, když se usadili kolem stolu. "Moran nesnáší dobré jídlo. Říká, že žádné jídlo není tak dobré, aby ospravedlnilo peníze a snahu promarněnou na jeho přípravu. Je to jen iluze a výdaje. Žijte jako já, v prožření z klamu.' Brrrmr!" Otřásl se a zašklebil, zatímco ostatní se zasmáli.
"Jestli se nebudu dobře chovat, bude mým osudem žít vpustím životě jako Moran," přisadil si další zbrojnoš, zatímco mu Běta sběračkou do misky nalévala kouřící polévku.
"Tak proč u něj zůstáváte ve službě?" otázala se. Sedla si s nimi a tvář si položila na ruce. "Žádný žold vám neplatí a krmí vás tak střídmě, jak se odváží. Posílá vás v tom nejhorším nečase krást do Morubran a z bohatství nastřádaného v pokladnici nikdy neutratí ani pěťák. Zakázal všechno, světly a světlým pivem počínaje, nářky i nástroje, na něž se hraje, od her a hlavolamů řešení, až po maličké hřešení a i večery nad knihou, též o jaru řeč marnivou, nač vám tu tahle služba je, proč neodejít do kraje? Co vás tu pro všechno na světě drží?"
Čtyři muži nervózně pokukovali jeden na druhého, pokašlávali a vzdychali. Nakonec promluvil první: "To náš věk. Co jiného bychom si počali? Kam jinam bychom šli? Jsme moc staří na vandrování po světě, na to, abychom si hledali práci a přístřeší."
"Je to náš věk," přitakal druhý zbrojnoš. "Když jsi stará,

všechno, co tě neruší, je pohodlné. Chlad, tma a únava už pro nás dávno ztratily ostré hrany, ale teplo, zpěv, jaro... to všechno jsou rušivé elementy. Jsou horší než žít jako Moran."
"Moran je starší než my," dodal třetí muž. "Princ Lír se časem stane králem této země a já se toho dne hodlám dožít. Už od nejútlejšího dětství jsem k tomu hochovi lnul."
Běta zjistila, že nemá hlad. Rozhlédla se po tvářích starců a naslouchala zvukům, které vydávaly jejich vrásčité rty a svraštělá hrdla, když srkali polévku. Náhle byla ráda, že král Moran jídá vždy sám, neboť dříve či později začala pečovat o každého, komu vařila.
"Slyšeli jste, že princ Lír není Moranovým adoptovaným synovcem?" zeptala se opatrně. Čtveřici mužů otázka nijak zvlášť nepřekvapila.
"Tak tak," přisvědčil nejstarší. "Známe ten příběh. Celkem vzato může být pravdivý, neboť princ rozhodně nejeví znaky královy rodové podoby. A co má být? Lépe, když bude zemi vládnout uloupený cizinec než Moranův vlastní syn."
"Ale princ Lír byl ukraden z Morubran," vykřikla Běta. "Jeho prostřednictvím se naplní kletba!" A zopakovala rým, který jim Drinn přednesl v morubranské krčmě.
„Jen muž původem z Morubran, přinese zkázu, pravím vám,"
Ale stařici vrtěli hlavami a šklebili se zuby podobně věkovitými jako jejich pancíře a přilbice. "To se nemůže týkat Lira," namítl třetí muž. "Princ snad zabije tisíc draků, ale hrad rozhodně nezboural a krále se svrhnout nepokusí. Nemá to v povaze. Je to poslušný syn, který se snaží - bo-
hužel - být hoden muže, jehož nazývá otcem. Princ Lír ne, to se musí týkat někoho jiného."
"A i kdyby to bylo o princi Lírovi," dodal druhý muž, "i kdyby si ho kletba vybrala za svého vykonavatele, stejně nic nezmůže. Mezi králem Moranem a záhubou stojí Rudý býk."
Ticho se rozšířilo pokojem a setrvalo v něm jako stojatá voda. Vrhlo svůj lítý stín na tváře všech přítomných a dechem ochladilo dobrou horkou polévku. Malý strakatý kocour v Bětině klíně přestal příst a kuchyňský oheň zaskomíral. Chladné zdi přípravny se zdály svírat k sobě.
Čtvrtý zbrojnoš, který dosud nepromluvil, zavolal ze -tmy na Drškovou Bětu: "Tak tohle je pravý důvod, proč zůstáváme v Moranově žoldu. Nepřeje si, abychom odešli, a mínění krále Morana je jedinou starostí Rudého býka. Sloužíme králi, ale k poslušnosti nás žene Rudý býk."
Běta jistou rukou dál drbala kocoura, ale hlas měla vyprahlý a přeskakoval jí: "Čím je Rudý býk králi Morano-vi?"
Na to odpověděl nejstarší ze zbrojnošů. "Nevíme. Býk je tu odevždy. Slouží Moranovi jako ostří i záštita. Je jeho silou i zdrojem jeho síly. Zřejmé je mu i jediným druhem, neboť jsem si jist, že král občas sestupuje do podzemí tajným schodištěm. Ale zda poslouchá Morana dobrovolně nebo z donucení a zda je pánem Býk či král - to vážně nevíme."
Čtvrtý, nejmladší ze zbrojnošů, obrátil k Bětě vlhké růžové oči a prohlásil s náhlým důrazem: "Rudý býk je démon a cenou za službu Moranovi bude jednoho dne král sám." Další muž jej přerušil a začal vypočítávat jasné důkazy svědčící o tom, že Býk je královým začarovaným otrokem a bude jím, dokud nezlomí jho zlého kouzla a nezničí svého bývalého pána. Začali se přít, hulákat a bryndat kolem polévku.
Další Bětina otázka nebyla hlasitá, ale padla způsobem, který všechny utišil: "Víte, co je jednorožec? Zahlédli jste někdy nějakého?"
Ze všech přítomných se na Bětu s jistým porozuměním podívali jen kocour a ticho. Čtyři starci mrkali, říhali a mnuli si oči. Hluboko pod nimi se znovu neklidně pohnul Býk.
Bylo po jídle. Zbrojnoši Bětě zasalutovali a opustili přípravnu. Dva zamířili na lože a dva se vydali držet noční vartu v dešti. Nejstarší z nich počkal, až ostatní odejdou, a pak Bětě pošeptal: "Dávej pozor na Lady Amaltheu. Když sem přišla, byla tak krásná, že zkrásněl i tenhle prokletý hrad - jako měsíc, který je pouhým zjasnělým kamenem. Ale prodlévá tu už příliš dlouho. Je stejně sličná jako dřív, ale stropy i komnaty, v nichž se nachází, působí ubo-žeji."
Vydal dlouhý vzdech, který se protáhl v zaskučení: "S tímhle druhem krásy jsem obeznámen, ale ten první jsem ještě nepotkal. Dávej na ni pozor. Měla by odsud odejít."
Jakmile Běta osaměla, zabořila tvář do kocourovy chundelaté srsti. Kuchyňský oheň skomíral, ale nepřiloži-la naň. Místností se se zvuky podobnými Moranovu šepotu začali hemžit malí mrštní tvorové, do hradních zdí bušil déšť a připomínal řev Rudého býka. Pak, jako v odpověď, zaslechla samotného Býka. Ten svým rykem zatřásl každým kamenem v podlaze, až se Běta chytila stolu, jata náhlým děsem, že se pod ní rozestoupí zem a i s kocourem spadne přímo do jeho brlohu. Vykřikla.
"Býk vychází," řekl kocour. "Vychází tak po každém slunce západu a marně hledá stopu podivného bílého stvoření, které mu uniklo. Dobře o tom víš. Nebuď hlou-pá."
Hladový řev zazněl znovu, tentokrát zdaleka. Běta zalapala po dechu a pohlédla na kocoura. Nebyla tak udivená, jak by mohl být někdo jiný. V nynějších dnech ji těžko mohlo něco překvapit. "Dříve jsi taky uměl mluvit?" zeptala se kocoura, "Nebo tě darem řeči obdařil až pohled na Lady Amaltheu?"
Kocourek si zamyšleně olízl přední tlapu. "Řekněme, že to při pohledu na ni jsem dostal chuť do řeči," odvětil po chvíli. "Tak tohle je jednorožec. Je velmi krásná."
"Jak víš, že je jednorožec?" podivila se Běta, "A proč ses bál, aby se tě nedotkla? Viděla jsem, jak se bojíš."
"Pochybuji, že mi ta povídavá nálada vydrží dlouho," poznamenal kocour neutrálně. "Být tebou, nemarním čas hloupostmi. Co se tvé první otázky týče, žádná kočka po vylínání první srsti se nedá zmýlit vnější podobou. Na rozdíl od lidských bytostí, které si v tom libují. A co se tvé druhé otázky týče..." zajíkl se a náhle byl velmi zaměstnán mytím kožíšku. Nepromluvil, dokud se celý neolízal do rozčepýřena a poté zase do hebká. Ani pak se nedíval na Bětu, ale prohlížel si drápy.
"Kdyby se mě dotkla," pokračoval. "Začal bych být její a přestal bych být svůj. Navždycky. Toužil jsem, aby se mě dotkla, ale nedopustil jsem to. Žádná, kočka by to nedopustila. Necháváme lidské bytosti, aby se o nás staraly, protože

je to poměrně příjemné a pro ně uklidňující - ale to neplatí pro ni. Cena byla vyšší, než mohla kočka dát."
Běta ho zvedla a kocour jí tak dlouho předl u krku, až se začala obávat, že chvíle jeho řeči pominula. Ale nakonec řekl: "Zbývá vám velmi málo času. Brzy si přestane pamatovat, kým je a proč sem přišla, a Rudý býk kvůli ní přestane ryčet po nocích. Snad si pak vezme hodného prince, který je do ní zamilován." Kocour důrazně drcl hlavou do Benny náhle ztuhlé dlaně. "Ať to udělá," řekl rozkazovač-ně. "Od prince je velmi statečné, že se zamiloval do jednorožce. Kočky dovedou absurdní hrdinství ocenit."
"Ne," namítla Běta. "To se nesmí stát. Ona je poslední."
"Pak tedy musí vykonat, co sem vykonat přišla," opáčil kocour. "Musí královou cestou sestoupit za Býkem."
Běta ho stiskla tak prudce, až jako myš vypískl na protest. "Víš, kudy se tam dostat?" zeptala se stejně dychtivě, jako se jí princ Lír vyptával na ženské způsoby. "Prozraď mi, kudy se musíme dát." Položila kocoura na stůl a odtáhla od něj ruce.
Ten dlouho nic neříkal, ale oči mu hořely a byly stale jasnější a jasnější. Zlato rozrušilo příkrov ztlené, pokroucené ucho a černá špička ocasu sebou začaly cukat, zbytek se nehýbal.
"Když se víno samo vypije," začal, "když lebka promluví, když hodiny odbijí správný čas - jen pak nalezneš tunel do brlohu Rudého býka." Složil si tlapy pod hruď a dodal: "Je v tom trik, to si piš."
"Jako bych to nevěděla," chmurně přisvědčila Beta. "Vysoko na sloupu ve dvoraně visí přibitá stará, strašlivě olezlá lebka, ale zatím zřejmě k celé věci neměla co říci. Hodiny stojící poblíž jsou šílené a odbíjejí si, co se jim zlíbí: půlnoc každou hodinu, sedmnáct hodin ve čtyři - někdy týden ani nepípnou. A víno - ach, kocourku, nebylo by snazší mi ten vchod ukázat? Ty víš, kde ústí, že je to tak?"
"Ovšemže vím," kocour blýskl posměšným zívnutím. "Ovšemže by bylo jednodušší ti ten vchod ukázat. Ušetřilo by to spoustu času a trápení."
Do hlasu se mu vkradl ospalý tón a Běta si uvědomila, že stejně jako král Moran začíná, ztrácet zájem. Rychle se ho otázala: "Pověz mi ještě jednu věc. Co se stalo s jednorožci? Kde jsou?"
Kocour znovu zívl. "Daleko a blízko. Blízko a daleko," zamumlal. "Očím tvé paní na dohled, avšak bezmála mimo dosah její paměti. Blíží se a odcházejí." Zavřel oči.
Bětin dech se proměnil v provaz smýkající se vyprahlým hrdlem. "Aby tě, proč mi nepomůžeš?" rozkřikla se. "Proč stále mluvíš v hádankách?"
Jedno oko se zvolna pootevřelo, zeleň a zlato jako sluneční svit v lesích. "Jsem jaký jsem," odvětil kocour. "Kdybych mohl, pověděl bych ti, co chceš vědět, protože jsi ke mně byla laskavá. Jenže já jsem kočka a žádná kočka ještě nikdy nikomu nedala přímou odpověď."
Poslední slova utonula v hlubokém pravidelném předení a kocour usnul s jedním okem pootevřeným. Běta ho chovala na klíně a drbala, kocour předl ze spaní a víckrát už nepromluvil.
XI.
Princ Lír se vrátil domů tři dny poté, co se vydal zabít dív-kožravého obra. Velikou sekeru hraběte Albana měl hozenu přes rameno a obrova hlava se natřásala v sedlovém vaku. Nezašel se s trofejí pochlubit Lady Amalthee, ani se před ní neukázal, dokud se mu na rukou černala krev nestvůry. Jak ještě týž večer v přípravně vyložil Drškové Bětě, rozhodl se Lady Amaltheu již dále neobtěžovat pozornostmi, nýbrž žít v tichosti ponořen do myšlenek na ni a horlivě jí sloužit až do své osamělé smrti, nicméně nevyhledávat její společnost, obdiv, ba ani lásku. "Budu bezejmenný jako vzduch, který dýchá. Neviditelný, jako síla, která ji drží na zemi." Když se nad tím trochu zamyslel, dodal: "Snad bych pro ni mohl tu a tam napsat báseň a strčit jí ji pod dveře, či svůj veršovaný vzkaz prostě položit někam, kde by ho mohla najít. Ale rozhodně se pod něj nepodepíšu."
"To je velice šlechetné," přisvědčila Běta. Cítila úlevu a údiv, že se princ vzdal namlouvání, ale zároveň i smutek. "Básně mají děvčata daleko raději než mrtvé draky nebo magické meče," pokusila se o útěchu. "Já na ně vždycky hrozně trpěla, když jsem byla ještě mladá. Jinak bych byla Kujónovi tak snadno nenaletěla a neutekla s ním..."
Avšak princ Lír ji rázné přerušil: "Ne, nedávej mi naději. Musím se naučit žít bez naděje, jako můj otec. Snad se mezi námi pak konečně vytvoří pouto vzájemného porozumění." Prohrábl se kapsami a Běta zaslechla šustění papíru. "Náhodou jsem sepsal pár básní na obdobné téma... naději, ona a tak vůbec. Jestli chceš, můžeš se na ně podívat."
"Bude mi velkou ctí," odvětila Běta. "Takže už se nikdy nevydáš bojovat s černými rytíři ani projíždět ohnivé kruhy?"
Mínila to jako škádlení, ale náhle si uvědomila, že jí bude trochu líto, pokud toho princ nechá, jelikož dobrodružstvím zkrásněl, značně zhubl a získal pižmový pach smrti, který provází každého hrdinu.
Ale princ Lír zavrtěl hlavou a téměř zahanbeně zamumlal: "Myslím, že se budu udržovat ve formě, ale ne proto, abych kolem sebe dělal rozruch, ani aby to věděla. Zpočátku jsem neměl žádný jiný cíl, ale na zachraňování lidí, lámání zaklínadel a čestné souboje se zlými hrabaty si brzy zvykneš. Jakmile se jednou staneš hrdinou, je obtížné toho nechat. Líbila se ti první báseň?"
"Rozhodně nepostrádá cit," odvětila, "Jsi si jist, že se ‚rozkvetlý' rýmuje se ‚zpustlý?"
"No, potřebuje to trošku vybrousil," připustil princ. "Dělá mi starosti slovo ‚skvosť."
"Nerýmuje se to na ‚chvosť?"
"Ne, jde mi o pravopis. Píše se to s kv nebo s q?"
"Já bych řekla s kv" zauvažovala Běta. "Smendriku,"
oslovila mága, který právě stanul ve dveřích. "Je ve skvostu kv nebo q?"
"Skvost se píše s q," odvětil unaveně. "Je to cizí slovo, původem z latiny." Běta mu náhlá misku vývaru. Oči měl tvrdé a kouřmé jako jadeit a jedno víčko mu cukalo.
"Už to dlouho nevydržím," řekl sotva srozumitelně. "Není to tímhle příšerným místem a není to ani tím, že musím být neustále ve střehu, kdy mě zavolá - v tom už jsem vynikající - to ty zatracené diyáčnické kejkle, které mu musím

předvádět celé nekonečné hodiny; včera v noci až do svítání. Nevadilo by mi, kdyby si řekl o pravou magii, snesl bych i prostá zaklínadla, jenže to jsou pořád prstýnky a zlaté rybičky, karty, šály a provázek, přesně jako v Půlnočním lunaparku. Už to dál nesnesu. Nemůžu."
"Ale na to tě přece chtěl," namítla Běta. "Kdyby toužil po pravé magii, ponechal by si mága, starého Mabruka."
Šmendrik ztěžka zvedl hlavu a vrhl na ni téměř pobavený pohled. "Já to tak nemyslela," omluvila se. "A je to jen na chvíli, než najdeme ústí cesty k Rudému býkovi, o němž mluvil kocour."
Tlumila hlas a poslední větu pronesla již šeptem. Oba přitom vrhli kradmý pohled na prince Lira, který seděl na stoličce v koutě místnosti, zřejmě zabraň do další básně. "Gazela," mumlal a klepal si perem do rtů. "Citadela, ko-nifera, paralela..." nakonec se rozhodl pro "zhubena" a zčerstva to napsal.
"Nikdy tu cestu nenajdeme," tiše oponoval Šmendrik. "I kdyby kocour mluvil pravdu, o čemž pochybuji, Moran se už postará, abychom neměli kdy zkoumat lebku a hodiny. Proč myslíš, že ti den co den nakládá víc prače, jestli ne proto, aby ses mu nepotloukala a neslídila po dvoraně? Proč myslíš, že si ode mne neustále žádá, abych ho bavil svými dryáčnickými kejklemi? Proč myslíš, že mě vůbec vzal za čaroděje? Běto, on to ví, jsem si tím jist! Ví, kým ona je, přestože tomu ještě úplně neuvěřil - ale až uvěří, dokáže si s tím poradit. Občas mu to vídám ve tváři."
"Vzletné toužení a marné soužení," huhlal princ Lír. "A hořkost tumpty-umpty-žení. Mžení, ožení, tažení. Klatě."
Šmendrik se natáhl přes stůl: "Nemůžeme tu věčně čekat, až udeří. Naší jedinou spásou je noční útěk - snad po moři, pokud mi někde padne pod ruku loď. Zbrojnoši přimhouří oči a brána..."
"Ale co oni?!" vykřikla tiše. "Jak bychom mohli odejít teď, když se při pátrám po jednorožcích dostala tak daleko, a víme, že tu někde jsou?" Jedna její malá křehkázrád-ná část náhle zatoužila smířit se s prohrou, a když si to uvědomila, byla na Šmendrika o to vzteklejší. "A co tvá magie?" dotírala, "Co tvé vlastní malé pátrání? I toho se vzdáš? Ona zemře v lidské podobě a ty budeš žít věčně? Tos ji mohl rovnou nechat napospas Býku."
Mág dopadl zpátky. Tvář měl bledou a vrásčitou jako prsty pradleny. "Je to vlastně jedno, tak nebo onak," pronesl spíše pro sebe. "Už není jednorožcem, je to smrtelnice, pro niž se tenhle hulvát trápí a píše o ní básně. Možná ji Moran nikdy neodhalí. Stane se jeho snachou a král se pravdu vůbec nedozví. Legrační pomyšlení." Odstrčil polévku, aniž ji okusil, a složil hlavu na zkřížené paže. " I kdybychom našli ostatní jednorožce, stejné už ji nedokážu proměnit zpátky. Není ve mně žádná magie."
"Šmendriku..." začala, ale v té chvíli se vymrštil ze židle a vyřítil se z přípravny, ačkoli nezaslechla, že by ho král volal. Princ Lír ani nevzhlédl a dál si broukal metriky a přízvuky rýmů. Běta nad oheň pověsila konvici na čaj pro hlídku.
"Už to mám celé až na poslední dvojverší," oznámil Lír nakonec. "Chceš si to poslechnout hned nebo si raději počkáš?"
"Jak si budete přát," odvětila a tak se pustil do čtení, aniž k ní proniklo slovo. Zbrojnoši naštěstí přišli dříve, než dočetl, a princ byl příliš nesmělý, než aby se před nimi ptal na její názor. Když odešli, pracoval už na něčem jiném a bylo velmi pozdě, když jí popřál dobrou noc. Běta seděla u stolu a chovala strakatého kocoura.
Nová báseň byla pojata jako šestina a princ Lír do rytmu šťastně pohupoval hlavou, když si cestou po schodech do své komnaty promrskával rýmy. "Tu první jí hned nechám u dveří," uvažoval si, "a další si schovám až na zítřek."
Znovu zvažoval svůj původní nápad básně nepodepisovat a začínal se přiklánět k nějakému literárnímu pseudonymu, kupříkladu: ‚Rytíř stínů' či ‚Le Chevalier Mal-Aimé', když tu zahnul za roh a srazil se s ní. Lady Amalthea chvatně scházela potmě dolů, a když ho spatřila, vydala podivný mečivý zvuk a strnula tři stupně nad ním.
Byla oděna do šatů, které pro ni jeden z králových mužů ukradl v Morubranech. Vlasy měla rozpuštěné, nohy bosé a pohled na ni vehnal princi do srdce takový žal, že pustil listy veršů, opustil svá šálení a na místě se obrátil, aby uprchl. Byl však opravdu rozeným hrdinou, pročež se k ní opět otočil tváří a dvorně a klidně pronesl: "Přeji vám dobrý večer, má paní."
Lady Amalthea naň hleděla v šeru, vztáhla k němu ruku, ale ucukla dřív, než se ho mohla dotknout. "Kdo jste?" zašeptala. "Jste snad Rukh?"
"Jsem Lír," odpověděl s náhlým děsem. "Cožpak mne nepoznáváte?" Odvrátila se a princi se zazdálo, že má krok plavný jako zvíře a že dokonce sklonila hlavu po způsobu laní a kamzíků. "Jsem Lír."
"Stařena," vyhrkla Lady Amahhea. "Měsíc zapadl. Ach!" Projel jí třas a pak prince poznala. Tělo však měla dále napjaté a ostražité a nepřiblížila se k němu ani o píď.
"Snila jste, má paní," odvětil, když opět kavalírsky nalezl řeč. "Kéž bych mohl znát váš sen."
"Už se mi zdál nejednou," řekla zvolna. "Stála jsem v kleci a kolem byly rozestaveny další - v nich zvířata, před nimi stařena. Nebudu vás tím však trápit, můj princi. Ten sen se mi vrací neustále."
Hodlala odejít, ale promluvil na ni hlasem, jaký mají z lidí jen hrdinové, jako si mnohá zvířata, když mají mladé, vytvoří zvláštní volání. "Sen, který k nám přichází tak často, může být poslem. Varuje nás před budoucnosti či nám připomíná nevčasně zapomenuté skutečnosti. Povězte mi o něm víc, chcete-li, a já se pro vás tu hádanku pokusím rozluštit."
Zastavila se a pohlédla naň s hlavou mírně nakloněnou, pořád ještě trochu podobna štíhlému srstnatému stvoření, které vyhlíží z mlází. V očích se jí však zračil odraz lidské ztráty, jako by postrádala cosi potřebného či náhle zjistila, že to nikdy neměla. Kdyby jen mrkl, v tu ránu by byla pryč, ale princ nemrkl a držel ji, jako se upřeným pohledem naučil držet nehybné gryíy a chiméry. Její bosé nohy ho zraňovaly hlouběji než jakýkoli kel či drásající spár, ale byl pravý hrdina.
"Ve snu vídám černé zamřížované vozy," začala vyprávět Lady Amalthea, "Zvířata, která jsou a nejsou a okřídlené stvoření zvonící jako kov ve světle luny. Vysokého muže se zelenýma očima a zkrvavenýma rukama."
"Ten dlouhán bude jistě váš strýc, ten mág," přemítal princ Lír. "Tato část snu je tedy poměrně jasná a pravdu povědíc, krev na rukou toho muže mne nijak nepřekvapuje. Nikdy jsem z něho neměl moc dobrý pocit, prominete-li. To je celý sen?"

"Celý vám ho říci nemohu," odvětila. "Nikdy totiž nekončí." Strach se jí vrátil do očí jako balvan vržený do tůně; vše bylo v mlhách a vířící, všude se míhaly rychlé stíny. Zajíkavě pokračovala: "Utekla jsem z dobrého místa, kde panovalo bezpečí, a noc kolem mne plane. Ale zároveň je den a já se procházím pod buky v horku, na kyselém dešti, pak přijdou motýli a medový zvuk a skvrnité cesty, města jako rybí kosti a okřídlená bytost vraždící stařenu. Běžím, běžím v mrazivém ohni, kamkoli se obrátím, mé nohy jsou zvířecími běhy..."
"Paní," přerušil ji princ. "Má paní, při vašem odchodu, již dosti." Její vidina se mezi nimi zhmotňovala do temného tvaru a náhle již netoužil chápat, co ten sen znamená. "Už dost," hlesl.
"Ale já musím pokračovat, ten sen totiž nikdy nekončí. Ani když bdím, nedokáži rozeznat, co je skutečnost a co snění, zatímco chodím, mluvím a jím. P-amatuji si věci, které se mi nemohly stát a zapomínám jiné, které se mi právě dějí. Lidé se na mě dívají, jako bych je znala., a já je znám jen ze sna a oheň hučí stále blíž a blíž, i když bdím..."
"Dosti," vykřikl zoufale. "Tento hrad je dílem vědmy a řeči o nočních děsech jim zde mohou vdechnout život."
Nezmrazil ho její sen, ale to, že při jeho popisování neplakala. Jako hrdina chápal plačící ženy a věděl, jak docílit toho, aby přestaly - obvykle jste museli něco zabít - ale její klidný děs ho zmátl a vykleštil, zatímco výraz její tváře bortil odtažitou důstojnost, kterou si tak rád udržoval. Když znovu promluvil, měl mladý hlas a zadrhával.
"Dvořil bych se ti s větším šarmem, kdybych jen tušil jak. Moji draci i zbrojné skutky tě unavují, ale je to vše, nač se zmohu. Nejsem hrdinou moc dlouho, a než jsem se jím stal, nebyl jsem vůbec nic, nic než nudný a změkčilý syn svého otce. Snad jsem si jen našel nový způsob, jak být nudným, ale jsem tady a nebylo by od tebe moudré, kdybys mě nechala promarnit. Přál bych si, abys po mně něco chtěla. Nemusí to být žádný statečný čin, postačí, bude-li užitečný."
Tu se na něj Lady Amalthea poprvé od příchodu do Mo-ranova hradu usmála. Byl to nepatrný úsměv podobný měsíci v novoluní, obloučeк jasu na hraně neviděného, ale princ Lír se naklonil, aby se v něm ohřál. Kdyby se odvážil, vzal by ten úsměv do dlaní a dýchal, aby ho rozehřál.
"Zazpívej mi. Bude statečné pozvednout hlas na tomto ponurém pustém místě a bude to i užitečné. Zazpívej mi, zazpívej z plných plic - rozežeň mé chmurné sny, zbav mne vzpomínek na to, co mi chtějí připomenout. Zazpívej mi, můj princi, pokud tě to potěší. Snad to není úkol hodný hrdiny, ale budu tomu ráda."
Tak tedy princ Lír na mrazivém schodišti spustil ze všech sil a doprovodem mu bylo cupitání a pleskání rozličných vlhkých nočních tvorů, hledajících úkryt před denním světlem jarosti jeho hlasu. Zazpíval první slova, která mu přišla na jazyk. To jsou ona;
"Když mladíkem jsem ještě byl, tím s dobrou pověstí, já nemoh' nežádat, co dámy odpírají, jak z hrsti rozinek jsem z jejich srdcí mlsal, však mlčel o lásce, co v mém srdci se tají.
Já říkal si, že žádná nezná tajemství, co skrývám si a hýčkám, miluji ve svém snění, mou masku prohlédne jen ta, co na ni čekám, až lásku pocítím, rázem se jisté změním.
Míjely roky, hnaly se, jak mračna po obloze, když jedna dáma zmizela, já na další se tesů, já sváděl je a podváděl, klamal a okouzloval, a s úsměvem ve tváři jsem hřešil, hřešil, hřešil.
Občas mě ještě mrzelo, proč nevidí ni jedna,
že v duši mé je místo jak napadlý sníh čisté,
má moje dáma zpoždění, však srdcem jsem jí věrný,
až lásku pocítím, rázem se změním jistě.
Pak se to stalo - přišla, něžná a láskyplná,
řkouc:, Vím, jiný jsi a v duši nosíš hoře,'
já podvedl ji dřív, než dozněla ta slova,
tak polkla jed a ze skály se střemhlav vrhla v moře.
Já říkal si, když vybyl čas, mezi vším milováním, jak níž jsem klesal, panny sváděl čisté, láskaje láska, však - zvyk železná je košile, sliby jsou chyby, no a já? Já nezměním se jistě."
Když dozpíval, Lady Amalthea se zasmála, a při tom smíchu se zdálo, že od nich prastará hradní temnota se sykotem ustupuje. "To bylo užitečné," uznala. "Děkuji, můj pane."
"Nevím, proč jsem zazpíval právě tu," princ Lír byl v rozpacích. "Zpívával mi ji jeden z otcových mužů. Nevěřím jí. Soudím, že láska je silnější než zvyk nebo okolnosti.
Myslím si, že je možné se pro někoho uchovávat dlouhý čas a dokud nepřijde, neztratit ze zřetele, proč čekáš." Lady Amalthea se podruhé usmála, ale neodpověděla. Princ se k ní o krok přiblížil.
Divil se vlastní odvaze, když tiše říkal: "Kéž bych mohl vejít do tvého snu, strežit tě tam a zabít stvůry, které ti ve spánku nedají pokoje. Kdyby měly odvahu postavit se mi na poctivém denním svědě, byla by už po nich veta. Není mi však souzeno vstoupit, dokud nezačneš snít o mně."
Než mohla promluvit, pokud se pjomluvit chystala, zaslechli zdola na točitých schodech kroky a zastřený hlas krále Morana: "Slyšel jsem ho zpívat. Co tu má co zpívat?!"
Šmendrik, královský čaroděj, chvatně a pokorně odpověděl: "Sire, to byla jistě jen heroická balada, nějaký chanson de geste, jaké zpívá., když vyjíždí z domova za slávou nebo se jí vrací zpátky ověnčen. Ujišťuji vás, Vaše Veličenstvo..."
"Tady nikdy nezpívá," trval na svém král. "Že na těch svých tupých toulkách zpívá bez ustání, tím jsem si jist, protože to hrdinové dělávají. Jenže on mi zpíval tady, a ještě ke všemu ne válečnou nebo dvornou, nýbrž milostnou píseň. Kde je ona? Věděl jsem, že zpívá milostnou píseň, než jsem ho zaslechl, protože se rozechvěly samy kameny, jako by se v zemi převaloval Rudý býk. Kde je ona?"
Princ a Lady Amalthea si ve tmě vyměnili pohledy a v tom okamžení si stáli bok po boku, přestože se žádný nepohnul. S tím přišel strach z krále, neboť ať už se mezi nimi zrodilo cokoli, mohl se toho chtít zmocnit. Patro nad nimi ústilo do chodby; otočili se a svorně prchali, ač neviděli dál než na svůj dech. Nohy měla tiché jako slib, který mu dala, ale jeho těžké boty duněly po kamenné podlaze, jak už takové boty dunívají. Král Moran je nestíhal, ale jeho

šeptavý hlas se chodbou nesl za nimi skrze mágovo vykládání: "Myši, můj pane, nade vší pochybnost myši. Naštěstí ovládám prosté kouzlo..."
"Nech je utíkat," odvětil král. "Vyhovuje mi, když utíkají."
Jakmile doběhli, ať už se zastavili kdekoli, znovu se zahleděli jeden na druhého.
Tak zaskučela zima a přehnala se kolem. Nepředala vládu jaru, nýbrž krátkému hltavému létu země krále Morana. Život na hradě ubíhal v tichu snášejícím se na místech, kde už nikdo v nic nedoufá. Dršková Běta kuchtila a prala, drhla kartáčem kamení, spravovala brnění a ostřila meče; štípala dříví, mlela mouku, hřebelcovala koně a čistila jim stáje, tavila ukradené zlato a stříbro pro královu pokladnici a nabírala vodu sítem. Po večerech, než si šla lehnout, předčítala Lady Amalthee nové básně prince Lira, chválila je a opravovala v nich pravopisné chyby.
Šmendrik šaškoval, žongloval a švindloval podle královy vůle, z duše to nenáviděl a věděl, že král Moran právě z jeho nenávisti čerpá své potěšení. Podruhé už Bětě nena-vrhl, aby z hradu uprchlí, než si bude Moran jist pravdou o Lady Amalthee, ale také přestal pátrat po ústí tajné chodby vedoucí k Rudému býku, i když mu zbylo trochu času pro sebe. Zdálo se, že se vzdal, nikoli králi, nýbrž daleko staršímu a krutějšímu nepříteli, který ho zde zastihl, tuto zimu na tomto místě.
Lady Amalthea každým dnem rostla do krásy, zrovna jako dny rostly do ošklivosti, a každý byl o něco chmurnější a škaredější než ten předešlý. Staří zbrojnoši, vrace-
jící se vymrzlí a promočení z deštivých vart na hradbách nebo ze zlodějských výprav pro krále, se otevírali tiše jako květy, kdykoli ji potkali na schodišti nebo po chodbách. Pokaždé se na ně usmála a měla pro ně vlídné slovo, ale jakmile odešla, hrad byl ještě o poznání temnější než dřív a vítr venku lomcoval kalnou oblohou jako prádlem na šňůře. Neboť její krása byla lidská, a tudíž odsouzená k záhubě, a stařím proto neskýtala pražádnou útěchu. Jen si přitáhli promočené pláště těsněji k tělu a kulhali se ohřát k ohni do přípravny.
A zatím se spolu Lady Amalthea a princ Lír procházeli, besedovali a zpívali s takovou bezstarostností, jako by se kolem namísto hradu prostíral zelený les, v nastalém jaru divoký a stinný. Šplhali na pokřivené věže, jako by to byly kopce, na kamenných loukách pořádali pikniky pod kamenným nebem a brodili se vzhůru i dolů schodišti, která změkla a zrychlila jako potoky. Pověděl jí všechno, co věděl, dále co si o tom všem myslí, a šťastně pro ni objevoval život i názory, v čemž mu napomáhala naslouchání. Nepodváděla ho, opravdu si nepamatovala nic před hradem a před ním. Začínala a končila s princem Lírem - vyjma snů, a ty brzy vybledly, jak předvídal.
Lovecký řev Rudého býka teď slýchali po nocích jen zřídka. Avšak když princezně to hladové volání zaznělo v uších, byla k smrti vyděšena a stěny a zima se kolem nich znovu stahovaly, až se zdálo, jako by jaro bylo jejím dílem, jejím šťastným darem princi. Toužil ji v těch okamžicích obejmout, avšak věděl, jak se hrozí dotyku.
Jednoho odpoledne stála Lady Amalthea na vrcholku nejvyšší hradní věže a vyhlížela prince, který odjel na výpravu proti švagrovi lidožroutského obra, jehož už dříve sprovodil ze světa. Pořád se totiž čas od času vydával za ry-
tířským posláním, jak řekl Bětě. Obloha nad Morubrany se mračila a měla barvu špinavého mýdla, ale zatím nepršelo. V dáli se moře na kouřmém obzoru vytrácelo v tvrdých pásech stříbra, blankytu a hnědi mořských řas. Oškliví ptáci byli neklidní, často vzlétali, většinou po dvou nebo po třech, rychle kroužili nad vodou, pak opět přistávali, aby se promenovali po písku, skřehotavě se smáli a natáčeli hlavy k Moranové tvrzi na útesu: " Totak, totak!" Končil odliv a blížila se doba přílivu.
Lady Amalthea se dala do zpěvu a její hlas balancoval a vznášel se v líném chladivém vzduchu jako zvláštní druh opeřence.
‚Já královská jsem dcera, co ztrácí mládí své v poutech svého těla, žaláři šedivém. Do světa ráda půjdu a domov opustím..."
Nepamatovala se, že by tu píseň kdy předtím slyšela, ale slova jí nedopřávala pokoje jako děti, snažící se ji odtáhnout zpátky na místo, které je zaujalo. Pokrčila rameny, aby se jich zbavila.
"Ale já jsem přeci zatím neztratila mládí," řekla si. "A rozhodně nejsem žádný vězeň v poutech. Jsem Lady Amalthea, milá prince Lira, který vstoupil do mých snů, takže o sobě nemusím pochybovat ani ve spánku. Kde jsem se naučila té smutné písni? Jsem Lady Amalthea a znám jen ty písně, kterým mé naučil Lír."
Pozvedla ruku a dotkla se znaménka na čele. Moře
kroužilo klidné jako zvěrokruh a oškliví ptáci skřehotali. Trochu ji znepokojovalo, že to znamení nemizí.
"Vaše Veličenstvo," řekla, přestože se neozval žádný zvuk. Když jí v odpověď za zády zazněl šelestivý smích, otočila se čelem ke králi. Měl přes brnění navlečen šedý plášť, ale hlavu holou. Černé brázdy ve tváři svědčily
0 tom, kudy po tvrdé kůži přejely nehty věku, ale vypadal
silnější než jeho syn, silnější a divočejší.
"Jsi rychlá, na to, čím jsi," prohodil. "Ale podle mého soudu dost pomalá na to, čím jsi bývala. Říká se, že láska muže zrychlí a ženy zpomalí. Konečně tě chytím, jestli upadneš ještě hlouběji do tenat lásky."
Bez odpovědi se na něj usmála. Nikdy nevěděla, co odpovědět tomu bledookému starci, jehož vídala zřídka, jen jako pohyb na okraji samoty, kterou sdílela s princem Lírem. Pak hluboko v údolí zacinkalo brnění a vzápětí zaslechla, jak unavený kůň klopýtl o kámen. "Váš syn se vrací domů," řekla. "Podívejme se naň spolu."
Král Moran zvolna zaujal u parapetu místo vedle ní, ale třpytivé postavičce v údolí nevěnoval víc než pohled. "Co by nás dva mohlo vlastně zajímat na Lírovi?" poznamenal uštěpačně. "Není můj, ani původem ani poutem citu. Sebral jsem ho tam, kde ho jiný pohodil, a myslel si přitom, že jsem nikdy nebyl šťasten a nikdy neměl syna. Zpočátku to bylo docela příjemné, ale rychle to odumřelo. Vše odumře, jakmile se toho dotknu. Nevím, proč ty věci umírají, ale vždy tomu tak bylo, vyjma jedné spanilé věci - majetku
1 posedlosti - jež se v mém vlastnictví nezměnila v nudu,
šeď a chlad; toho jediného, co mi kdy opravdu náleželo

ana čem mi opravdu zaleželo." Do ponuré tváře se mu ná
hle vkradl výraz sklaplé pasti. "Princ Lír ti při jejím hledání
nemůže být nijak nápomocem," dodal. "Sám ani nemá ponětí, oč se jedná."
Celý hrad se bez varování otřásl jako rozezvučená, struna, když se bestie spící v jeho základech převalila z boku na bok. Lady Amalthea snadno udržela rovnováhu, neboť tomu byla zvyklá a mírně řekla: "Rudý býk. Proč myslíte, že jsem vám přišla uloupit Rudého býka? Nemám království, které by mohl střežit, ani touhu po výbojích. Co bych si s ním počala? Vždyť kolik toho asi sní?"
"Netrop si ze mě šprýmy!" vzkypěl král. "Rudý býk není můj o nic víc než to princátko, nežere a nelze ho ukrást. Slouží každému, kdo se nebojí - a já nemám o nic víc bázně než všeho ostatního." Přesto viděla Lady Amalthea klouzat po dlouhých šedých lících neblahé předtuchy zvý-razňující stíny obočí a lícních kostí. "Netrop si ze mě šprýmy," zopakoval. "Proč předstíráš, že jsi zapomněla na své poslání a že ti je musím připomínat? Vím, co jsi sem přišla získat, a ty moc dobře víš, že to vlastním. Vezmi si to, ber, jestli to dokážeš, ale neodvažuj se teď vzdáti" Po celé tváři mu vystoupily vrásky jako ostré nože.
Princ Lír si za jízdy zpíval, ale byl dosud příliš vzdálen, než aby mohla Lady Amalthea rozlišit slova. Tiše promluvila ke králi: "Můj pane, v celé vaší tvrzi, v celé vaší říši, ve všech královstvích, které vám může Rudý býk složit k nohám, mám jen jedinou touhu - a právě jste mi řekl, že ten muž není váš, abyste ho mohl brát nebo dávat. Ať je vaším pokladem cokoli jiného než on, přeji vám, abyste z toho měl opravdové potěšení. Na shledanou, Vaše Veličenstvo."
Vydala se k věžnímu schodišti, ale když jí zastoupil cestu, stanula a upřela naň oči temné jako stopy ve sněhu. Šedý král se usmál a z jeho podivně laskavého výrazu ji na
okamžik zamrazilo, neboť ji náhle napadlo, že jsou si něčím podobní. "Já té poznal," řekl. "Už jakmile jsem tě spatřil přicházet k mým dveřím, s kuchařkou a šaškem, byl jsem si tebou téměř jist. A od té doby není jediného činu, který by tě neprozradil. Chůze, pohledy, otáčení hlavy, záblesk hrdla, když dýcháš, i to, jak stojíš naprosto nehybně - to vše byli moji špehové. Na chvíli jsi rozptýlila mé chmury a svým způsobem jsem ti vděčen. Ale tvůj čas vypršel."
Pohlédl přes rameno k moři a náhle vykročil k parapetu s bezděčným švihem mladíka. "Končí odliv a začíná příliv," pronesl. "Pojď a dívej se. Sem pojď." Mluvil měkce a zlehka, ale přesto se ďo jeho hlasu vkradlo cosi z křiku ošklivých ptáků na břehu. "Pojď sem," zopakoval divoce. "Pojď sem, nedotknu se tě."
Princ Lír zpíval:
"Budu tě milovat tak dlouho, jak jen budu moci, ať je to jak chce dlouhý čas..."
Hrůzná hlava připoutaná k sedlu zpívala hlubokou fistulí druhý hlas. Lady Amalthea stanula vedle krále.
Pod těžkou vířící oblohou se blížily vlny brázdící hladinu moře, rostouce přitom zvolna jako stromy. Blíže ke břehu se krčily a vypínaly hřbety výš a výš, aby se pak za smutného křiku ošklivých ptáků divoce vrhly na pláž, jako se lapená zvířata znovu a znovu zuřivě vrhají proti zdi, odrážená zpět se vzlykavým zaprskáním, až do ztupení a zpřerážení drápů. Vlny byly šedozelené jako holubi, dokud se nezlomily, pak získaly barvu vlasů, které jí vítr hnal do tváře.
"Tam," ozval se vedle ní podivně přiškrcený hlas. "Tam
jsou." Král Moran se na ni šklebil a ukazoval dolů do bílé vodní tříště. "Tam jsou," zopakoval a smál se jako vystrašené dítě. "Tam jsou. Řekni, že to nejsou tvoji rodní, řekni, žes je sem nepřišla hledat. Pověz mi, že jsi celou zimu přebývala na mém hradě jen pro lásku."
Nečekal na odpověď, nýbrž se obrátil pohledem zpět k vlnám. Tvář mu neuvěřitelně omládla: do vydělané kůže vehnalo potěšení barvu, líce nad kostmi se zaoblily a ústa ztratila přísný napjatý výraz. "Jsou moji," šeptal. "Patří mně. Rudý býk je pro mě přihnal jednoho po druhém a já mu poručil zahnat je do moře. Může snad být lepší místo, kde chovat jednorožce? Copak by je udržela nějaká jiná klec? Býk je střeží, ať spí či bdí, dávno si jejich srdce strachem podmanil. Žijí teď v moři a každý příboj je přižene jen na krok k pobřeží, ale neodváží se ten krok udělat. Bázeň z Rudého býka jim odňala pevnou zem."
Poblíž princ Lír zpíval: "Někteří mohou nabídnout více než mohou dát, vše co jim náleží po dobu celého žití..." Lady Amalthea sevřela do dlaní parapet a přála si, aby jí stál princ po boku, neboť poznala, že král Moran je šílený. Pod nimi se prostírala úzká vybledlá pláž, kamení, stoupající příliv a nic víc.
"Rád se na ně dívám. Působí mi to potěšení." Dětský hlásek měl blízko ke zpěvu. "Jsem si jist, že je to potěšení. Když jsem to poprvé zažil, myslel jsem, že umírám. Dva z nich stáli ve stínech rodícího se jitra. On pil z pramene a ona mu položila hlavu na hřbet. Myslel jsem, že umřu. Tu jsem řekl Rudému býkovi: "Chci je mít. Musím je mít všechny do jednoho, neboť má touha po nich je bezmez-ná." A tak je jednoho po druhém pochytal. Býku to bylo lhostejné. Přihnal by mi třeba všechny chrousty nebo kro-
kodýly, kdybych zatoužil po nich. Dokáže rozlišovat jen mezi tím, co chci, a tím, co nechci."
Na okamžik na ni zapomněl, nakláněje se přes nízkou zídku, a tehdy měla příležitost utéci. Přesto však stála jako přikovaná, jelikož všude kolem se probouzel její starý zlý sen, přestože panovalo denní světlo. Příboj se rozerval o kameny a znovu se spojil. Princ Lír se blížil a zpíval: "Však budu tě milovat tak dlouho, jak jen budu moci, a nikdy se nezeptám, zda miluješ ty mě."
"Když jsem je poprvé spatřil, byl jsem podle všeho mladý," pokračoval král Moran. "Teď jsem zřejmě starý - alespoň jsem se mezitím zmocnil mnoha věcí, které jsem tehdy neměl, a zase je odložil. Ale vždycky jsem si byl vědom, že nic nestojí za to, abych do toho vložil srdce, neboť nic netrvá, a tak jsem byl vždycky starý. Ale pokaždé, když spatřím své jednorožce, je zase jitro v lesích, jsem sám sobě navzdory opět mlád a na světě, oplývajícím takovou krásou, není nic nemožného."
Ve svém snu jsem shlížela dolů na čtyři bílé nohy a cítila zemi pod rozeklanými kopyty. Na čele mě pálilo znamení, jako mě pálí i nyní. Ale příliv s sebou nehnal žádné jednorožce. Král se pomátl. Teď řekl: "Zajímalo by mě, co si počnou, až tu nebudu. Vím, že na ně Rudý býk okamžitě zapomene a vydá se hledat nového pána. Zajímalo by mě, zda si poté

vezmou nabízenou svobodu. Kéž by tak neučinili, pak by mi naleželi navěky."
Když na ni znovu pohlédl, měl v očích něhu a lačnost, s jakou na ni hledíval princ Lír. "Ty jsi poslední," řekl. "Býk tě přehlédl, poněvadž máš podobu ženy, jenže já to vím. Jak ses vůbec dokázala proměnit? Jistě to nezpůsobil tvůj mág, ten by neproměnil ani smetanu na máslo."
Kdyby se nedržela parapetu, upadla by, ale takhle cel-
kem klidně odpověděla: "Můj pane, nerozumím vám. Dole nevidím nic než vodu."
Králova tvář se zachvěla, jako by ji pozorovala skrze plameny. "Pořád ještě se zapíráš?" zašeptal. "Odvažuješ se zapřít sama sebe? Jak falešné a zbabělé, chováš se jako skutečný člověk. Svrhnu tě za tvými rodnými vlastními rukama, jestli se budeš zříkat sama sebe." Udělal krok směrem k ní. Pozorovala ho neschopna pohybu.
Hučení moře se jí v hlavě slilo spolu se zpěvem prince Lira a smrtelným zakvílením muže jménem Rukh. Králova šedá tvář nad ní visela jako mlat a mumlala: "Je to tak, musí to být tak. Nemohu se mýlit. A přece má oči hloupé jako on - jako každé oči, které nikdy neviděly jednorožce, nikdy neviděly nic než sebe sama v zrcadle. Jaká to šalba a klam, jak je to možné? Už jí v očích nevidím zelené listí."
Pevné semkla oči, ale přivřela za víčky více, než zůstalo venku. Stvoření s bronzovými křídly a tváří líté babice kroužilo kolem, smálo se, žvatlalo a motýl složil křídla a hotovil se k útoku. Rudý býk tiše kráčel lesem a bledými rohy odstrkával holé větve. Cítila, že se král Moran odebral pryč, ale neotevřela oči.
Dávno poté nebo jen o chvíli později za sebou zaslechla mágův hlas. "Ššš, tiše, už je po všem." Netušila, že vydává nějaký zvuk.
"V moři," pokračoval. "Tak v moři. Nelam si s tím hlavu. Já je taky nevidím. Ani teď, ani nikdy dříve, když jsem tu stál a pozoroval příliv. Stačí, že je vidí on. Když Moran něco vidí, tak je to hromsky skutečné." Zasmál se smíchem podobným zvuku sekery dopadající na kmen. "Neber si to tak. Tohle je čarovný zámek a je těžké vidět věci zblízka, když tu žiješ. Nestačí být jen připravena vidět, mu-
síš hledat neustále." Znovu se zasmál, tentokrát příjemněji. "Tak dobrá. Teď je najdem. Pojď, pojď se mnou."
Otočila se k němu a pohybujíc rty se snažila mluvit, ale z úst jí nic nevycházelo. Mág jí zelenýma očima zblízka hleděl do obličeje. "Máš vlhkou tvář," pronesl ustaraně. "Doufám, že je to mořská tříšť. Jestli jsi natolik člověkem, že můžeš plakat, tak už tě žádná magie na světě... ne, musí to být tříšť. Pojď se mnou. Kéž je to vodní tříšť."
xii.
Hodiny ve dvoraně hradu krále Morana odbily šestou. Ve skutečnosti bylo jedenáct minut po půlnoci, leč v sále panovala jen o trochu větší tma, než kdyby bylo šest hodin nebo i pravé poledne. A přece obyvatelé hradu rozeznávali čas podle odstínů tmy. V některých hodinách byla síň chladná prosté proto, že potřebovala vytopit, a pošmourná, jelikož se tu nesvítilo. Vzduch byl zatuchlý a nehybný a kameny vydávaly starý zvětralý pach vody, poněvadž tu scházela okna, jimiž by dovnitř pronikl očistný vítr. To bylo ve dne.
Za noci to však bylo jiné. Jako některé stromy po celý den nasávají živé světlo a zadržují je na spodní straně listů ještě dlouho po setmění, tak se hrad v noci nabíjel a sršel temnotou - oživlou temnotou. Tu byla dvorana chladná z dobrého důvodu; v koutech se probouzely tiché zvuky cupitání a škrábání, které přes den spaly. Právě v noci se zdál prastarý pach kamení stoupat odkudsi hluboko zpod podlahy.
"Rozsviť světlo," poprosila Dršková Běta. "Mohl bys, prosím, udělat světlo?"
Šmendrik zamumlal cosi strohého a profesionálního. Chvíli se nic nedělo, ale pak se nad podlahou začal šířit podivně sinalý svit, který se rozptýlil po místnosti v tisíci zářících a pištících cupitajících střípcích. Drobní tvorové noci zářili jako světlušky. Poplašeně rejdili dvoranou sem a tam, probudili svým neduživým světlem rychlé stíny a ještě víc ochladili stávající temnotu.
"Přála bych si, abys to nebyl udělal," hlesla Běta. "Nemohl bys odčarovat aspoň ty purpurové s... s nohama?"
"Ne, nemohl," odvětil Šmendrik mrzutě. "Buď zticha. Kde je ta lebka?"
Lady Amalthea ji viděla, jak se na ně zubí ze sloupu; v šeru nevypadala o nic větší než citrón a bledá byla jako měsíc zrána. Avšak neozvala se. Co sestoupila z věže, nepromluvila.
"Támhle ji máme," ukázal mág. Vykročil k lebce a dlouho jí hleděl do odrolených očních důlků. Zvolna přitom pokyvoval hlavou a vyluzoval si pro sebe vážné zvuky. Dršková Běta tomu přihlížela s poklidným soustředěním, ale zároveň nespouštěla z očí Lady Amaltheu. Nakonec Šmendrik mlaskl: "Nu dobrá, nestůjte tak blízko."
"Opravdu jsou kouzla, po nichž lebka promluví?" otázala se Běta. Mág si protáhl prsty a vrhl na ni drobný kvalifikovaný úsměv.
"Různými zaklínadly přinutíš k řeči naprosto cokoli. Mistři čarodějové jsou výteční posluchači a vynašli způsoby, jak slovem zapůsobit na veškeré věci i bytosti, co jich je na světě. V tom spočívá podstata čaroděje - dívat se a naslouchat." Zhluboka se nadechl, náhle sklopil zrak
a začal si mnout dlaně. "Zbytek je jen technická stránka," dodal. "Nu, dejme se do toho."
Prudce obrátil tvář k lebce, jednu ruku jí lehce položil na bledé temeno a promluvil k ní hlubokým panovačným hlasem. Slova mu vypochodovala z úst jako vojáci, a když mířila temným vzduchem, v krocích jim zaznívala ozvěna síly. Lebka však neodpověděla.
"To byl jen takový pokus," pronesl spíš pro sebe. Zvedl ruku z lebky a promluvil znovu. Tentokráte znělo kouzlo domlouvavě a vemlouvavě, bezmála tklivě. Lebka setrvávala v mlčení, ale Bětě se zazdálo, že po bezvýrazně kostěné ploše na okamžik přeběhlo probuzení.
V cupitavém světle rozohněného hmyzu žáhla, kštice Lady Amalthey jako květina. Ona sama nevypadala zaujatě ani lhostejné, avšak její mlčenlivost působila podivným dojmem ticha, jaké se někdy snáší na bitevní pole; sledovala Šmendrika recitujícího jednu inkantaci za druhou před vybledlým uzlíkem kostí, který nemluvil o nic víc než ona. Každé kouzlo bylo proneseno s větší dávkou zoufalství, ale lebka stále nemluvila. A přesto si byla Dršková Běta jista, že bdí,

naslouchá a dobře se baví. Znala až příliš dobře výsměšné ticho, než aby je zaměnila s tichem hrobovým.
Hodiny odbily dvacet devět - nejméně, protože pak se Bětě popletlo počítání. Rezavé údery ani nestačily dopadnout na podlahu, když tu náhle Šmendrik zašermoval před lebkou pěstmi a rozkřikl se z plných plic: "Tak dobrá, dobrá, ty jedna namyšlená čéško! Jak by se ti zamlouvalo dostat pěstí do oka?" V posledních slovech už naplno zazněly bezmoc a hněv.
"Jen tak dál," odvětila lebka. "Ječ si. Probuď starého Morana." Její hlas připomínal větve klapající o sebe ve větru. "Zařvi víc nahlas. Stařec tu kolem určitě obchází. Moc toho nenaspí."
Běta tiše vyjekla nadšením, i Lady Amalthea přikročila blíž. Šmendrik strnul se sevřenými pěstmi, ale ve tváři se mu nezračil sebemenší výraz triumfu. "Tak dělej," vybídla ho lebka. "Zeptej se mě, jak najít Rudého býka. Neprohloupíš, když mě požádáš o radu. Jsem králem ustanovený hlídač, strážný na cestě k Býkovi. Ani princ Lír nezná tajný vchod, ale já ano."
Dršková Běta se s trochou pokory otázala: "Pokud tu opravdu visíš na stráži, proč neztropíš poplach? Proč nám nabízíš pomoc, místo abys přivolala zbrojnoše?"
Lebka se chřestivě uchechtla. "Spočívám na tomto sloupu již drahně let. Kdysi jsem byl Moranovou pravou rukou, jeho pobočníkem, dokud mi jednoho dne z rozmaru nesrazil hlavu. Je to už dávno, v časech, kdy byl zrůdně zlý, aby si vyzkoušel, zda právě to by ho nebavilo. Nebavilo ho to, ale když už mi jednou hlavu uťal, rozhodl se ji nějak upotřebit. A tak mě tu přitloukl, abych mu sloužil jako stráž. Za těchto podmínek nejsem králi Moranovi zrovna vzorně věrný."
Šmendrik ztišil hlas: "Pak zodpověz hádanku. Kudy se máme dát k Rudému býku?"
"Neřeknu," vyhrkla lebka a rozchechtala se jako šílená.
"Proč ne?" křikla Běta rozběsněně. "Co to na nás zkoušíš..." Dlouhé žluté umrlčí čelisti se nepohnuly, ale přece trvalo dlouho, než jektavý pánovitý smích ustal. I rejdící noční tvorové na chvilku stanuli ave svém voskovém světle osaměle vyčkávali jeho konce.
"Jsem mrtvý," pravila lebka. "Dávno mrtvý. Visím tady ve tmě a hlídám Moranův majetek. Mou jedinou drobnou radostí je dráždit a vztekat živé, ale i toho si užiji tak málo.
Je to smutná ztráta, jelikož zaživa jsem býval pěkně žlučo-vitá nátura. Jistě mi prominete, když si vámi trochu posloužím. Zkuste to zítra. Snad vám to zítra povím."
"Jenže my nemáme čas!" žadonila Běta. Šmendrik do ní šťouchl, ale přesto přikročila k lebce a škemrala přímo do neduchaplných očních důlků. "Nemáme čas. Možná, že už teď je pozdě."
"Já čas mám," odvětila lebka hloubavě. "A řeknu vám, že když to vezmete kolem a kolem, není to žádná zvláštní výhra, mít čas. Shon, spěch, zoufalství, tohle pominuto, támhleto opuštěno, to další příliš veliké, aby se vešlo na tak malé místo - tak by měl plynout život. Na některé věci by pro vás mělo být příliš pozdě. Nedělejte si s tím hlavu."
Běta chtěla dál naléhat, ale mág ji popadl za paži a odtáhl stranou. "Buď zticha," zamumlal zuřivě. "Už ani slovo. Zmlkni. Mluví ta zatracená mozkovna, nebo ne?! Třeba hádanka vyžaduje jen to."
"Tak to zas ně," opáčila lebka. "Budu žvanit až do omrzení, ale nic vám neřeknu. Pěkně hnusný, co? Měl bys vidět, jaký jsem byl zaživa."
Šmendrik si lebky nevšímal. "Kde je víno?" otázal se Bety. "Uvidíme, jak si poradím s vínem."
"Žádné jsem nenašla," odvětila nervózně. "Dívala jsem se všude, ale řekla bych, že na celém hradě není ani kapka."
Mág na ni zíral v hlubokém tichu. "Hledala jsem," zdůraznila.
Šmendrik zvolna zvedl ruce a spustil je podél boků. "Tak dobrá," připustil. "Dobrá, co se da dělat, nemohli jsme najít víno. Umím sice dělat iluze, ale víno ze vzduchu nestvořím."
Lebka se zasmála, jako když čáp klape zobanem:
"Hmotu nelze stvořit ani zničit. Aspoň většina mágů to neumí."
Ze záhybu šatů Běta vytáhla malou lahvičku, která ve tmě matně zářila. "Myslela jsem, že kdybys měl pro začátek trochu vody..." nadhodila. Šmendrik i lebka na ni vrhli zhruba stejně výmluvný pohled. "Tohle už se přece povedlo," zdůraznila hlasitě. "Není to tak těžké jako vytvořit něco nového. To bych se po tobě vůbec neodvážila chtít."
Když si uvědomila, co povídá, zašilhala po Lady Amal-thee; avšak Šmendrik jí odebral flaštičku, zamyšleně ji studoval, obracel kolem dokola a mumlal si přitom zvláštní křehká slůvka. "Proč ne?" souhlasil nakonec. "Jak sama říkáš, je to standardní trik. Vzpomínám si, že jeden čas se dost nosil, ale dneska je dávno z módy." Pomalu přejel dlaní po lahvičce a ve vzduchu utkal slovo.
"Co to děláš?" naléhala lebka. "Hej, dělej to blíž, dělej to tady. Vůbec nic nevidím." Mág se odvrátil, přitiskl flaštičku k hrudi a skláněl se nad ní. Spustil zpěvavý šepot, který Bětě přivedl na mysl praskání vyhaslého ohně dávno poté, co vybledl poslední uhlík.
"Musíš chápat," přerušil zaříkávání, "že to nebude nic extra. Když se povede, tak leda konzumní víno." Běta vážně přikývla. "Nejspíš bude moc sladké. A jak ho mám přimět, aby se samo vypilo, to vážné nemám potuchy." Dále pokračoval ve zpěvu, ještě sladším, zatímco si lebka trpce stěžovala, že vůbec, ale vůbec nic nevidí. Běta řekla cosi tichého a konejšivého Lady Amalthee, ale tají neodpověděla slovem ani pohledem.
Zpěv ustal a Šmendrik pozvedl láhev k ústům. Nejprve přivoněl a přitom si mumlal: "Slabé, slabé, má sotva nějaký buket. Ještě nikdo nikdy nezískal dobré víno pomocí
magie." Nato si přihnul; zatřepal lahví, podíval se skrz ni a nakonec ji s drobným děsivým úsměvem obrátil dnem vzhůru. Nevytekla ani kapka.
"A je to," děl téměř vesele. Přejel si vyschlým jazykem suché rty a radoval se dál. "Už je to uděláno, už je to hotovo." Stále s úsměvem napřáhl ruku, aby lahvičku odhodil co nejdál do síně.
"Ne, počkat - nedělej to!" Skřípavý hlas protestoval tak vášnivě, že se Šmendrik zarazil dříve, než mohla nádoba opustit jeho dlaň. Spolu s Bětou se otočil k lebce, která -tak veliká byla její muka - se začala zmítat na místě, kde visela, a nahlas

drhla zvecšelou schránou o sloup, jako by se chtěla osvobodit. "Nedělej to!" skučela. "Vy musíte být šílení, že marníte takové dobré víno!" Smýkala sebou na sloupu sem a tam a lamentovala,
Šmendrikovi přelétl přes tvář zasněně udivený výraz podobný dešťovému mraku nad vyprahlou zemí. "Co by sis počala s vínem?" nadhodil. "Jazyk nemáš, abys ho měla čím okusit, patro nemáš, abys ho měla kde válet, nemluvě o jícnu, kterým bys ho polkla. Padesát let po smrti, copak si pořád pamatuješ, pořád prahneš...?"
"A co si mám počít, padesát let po smrti?" Lebka zanechala groteskního škubání, ale v hlase jí zaznívala téměř lidská frustrace. "Abych se nepamatoval," zaskučela. "A nejen na víno. Dej mi hlt, to postačí - dej mi srk - a já je okusím, jak bys to ty nikdy nedokázal... se vším tvým řídkým masem, čivami a orgány. Měl jsem čas přemýšlet. Vím, jaké je víno. Dej mi ho."
Šmendrik zavrtěl hlavou a zašklebil se: "Velmi výmluvné, ale poslední dobou jsem hrozně zlomyslný." Potřetí pozvedl prázdnou láhev a lebka zavřeštěla smrtelným soužením.
Běta se jí zželelo a spustila: "Vždyť to není..." ale Šmendrik jí dupl na nohu. "Kdyby sis ovšem pamatovala, kde ústí vchod do jeskyně Rudého býka, jako si pamatuješ víno," zauvažoval nahlas, "to by bylo něco jiného." Zlehka flaštičkou zahoupal mezi dvěma prsty.
"Ujednáno!" vřískla lebka okamžitě. "Domluveno, za doušek, ale už mi ho dej! Jsem z pomyšlení na víno žíznivější, než jsem býval zaživa, a že jsem míval splávek. Dej mi jen jeden lok a povím ti, cokoli budeš chtít." Chatrné čelisti se začaly rozevírat, břidlicové zuby klektaly a vypadávaly.
"Dej jí to víno," šeptem zaprosila Běta. Děsila se, že ještě chvíh' a prázdné oční důlky se naplní slzami. Ale Šmendrik znovu zavrtěl hlavou.
"Dám ti ho celé, až nám povíš, jak najít cestu k Býkovi."
Lebka si povzdechla, ale nezaváhala. "Cesta vede hodinami," zakrákorala. "Prostě projdeš hodinami a seš tam. Dáš mi teď víno?"
"Projít hodinami." Mág se otočil a pohlédl do vzdáleného kouta dvorany, kde stály hodiny. Byly vysoké, černé a tenké a podobaly se spíše stínu vrhanému hodinami v zapadajícím slunci. Sklo ciferníku bylo rozbité a hodinovou ručičku kamsi odnesl čas. Za zašlým sklem bylo sotva vidět součástky, otáčející se a škubající sebou jako rozmrzele, rybí. "Máš na mysli, že když hodiny odbijí správný čas, otevřou se a objeví se tunel nebo tajné schodiště?" V hlase mu zaznívala pochybnost, neboť hodiny byly příliš úzké, než aby se v nich mohl skrývat podobný průchod.
"O tom nic nevím," odvětila lebka. "Jestli budeš čekat, až hodiny odbijí správný čas, dočkáš se stejné pleše, jako mám já. Proč komplikovat prosté tajemství? Projdeš hodinami, Rudý býk je na druhé straně. Chci pít."
"Ale kocour tvrdil..." začal Šmendrik, ale pak se vydal k hodinám. Ve tmě se zdálo, že schází s kopce, až začal být maličký a zakřivený. Když dospěl k hodinám, pokračoval v chůzi, jako by před ním stál jen stín. A natloukl si nos.
"To bylo hloupé," ujistil lebku chladně po svém návratu. "Koho sis myslela, že tak napálíš? Cesta k Býkovi možná vede skrze hodiny, ale není to celá pravda. Mluv, nebo víno rozleju po podlaze, aby sis mohla po libosti zapamatovat jeho vůni a vzhled. Rychle!"
Lebka se znovu rozesmála, tentokrát zamyšleně, ba přímo laskavě. "Pamatuj, co jsem ti říkal o čase. Když jsem byl naživu, věřil jsem - tak jako ty - že čas je nejméně stejně skutečný a neprostupný jako já a spíš daleko víc. Říkal jsem ‚je jedna hodina', jako bych ji viděl, a ‚pondělí', jako by leželo někde na mapě. Dal jsem se štvát od minuty k minutě, ode dne ke dni a od roku k roku, jako bych opravdu mířil z místa na místo. Jako každý jsem žil v domě vystavěném z vteřin, minut, víkendů a Nových roků a až do smrti z něj nevyšel, neboť tam scházely jiné dveře. Teď už vím, že jsem mohl projít stěnou."
Běta zmateně zamžikala, ale Šmendrik přikývl. "Ano. Tak to dělají skuteční mágové. Ale pak ty hodiny..."
"Nikdy neodbijí správný čas," dodala lebka. "Moran před lety poškodil hodinový stroj, když se snažil zmocnit plynoucího času. Důležité vsak je, abys pochopil, že vlastně nezáleží, zda hodiny příště odbijí desátou, sedmou nebo třetí hodinu. Můžeš si odbít vlastní čas a začít počítat kdekoli. Pokud tomu porozumíš, bude pro tebe každý čas tím pravým."
V té chvíli hodiny odbily čtvrtou. Poslední úder ještě ne-
dozněl, když odkudsi zpod dvorany zazněla odpověď. Nebyl to ryk ani divoké mručení, které Rudý býk často vydával ze spánku. Byl to hluboký tázavý zvuk, jako by Býk procitl a zavětřil v noci cosi nového. Každá dlaždice se zavlnila jako had a sama temnota se zdála chvět, zatímco zářící noční tvorové se rozprchli ke stěnám. Běta si náhle s naprostou jistotou uvědomila, že král Moran je nablízku.
"Dej mi víno," zaskučela lebka, "Dodržel jsem svou část úmluvy." Šmendrik tiše zasunul prázdnou láhev do prázdných úst, lebka polkla, vzdychla a mlaskla. "Aáá," vydechla nakonec. "Ááá, to bylo tedy něco, to bylo víno! Jsi mágem více, než jsem si myslel. Už jsi to s tím časem pochopil?"
"Ano," přisvědčil Šmendrik. "Řekl bych." Rudý býk znovu vydal zvídavý zvuk a lebka zadrkotala o sloup. "Ne, nepochopil," vzdychl Šmendrik. "Jiná cesta tam nevede?"
"Jak by mohla?" Běta zaslechla kroky, pak nic, a nato opatrné proudění dechu. Netušila, odkud přichází. Šmendrik se k ní obrátil a jeho tvář se zdála, zevnitř umazaná, jako sklo lucerny, bázní a zmatkem. Bylo tam i světlo, ale třepetalo se jako plamínek v bouři.
"Myslím, že rozumím," hlesl. "Ale jsem si jist, že se mýlím. Zkusím to."
"Pořád mám dojem, že to jsou skutečné hodiny," poznamenala Běta. "Ale to nevadí, mohu projít skutečnými hodinami." Prohlásila to převážné proto, aby ho uklidnila, ale náhle si uvědomila, že říká pravdu a tělem se jí rozlil jas.
"Vím, kam máme jít," pokračovala, "a to je stejně dobré jako znát denní dobu."
Lebka ji přerušila a řekla: "Přidám ti k naší dohodě ještě radu, za to, že víno bylo tak dobré." Šmendrik se zatvářil provinile. "Rozbij mě. Sraz mě, ať se na podlaze rozletím na kusy. Neptej se proč a udělej to." Mluvila spiklenecky a

téměř šeptem.
Šmendrik a Běta zároveň vyhrkli: "Cože? Proč?" Lebka zopakovala svou žádost. "Co to povídáš?" divil se Šmendrik. "Proč bych tě, pro všechno na světě, měl rozbíjet?"
"Udělej to!" naléhala lebka. "Dělej!" Zvuk dechu se blížil ze všech stran, ačkoli k němu patřil jen jeden pár nohou.
"Ne," odmítl Šmendrik. "Jsi blázen." Otočil se k ní zády a podruhé se vydal k vytáhlým temným hodinám. Běta vzala Lady Amaltheu za chladnou dlaň a vlekla ji za sebou jako papírového draka.
"Jak chcete," prohlásila lebka smutně. "Varoval jsem vás." Strašlivým hromovým hlasem podobným krupobití bijícího do železa se rozkřičela: "Holá hej, králi! Ke mně, stráže! Jsou tu zloději, bandité, loupežníci, lupiči, únosci, zabijáci, nájemní vrazi, plagiátoři! Holá, králi Morane!"
Tu jim začaly nad hlavami i všude kolem nich rachotit kročeje a zaslechli letité zbrojnoše, jak se v běhu sípavě svolávají. Nevzplály pochodně, poněvadž na hradě se bez králova výslovného rozkazu zapovídalo rozžínat světla a Moran se zatím neozval. Tří zloději zmateně postávali a hleděli na lebku.
"Je mi líto," řekla. "Jsem už takový, zrádný. Ale snažil jsem se..." Pak nejsoucími zřítelnicemi náhle spatřila Lady Amaltheu a oči se jí rozšířily a zaleskly, ač nic z toho nemohly udělat. "Ale ne," zašeptala. "Ne, ty ne. Jsem neloa-jální, ale tak neloajální nejsem."
"Uteč," křikl Šmendrik, jako kdysi dávno zavolal na divokou pěnové bílou legendu, kterou právě propustil z klece. Prchali dvoranou, zatímco se ve tmě kolem s řinkotem
motali strážní a lebka skučela: "Jednorožec! Jednorožec! Morane, Morane, támhle běží, míří k Rudému býku! Pozor na hodiny, Morane... kde jsi? Jednorožec! Jednorožec!"
Pak králův hlas divoce zasípal zmatkem: "Hlupče, zrádče, tys jí to prozradil!" Jeho rychlé kradmé kroky zazněly poblíž a Šmendrik se otočil připraven bojovat. Ozvalo se však jen zamručení, prasknutí, škrábavý zvuk a pak křa-chavá rána letité kosti o letitý kámen. Mág pokračoval v běhu.
Když se ocitli u hodin, nezbýval jim čas na porozumění ani na pochyby. Zbrojnoši pobíhali dvoranou a zvonivými kroky rozeznívali ozvěnu mezi zdmi, zatímco Moran syčel a poháněl je kletbami. Lady Amalthea neváhala. Vešla do hodin a zmizela, jako luna zašlá za mraky. Skryta jimi, a přece ne v nich, o tisíce mil samoty vzdálenější.
Jako by byla dryáda a čas byl její strom, napadla Bětu šílená myšlenka. Skrze matné poďobané sklo viděla závaží, kyvadlo a zarezlý zvonkový mechanismus. Vše se jí před očima kývalo a hemžilo. Za tím však scházely dveře, jimiž by mohla Lady Amalthea odejít. Byla tam jen rezavá alej ozubených kol, která jí vehnala vláhu do očí. Závaží plynula ze strany na stranu jako chaluhy.
"Zadržte je!" hulákal Moran. "Rozbijte hodiny." Běta začala otáčet hlavu a chtěla říci Šmendrikovi, že už asi chápe, co měla lebka na mysli, jenže mág zmizel a pryč byla i hradní dvorana. Zmizely i hodiny a Běta stála na jakémsi chladném místě vedle Lady Amalthey.
Zdaleka k ní doléhal králův hlas, ani ne tak slyšený, jako spíše pamatovaný. Dál otáčela hlavu a náhle zjistila, že hledí do tváře prince Lira. Za ním se vznášela jasná mlha,
měňavá jako rybí boky a zcela nepodobná rezavému hodinovému soustrojí. Šmendrika nebylo nikde vidět.
Princ Lír se Bětě vážně uklonil, ale nejprve oslovil Lady Amaltheu: "Tak ty bys odešla beze mne," konstatoval. "Vůbec jsi mne neposlouchala."
Ačkoli celou dobu neřekla slůvko Bětě ani čaroději, princi odpověděla. Tichým čistým hlasem řekla: "Vrátila bych se. Nemám tušení, co tu dělám, nevím ani, kdo jsem, ale vrátila bych se."
"Ne," zavrtěl princ hlavou, "nikdy by ses nevrátila."
Než stačil něco dodat, k vlastnímu údivu mu skočila do řeči Běta: "Nechte těch řečí!" zakřičela. "Kde je Šmendrik?" Dva cizinci na ni pohlédli se zdvořilým údivem, že na světě kromě nich ještě někdo jiný umí mluvit, a Běta cítila, jak se celá třese. "Když nepůjdete vy, vrátím se pro něj sama," prohlásila a znovu se otočila.
Vyšel z mlhy s hlavou sklopenou, jako by čehl prudkému protivětru. Rukou si svíral skráň, a když ji odtáhl, začala mu po líci plynout krev.
"To nic není," řekl, když uviděl, jak Bětě ukápla na ruce. "Jenom škrábnuti. Dokud jsem ho neutržil, nemohl jsem projít."
Rozechvěle se uklonil princi Lírovi. "Myslím, že to tys mě ve tmě minul," pravil. "Pověz, jak jsi dokázal projít hodinami tak snadno? Lebka tvrdila, že neznáš cestu."
Princ vyhlížel zmateně: "Jakou cestu? Co jsem měl znát? Viděl jsem, kudy odešla, a šel jsem za ní."
Šmendrikův smích se do masa odřel o drsné stěny, které k nim připlouvaly, jak jejich oči přivykaly nové tmě.
"Samozřejmě," přitakal. "Některé věci mají svůj čas od přírody." Znovu se zasmál, zavrtěl hlavou a kolem se roz-stříkla sprška krve. Běta si ze šatů utrhla pruh látky.
"Ubozí stařiči," pokračoval mág. "Nechtěli mi ublížit
a já bych nebyl býval ublížil jim, ani kdybych mohl. Kroužili jsme kolem sebe, navzájem se omlouvali, Moran hulákal a já se otloukal o hodiny. Věděl jsem, že to nejsou skutečné hodiny, ale cítil jsem skutečné rány, a to mne mátlo. Nakonec se přihnal Moran s mečem a praštil mě." Zavřel oči, když mu Běta ovazovala hlavu. "Snad bych si ho i oblíbil. Ještě pořád mohu. Chudák, vypadal tak vyděšeně." Zdálo se, že matné vzdálené hlasy krále a jeho mužů nabírají na síle.
"Já tomu nerozumím," ozval se princ Lír. "Můj otec a vyděšený? Co by ho mohlo...?" Ale právě v té chvíli uslyšeli z opačné strany hodin neartikulovaný triumfální skřek a počátek velkého borcení. Třpytivá mlha rázem pohasla a zahalilo je černé ticho.
"Moran zničil hodiny," řekl Šmendrik vzápětí. "Nezbývá nám než cesta vpřed, k Rudému býku." Kolem se začal budit pomalý hutný vítr.
xiii.
Cesta se před nimi rozevírala doširoka, takže mohli kráčet bok po boku, ale přesto se tísnili v řadě za sebou. Lady

Amaltheašlaz vlastní vůlejako první, princ Lír, Šmendrik a Dršková Běta ji následovali a za pochodeň jim sloužily pouze její kadeře. Před ní panovala naprostá temnota. Přesto šla bez potíží, jako by tudy nekřičela poprvé.
Neměli ponětí, kde se vlastně nacházejí. Chladný vítr se zdál skutečný, stejně jako mrazivý puch, který s sebou nesl, a tma je propouštěla s mnohem větší nevolí než hodiny. Zem, po níž kráčeli, byla natolik skutečná, aby jim působila puchýře, a místy ji ze stěn chodby částečně zasypalo skutečné kameru a skutečná hlína. Běh samotné cesty se však podobal neuvěřitelné noční můře: klonila se, klopila a mířila šejdrem, obtáčela sama sebe, tu klesala bezmála kolmo, hned zase vedla mírným stoupáním, tu mířila vpřed a mírně dolů a hned zase zpátky, snad opět pod dvoranu, kde nejspíš král Moran dosud dupal po povalených hodinách a roztříštěné lebce. Tohle musí být dílo magie, dumal Šmendrik, nic stvořeného magií se neukáže jako reálné, když dojde na konce. Ale my bychom už měli dojít na konec, jinak nás čeká konec reálný až až.
Zatímco klopýtali vpřed, stručně princi Lírovi vylíčil historii jejich putování. Začal svým podivným příběhem a ještě podivnějším osudem, zmínil se o zkáze Půlnočního lunaparku a svém útěku s jednorožkou. Pokračoval setkáním s Bětou, cestou do Morubran a Drinnovýrn příběhem dvojité kletby visící nad městem i tvrzí. Tu se zarazil, neboť dál čekala noc Rudého býka; boj končící, ať na dobré či zlé, magií - a nahá bílá dívka zápasící s vlastním tělem jako kráva s tekutými písky. Doufal, že prince zaujme jeho vlastní heroický zrod a nebude se pídit po původu Lady Arnalthey.
Princ Lír podezíravě žasl, což je dosti krkolomný stav ducha. "Dávno vím, že král není mým otcem," přitakal. "Ale stejně jsem se ze všech sil snažil být mu synem. Postavím se každému, kdo by proti němu kul pikle, a bylo by třeba víc než jen žvástů nějaké babizny, abych se mu vzepřel. Co se ostatního týče, soudím, že žádní jednorožci už nejsou, a vím, že král Moran nikdy žádného nespatřil. Cožpak by mohl člověk spatřivší jen jednou jednorožce, natožpak tisíckrát, při každém přílivu, být smutný jako královMoran? Vždyť kdybych já/i: spatřil jen jednou, už bych víckrát..." Náhle se zmatené zarazil, neboť také ucítil, že dále za jeho řečí leží smutek, který nepůjde odvolat. Bětina šíje i ramena napjatě naslouchala, ale pokud Lady Amal-thea slyšela, o čem oba muži hovoří, nedala to nijak najevo.
"A přece je někde v králově životě skryta radost," namítl Šmendrik. "Copak jsi po ní nikdy nespatřil ani stopu, nezahlédls ani záblesk v jeho očích? Já ano. Zamysli se nad tím, princi Líre!"
Princ ztichl a dál se kroutili smrdutou temnotou. Většinou si nebyli jisti, zda stoupají nebo sestupují; často ani nevěděli, že se chodba stáčí, dokud se jim sukovitá blízkost kamene u ramen nezměnila v holou Zjizvenou zeď přímo před očima. Rudý býk nevydával sebemenší zvuk, ani záblesk zlého světla, ale když si Šmendrik přejel dlaní po vlhké tváři, jeho pach mu ulpěl na prstech.
"Občas, když stával na věži, se mu cosi zračilo ve tváři," přemítal nahlas princ. "Ne přímo světlo, ale průzračnost. Pamatuji se na to. Byl jsem malý a nikdy jindy tak nevypadal, ať pohlédl na mě nebo na cokoli jiného. A také jsem měl sen," kráčel velmi zvolna a šoupal přitom nohama. "Míval jsem sen. Ten samý sen bez ustání pořád dokola. Uprostřed noci jsem stál u okna a viděl Býka, viděl Rudého býka..." odmlčel se.
"Viděls Býka, jak zahání jednorožce do moře," dokončil za něj Šmendrik. "To nebyl sen. Moran si je dal všechny přihnat, aby se pro jeho potěšení vznášeli sem a tam s přílivem... všechny vyjma jediného." Mág zhluboka nabral dech. "Tím je Lady Amalthea."
"Ano," přisvědčil princ Lír. "Já vím."
Šmendrik na něj vrhl podivný pohled. "Co tím myslíš, že víš?" namítl vztekle. "Jak bys mohl mít jen potuchy, že je Lady Amalthea jednorožcem? Nemohla ti to říci, poněvadž si to sama nepamatuje. Co se jí dvoříš, myslí si, že je jen smrtelná žena." Byl si dobře vědom, že se k té pravdě šlo dobrat i okružní cestičkou, ale v té chvíli mu to bylo zcela lhostejné.
"Jak to víš?" vypěnil znovu.
Princ Lír se zastavil a upřel na něj zrak. Kolem panovala
taková tma, že Šmendrik viděl jen chladně mléčný lesk na místě princových očí.
"Až dosud jsem nevěděl, kým je," řekl Lír, "ale jakmile jsem ji poprvé uviděl, hned jsem věděl, že je něco víc, než může mé oko spatřit. Jednorožec, mořská panna, upírka, čarodějnice, gorgona - nijak bys mě nepřekvapil ani nevyděsil kterýmkoli z těchto jmen. Miluji tu, kterou miluji."
"Velmi patetické," utrousil Šmendrik. "Ale až ji proměním zpátky do její pravé podoby, aby se mohla utkat s Rudým býkem a osvobodit své rodné..."
"Miluji tu, kterou milují," zopakoval princ Lír pevně. "Nad tím nemáš žádnou moc."
Než stačil mág odpovědět, stanula mezi nimi Lady Amalthea, ač ji žádný z mužů nezaslechl ani nezahlédl. Ve tmě zářila a chvěla se jako proudící voda. "Dál nepůjdu," prohlásila.
Bylo na princi, aby promluvil, ale místo něj se ozval Šmendrik: "Není na vybranou. Nezbývá nám, než jít dál." Dršková Běta popošla k nim: jedno vyděšené oko a bledá špička lícní kosti. "Musíme jít dál," stál na svém mág.
Lady Amalthea se nedívala přímo na něj. "Nesmí mě proměnit," obrátila se k princi. "Nedopusť, aby mne ovládl svou magií. Býku jsou lidské bytosti lhostejné - můžeme kolem něj projít a uniknout. Býk chce jednorožce. Nesmí mne proměnit zpátky v jednorožce."
Princ Lír si proplétal prsty, až zapraskaly. "Má pravdu," připustil Šmendrik. "Tak by se nám kolem Býka otevřela volná cesta a proklouzli bychom jako poprvé. Jenže takto promarníme jedinou příležitost. 'Všichni jednorožci světa navždy zůstanou v zajetí, až na jedinou, a ta zemře. Zestárne a zemře."
"Všechno umírá," mluvila stále otočena k princi Lírovi.
"Dobře, že všechno umírá. Chci zemřít, až zemřeš ty. Nenech ho, aby mě zaklel, nechci se stát nesmrtelnou. Nejsem žádný jednorožec, žádná magická bytost. Jsem člověk a miluji tě."
Něžným hlasem jí odpověděl: "Moc toho o kletbách nevím, jen jak se s nimi vypořádat, co ale vím je, že i ti nejmocnější čarodějové marně strojí úklady dvojici, která drží pevně při sobě - a my máme co dělat jen s chudákem Šmendrikem. Neboj se. Ničeho se neboj. Ať jsi byla čímkoli, teď jsi má. Ochráním tě."

Konečně se obrátila na mága a i ve tmě jí z očí čišela hrůza. "Ne," hlesla. "Nejsme dost silní. Promění mé a ať se později stane cokoli, ztratíme jeden druhého. Nebudu tě milovat, až budu jednorožcem, a ty mě budeš milovat jen proto, že se své lásky nedokážeš zříci. Budu krásnější než cokoli na světě a věčně živá."
Šmendrik začal mluvit, ale při zvuku jeho hlasu se přikrčila jako plamen svíce. "Tak to nenechám! Tak tě nenechám!"
Dívala se z prince na mága a hlasem je pojila jako okraje rány. "Jestli ve mně zbude jen špetka lásky, až mě promění, dozvíš se to, neboť se nechám Býkem zahnat za ostatními do moře, abych ti byla stále nablízku."
"Jen tady mlátíme prázdnou slámu," prohlásil Šmendrik lehkým tónem, nutě se do smíchu. "Pochybuji, zda bych tě dokázal proměnit, i kdyby sis to přála. Sám velký Nikos nedokázal obrátit lidskou bytost v jednorožce... a z tebe už se skutečný člověk stal. Umíš milovat, bát se, bránit věcem, aby byly, jaké mají být, a chovat se afektovaně. Tak to skončeme, ať naše poslání vezme ďas. Stane se snad svět horším místem bez jednorožců, nebo lepším, když se po něm zase rozběhnou? Jedna dobrá ženská navíc vydá
za všechny zmizelé jednorožce. Skončeme to. Vezmi si prince za muže a žijte spolu šťastně až do smrti."
V chodbě zvolna sílilo světlo a Šmendrik si představoval, jak se k nim Rudý býk s groteskní obezřetností krade a zvedá přitom kopyta jako čáp. Mdlý svit Bětiny Učni kosti pohasl, když odvrátila hlavu. "Ano," přisvědčila Lady Amalthea. "To je mé přání."
A ve stejném okamžiku pronesl princ Lín "Ne."
To slůvko mu uniklo náhle jako kýchnutí a znělo jako tázavé kviknutí - hlas hloupého mladíka, jenž se ocitl ve strašlivých rozpacích nad vzácným a děsuplným darem. "Ne," zopakoval a tentokrát to slovo zaznělo jiným hlasem, královským hlasem. Nikoli hlasem Morana, nýbrž hlasem krále, jehož smutek nepramení z toho, co nemá, ale z toho, co nemůže dát.
"Má paní," promluvil. "Já jsem hrdina. To je řemeslo a nic víc, jako soukeník nebo sládek, a jako takové má své vlastní fortele, grify a fígle. Jsou způsoby, jak odlišit vědmu od báby kořenářky, jak poznat otrávený pramen; znalost dračích slabých míst a hádanek, které pokládají záludní cizinci v kápích. Ale hlavní tajemství bytí hrdinou tkví ve znalosti pořádku věcí. Pasáček vepřů se nemůže oženit s princeznou, dokud nepodstoupí řadu dobrodružství, a sourozenecká dvojice nemůže oloupat perníkovou chaloupku, zatímco je ježibaba, na dovolené. Zlého strýce nelze odhalit a ztrestat, dokud nespáchá něco zlého. Věci se musí dít, když je čas, aby se děly. Poslání nelze jen tak odvrhnout, věštby nelze nechat hnít jako nesklizené ovoce, jednorožci snad mohou čekat na záchranu celé věky, ale nikoli navěky. Šťastný konec nelze zažít uprostřed příběhu."
Lady Amalthea mu neodpověděla, zato Šmendrik se zeptal: "Proč ne? Kdo to říká?"
"Hrdinové," smutně odvětil princ Lír. "Hrdinové znají ten řád a vyznají se ve šťastných koncích. Hrdinové vědí, že některé věci j sou lepší než jiné, jako se tesaři vyznají v letokruzích, šindelích a rovných hranách." Vztáhl k Lady Amalthee ruku a udělal krok směrem k ní. Neustoupila před ním ani neobrátila tvář; naopak pozvedla hlavu výš a nakonec bylo na princi, aby sklopil zrak.
"To rys mě tomu naučila," pravil tiše. "Nikdy jsem na tebe nedokázal pohlédnout, aniž bych nepocítil sladkost správného plynutí světa či smutek z jeho zkažení a zmaru. Stal jsem se hrdinou, abych sloužil tobě a všemu, co se ti podobá. A taky proto, abych měl nějakou záminku k navázání rozhovoru." Lady Amalthea ani slovem neodpověděla.
Jeskyní se šířila záře bledá jako vápno. Už mohli jeden druhého jasně vidět, všichni byli lojovatí a zpodivnělí strachem. Mdlé hladové světlo vysálo i krásu Lady Amalthey, takže vypadala smrtelněji než zbylá trojice.
"Blíží se Býk," řekl princ Lír. Udělal čelem vzad a pustil se chodbou křepkou chůzí hrdinů. Lady Amalthea ho následovala a nesla se tak lehce a pyšně, jak se marně učí chodit princezny. Dršková Běta se přimkla k mágovi a vzala ho za ruku, jako se kdysi dotýkala jednorožky, kdykoli se cítila osamělá. Shlédl na ni s úsměvem a zdál se sám se sebou velmi spokojen.
"Nech ji být, ať zůstane, jaká je," zaprosila. "Nech ji být."
"Obraťse na Lira," odvětil radostně. "Říkal jsem snad já něco o pořádku věcí? Říkal jsem snad já, že se musí utkat s Rudým býkem, protože je to tak správnější a vhod-
nější? Já osobně nemám žádný zájem na řízených záchranách a oficiálních šťastných koncích. To Lír."
"Ale tys ho navedl. Dobře víš, že netouží po ničem jiném, než aby se vzdala svého poslání a zůstala s ním. A ona by to udělala, kdybys mu nepřipomněl, že je hrdina a očekává se od něj hrdinské jednání a chování. Miluje ji a tys ho ošálil."
"To bych nikdy neudělal," dušoval se Šmendrik. "Buď zticha, než tě uslyší." Běta cítila, jak se jí v hlavě rozlévá pocit lehkosti a zmatku vyvolaný blízkostí Rudého býka. Světlo a smrad se proměnily v husté hutné moře, v němž se vznášela jako jednorožci, bezmocná a věčná. Cesta se svažovala dolů do houstnoucí záře; daleko před nimi kráčeli princ Lír a Lady Amalthea vstříc zkáze poklidně jako dohořívající svíce. Běta se začala hihňat.
"Vím taky, proč jsi to udělal," pokračovala. "Nestaneš se smrtelným, dokud ji neodčaruješ zpátky, viď že ne? Tobě je úplně fuk, co se stane s ní nebo vůbec s kýmkoli, pokud se sám konečně změníš v opravdového mága. Nemám pravdu? Víš, z tebe nikdy nebude pořádný kouzelník, ani kdybys proměnil Býka v býkovec, jelikož když to uděláš, bude to zase jenom trik. Nejde ti o nic než o tvou magii, ale co jsi vlastně za mága? Šmendriku, mně není dobře. Musím se posadit."
Poněvadž nebyla schopna chůze, Šmendrik ji dál zřejmě nesl a jeho zelené oči jí cinkaly v hlavě. "Tos uhodla. Nestarám se o nic než o magii. Sám bych Moranovi sehnal jednorožce do houfu, kdyby to jen o vlásek zvýšilo moji moc Vážně. Nemám žádné zábrany a ani za mak hrdosti. Mám jen svou magii." Hlas měl tvrdý a smutný.
"Vážné?" ospale se kolébala v hrůze a sledovala jas ply-
noucí kolem. "Jak odporné." Udělal na ni velký dojem. "Vážně jsi takový?"
"Ne," odpověděl teď nebo až mnohem později. "Ne, nejsem. Cožpak bych mohl být takový, a přitom se pořád dostávat do malérů?" Pak řekl: "Běto, dál musíš šlapat po svých. Už je tady. Je to tady."
Běta nejprve spatřila bledé rohy. Světlo ji donutilo zakrýt si tvář, ale ty bledé rohy se jí ostře probodly skrze dlaně i

víčka až do mysli. Viděla, jak princ Lír a Lady Amalthea stojí před rohy, zatímco po stěnách jeskyně vykvetl oheň vzlínající vzhůru do bezstropé temnoty. Princ Lír tasil meč, ale ten mu v ruce bíle vzplál, takže ho musel pustit na zem, kde se rozlámal jako led. Rudý býk dupl kopytem a všichni upadli.
Šmendrik se domníval, že narazí na Býka čekajícího v jeho doupěti nebo někde na širém prostranství, kde bude dost místa k boji. Jenže on se jim chodbou tiše přikradl vstříc a teď stál na dohled, nejen od jedné planoucí zdi ke druhé, ale i ve stěnách samotných, i za nimi, mimo ten věčně se kroutící labyrint. Přesto to nebyl přízrak, ale pořád týž Rudý býk: stoupala z něj pára, frkal a potřásal slepou hlavou. Čelistmi přežvýkl vlastní dech se strašlivým zvukem polknuti.
Teď. Teď přišla chvíle, kdy se přičiním k velikému dobru nebo strašlivé zkáze. Dospěl jsem na konec. Mág zvolna vstával a nevšímal si Býka; jako do lastury se zaposlouchal do svého vlastního usebraného nitra. Ale žádná síla se v něm nepohnula, nic skrze něj nepromluvilo; neslyšel než vzdálené skučení prázdnoty, zvuk, jemuž král Moran dozajista naslouchal bdící i spící. Nic nepřichází Nikosse mýlil. Jsem, zač mě mají
Lady Amalthea před Býkem ustoupila o krok, ale ne ví-
ce. Tiše ho pozorovala, jak hrabe předním kopytem a širokými nozdrami vydechuje mohutné hřmící poryvy vlhkosti. Zdálo se, že je jí zmaten, téměř popleten. Nezařval a Lady Amalrhea stála v jeho mrazivém svědě s hlavou zvrácenou dozadu, aby ho viděla celého. Aniž hlavu odvrátila, natáhla ruku, aby našla Lírovu dlaň.
Co naplat Zkrátka nic nezmůžu a jsem tomu rád. Býk ji nechá projita ona odejde s Lírem. Takový konec nebude o nic horší než jiné. Jen jednorožců je mi líto. Princ si ještě nevšiml nabízené dlaně, ale každým okamžikem se mohl otočit, spatřit ji a poprvé se Lady Amalthey dotknout. Princ se nikdy nedozví, co mu dala, ale ona taky ne. Pak Rudý býk sklonil hlavu a zaútočil.
Přiblížil se bez varování a nepřeválel ho jiný zvuk než skřípění kopyt. Kdyby chtěl, mohl je všechny čtyři rozdrtit v bezhlesých jatkách, ale ponechal jim čas se rozptýlit a přitisknout k vrásčitým stěnám. Minul je, aniž jim způsobil újmu, ačkoli je z mělkých úkrytů mohl vydloubat rohy snadno jako perlorodky. Vláčný jako oheň se otočil na místě, kde scházelo místo pro otočku, a znova se vrhl proti nim, s nozdrami takřka u země a krkem zpěněným vlnami potu. Teprve pak zařval.
Hnal je prchající před sebou; neběžel tak rychle jako při prvním útoku, ale dost na to, aby udržel každého zvlášť, ztracené a osamělé v temnotě jejich děsu. Země jim pukala pod nohama, křičeli, ale neslyšeli vlastní hlas. Každé za-ryčení na ně ze stran sypalo laviny hlíny a kamení, přes které se plazili jako polomrtví brouci s Býkem v patách. Skrze jeho šílené bučení vnímali ještě jiný zvuk: hluboké sténání samotného hradu, který sebou škubal v základech a třepetal se jako praporec ve větru Býkova hněvu. Krom toho se chodbou nesla jemná vůně moře.
Ví to! Ví to! Jednou jsem ho tak oklamal, ale podruhé se zmýlit nedá. Žena nebo jednorožec, tentokrát ji zazené do moře a žádná má magie ho neodvrátí. Moran zvítězil.
Tohle táhlo hlavou běžícímu mágovi a poprvé za celý dlouhý a podivuhodný život jej opustila veškerá naděje. Cesta se náhle rozšířila a vyústila do jakési jeskyně, kde měl zřejmě Býk svůj pelech. Pach jeho spánku visící ve vzduchu byl tak hutný a tak starý, až odporně zesládl a celý brloh byl zrudlý jako jícen, jako by se ono strašlivé světlo odřelo o stěny a ulpělo na výčnělcích a ve výklencích. Na druhé straně opět ústil tunel a v něm se matně třpytila zpěněná voda.
Lady Amalthea upadla neodvolatelně jako zlomený květ Šmendrik odskočil stranou, otočil se pro Bětu a vlekl ji za sebou. Pevně se přitiskli k prasklé kamenné desce a společně se přikrčili, když se kolem přehnal Rudý býk. Ten však náhle stanul nakročen a nastalé ticho - rušené jen netvorovým funěním a vzdáleným šuměním moře -by bylo absurdní, kdyby nebylo odůvodněné.
Ležela, na boku s jednou nohou ohnutou pod sebou. Zvolna se hýbala, ale nevydávala žádný zvuk. Mezi ní a Býkem stanul princ Lír, bezbranný, avšak s rukama napřaženýma, jako by v nich svíral meč a štít Ještě jednou princ v nekonečné noci pravil: "Ne."
Vypadal velmi hloupě a chystal se být zaživa ušlapán. Rudý býk ho neviděl a zabil by ho, aniž by si vůbec všiml, že mu něco stálo v cestě. Tu Šmendrikem zalomcovaly údiv, láska a převeliká lítost, společně se objevily uvnitř něj a naplnily ho; naplnily ho, až celý náhle přetékal a překypoval čímsi, co nebylo žádným z těchto citů. Nevěřil tomu, ale pojednou k němu magie přišla, rak jako se ho již dvakrát dotkla, aby jej pokaždé zanechala prázdnějšího, než byl předtím. Tento-krát jí bylo příliš, aby ji dokázal udržet, prýštila mu z kůže, tryskala z prstů na rukou i na nohou, naplnila mu oči, vlasy i podpažní jamky. Bylo jí příliš, aby ji dokázal udržet, dokonce přespříliš, aby ji mohl zužitkovat, a přece se pořád zalykal bolestí plynoucí z neuvěřitelné lačnosti. Pomyslel si, pronesl, nebo zazpíval: nevěděl jsem, že jsem byl tak prázdný, abych mohl být tak plný.
Lady Amalthea pořád spočívala tam, kde upadla, byť už se pokoušela vstát Princ Lír ji střežil a vztáhl holé ruce proti obřímu obrysu, který se nad ním vypínal. Z koutku úst mu čouhala špička jazyka, takže působil vážně jako dítě, které něco rozebírá. Ještě po létech, když Šmendrik dosáhl většího věhlasu než sám Nikos a před jeho jménem padaly v prach stvůry horší než ifríti, nedokázal udělat sebemenší kouzlo, aniž si přitom nevybavil prince Lira s očima zamhouřenýma před záplavou svěda a vyplazeným jazykem.
Rudý býk znovu dupl, princ Lír padl na tvář a vstal zkrvavený. Býk začal burácet ajeho slepázduřelá hlava shlédla dolů, klesaje jako miska na vahách osudu. Lírovo statečné srdce visící mezi bledými rohy jako by už odkapávalo z jejich konců a on sám jako by už byl smeten a rozdupán. Trochu se mu nakrabatila ústa, ale neuhnul ani o píď. Rohy se skláněly čím dál níž a Býk hřímal stále hlasitěji.
Šmendrik vykročil na volné prostranství a pronesl pár slov. Byla to krátká slůvka, nezabarvená melodií ani hněvem, a Šmendrik sám je ve strašlivém býčím ryku neslyšel. Přesto přesně věděl, co znamenají, věděl rovněž, jak je říci, a byl si vědom i toho, že je může kdykoli zopakovat stejným nebo odlišným způsobem. Teď je vyslovil zlehka a šťastně, neboť cítil, jak z něj nesmrtelnost sklouzává jako pancíř - nebo jako rubáš.
Po prvním slově kouzla vydala Lady Amalthea tiché trpké zasténaní. Vztáhla ruku k princi, ale ten k ní byl otočen zády,

neboť ji chránil, a tak ji nezaslechl. Do srdce Drškové Běty vstoupila taková lítost, že Šmendrikovi sevřela paži, ale mág mluvil dál. Ale ještě v okamžení, kdy na tom místě rozkvetl div - pěnově bílý a tak bezmezně báječný, jako byl Rudý býk mocný - ještě tehdy tam zůstala lpět Lady Amalthea. Už tam vlastně nebyla, ale její tvář se vznášela jako dech v chladném nečistém světle.
Bylo by bývalo lépe, kdyby se princ Lír v té chvíli pomíjení neohlédl, ale ohlédl se. Spatřil Jednorožku a prozářila jej jako křišťál, ale jeho zvolání patřilo té druhé - zavržené Lady Amalthee. Princův hlas byl jejím koncem; zmizela, když vykřikl její jméno, jako kdyby zakokrhal příchod úsvitu.
Věci se děly zároveň o překot i zvolna, jak tomu bývá ve snech, kde je to v podstatě totéž. Jednorožka stála bez hnutí a hleděla na ně ztracenýma očima, které viděly cosi jiného. Zdála se ještě krásnější, než si ji Šmendrik pamatoval, neboť nikdo si ve vzpomínkách dlouho neudrží obraz jednorožce; a přece nebyla tím, čím bývala, o nic víc než mág. Dršková Běta se k ní rozběhla a konejšivé a hloupě přitom mlela pantem, ale nezdálo se, že ji jednorožka poznává. Zázračný roh zůstával šedý jako mlha.
S řevem rozeznívajícím samy stěny jeho brlohu, až se třepetaly jako plachta cirkusového stanu, Býk podruhé zaútočil. Jednorožka pro kmitla jeskyní a zmizela ve tmě. Princ Lír, který při otočce trochu poodstoupil, byl pronásledujícím Býkem smeten stranou, než se stačil obrátit, as otevřenými ústy zůstal ležet na zemi v bezvědomí.
Běta se k němu chtěla rozběhnout, leč Šmendrik ji popadl a táhl za Býkem a jednorožkou. Žádnou z bytostí už nebylo vidět, ale tunelem dosud duněl jejich usilovný běh.
Běta zmateně a vyděšeně klopýtala za tím zuřivým cizincem, který ji nenechal upadnout ani zpomalit. Nad hlavou i všude kolem sebe cítila, jak hrad sténá a skřípe v kameni jako uvolněný zub. V mysli jí znovu a znovu zněl vědmin rým:
"Jen muž původem z Morubran, přinese zkázu, pravím vám,"
Nohy se jí náhle začaly bořit do písku a ucítila vůni moře - chladnou jako všechny jiné vůně, ale tak dobrou a tak přátelskou, že oba přestali běžet a nahlas se rozesmáli. Nad nimi se na útesu k šedozelené ranní obloze postříkané bledě mléčnými mraky tyčil hrad krále Morana. Běta si byla jista, že sám král shlíží z jedné z rozeklaných hlásek, ale neviděla ho. Nad vodou se na tmavě modrém nebi dosud chvělo několik jitřních hvězd. Moře bylo daleko a odhalená pláž měla šedě vlhký lesk vyškrábaného měkkýše, avšak v dáli před nimi se pobřeží ohýbalo jako luk a Běta věděla, že odliv končí.
Jednorožka a Rudý býk stáli v onom oblouku, ona zády k moři. Býk se pohyboval zvolna, neútočil, ale s jistou jemností ji tlačil k vodě, aniž se jí dotkl Nebránila se mu. Roh měla ztemnělý, hlavu sklopenou a Býk jí byl pánem stejně jako na morubranských pláních, než se stala Lady Amaltheou. Vyjma moře se mohlo jednat o tentýž beznadějný úsvit.
Ale její vzdor dosud nebyl úplně zlomen. Ustupovala, dokud zadní nohou nešlápla do vody, pak náhle proklouzla kalným žárem Rudého býka a prchala pláží. Tak rychlá a tak lehkonohá, že za sebou větrem vlastního běhu zametala své stopy. Býk ji následoval.
"Udělej něco," chraplavý hlas oslovil Šmendrika stejně,
jako kdysi dávno Běta. Za ním stál princ Lír, tvář od krve a pomatené oči. Velmi se podobal králi Moranovi. "Udělej něco," zopakoval. "Máš moc. V jednorožce jsi ji proměnit uměl - tak ji teď zachraň, nebo tě zabiju." Ukázal mágovi ruce.
"Nemohu," Šmendrik nevzrušeně zavrtěl hlavou: "Tady by nepomohla ani veškerá magie světa. Buď se s ním utká nebo musí do moře za ostatními. Nepomůže jí magie ani mord."
Běta zaslechla šplouchání vlnek o písek. Vracel se příliv. Nezahlédla ve vodě žádné jednorožce, ačkoli je vyhlížela, seč mohla, a toužila je spatřit. Co když je pozdě? Co když s posledním odlivem odpluli na nejhlubší moře, kam se koráby neodváží plout kvůli krakenům a mořským hadům a také ze strachu před plovoucími džunglemi chaluh, které omotají a utopí dokonce i strašlivé vodní nestvůry? To už by je nikdy nenašla. Zůstala by se mnou?
"Nač je pak magie?" naléhal princ Lír divoce. "K čemu je dobrá magie, když nezachrání jednorožce?" Tvrdé stiskl mágovi rameno, aby neupadl.
Šmendrik se neotočil. S přídechem smutného posměchu v hlase řekl: "K tomu jsou hrdinové."
Už Jednorožku přes Býkův obří hřbet neviděli, avšak náhle zakličkovala a hnala se pláží k nim. Rudý býk, slepý a trpělivý jako sám oceán, ji následoval a do vlhkého písku hloubil kopyty velké jámy. Kouř i oheň, pěna i bouře se snoubíce blížily k nim bez viditelného vítěze. Princ Lír tiše broukl porozuměním.
"Ale ovšem. Právě k tomu jsou hrdinové. Čarodějům na ničem nezáleží, a proto tvrdí, že na celém světě nezáleží vůbec na ničem a nemá smysl nic dělat; to hrdinům je sou-
zeno umírat za jednorožce." Pustil Šmendrikovo rameno a pro sebe se usmál.
"Tvé rozumování má jeden kardinální nedostatek," spustil Šmendrik rozhořčeně, ale princ se nikdy nedozvěděl, v čem jeho omyl spočívá. Kolem nich se mihla jednorožka - dech z ní proudil modrobíle a hlavu nesla příliš vysoko - a princ Lír skočil Rudému býku do cesty. Na okamžik úplně zmizel, jako pírko pohlcené plamenem. Býk přes něj přeběhl a zanechal ho ležícího na zemi. Jednu líci mu příliš drsně pohladil písek a jednou nohou ještě třikrát vykopl do vzduchu, než nadobro znehybněl.
Padl bez hlesu a oběma to vzalo řeč i dech. Ale jednorožka se otočila. I Rudý býk se zastavil a zakroužil kolem ní, aby ji měl zády k moři. Opět započal svůj cupitavý taneční postup, ale jednorožka si ho všímala asi tolik jako nakrucujícího se páva. Stála nehnutě a v očích se jí zrcadlilo princovo pochroumané tělo.
V dáli již mocně hřměl příliv a pláž se znatelně zúžila. Sílícím úsvitem se valily pěnivé vlny, ale Běta až na tu svou stále neviděla žádného jednorožce. Obloha nad hradem znachověla a na nejvyšší věži se černal král Moran zřetelně jako strom v zimě. Běta rozeznávala rovnou jizvu jeho úst a nehty ztemnělé pevným stiskem parapetu. Ale hrad už padnout nemohl, jen Lírovi bylo souzeno vykonat ten čin.
Pak jednorožka vykřikla. Ten zvuk se ani v nejmenším nepodobal vyzývavému rzaní, jakým uvítala Býka poprvé. Bylo to ošklivé pisklavé zakvílení žalosti, ztráty a hněvu, jaké dosud nevydal žádný nesmrtelný tvor. Hrad se zachvěl v

základech a král Moran ucouvl a rukou si zakryl tvář. Rudý býk zaváhal, šoural se pískem a pochybovačně klátil hlavou.
Jednorožka znovu vykřikla a vzepjala se, podobna kopí.
Betě při tom pohledu projel tělem sladký záchvěv, až musela zamhouřit oči, ale otevřela je ještě včas, aby spatřila, jak se jednorožka vrhá na Rudého býka a ten před ní uhýbá. Její roh náhle plál a tetelil se jako motýl.
Opět vyrazila k útoku a Rudý býk opět ustoupil, trochu těžkopádný zaskočením, ale stále mrštný jako ryba. I jeho rohy získaly barvu a vzhled blesků, a kdykoli potřásl hlavou, jednorožka klopýtla. Jenže teď Býk vyklízel pole směrem k moři, jako předtím ona. Hnala se za ním s úmyslem zabít, ale nemohla ho zasáhnout. Právě tak by mohla chtít probodnout stín nebo vzpomínku.
Rudý býk tedy dále ustupoval bez boje, až byl zahnán na sám okraj vody. Tam si zvolil svůj post, kopyta mu omývala pěna příboje a písek se pod ním bortil. Nedal se do boje ani na útěk a jednorožka už věděla, že ho není s to zničit. Přesto se hotovila k dalšímu výpadu, zatímco Býk udiveně mručel laločnatým hrdlem.
Pro Drškovou Bětu v tom průzračném okamžiku stanul svět. Jako by stála na vyšší věži než král Moran a shlížela na bledou slupku země, kde loutkový muž a žena korálkovýma očima pozorovali hliněného býka a drobného slonovinového jednorožce; opuštěné hračky. Ještě tam býk další loutka, zpola zahrabaná, a hrad z písku s dřevěným králem zapíchnutým do jedné šikmé věže. Vše za okamžik smete příliv a nezbyde nic než ochablí ptáci hopsající po pláži v kruzích.
Pak ji k sobě Šmendrik přitáhl a vydechl: "Běto." Daleko na moři se začaly sbírat veliké vlny, dlouhé valy s bílými přelivy na zelených srdcích; rvaly se na tříšť o písčiny a slizké kameny a odřely pláž se zvukem ohně. Ptáci se v hašte-řivých chomáčích vznesli vzhůru, ale jejich ostré protesty utonuly v řevu vln jako jehly.
A v bělosti, z bělosti, vykvetnuvše z roztříštěné vody, těla ohnutá podél mramorových oblouků vln, hřívy, ocasy a jemné bradky samců žhnoucí ve slunci, oči temné a kle-notnaté jako hluboké moře - a třpyt rohů, ten perleťový třpyt rohů! Rohy brázdily vodu jako duhové stožáry stříbrných korábů.
Ale dokud zde setrvával Býk, netroufli si na pevnou zem. Váleli se na mělčinách, divoce kroužili pospolu jako vystrašené ryby, když se zatahují sítě, když už nepatří moři, když je ztrácejí. S každým příbojem se rodily sta dalších a vlny je vrhaly proti již se zmítajícím, kteří zápasili, aby je moře nevyvrhlo na břeh. I ti sebou vzápětí začínali zoufale zmítat, vzpínat se a klopýtat a odtahovat dlouhé mlžné šíje co možná nejdál.
Jednorožka naposledy sklonila hlavu a vrhla se na Rudého býka. Ta rána by ho probodla jako shnilé ovoce, ať už byl tvorem z masa a kostí nebo jen větrným přízrakem. Býk se však nevšímavě otočil a zvolna zamířil do moře. Jednorožci sebou ve vodě tloukli, aby mu uvolnili cestu, dupali a našlehali vodní tříšť do mlžného oparu, v němž jejich rohy probudily duhu. Ale na pláži, na vrcholu útesu, i křižem krážem po celém Moranově království si země oddechla, když z ní byla sňata tíha.
Býk vodou dlouho kráčel, než začal plavat. I nejmohutnější vlny se mu rozbíjely jen o hlezna a pokorný příliv se mu vyhnul. Když se však konečně ponořil do vody, moře za ním vzkypělo do obrovité černozelené vlny, hladké a tvrdé jako vítr. Sbírala se v tichu, klenula se od obzoru k obzoru, až na chvíli zaclonila i Býkovy hrbolaté plece a skvrnitá záda. Šmendrik zvedl mrtvého prince a společně s Bětou prchali, dokud je nezastavila stěna útesu. Vlna dopadla se zvukem, jako by na zem spadla obloha.
Pak jednorožci opustili moře.
Běta je nemohla pořádně zahlédnout. Bylo to jen znělé světlo spějící k ní a křik, který oslňoval. Byla sdostatek moudrá, aby věděla, že žádný smrtelník nebyl stvořen k tomu, aby najednou uviděl všechny jednorožce světa, a tak mezi nimi vyhlížela jen tu svou. Avšak bylo jich příliš mnoho a byli příliš krásní. Slepě jako Býk jim škobrtala vstříc a rozpřáhla paže.
Jednorožci by ji určitě ušlapali stejně, jako Rudý býk podupal prince Lira, jelikož byli šílení svobodou. Ale Šmendrik promluvil, proud se před nimi rozevřel a míjel je z obou stran - někteří dokonce přeskakovali nad nimi -jako se moře roztříští o balvan a dál pokračuje spojené. Všude kolem Běty plynulo a kvetlo světlo nemožné jako zažehlý sníh a tisíce rozeklaných kopyt znělo jako zvony. Stála nehnuté, nesmála se ani neplakala, neboť příliš překypovala štěstím, než aby to její tělo mohlo pochopit.
"Podívej nahoru," řekl Šmendrik. "Hrad se hroutí."
Otočila se a spatřila rozpouštějící se věže a jednorožce vyskakující na útes a proudící kolem nich, jako by byla tvrz opravdu z písku a moře ji srovnávalo se zemí. Hrad se rozpadal na obrovské mrazivé hroudy, které víříce vzduchem tály a rozpouštěly se, až se doslova vypařily. Drolil se a beze zvuku rozplýval a na zemi ani v paměti dvojice sledující jeho zkázu nezanechal žádné jizvy. O minutu později už si nepamatovali jeho přesnou polohu ani vzhled.
Avšak král Moran byl poměrně skutečný, pročež propadával troskami odčarovaného hradu jako nůž skrze mračna. Běta zaslechla, jak se krátce zasmál, jako by takový konec očekával. Krále Morana bylo nesnadné zaskočit.
XIV.
Jakmile moře smylo stopy jednorožců, nezbyl po nich žádný důkaz jejich přítomnosti, jako nic nesvědčilo o existenci Moranova hradu. S tím rozdílem, že jednorožce si Dršková Běta pamatovala výtečně.
"Dobře, že odešla bez rozloučení," rozumovala pro sebe. "Byla bych se zachovala nemožně. Stejně se za okamžik začnu chovat nemožně, ale takhle je to lepší." Pak jí teplo olízlo líčko i skráň, jako sluneční paprsky, obrátila se a objala Jednorožku kolem krku.
"Tak tys zůstala," šeptala. "Tys zůstala!" Zrovna se chystala zachovat velmi nemožně a zeptat se: "Zůstaneš se mnou?" když jí jednorožka jemně vyklouzla z objetí a zamířila k ležícímu princi, jehož modré oči již začínaly blednout. Stála nad ním, jako on střežil Lady Amaltheu.
"Ona ho vzkřísí," zašeptal Šmendrik. "Jednorožcův roh přemůže samu smrt." Běta si mága zblízka prohlédla, což už

dlouho neučinila, a zjistila, že i on konečně přišel ke své moci a ke svým počátkům. Netušila, odkud to ví, neboť kolem něj neplápolala žádná divoká aura a prozatím se na jeho počest neobjevila žádná osudová znamení. Byl Mág Šmendrik, jako vždy - a přece zároveň poprvé.
Jednorožka nad Lírem dlouho stála, než se ho dotkla rohem. Přestože její poslání vyústilo ve šťastný konec, byla v jejím postoji patrná únava a v její kráse smutek, jakého by se Běta nikdy nenadálá. Náhle ji napadlo, že jednorožka netruchlí pro Lira, nýbrž pro ztracenou bílou dívku, již nemůže vrátit životu; pro Lady Amaltheu, kterou by čekal šťastný život po princově boku. Jednorožka sklonila hlavu a rohem přejela Lírovi po bradě neobratně jako při prvním polibku.
S mrkáním se posadil a usmíval se čemusi dávnému. "Otče," vyhrkl udiveným hlasem, "otče, zdál se mi sen." Pak spatřil Jednorožku, vstal a do obličeje se mu vrátila krev. "Byl jsem mrtev..." hlesl.
Jednorožka se jej dotkla podruhé, na srdci, a nechala tam roh chvilku spočinout. Oba se chvěli. Princ Lír k ní vztáhl ruce namísto slov. "Pamatuji si tě," řekla. "Pamatuji."
"Když jsem byl mrtev," spustil princ, ale už byla pryč. Ani kamínek se neskutálel, ani keř nezavinil, když vyběhla na útes; pohybovala se lehce jako ptačí stín. A když se ohlédla zpět s jednou nohou nakročenou, slunečním svitem na bocích a hlavou i krkem nesmyslně křehkými pro břemeno rohu, každá ze tří postav dole na ni s bolestí zavolala. Obrátila se a zmizela, ale Běta cítila, že ji jejich hlasy zasáhly jako lovcovy šípy, a víc než po jejím návratu toužila v té chvíli nevykřiknout.
"Hned jak jsem ji uviděl, věděl jsem, že jsem byl mrtev," řekl princ Lír. "Bylo to stejné jako tenkrát, když jsem ji poprvé spatřil z věže otcova hradu." Vzhlédl vzhůru
a zadržel dech. To byl jediný projev smutku, jaký kdy za krále Morana vydal živý tvor.
"To já?" zašeptal. "Kletba pravila, že přivedu hrad do zkázy, ale nikdy bych nic takového neudělal. Nebyl na mne hodný, ale to jen proto, že já nebyl tím, po čem toužil. Stal jsem se příčinou jeho pádu?"
"Kdyby ses ji nepokusil chránit," odvětil Šmendrik, "nikdy by se nepostavila Rudému býkovi a nezahnala ho do moře. To Rudý býk způsobil záplavu a tak dal svobodu jednorožcům, kteří zničili hrad. Jednal bys jinak, kdybys to věděl?"
Princ Lír zavrtěl hlavou a neodpověděl. "Ale proč před ní Býk uprchl?" tázala, se Běta. "Proč se jí nepostavil?"
Když pohlédli na moře, nebylo po něm ani stopy, ačkoli byl příliš rozlehlý, než aby jim dokázal v tak krátkém čase odplout z dohledu. Ale zda dosáhl jiného břehu, či nakonec voda pohltila i jeho mohutné tělo, se dozvěděli až za drahně let. V tomto království už jej žádné oko nespatřilo.
"Rudý býk nikdy nebojuje, pouze dobývá," odtušil Šmendrik.
Obrátil se k princi Lírovi a položil mu ruku na rameno. "Teď jsi král," řekl. Dotkl se také Běty, pronesl cosi připomínajícího spíše hvizd než slovo a všichni tři se vznesli jako pampeliškové chmýří na vrchol útesu. Běta se nebála. Magie ji zvedla lehce, jako kdyby byla notou písně, kterou zpívala. Cítila, že nemá nikdy daleko k tomu, aby zdivočela a stala se nebezpečnou, ale přesto litovala, když zase stanula na pevné zemi.
Po hradu nezbyl ani kámen, ani šrám, dokonce ani zem neměla světlejší odstín v místech, kde stavba stávala. Po zmizelých chodbách bloumali čtyři mladíci v oškubaném, rezavém brnění a točili se pořád dokolečka v místech, kde scházela dvorana. Jakmile spatřili Lira, Bětu a Šmendrika, se smíchem vyrazili k nim. Padli na kolena před Lírem a vyhrkli jako jeden muž: "Vaše Veličenstvo! Ať žije král Lír!"
Lír se zarděl a hned se je snažil zvednout na nohy. "Nechte toho," mumlal. "Nechte toho. Kdo jste?" Překvapeně zíral z jedné tváře do druhé. "Já vás znám - já vás opravdu znám - ale jak je to možné?"
"Je to pravda, Vaše Veličenstvo," blaženě odvětil první mladík. "Opravdu jsme zbrojnoši krále Morana - titíž, kteří mu sloužili tolik chladných a úmorných let. Uprchlí jsme z hradu poté, co jste zmizel v hodinách, jelikož Rudý býk řičel, věže se chvěly a my se báli. Tušili jsme, že se stará kletba naplňuje."
"Hrad vzala velká vlna," dodal druhý zbrojnoš, "přesně jak vědma předpověděla. Viděl jsem, jak se přelévá přes útes zvolna jako sníh. Nemám ponětí, proč neodnesla i nás."
"Záplava se před námi rozdělila," pokračoval další muž. "Nikdy jsem takovou vlnu neviděl. Byla to podivná voda, spíše duch vody, vřela duhovým světlem a na okamžik se mi zdálo..." promnul se oči, pokrčil rameny a bezmocně se usmál. "Já nevím. Bylo to jako sen."
"Ale co se stalo s vámi?" naléhal princ Lír. "Byli jste staří, už když jsem se narodil, a teď jste mladší nežli já. Co je to za zázrak?"
Tři mladíci, kteří již promluvili, se chichotali a tvářili se zahanbené, ale čtvrtý odvětil: "Zázrak byl způsoben tím, co jsme řekli. Kdysi jsme Lady Amalthee pověděli, že bu-de-li si to přát, třeba omládneme, a zjevné jsme měli pravdu. Kde je? Půjdeme jí na pomoc třeba proti samotnému Rudému býku."
"Je pryč," řekl král Lír. "Najděte mého koně a osedlejte ho. Najděte mi koně." Měl drsný a hladový hlas a zbrojnoši chvátali, aby vyhověli rozkazu nového pána.
"Vaše Veličenstvo, takhle to nesmí být. Nemůžete jet za ní," oslovil ho tiše Šmendrik, který stanul před ním.
Král se otočil a vypadal přesně jako Moran. "Mágu, ona je má!" Odmlčel se a pokračoval mírnějším, téměř prosebným tónem: "Dvakrát mě probudila ze smrti, co budu bez ní, než mrtev potřetí?" Vzal Šmendrika za zápěstí a sevřel je silou drtící kosti, ale mág se nepohnul. "Nejsem král Moran. Netoužím ji zajmout a věznit, chci jen strávit svůj život jejím následováním - míle, dny, snad léta vzdálen -možná ji nikdy nespatřím, ale budu spokojen. Je to mé právo. Hrdina je zaslíben šťastnému konci, když konec konečně nastane."
Jenže Šmendrik na to řekl: "Toto není konec, pro tebe ani pro ni. Stal ses králem zpustošené žerné, kde nikdy nevládl jiný pán než strach. Tvůj pravý úkol sotva začal a nikdy v živo té se nedovíš, zda jsi uspěl, zřejmé ti bude jen selhaní. A co se jí týče, ona je příběh bez konce, ať šťastného či smutného. Nikdy nemůže patřit nikomu, kdo je natolik smrtelný, aby po ní toužil."

A co bylo nejpodivnější, objal mladého krále a chvíli ho svíral v náručí. "A přece můžeš být spokojen, můj pane," pokračoval tlumeným hlasem. "Žádný jiný člověk se nikdy netěšil její větší přízni. Žádný už nikdy nebude požehnán její pamětí. Miloval jsi ji a sloužil jí - buď spokojen a buď králem."
"Ale to já přece nechci!" vykřikl Lír. Mág na to neřekl ani slovo, jen naň hleděl. Modré oči se ponořily do zelených; tvář, náhle pohublá a zmužněla se zahleděla do jiné, ani tak krásné ani tak smělé. Leč po chvíli začal král šilhat a pomrkávat, jako by se díval do slunce, a netrvalo dlouho, než sklopil zrak a zamumlal: "Budiž. Zůstanu sám a budu vládnout bídnému lidu v zemi, kterou nenávidím. Ale svou vládou se nebudu těšit o nic víc než chudák Moran."
Malý strakatý kocour s pokrouceným uchem vyklouzl z jakéhosi tajného záhybu vzduchu a zívl na Bětu. Zvedla si jej před tvář a nechala ho, aby jí tlapkami pocuchal vlasy. Šmendrik se usmál a řekl králi: "Musíme už jít Budeš tak laskav a vyvedeš nás v přízni na hranice své říše? Odtud až tam je toho mnoho, co si zaslouží tvou pozornost -a slibuji ti, že cestou narazíme na stopy jednorožců."
Král Lír ještě jednou křikl, ať mu přivedou koně, jeho muži se ho vydali hledat a nalezli ho, ale Šmendrik a Běta žádné koně neměli. Přesto, když se zbrojnoši vraceli s hřebcem, otočili se za královým udiveným pohledem a spatřili, že je poslušně následují dva další koně: vraník a hnědák, oba osedlaní a s uzdou. Šmendrik si pro sebe vzal vraného koně a Bětě přenechal hnědáka. Ta se koní zprvu bála. "Jsou tvoji?" ptala se. "Tys je udělal?"
"Tak to teď umíš - zkrátka vytvářet věci?" V králově šepotu se zrcadlil její údiv.
"Našel jsem je," odvětil mág. "Ale nalézáním míním něco jiného než vy. Už se neptejte." Vysadil Bětu do sedla a sám se vyšvihl na svého koně.
Tak ti tři odjeli a zbrojnoši je následovali pěšky. Nikdo se neohlédl, jelikož za nimi nebylo nic k vidění. Jen král Lír poznamenal, aniž se otočil: "Je podivné vyrůst do mužného věku na místě, které znenadání zmizí. A když se vše změní - být najednou králem. Cožpak nic z toho nebylo skutečné? Jsem vůbec já skutečný?" Šmendrik mu neodpověděl.
Král Lír toužil po rychlé jízdě, ale Šmendrik je nutil k povlovnému tempu a častým zajížďkám. A tak zatímco se král dral vpřed, mág poukazoval na pěší zbrojnoše, přestože ti se za celou cestu jako zázrakem neunavili. Běta však brzy pochopila, že je Šmendrik zdržuje, aby králi umožnil dlouhý a podrobný pohled na jeho panství. A k vlastnímu překvapení shledala, že je na co se dívat.
Neboť do kdysi holé Moranovy země zvolna přicházelo jaro. Cizinec by si žádné změny nevšiml, ale Běta vnímala, jak se zbídačená země zakrývá zelení nepostižnou jako pára. Přikrčené pahýlovité stromy, které nikdy nekvetly, vypouštěly první pupeny ostražitě jako armáda své zvědy, v dávno vyschlých korytech počínaly šumět říčky a malá stvoření se svolávala. Ve stuhách se vinuly vůně: bledá tráva a černé bláto, med a ořechy, máta, seno a trouchnivějící jabloňové dřevo. Dokonce i odpolední slunce mělo jemný kýchavý nádech, který by Běta poznala všude na světě. Jela Šmendrikovi po boku, sledovala jemný nástup vesny a pomýšlela na to, že i ji navštívilo jaro, pozdní a pozvolné.
"Je to tím, že tudy proběhli jednorožci?" šeptala mágovi. "Nebo ten náhlý nástup jara způsobil Moranův pád či snad odchod Rudého býka? Čím je to způsobeno?"
"Vším," odpověděl jí. "Vším najednou. Není to jeden příchod jara, nýbrž padesát, a neodtáhla jedna nebo dvě velké hrůzy, ale tisíc malých soužení se odlepilo od země. Počkej a uvidíš."
Pro Lírovo ucho pak dodal: "Neboť toto není první jaro vypuklé v tomto kraji. Kdysi to byla žírná zem a nepotřebuje moc, jen pravého krále, aby se takovou opět stala. Podívej, jak před tebou měkne."
Král Lír nic neříkal, ale oči mu při jízdě těkaly vlevo i vpravo a neviděly nic než zrání. Dokonce i v morubranském údolí, zlé vzpomínce, procitlo rozmanité polní kvítí: orlíček i zvonek okrouhlolistý, levandule i vlčí bob, náprstník i řebříček. V prohlubních stop Rudého býka to jen kypělo slézem lesním.
Ale když v pozdním odpoledni dorazili do Morubran, čekal je nevídaně děsivý a divoký obraz. Zoraná pole byla strašlivě zpustošena a popleněna, úrodné sady a vinice rozdupány, takže v nich nezůstala koruna na kmeni ani kmen v zemi. Takové dopuštění snad mohl způsobit Býk, ale Běta se domnívala, že město bylo najednou stiženo padesát let zadržovanými stesky a hoři, jako se zbytek země hřál v padesáti jarech. V hasnoucím světle vypadala zdu-paná půda podivně popelavě.
"Co se to tu stalo?" zeptal se tiše král Lír.
"Jeďte, Vaše Veličenstvo," odvětil Šmendrik. "Jen jeďte."
Slunce zrovna zapadalo, když vjeli rozraženou branou do města a zvolna vedli koně ulicemi zaplavenými prkny a vývěsními štíty, domovním příslušenstvím i rozbitým sklem: válely se tu zlomky zdí a oken, kamen, komínů a kuchyňského náčiní, nemluvě o kusech židlí a žaluzií, střech, van, postelí, krbových říms a toaletních stolků. Každý dům bez výjimky byl stržen, vše rozbitné rozbito. Město vypadalo, jako by na ně někdo šlápl.
Morubranští měšťané posedávali na prazích, pokud je v troskách dokázali najít, a hloubali nad tou spouští. I uprostřed hojnosti měli vzhled chuďasů a nyní po pravé pohromě vypadali, že se jim ulevilo a ani o fous chudší. Sotva si projíždějícího Lira všimli, dokud nepromluvil: "Jsem král. Co se tu stalo?"
"Přišlo zemětřesení," mumlal jeden muž zasněné, ale další mu odporoval, řka: "Byla to bouře, přihnala se ze se-verovýchodu, přímo od moře. Rozmetala město na padrť, padaly kroupy jako kopyta." Další člověk zase tvrdil, že se přes Morubrany přehnal mocný příboj; vlna bílá jako pomněnky a těžká jako mramor, co nikoho neutopila, avšak vše rozmlátila. Král Lír jim naslouchal a trpce se usmíval.
"Slyšte," prohlásil, když skončili. "Krále Morana potkala smrt a jeho hrad stihl pád. Já jsem Lír, dítě Mo-rubran, odložený po svém narození, aby se nenaplnila vědmina kletba a k tomuhle nedošlo." Mávl rukou po vyhřezlých domech kolem. "Mrzcí, zkažení lidé, jednorožci se vrátili... jednorožci, které před vašimi zraky štval Rudý býk a vy jste to nechtěli vidět. Oni přinesli zkázu tvrzi a pak i městu, ale to vy, váš strach a nenasytnost, jste se přičinili o svůj pád!"
Měšťané jen rezignovaně vzdychali, ale dopředu vykročila žena ve středních letech a prohlásila s trochou troufalosti: "Pokud vaše milost dovolí, připadá nám to poněkud nefér. Co jsme měli pro záchranu jednorožců udělat? Rudý býk

nám naháněl strach. Co jsme si mohli počít?"
"Možná by postačilo slůvko," odvětil král Lír. "Teď už se to nedovíte."
Chystal se obrátit koně a opustit je, když tu náhle zazněl starý, chraplavý hlas: "Líre... maličký Líre... mé dítě, můj králi!"
Běta a Šmendrik poznali muže, který se k nim belhal s rozevřenou náručí, sípal a pajdal, jako by měl na zádech o pár křížků více než ve skutečnosti. Byl to Drirm.
"Co jsi zač?" změřil si ho král. "Co mi chceš?"
Drinn mu pohladil třmen a tváří se přitiskl k jeho jezdecké botě. "Ty mne nepoznáváš, chlapče? Ne... jak bys také mohl? Jak bych si vůbec zasloužil, abys mě poznal? Jsem tvůj otec, tvůj starý, ubohý, nevýslovně šťastný táta.
To já té zimní noci před mnoha lety nechal na tržišti, a. tak tě poslal za slávou a osudem hrdiny. Jak jsem byl tehdy prozíravý, jak dlouho jsem se pro to rmoutil a jak jsem teď pyšný! Ty můj kluku, můj malý hošíku!" Nedokázal ronit pravé slzy, ale aspoň mu teklo z nosu.
Král Lír beze slova škubl za uzdu a vyváděl koně z davu. Starému Drinnovi klesly paže podél boků. "Tak takové je mít děti!" vřískl. "Nezdárný synu, přece svého otce neopustíš v této hodině nouze, kdy by tvému kouzel znalému lokaji stačilo říci slovo, aby se vše napravilo! Opovrhuj si mnou, jak chceš, ale neodvážíš se popřít, že jsem sehrál roli na tvé cestě k trůnu! I ničemnost má svá práva."
Král nepovolil uzdu, ale Šmendrik se dotkl jeho paže a naklonil se blíž. "Abys věděl, náhodou má pravdu," zašeptal. "Nebýt jeho - jich všech - příběh by se ubíral zcela jinou cestou a kdo ví, zda by ho korunoval tak dobrý konec Musíš jim být králem a musíš jim panovat laskavě a vlídně, jako bys vládl srdnatějšímu a oddanějšímu lidu. I oni jsou součástí tvého osudu."
Tehdy Lír pozvedl dlaň a dav si štulci a strkáním zjednal ticho. "Musím své přátele kus cesty vyprovodit. Ale nechám vám tu své zbrojnoše, aby vám pomohli začít s obnovou města. Až se zanedlouho vrátím, sám přiložím ruku k dílu. Nepustím se do stavby nového královského sídla, dokud nebudou stát Morubrany."
Měšťané trpce láli, že Šmendrik by mohl vše napravit mávnutím ruky, ale mág jim na to odpověděl: "Nemohl, i kdybych chtěl. Carodějnické umění se neřídí zákonitostmi o nic méně než třeba moře nebo roční období. Magie z vás kdysi udělala boháče, zatímco veškerá země kolem strádala; avšak dny vaší prosperity jsou sečteny a teď mu-
sítě začít od začátku. Co bylo za Morana pustinou, nyní poroste a pokvete, avšak Morubrany budou sdílet bídu srdcí, která v nich žijí. Znovu můžete ošít svá pole, vztyčit padlé vinohrady a vysázet sady, ale už vám nebudou rodit jako dřív, dokud se z nich nenaučíte bezdůvodně radovat."
Pohlédl na ztichlé měšťany bez hněvu, jen se smutkem v oku: "Být vámi, měl bych děti," dodal a pak se obrátil na krále Lira; "Co soudí vaše milost? Přenocujeme zde a vydáme se na cestu za svítání?"
Ale král už otočil koně a hnal se z rozkotaných Mo-rubran, jako by mu za patami hořelo. Trvalo dlouho, než jej Běta a mág dostihli, a ještě déle, než se společně uložili ke spánku.
Po mnoho dnů putovali panstvím krále Lira a s úsvitem každého dne je méně poznávali a více nad ním žasli. Jaro se před nimi rozlévalo rychle jako oheň, oblékalo vše, co bylo nahé a otevíralo vše, co se před dávnou dobou pevně uzavřelo; dotýkalo se země, jako se jednorožka dotkla Lira. Veškerá zvířata, od medvědů po medonosné včely, kolem nich létala, skákala, paťhala a cupitala a vysoké nebe, kdysi písčité a vyprahlé jako zem, teď kvetlo ptactvem tísnícím se v tak hustých hejnech, že většina dne připomínala soumrak. V bystřinách pableskovaly ryby a luční kvítí pelášilo po kopcích jako uprchlí trestanci. Celá zem zvučela životem, ale co tři poutníky drželo vzhůru dlouho do noci, bylo tiché potěšení z květin.
Vesničané je uvítali obezřetně a jen trochu méně zarputile, než když tudy Běta se Smendrikem procházeli prvně. Jaro zde pamatovali jen stařešinové a mnozí běsnící zeleň považovali za nějakou morovou ránu nebo invazi. Král Lír jim sdělil, že Moran je mrtev a Rudý býk navždy zmizel,
pozval je na návštěvu, až bude stát jeho nový hrad, a jel dál. "Musíme jim dopřát času, než se začnou cítit dobře ve společnosti květin," poznamenal.
Na všechny strany šířil zvěst, že banditům se uděluje milost, a Běta doufala, že se to doslechne i kapitán Kujón a jeho veselá rota. Vskutku se tak stalo a celá bujará dupa s výjimkou Kujóna a Janka Jiskryše zčerstva pověsila lesní živobytí na hřebík a vzala do zaječích. Ti dva se přidrželi života potulných minstrelů a podle zpráv se na venkově těšili přiměřené popularitě.
Jedné noci si všichni tři ustlali ve vysoké trávě, na samé hranici Lírova panství. Král se jim ráno chystal dát sbohem a vrátit se do Morubran. "Bude to osamělý život," poznamenal do tmy. "Raději bych jel s vámi a zřekl se kralování."
"Ale, ještě si to oblíbíš," mávl rukou Šmendrik. "Na tvůj dvůr se sejdou nejlepší mladí mužové z vesnic a ty je budeš školit na rytíře a na hrdiny. Přijdou ti radit nejmoudřejší ministři; nejnadanější hudebníci, kejklíři a vypravěči příběhů se budou ucházet o tvou přízeň. A časem se objeví také princezna - bude prchat před svým nevýslovně zlým otcem a bratry, nebo pro ně naopak hledat spravedlnost. Snad se doslechneš, že je vězněna ve věži z křemene a démantu a jedinou společnost jí dělá soucitný pavouk..."
"Co je mi to platné," odvětil král Lír a pak umlkl na tak dlouho, až Šmendrik usoudil, že usnul., ale nakonec pronesl: "Kéž bych ji mohl spatřit ještě jednou a vypovědět jí vše, co mám na srdci. Už se nikdy nedozví, co jsem jí chtěl vlastně říci. Slíbil jsi, že ji uvidím."
"Neslíbil jsem ti nic víc, než že spatříš stopy jednorožců, a stalo se," odvětil mág ostře. "Tvé království bylo požehnáno, jak si nezaslouží žádná zem, protože přes něj přeběhli svobodní. A co se týče tvého srdce a toho, co jsi řekl a co jsi neřekl, ona si to bude pamatovat ještě v dobách, kdy z lidí zbydou jen bajky v knihách králíků. Měj to na paměti a dál o tom nemluv." Král umlkl a Šmendrik litoval svých příkrých slov.
"Dotkla se tě dvakrát," dodal po chvíli. "První dotek tě navrátil životu, ale druhý byl pro tebe." Lír na to neodpověděl, a tak se mág nikdy nedozvěděl, zda jeho slova slyšel.

Šmendrik snil, že jednorožka přišla a stojí nad ním ve vycházejícím měsíci. Noční vánek jí řasil a čechral hřívu a měsíc vrhal zář nájemnou drobnokresbu její malé hlavy. Uvědomoval si, že je to sen, ale přesto byl šťasten, že ji vidí. "Jak jsi krásná," zašeptal. "Vlastně jsem ti to nikdy neřekl." Probudil by ostatní, ale její oči pípaly varování čistě jako dvě vystrašená ptáčata. Věděl, že kdyby zavolal na Bětu a na Lira, probudil by pouze sám sebe a ona by zmizela. Tak řekl jen: "Oni tě podle mého milují víc, ačkoli dělám, co můžu."
"To proto," odvětila a nedokázal říci, co mu vlastně odpověděla. Ležel bez hnutí a doufal, že se mu vybaví přesný tvar jejích slechů, až se ráno probudí. "Stal se z tebe skutečný smrtelný čaroděj, jak sis vždycky přál," pravila. "Učinilo tě to šťastným?"
čarodějnic,
"Ano," přisvědčil s tichým úsměvem. "Nejsem nebožák nebožtík Moran, abych ztrácel touhy svého srdce, jakmile jich dosáhnu. Ale jsou čarodějové a čarodějové; je černá magie a bílá magie a nekonečné moře odstínů mezi nimi - a teď nahlížím, že to všechno vyjde nastejno. Ať se rozhodnu být tím, čemu lidé říkají moudrý a dobrý mág -pomáhat hrdinům, mařit plány čarodějnic, zlých velmožů a nerozumných rodičů, vyvolávat déšť, léčit souchotiny a tanec svatého Víta, snášet kočky ze stromů - nebo si vyberu křivule plné elixírů a esencí, prášky a byliny, omamné a zhoubné jedy, zapovězené grimoáry vázané v kůžích raději blíže neurčených, těžkou mlhu halící komnatu a v ní sladký šišlavý hlas - inu, život je krátký, nakolik stihnu pomoci nebo uškodit? Konečně mám svou moc, ale svět je pořád příliš těžký, než abych jím dokázal pohnout; ačkoli můj přítel Lír snad soudí jinak." Znovu se ve snu zasmál, s trochou smutku.
"Máš pravdu," přisvědčila jednorožka. "Jsi člověk a lidé nedokáží svým konáním nijak ovlivnit běh věcí." Ale do hlasu se jí náhle vkradla podivná pomalost a tíže. "Co si vyvolíš?"
Tu se mág zasmál potřetí: "Nu, bezpochyby to bude vlídná magie, jelikož ta by se ti zamlouvala nejvíc. Nemyslím, že tě ještě kdy uhlídám, ale budu se snažit konat činy, které by tě těšily, kdyby ses o nich doslechla. A co ty - kam se poděješ na zbytek mého života? Myslel jsem, že touto dobou budeš na cestě zpátky do svého lesa."
Trochu se od něj odvrátila a z náhlého hvězdného záblesku jejích plecí mu všechno to řečnění o magii zachutnalo jako písek v krku. Můry, pakomáři i další noční hmyz moc malý, aby stál za pojmenování, přilétl a zvolna jí tančil kolem jasného rohu, a ona proto vůbec nevypadala hloupě, naopak hmyz působil moudře a láskyplně ve svém oslavování. Bětin kocour se jí otíral o přední nohy.
"Ostatní jsou pryč," řekla. "Rozptýlili se do lesů, odkud přišli, každý do toho svého, a lidé je nezahlédnou o nic snáze, než kdyby je dále kolébalo moře. I já se vrátím do svého lesa, ale nevím, zda tam dojdu pokoje, zda vůbec někde dojdu pokoje. Byla jsem smrtelnicí a smrtelná část ve mně dosud zbyla. Jsem plna slzí, lačnosti a hrůzy ze smrti, ačkoli nemohu plakat, po ničem netoužím a nejsem smr-telnŁ Uţ nejsem jako druz?, neboť se nikdy nenarodil jednorožec, který by mohl litovat, ale já ano. Já lituji."
Šmendrik si zakryl tvář jako dítě, ačkoli byl velký mág. "Je mi to líto, moc líto," mumlal do zápěstí. "Ublížil jsem ti stejně jako kdysi Nikos ublížil jinému jednorožci, ze stejně dobré vůle, a také nemohu napravit, co jsem napáchal. Mamá Fortuna, král Moran a Rudý býk dohromady k tobě byli laskavější než já."
Leč odpověděla mu vlídně: "Moji rodní opět běhají po světě. Žádná žalost mi nevydrží tak dlouho jako tato radost - žádná vyjma jedné a i za tu ti děkuji. Sbohem, dobrý mágu. Pokusím se nalézt cestu k domovu."
Když ho opuštěla, neozval se žádný zvuk, ale byl vzhůru a jen kocour s pokrouceným uchem osaměle mňoukal. Otočil hlavu a spatřil, jak se měsíční svit chvěje v očích krále Lira a Drsková Běty. Všichni tři bděli až do rána a nikdo z nich nepromluvil.
Král Lír za svítání vstal a osedlal si koně. Než se vyhoupl do sedla, podíval se na Šmendrika a na Bětu: "Budu moc rád, když se někdy zastavíte na návštěvu." Ujistili ho, že i jim bude potěšením, ale on přesto dále otálel a omotával si volný konec uzdy kolem prstů.
"Dnes v noci se mi o ní zdálo," pronesl nakonec.
"Mně také!" vyhrkla Běta a Šmendrik otevřel ústa a zase je sklapl.
Král Lír chraplavě promluvil: "Při našem přátelství vás zapřísahám - vyjevte mi, co vám řekla." Rukama každému sevřel jednu dlaň, jeho stisk byl chladný a bolestivý.
Šmendrik se mdle usmál.„Můj pane, své sny si jen zřídkakdy pamatuji. Myslím, že jsme vážně tlachali o hloupostech, jak už to tak chodí - závažné nesmysly, prázdné a prchavé..." Král pustil jeho ruku a upřel pološílený pohled na Bětu.
"To nikdy nepovím," prohlásila trochu vyděšeně a zvláštně se zarděla. "Pamatuji se, ale nepovím, nikdy a nikomu, i kdyby mě to život mělo stát - ani vám, můj pane." Když mluvila, nedívala se na prince, ale na Šmendrika.
Král Lír propustil i její dlaň a vyšvihl se na koně tak zběsile, až se ve vycházejícím slunci hřebec vzepjal a zatroubil jako jelen. Avšak Lír se udržel v sedle a shlížel na oba poutníky tváří tak chmurnou, vráščitou a vyzáblou, jako by dobou svého panování předčil samotného Morana.
"Mně neřekla nic," zašeptal. "Chápete to? Neřekla mi nic, vůbec nic."
Pak jeho obličej zjemněl, jako i Moranova tvář poněkud zvlídněla, kdykoli pozoroval jednorožce v moři. Na okamžik byl zase tím mladým princem, který rád vysedával s Bětou v kuchyňské přípravně. "Dívala se na mě," řekl. "Vmém snu se namějen dívala a vůbec nepromluvila."
Odjel bez rozloučení a zbylá dvojice za ním hleděla, dokud ho nezakryly kopce: vzpřímený smutný jezdec se vracel domů, aby byl králem. "Chudák. Ubohý Lír," vzdychla Běta.
"Nedopadl tak zle," namítl mág. "Velcí hrdinové potřebují smutek a těžké břímě, jinak by polovina jejich velikosti prošla nepovšimnuta. To je součást pohádky." Ale v hlase mu zněla mírná pochybnost a ovinul Bětě paži jemně kolem ramen. "Zamilovat se do jednorožce přece nemůže být špatný osud. Určitě to musí být to největší štěstí ze všech, byť po

čertech zasloužené."
Manévroval Bětou, až ji měl na vzdálenost konečků prstů, a pak se zeptal: "A teď mi povíš, co ti řekla?" Ale Dršková Běta jen zavýskla smíchy a vrtěla hlavou, až se jí
rozpustily vlasy, takže vypadala krásnější než Lady Amal-thea. "Jak chceš," zahrozil mág vážně. "Najdu si ji a ona už mi to poví." S klidem se otočil a hvízdl na koně.
Zatímco sedlal svého vraníka, nic neříkala, ale když se pustil do jejího hnédáka, položila mu dlaň na paži. "Vážně myslíš... ty vážně doufáš, že bychom ji mohli najít? Něco jsem jí zapomněla říct."
Šmendrik se přes rameno ohlédl. V ranním svědě měl oči •vlídné jako tráva, ale když se tu a tam ohnul do stínu koně, v pohledu se mu zelenaly hlubší odstíny - zeleň borovicového jehličí s nepatrným odstínem chladné trpkosti. "Kvůli ní se toho bojím," odvětil. "Znamenalo by to, že i ona je nyní poutníkem, což je osud určený lidským bytostem, nikoli jednorožcům. Ale doufám, to víš, že doufám." Pak se na Bětu usmál a vzal ji za ruku. " Ovšem jelikož si my dva musíme vyvolit jednu z mnoha cest směřujících ke stejnému místu na konci, může to být klidně cesta jednorožce. Ji už nejspíš nikdy nespatříme, ale vždycky budeme vědět, kudy se ubírala. Tak pojď. Pojď se mnou."
A tak se pustili novou cestou, která je postupně provedla většinou zákrut sladkého, zlého, krabatého světa, až se nakonec jejich podivuhodný a báječný osud naplnil. Leč to všechno se mělo přihodit později. Ani ne deset minut cesty od Lírova království se střetli s pannou, která k nim spěchala po svých. Šat měla rozedraný a samou šmouhu, ale skvostná práce byla dosud dobře patrná. A ačkoli měla vlasy pocuchané a sknocené, paže poškrábané a půvabnou tvář pokrytu špínou, nebylo pochyb, že před nimi nestojí nikdo jiný než princezna ve strašlivé tísni. Šmendrik sklouzl ze sedla, abyjí pomohl, a ona se k němu oběma rukama přimkla jako k poslední spáse.
"Pomoz!" vykřikla naň. "Šlechetný cizince, obracím se
k tobě v nouzi nejvyšší. Jsem princezna Medovláska, dcera dobrého krále Bajaji. Do našeho království přilétl drak, plení úrodu, dáví dobytek a nelze ho jinak nasytit, než že mu mám být dána za oběť. Můj stařičký otec chtěl proti němu sám vyjet do pole, avšak poradní, zbabělí dvořané jej přemohli, uvrhli do žaláře, a já měla býti v černém smutečním šatě druhý den předhozena drakovi. Leč přelstily jsme stráže a chůva mě vyvedla zadními vrátky..."
Avšak mág Šmendrik zvedl dlaň, až utichla a upřela na něj údivem rozšířené pomněnkové oči. "Jasná princezno," pravil dvorně, "muž, jehož potřebujete, právě odejel tímto směrem," a mávl rukou k zemi, kterou právě opustili. "Vezměte si mého koně, Výsosti, a dostihnete ho, než vám váš stín překříží cestu."
Nabídl jí spojené dlaně a princezna Medovláska se unaveně a s určitým údivem vyšvihla do sedla. Šmendrik obrátil koně, řka: "Jistě ho doženete snadno, jelikož pojede zvolna. Je to dobrý muž a větší hrdina, než si jakákoli strážeň zaslouží. Posílám za ním všechny své princezny. Jmenuje se Lír."
Pak plácl koně do boku a poslal ho cestou, kterou se odebral král Lír. Nato se rozchechtal a smál se tak dlouho, až byl všecek zesláblý a nemohl se za Bětou vyhoupnout do sedla, takže chvíli musel kráčet pěšky. Když znova popadl dech, dal se do zpěvu a Běta se k němu přidala. Takto si zpívali, když společně odcházeli z tohoto příběhu, míříce do jiného:
„Já nejsem král a nejsem ni pán a už vůbec ne voják," on řekl jí „Jsem nic než chudý harfeník, který rád si té vezme, jen doufat-li smí."
"Pán nebo král, ty byl bys můj pán., i kdybys byl zloděj," mu odpoví. "A harfeník jsi-li, klidně jím buď, vždyť na tom vůbec nezáleží, vždyť na tom vůbec nezáleží."
"A co když já nejsem harfeník, co když z lásky já oklamal jsem tě lží?" "Pak naučím tě zpívat, na harfu hrát, neb miluji harfy tón," odpoví.

KONEC